Frédéric de Mulinen

Příručka práva ozbrojeného konfliktu pro ozbrojené síly

ICRC

Frédéric de Mulinen

Příručka práva ozbrojeného konfliktu pro ozbrojené síly

ICRC

© Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017
ISBN 978-80-7278-692-3

Autorem publikace je plukovník Frédéric de Mulinen (1928–2008), právník a důstojník generálního štábu švýcarské armády, kde zastával různé velitelské a štábní funkce. Dlouholeté zkušenosti z oblasti aplikace práva ozbrojeného konfliktu plk. Mulinen uplatnil i v rámci svého působení v nejrůznějších mezinárodních organizacích. Byl členem Mezinárodního výboru vojenského lékařství a farmacie, a dále předsedou Výboru pro ochranu lidského života v ozbrojených konfliktech při Mezinárodní společnosti pro vojenské a válečné právo.

Plk. Mulinen zároveň v závěru své kariéry pracoval v Mezinárodním výboru Červeného kříže se sídlem v Ženevě. Jako mezinárodně uznávaný odborník na právo ozbrojeného konfliktu přednášel i v Institutu mezinárodního humanitárního práva v San Remu (International Institute of Humanitarian Law – IIHL), kde byl dlouholetým ředitelem kurzů práva ozbrojeného konfliktu.

Příručka práva ozbrojeného konfliktu (válečného práva neboli mezinárodního humanitárního práva)[1] vznikla jako výraz snahy přiblížit tuto problematiku nejen účastníkům kurzů v San Remu, ale i dalším příslušníkům ozbrojených sil tak, aby se snadno orientovali v ustanoveních práva ozbrojeného konfliktu, tj. především v Ženevských úmluvách z roku 1949 a jejich Dodatkových protokolech I a II z roku 1977. Aby tyto normy byly správně pochopeny a aplikovány v ozbrojených silách, koncipoval autor příručku z vojenského hlediska s příslušnými doporučeními tak, aby v ní našli vhodné postupy jak velitelé na nejrůznějších stupních velení, tak i vojáci v situacích, ve kterých se mohou nacházet za ozbrojeného konfliktu.

[1] Uvedené pojmy jsou synonyma.

Předmluva k českému vydání

Moderní právo ozbrojeného konfliktu zakotvené především v Haagských a Ženevských úmluvách upravuje (vedle zvláštního případu práva neutrality) jednak vedení boje, jednak způsob zacházení s oběťmi ozbrojených konfliktů. Jako celek představuje toto právo kodex chování příslušníků ozbrojených sil. Právo ozbrojeného konfliktu se především zaměřuje na ozbrojené konflikty mezi jednotlivými státy. Pouze částečně právo ozbrojeného konfliktu reguluje vnitrostátní ozbrojené konflikty, tj. konflikty mezi státním a nestátním aktérem nebo mezi nestátními aktéry navzájem.

Tato příručka slouží k tomu, aby se nejrůznější složky ozbrojených sil a jejich velení rychle seznámily s problematikou práva ozbrojeného konfliktu a mohly jej v každodenní praxi využít již v době míru. Tak jako právo ozbrojeného konfliktu nerozlišuje mezi jednotlivými složkami ozbrojených sil státu (pozemní, námořní nebo vzdušné), ani mezi jednotlivými státními strukturami, tak ani tato příručka neobsahuje specifická pravidla pro jednotlivé složky.

Základní ustanovení moderního práva ozbrojeného konfliktu, především pak ustanovení o vedení boje, odpovídají zásadám pořádku, kázně a hospodárnosti a v neposlední řadě i zdravému lidskému rozumu. Je-li právo ozbrojeného konfliktu správně pochopeno, stává se cennou pomůckou pro vedení ozbrojených sil.

První české vydání vyšlo pod názvem Příručka mezinárodního humanitárního práva pro ozbrojené síly v roce 1991 pro potřeby ozbrojených sil České a Slovenské Federativní Republiky. Toto druhé aktualizované vydání upravené pro potřeby Armády České republiky zpřesnilo obsaženou terminologii, obsahuje změny a odkazy na nové mezinárodní úmluvy, které v právu ozbrojeného konfliktu mezitím byly přijaty, a reaguje na aktuální vývoj v oblasti vedení ozbrojených konfliktů.

Úvod

1. Současné právo ozbrojeného konfliktu

Mezinárodní dohody upravující vedení ozbrojených konfliktů mezi státy a uvnitř států pochází z různých časových období: Haagské úmluvy z let 1899 a 1907; Ženevské úmluvy z roku 1949 a jejich dva Dodatkové protokoly z let 1977 a třetí z 2005; Haagská úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954, včetně jejích dvou Protokolů; Úmluva o zákazu bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní z roku 1972; Úmluva o zákazu nebo omezení použití určitých druhů konvenčních zbraní z roku 1980, včetně jejích pěti Protokolů; Úmluva o zákazu protipěchotních min z roku 1997; Úmluva o právech dítěte z roku 1989, včetně jejího Opčního Protokolu; Římský statut o zřízení Mezinárodního trestního soudu z roku 1998 a Úmluva o kazetové munici z roku 2008. Tyto různé dohody z oblasti práva ozbrojeného konfliktu odrážejí potřeby, koncepce, okolnosti a jazyk své doby.

Důsledkem rostoucí komplexnosti vedení ozbrojených konfliktů se právo ozbrojeného konfliktu stává stále složitějším. Pro vojáky je proto velmi náročné orientovat se v jeho jednotlivých ustanoveních a poznat, která jsou pro ně důležitá. Věříme, že tato příručka jim bude nápomocna při pochopení obsahu a účelu práva ozbrojeného konfliktu.

Poznámka redakce:

Konkrétně se jedná se o následující mezinárodní úmluvy:

1. **Haagské úmluvy o zákonech a obyčejích války** z r. 1899 a 1907
   Kodifikovaly pravidla práva ozbrojeného konfliktu. Pravidla se věnovala pouze vedení mezinárodního ozbrojeného konfliktu (války mezi státy). Formulovaly nejen konkrétní pravidla vedení války, ale na základě obecné zásady lidskosti též některá pravidla o ochraně obětí války. Úmluvy vycházejí z předpokladu, že cílem války není nic jiného než zlomení vojenského odporu nepřítele, a proto právo válčících stran na poškození nepřítele a na volbu bojových prostředků a způsobů vedení boje není neomezené. Úmluvy omezují použití vojenské síly výlučně na kombatanty a vojenské objekty. Podnikat útoky proti civilnímu obyvatelstvu je zakázané. Zakazuje se užívání takových prostředků, které působí zbytečné a nadměrné utrpení a škody a k dosažení válečného cíle nejsou nezbytné.
   Pro ČR jsou tyto úmluvy platné z důvodu jejich obyčejové povahy.

2. **Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů** z 12. srpna 1949 se skládají z:
   - Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli;
   - Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři;
   - Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci;
   - Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války.

   Publikovány byly Vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 65/1954 Sb.

3. **Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám** přijaté v roce 1977
   - Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I)

- Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II).

Publikovány byly Sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168/1991 Sb.

4. **Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám** přijatý v roce 2005
Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o přijetí dalšího rozeznávacího znaku (Protokol III). Jde o tzv. červený krystal, který má stejnou ochrannou a rozlišovací hodnotu jako červený kříž a červený půlměsíc.
Publikován byl sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 85/2007 Sb.m.s.

5. **Haagská úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu** z roku 1954**, včetně jejího Protokolu**.
Úmluva ukládá státům provést již v době míru opatření k ochraně kulturních statků a za ozbrojeného konfliktu zabezpečit, aby na jimi obsazeném území byly šetřeny kulturní statky. Stanoví podmínky, za nichž lze přiznat určitým kulturním statkům zvláštní ochranu, jakož i okolnosti, za nichž této zvláštní ochrany pozbývají. Publikována byla Vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 94/1958 Sb.

6. **Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu** z roku 1999.
Protokol ve vztazích mezi stranami doplňuje úmluvu, umožňuje preventivní opatření při útoku a nepřátelských akcích, ochranu kulturních statků na okupovaných územích, poskytnutí zvýšené ochrany kulturních statků a ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu jiné než mezinárodní povahy.
Druhý protokol byl publikován sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 71/2007 Sb.m.s.

7. **Úmluva o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení** z roku 1972.
Touto úmluvou se smluvní státy zavazují, že nebudou nikdy a za žádných okolností vyvíjet, vyrábět, hromadit nebo jakýmkoli jiným způsobem získávat nebo mít v držení mikrobiologické nebo jiné biologické agenty nebo toxiny jakéhokoliv původu či způsobu výroby, a to takových druhů a v takovém množství, které nejsou určeny k preventivním, ochranným nebo jiným mírovým účelům, případně zbraně, zařízení nebo nosiče určené k použití takových agentů nebo toxinů k nepřátelským účelům nebo v ozbrojeném konfliktu.
Úmluva byla publikována Vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 96/1975 Sb.

8. **Úmluva o zákazu nebo omezení použití určitých druhů konvenčních zbraní, které mohou způsobit nadměrné utrpení nebo mít nerozlišující účinky** z roku 1980.
Úmluva ve svých několika protokolech zakazuje nebo omezuje užití některých druhů konvenčních zbraní. Konkrétně se jedná o:
- Protokol o nezjistitelných střepinách (Protokol I);
- Protokol o zákazu nebo omezení použití min, nástrah a jiných prostředků (Protokol II);
- Protokol o zákazu nebo omezení použití zápalných zbraní (Protokol III);
- Protokol o oslepujících laserových zbraních (Protokol IV);
- Protokol o výbušných zbytcích války (Protokol V).

Úmluva s protokoly byla publikována sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 21/1999 Sb. a 115/2006 Sb.m.s.

9. **Úmluva o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení** z roku 1997.
Úmluva zakazuje použití, skladování, výrobu a převod protipěchotních min, tj. min zkonstruovaných tak, aby explodovaly přítomností, blízkostí nebo kontaktem osoby a způsobujících zneschopnění, zranění či usmrcení takové osoby. Publikována byla sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 29/2000 Sb.m.s.

10. **Úmluva o právech dítěte** z roku 1989**.**
Touto úmluvou se státy zavázaly chránit pravidla platná v právu ozbrojeného konfliktu pro děti v ozbrojených konfliktech. Úmluva obsahuje výčet práv, jež stát dětem garantuje, a které je vůči nim třeba respektovat. Konkrétně se jedná o právo na život, rozvoj, poznat své rodiče, závazek k nezákonnému přemísťování dětí do zahraničí. Dítětem je každá lidská bytost mladší osmnácti let. Pro ČSFR úmluva vstoupila v platnost dne 6. února 1991. Úmluva byla publikována sdělením federálního Ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.

11. **Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte** z roku 2000**.**
Opčním protokolem se smluvní strany zavazují přijmout všechna proveditelná opatření k zabezpečení toho, aby se příslušníci jejich ozbrojených sil, kteří nedosáhli věku osmnácti let, přímo neúčastnili bojových akcí a aby osoby, které nedosáhly věku osmnácti let, nebyly povinně povolávány do jejich ozbrojených sil. Publikován sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 45/2003 Sb.m.s.
Na základě tohoto Opčního protokolu ČR oznámila, že minimální věk pro dobrovolný vstup do ozbrojených sil je 18 let. Toto prohlášení je provedeno zákonem o vojácích z povolání č. 221/1999 Sb.

12. **Římský statut o zřízení Mezinárodního trestního soudu** z roku 1998**.**
Římským statutem byl ustaven první stálý Mezinárodní trestní soud, který je oprávněn vykonávat jurisdikci nad osobami, které spáchaly nejzávažnější zločiny (zločin genocidia, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny a zločiny agrese), kterými je dotčeno mezinárodní společenství jako celek. Mezinárodní trestní soud má komplementární (doplňkovou) úlohu vůči národním trestním jurisdikcím. Sídlo soudu je zřízeno v Haagu v Nizozemí.
Římský statut vstoupil v platnost v roce 2002. Česká republika k němu přistoupila v roce 2009. Římský statut byl publikován sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 84/2009 Sb.m.s.

13. **Úmluva o kazetové munici** z roku 2008.
Úmluvou se smluvní strany zavázaly nepoužít kazetovou munici, stejně tak je zakázán její vývoj, výroba, získávání a skladování kazetové munice. Dále platí zákaz ponechání si kazetové munice, ale i jejího převodu na jiné státy či subjekty. Úmluva se vztahuje výhradně na kazetovou munici, ne na miny. Publikována byla dělením Ministerstva zahraničních věcí č.18/2012 Sb.m.s.

2. Odpovědnost státu

Státy, které přijaly mezinárodní úmluvy práva ozbrojeného konfliktu, se tímto zavázaly „*dodržovat a zajistit dodržování těchto dohod za všech okolností*". Právo ozbrojeného konfliktu nemůže obsahovat podrobná ustanovení pro všechny možné situace, proto je nutné jeho bližší rozpracování. To může a musí být provedeno jednotlivými státy podle situace a potřeb každého státu. Proto je třeba v každém státě přistupovat k současnému právu ozbrojeného konfliktu ze strategického pojetí. Strategické pojetí je určující pro vlastní ujasnění a upřesnění práva ozbrojeného konfliktu, což je dále nezbytné k zajištění efektivního dodržování stanovených pravidel. V důsledku rostoucího ohrožení civilního obyvatelstva v ozbrojených konfliktech se již v době míru stalo právo ozbrojeného konfliktu předmětem všeobecného zájmu různých orgánů státu a jejich činitelů.

3. Potřeba příručky pro ozbrojené síly

Vzhledem k tomu, že se v jednotlivých státech přistupuje odlišně k výkladu rozsahu a obsahu jednotlivých ustanovení práva ozbrojeného konfliktu, chybí obecné prezentování práva

ozbrojeného konfliktu pro potřeby ozbrojených sil, které by bylo všeobecně přístupné a srozumitelné. Proto je pociťována potřeba publikace v pojetí a formě vojenské příručky, ve které by si příslušník ozbrojených sil mohl rychle vyhledat to, co je určeno právě jemu, v postavení, v němž se nachází, a na jeho velitelské úrovni. K odstranění tohoto nedostatku byla připravena tato příručka práva ozbrojeného konfliktu pro ozbrojené síly.

4. Účel a pojetí příručky

Příručka je určena, aby sloužila dvěma účelům:
– jako pomůcka v mezinárodních a národních kurzech práva ozbrojeného konfliktu;
– jako souhrn pravidel chování platných v ozbrojených silách.

Na ozbrojené konflikty a právo, které je reguluje, tato příručka nahlíží ze strategického pojetí. Od strategické úrovně dolů je aplikace práva ozbrojeného konfliktu záležitostí zejména vnitřního řádu a disciplíny. Právo ozbrojeného konfliktu řeší i velitelskou odpovědnost. Převažující část práva ozbrojeného konfliktu se zabývá mezinárodními ozbrojenými konflikty a jen malý počet ustanovení se týká i vnitrostátních ozbrojených konfliktů.

Ozbrojené síly však nemohou být odlišně proškolovány pro jednotlivé typy konfliktů a nemohou postupovat v mezinárodních a vnitrostátních[2] ozbrojených konfliktech odlišně. V praxi je u vedení vnitrostátních ozbrojených konfliktů zapotřebí podrobnějších pravidel, založených na podstatě práva ozbrojeného konfliktu určeného pro mezinárodní ozbrojený konflikt, i když z formálního hlediska nejde o jeho aplikování. Proto se strany a ozbrojené síly zúčastněné ve vnitrostátním ozbrojeném konfliktu musí v praxi řídit široce pojatými ustanoveními regulujícími vedení mezinárodního ozbrojeného konfliktu.

Z tohoto důvodu se příručka zejména zaměřuje na pravidla upravující vedení mezinárodního ozbrojeného konfliktu, ale kdykoli je to užitečné, dává přednost používání termínu **strany konfliktu** před termínem státy konfliktu, aby případně terminologicky byla pokryta i nestátní strana v konfliktu.

Pravidla uvedená v příručce jsou určena pro strany jakéhokoli ozbrojeného konfliktu bez ohledu na to, které ze smluv jsou pro ně formálně závazné, a bez ohledu na příčinu a povahu konfliktu. Zejména při vedení vnitrostátního ozbrojeného konfliktu nelze zapomínat na existenci celé řady pravidel platných z důvodu jejich obyčejové povahy.

Příručka obsahuje především zásady, pravidla a procedury založené na ustanoveních mezinárodních dohod. Bere také v úvahu obyčejové právo, jakož i utvářející se praxi států. Dává v úvahu postupy v praxi na jednotlivých stupních velení od náčelníka generálního štábu až po nejnižší stupně.

Příručka má povahu kodexu chování. Proto ti, kteří budou dodržovat řád a disciplínu, postupovat podle ní, budou vždy v souladu s právem ozbrojeného konfliktu.

Vzhledem k tomuto svému pojetí není příručka v žádném případě pramenem práva. Nelze se na ni proto odvolávat při trestním řízení.

[2] Termíny vnitrostátní ozbrojený konflikt a nemezinárodní ozbrojený konflikt jsou použity se shodným obsahem a významem.

5. Struktura příručky

Příručka je rozdělena do deseti částí, tak jak jednotlivá témata byla původně probírána v kurzech Institutu mezinárodního humanitárního práva (San Remo, Itálie). Po probrání základních pojmů začíná příručka na strategické úrovni s regulací vedení ozbrojeného konfliktu.

Následně se zabývá procesem velení a rozhodování až k bitevnímu poli s taktickým rozhodováním na místě. Navazuje opatřeními, která by měla být přijata k ochraně osob a objektů na bojišti, během přepravy a v týlu, kde mají být řešeny všechny záležitosti práva ozbrojeného konfliktu. Na závěr pojednává o problematice okupace a neutrality.

Aby bylo vyhověno požadavkům vedení současných ozbrojených konfliktů, je problematika pozemních, námořních a leteckých operací a s nimi spojeného práva ozbrojeného konfliktu, prezentována společně.

Uvedených deset částí zahrnuje:

1. Vymezení problematiky
2. Regulace vedení ozbrojeného konfliktu
3. Velitelskou pravomoc a odpovědnost
4. Velení
5. Vedení vojenských operací
6. Chování v boji
7. Přeprava
8. Týlové oblasti
9. Okupace
10. Neutralita

Příručka je psána ve snaze učinit každou část použitelnou samostatně. Je proto kompletní, což na druhé straně vede k nevyhnutelnému částečnému překrývání jednotlivých částí. Přístup však vždy odpovídá potřebám hlavního tématu dané části a překrývající se aspekty jsou vždy prezentovány z jiného hlediska.

Připojené přílohy usnadňují pochopení a používání příručky.

6. Komu je příručka určena

Příručka je určena především pro vyšší stupně velení (prapor), které mají k dispozici štáb. Informuje o ustanoveních smluvního práva a uvádí, kde je možné najít veškeré podrobnosti, kdykoliv by to bylo zapotřebí.

Tři části v závěru příručky (barevné stránky) mohou být také použity samostatně. Jedná se o:

- „Souhrn pro velitele“, „Pravidla chování v boji“ a „Program výcviku“.
- „Souhrn pro velitele“ *(žluté stránky)* obsahuje bez odkazů na smluvní právo to, co by měli znát a provádět velitelé pověření taktickými úkoly.
- „Pravidla chování v boji“ *(červené stránky)* jsou určena pro nejnižší taktické úrovně, zejména velitele čet a rot, poddůstojníky a mužstvo. Jsou psána jednoduše, přímým jazykem, jsou návodem k chování a jednání. Mohou být použita při výcviku čety, roty či baterie pozemních sil a s odpovídajícím přizpůsobením také u jednotek námořních a vzdušných sil.

Tato pravidla obsahují základní principy, které by měl znát, a v souladu s nimi postupovat, každý voják.

- „Program výcviku“ *(modré stránky)* má sloužit jako pomůcka pro instruktory při přípravě, organizování a vedení praktického výcviku v uplatňování práva ozbrojeného konfliktu, přizpůsobeného konkrétním potřebám školených.

7. Vysvětlivky

Příručka používá moderní pojem „právo ozbrojeného konfliktu“. V odborné a vojenské literatuře se dále lze setkat s pojmy „válečné právo“ nebo „mezinárodní humanitární právo“, přičemž poslední z těchto termínů je jako primární užíván především mimo prostředí ozbrojených sil, tj. zejména mezinárodními organizacemi, akademickou sférou, státy a veřejnou správou. Všechny tyto pojmy jsou dnes považovány za synonyma. Ke každému nadpisu jsou přiřazeny odkazy na smluvní právo. Hlavní dohody a odpovídající zkratky jsou uvedeny dále.

Žádné zvláštní odkazy nejsou dány pro:
– pravidla obecného charakteru založená na základních principech obyčejového práva;
– pravidla vyžadující národní upřesnění nebo organizační opatření;
– akce a chování, která jsou logickým pokračováním právních pravidel nebo taktické situace;
– doporučené akce a chování.

HLAVNÍ MEZINÁRODNÍ SMLOUVY PRÁVA OZBROJENÉHO KONFLIKTU

1. Všeobecné a pozemní

	Zkratky
– Úmluva o počátcích nepřátelství; Haag, 18. října 1907	H. III
– Úmluva o zákonech a obyčejích pozemní války; Haag, 18. října 1907 a	H. IV
◆ Příloha: Pravidla respektující zákony a zvyky pozemní války	H. IV. R
– Dohoda o ochraně uměleckých a vědeckých institucí a historických památníků (Roerich Pact); Washington, 15. dubna 1935	Washington
– Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli; Ženeva, 12. srpna 1949	Ž. I
– Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci; Ženeva, 12. srpna 1949	Ž. III
– Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války; Ženeva, 12. srpna 1949	Ž. IV
– Haagská úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu; Haag, 14. května 1954, obsahuje	H. CP
◆ Prováděcí řád úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu	H. CP. R
◆ Protokol na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu	H. CP. P
– Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu; Haag, 26. 3. 1999	H. CP. P II
– Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z r. 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I); Ženeva, 8. června 1977	Ž. P. I
– Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z r. 1949, o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II); Ženeva, 8. června 1977	Ž. P. II
– Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z r. 1949, o přijetí dalšího rozeznávacího znaku (Protokol III); Ženeva, 8. prosince 2005	Ž. P. III

2. Moře

– Haagská úmluva o nakládání s nepřátelskými obchodními loděmi při vypuknutí války; Haag, 18. října 1907	H. VI
– Úmluva o změně obchodních lodí na válečné; Haag, 18. října 1907	H. VII
– Haagská úmluva o bombardování námořními válečnými silami za války; Haag, 18. října 1907	H. IX
– Haagská úmluva o některých omezeních vzhledem k výkonu práv zajatých v námořní válce; Haag, 18. října 1907	H. XI
– Londýnská deklarace týkající se práva v námořní válce; Londýn, 26. února 1909, nebylo nikým ratifikováno	Londýn, Decl.

– Zákony námořní války pokrývající vztahy mezi protivníky; Příručka Institutu mezinárodního práva (Oxfordská příručka námořní války); Oxford, 9. srpna 1913	Oxford
– „Procés-verbal“ o pravidlech podvodního válčení, čtvrtý oddíl, část IV z Londýnské dohody z 22. dubna 1930; Londýn, 6. listopadu 1936	Londýn, PV
– Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři; Ženeva, 12. srpna 1949	Ž. II

3. Vzduch

– Pravidla vzdušného boje. Načrtnuto komisí právníků v Haagu, prosinec 1922 – únor 1923 (nebyla přijata v závazné formě)	H. AW

4. Neutralita

– Úmluva o právech a povinnostech neutrálních mocností respektující práva a povinnosti neutrálních sil a osob v pozemní válce; Haag, 18. října 1907	H. V
– Úmluva o právech a povinnostech neutrálních sil v námořní válce, Haag; 18. října 1907	H. XIII
– Úmluva o válečné neutralitě; Havana, 20. února 1928	Havana

5. Zbraně

– Deklarace o zákazu používání výbušných nábojů ve válce; St. Petersburg (Petrohrad), 29. listopadu až 11. prosince 1868	St. Petersburg
– Deklarace o zákazu střel „dum-dum“; Haag, 29. července 1899	H. Decl.
– Úmluva o kladení podmořských samočinných dotekových min; Haag, 18. října 1907	H. VIII
– Deklarace o zákazu vrhání střel z letadel; Haag, 18. října 1907	H. XIV
– Protokol o zákazu užívati ve válce dusivých, otravných nebo podobných plynů a prostředků bakteriologických; Ženeva, 17. června 1925	Ž. BC
– Úmluva o zákazu nebo omezení použití určitých druhů konvenčních zbraní, které mohou způsobit nadměrné utrpení nebo mít nerozlišující účinky; Ženeva, 10. října 1980[3]. Úmluva má pět protokolů:	Ž. CW
◆ Protokol o zákazu použití střepinových výbušnin (Protokol I)	Ž. CW. P. I

[3] Úpravou čl. 1 přijatou dne 21. prosince 2001 byla platnost Úmluvy rozšířena i na vnitrostátní ozbrojené konflikty.

- ◆ Protokol o zákazu nebo omezení používání min a podobných prostředků (především proti civilnímu obyvatelstvu). (Protokol II), změněné znění; Ženeva, 3. května 1996 Ž. CW. P. II
- ◆ Protokol o zákazu nebo omezení používání zápalných zbraní (Protokol III) Ž. CW. P. III
- ◆ Protokol o oslepujících zbraních (Protokol IV); Ženeva, 13. října 1995 Ž. CW. P. IV
- ◆ Protokol o výbušných zbytcích války (Protokol V); Ženeva, 28. listopadu 2003 Ž. CW. P. V

– Úmluva o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení; Oslo, 18. září 1997 Ottawa
– Úmluva o kazetové munici; Dublin, 30. května 2008 Dublin

Část 1. VYMEZENÍ PROBLEMATIKY

Úvod

Tato část pojednává o základních definicích práva ozbrojeného konfliktu, o jeho aplikaci ozbrojenými silami a o různých kategoriích osob a objektů stanovených v právu ozbrojeného konfliktu.

Oddíl 1.1	*Právo ozbrojeného konfliktu a ozbrojené síly* vymezuje pojetí, účel, kategorie a uplatňování práva ozbrojeného konfliktu a zdůrazňuje jeho význam pro ozbrojené síly.
Oddíl 1.2	*Základní kategorie osob a objektů* definuje osoby a objekty, náležející buď do vojenské, nebo civilní oblasti.
Oddíl 1.3	*Zvláště chráněné osoby a objekty* definuje osoby a objekty, které požívají zvláštní ochrany pro jejich funkci, hodnotu, nebezpečnost nebo důležitost.
Oddíl 1.4	*Válečné oběti* vymezuje pojmy zajatec, raněný, nemocný, trosečník a mrtvý.

Oddíl 1.1 Právo ozbrojeného konfliktu a ozbrojené síly

Kapitola A *Právo ozbrojeného konfliktu*

1	Účel (St. Petersburg preambule)	Právo ozbrojeného konfliktu usiluje o co možná největší omezení a zmírnění negativních důsledků války. Z tohoto důvodu se právo ozbrojeného konfliktu snaží sladit vojenské potřeby a požadavky humanity. Rozlišuje mezi tím, co je povoleno (legální), a tím, co povoleno není.
2	Obyčejové právo, smluvní právo	Právo ozbrojeného konfliktu bylo původně výlučně obyčejové, tj. založené na vžité praxi nebo na zvycích (např. vyhlášení války, příměří, kapitulace). Stále více se však stávalo předmětem mezinárodních dohod, přijatých na mezinárodních konferencích.

3 Právní omezení

Právo ozbrojeného konfliktu ukládá omezení pro:
a) vedení nepřátelství obecně;
b) vedení boje ozbrojenými silami;
c) chování kombatantů při vojenské operaci;
d) postup civilních úřadů a osob za války;
e) jednání a zacházení s osobami a objekty za války, zvláště s oběťmi války;
f) správu a řád na okupovaných teritoriích (okupační právo);
g) vztahy mezi stranami v konfliktu a neutrálními státy (právo neutrality).

4 Náhradní pravidlo („Martensova klausule“)
H. IV, Preambule
Ž. P. I, 1
Ž. P. II, Preambule

V případech, které nepokrývá smluvní právo, jsou civilní osoby a kombatanti pod ochranou a pravomocí principů mezinárodního práva odvozených z:
a) vžitých zvyklostí;
b) principu humanity;
c) tlaku veřejného mínění.

5 Podrobná pravidla pro vedení mezinárodního ozbrojeného konfliktu

Právo ozbrojeného konfliktu bylo původně vytvořeno pro ozbrojené konflikty mezi státy nebo skupinami států, tj. pro mezinárodní ozbrojené konflikty. Proto převážnou část práva ozbrojeného konfliktu tvoří podrobná pravidla, která upravují mezinárodní ozbrojené konflikty.

Kapitola B *Větve práva*

6 Původně: Haagské právo, Ženevské právo

Původně bylo možné rozlišit dvě větve smluvního práva ozbrojeného konfliktu:
a) Haagské úmluvy upravující nepřátelství jednak obecně, jednak se zaměřením na:
   – vedení boje;
   – pojetí boje;
   – pojetí okupace;
   – pojetí neutrality.
b) Ženevské úmluvy s ustanoveními týkajícími se:
   – ochrany obětí ozbrojeného konfliktu: válečných zajatců, raněných, nemocných, trosečníků, mrtvých;
   – civilních osob obecně;
   – těch, kteří se starají o oběti ozbrojených konfliktů, zvláště zdravotnické služby.

7 Vývoj: Haagské a Ženevské právo

Původně zřetelný rozdíl mezi Haagským a Ženevským právem byl postupně redukován. Ve své podstatě je však rozdíl mezi Haagským a Ženevským právem užitečný pro praktické chápání práva ozbrojeného konfliktu. Haagské právo se zejména týká

všech nositelů velitelské pravomoci, a tím v hierarchii velení všech příslušníků ozbrojených sil.

8 Haagské právo

Haagská větev práva zahrnuje:
- hlavní Haagské úmluvy z r. 1899, většinou nahrazené a doplněné Haagskými úmluvami z r. 1907;
- Pravidla vzdušného boje vypracovaná v Haagu v r. 1923;
- různé dohody, které se týkají jednotlivých druhů zbraní (viz příloha 1).

9 Ženevské právo

Ženevská větev práva zahrnuje:
- Ženevské úmluvy[4] z r. 1864, 1906 a 1929, nyní nahrazené a doplněné Ženevskými úmluvami z r. 1949.

10 Smíšený typ práva

Smíšený typ práva zahrnuje ustanovení jak práva Haagského, tak i Ženevského a tvoří je:
a) Haagská úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z r. 1954, včetně jejích dodatkových protokolů;
b) Dodatkové protokoly I a II k Ženevským úmluvám z r. 1949.

Kapitola C *Právní postavení států*

11 Smluvní strany mezinárodních smluv

Každý stát je vázán mezinárodními dohodami, které přijal (ratifikováním nebo přistoupením). Takový stát je *smluvní stranou* dané smlouvy.
S přijetím dohody může stát provést svůj národní výklad (interpretaci) nebo sdělit výhrady.

12 Strany v konfliktu

Stát, který se formálně nebo fakticky angažuje v nepřátelských akcích proti jednomu nebo více státům, je stranou v konfliktu. Takový stát a jeho ozbrojené síly jsou válčící stranou.

13 Neutrální stát

Stát, který formálně ani fakticky není stranou ozbrojeného konfliktu, je neutrální stát.[5]

---

[4] Ženevská úmluva o zlepšení podmínek zraněných na bitevních polích z r. 1864 v deseti článcích jasně vyložila základní zásady zacházení s raněnými vojáky bez ohledu na to, zda šlo o příslušníky vlastních vojsk či nepřítele:
proklamovala právo civilního obyvatelstva na ošetřování raněných; zakotvila zásadu neutrality vojenských zdravotnických služeb; upravila rozpoznávací znak červeného kříže na bílém poli; stanovila, že dodržování úmluvy bude zabezpečeno vrchními veliteli válčících armád podle instrukcí jejich příslušných vlád.
Další Ženevské úmluvy byly sjednány 6. července 1906; Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných v armádách v poli a Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci. Tyto Ženevské úmluvy z r. 1929 byly revidovány na diplomatické konferenci v Ženevě v roce 1949.

[5] Základním právem neutrálního státu je nedotknutelnost jeho území, pokud jde o vojenské akce válčících států.

14	Státy, které nejsou smluvními stranami smlouvy Ž. I, 2 Ž. II, 2 Ž. III, 2 Ž. IV, 2 H. CP, 18	Stát, který není smluvní stranou mezinárodní smlouvy, může ustanovení smlouvy akceptovat (respektovat) a řídit se jimi. Stát může být smlouvou vázán na základě toho, že smlouva deklaruje stávající právo bez ohledu na to, zda formálně smlouvu přijal či nikoli.
15	Suverenita státu	Suverenita státu se vztahuje na jeho: a) území (pevnina, řeky, jezera); b) teritoriální vody; c) vzdušný prostor.[6]
16	Teritoriální vody LS, 3[7]	Za teritoriální vody byly tradičně uznávány tři mořské míle (dostřel dalekonosného děla) od pobřeží; v současné době jsou stanoveny v šíři 12 námořních mil (22 224 m – red.).
17	Národní vzdušný prostor	Národní vzdušný prostor zahrnuje vzdušný prostor nad územím státu a nad jeho teritoriálními vodami.
18	Přírodní průlivy LS, 34–44	Je pravidlem, že přírodní průlivy procházející teritoriálními vodami používané k mezinárodní plavbě jsou otevřeny pro průjezd lodí a průlet letadel. Výjimky jsou upraveny konkrétními smlouvami a dohodami.
19	Umělé průplavy	Jejich používání je upraveno zvláštními smlouvami nebo dohodami (např. Suezský průplav a Panamský průplav).
20	Ostrovní státy: pojetí LS, 46[8]	„Ostrovním státem“ se rozumí stát, který tvoří jedno nebo několik souostroví a případně další jednotlivé ostrovy. „Archipelag“ zahrnuje skupinu ostrovů a souostroví včetně částí ostrovů, vody mezi nimi a ostatní přírodní útvary, které tvoří vzájemně propojený geografický, ekonomický a politický celek nebo jsou za takový historicky považovány.
21	Ostrovní státy: teritoriální vody LS, 47, 48	Teritoriální vody jsou měřeny od spojnic mezi nejkrajnějšími body okrajových ostrovů a útesů.

[6] Zahrnuje vzdušný prostor nad územím státu, které je vymezeno státní hranicí, a jde-li o pobřežní stát, i vzdušný prostor nad teritoriálními vodami. Suverenita státu se nevztahuje na výšky, v nichž se pohybují umělé družice Země.

[7] Úmluva Organizace spojených národů o námořním právu, Montego Bay, Jamajka, 1982. Tuto úmluvu předcházela Úmluva o volném moři sjednaná na konferenci OSN o mořském právu v Ženevě v r. 1958. V platnost vstoupila v r. 1962. Publikovaná byla ve Sbírce zákonů č. 92/1964. Otázky určené v Úmluvě byly nově upraveny v Úmluvě OSN o mořském právu z r. 1982.

[8] Úmluva Organizace spojených národů o námořním právu, Montego Bay, Jamajka, 1982.

22 Ostrovní státy: námořní a letecké trasy
LS, 53

Ostrovní stát může určit mořské a vzdušné trasy vhodné pro plynulý, rychlý průjezd cizích lodí a přelet letadel.

Kapitola D *Uplatňování práva ozbrojeného konfliktu*

23 Pravidlo
Ž. I, 2
Ž. II, 2
Ž. III, 2
Ž. IV, 2
H. CP, 18
Ž. P. I, 1

Právo ozbrojeného konfliktu se uplatňuje mezi státy, které jsou smluvními stranami těchto dohod. Uplatňuje se také mezi smluvními státy smlouvy na straně jedné a státy a dalšími válčícími stranami, které ustanovení smlouvy přijmou a řídí se jimi, na straně druhé. Mezinárodní obyčejové právo se vztahuje na všechny strany v konfliktu.

24 Počátek uplatňování
Ž. I, 2
Ž. II, 2
Ž. III, 2
Ž. IV, 2, 6
H. CP, 18
Ž. P. I, 3

Uplatňování práva ozbrojeného konfliktu začíná prvním aktem nepřátelství nebo okupace, a to i bez kladení odporu.
Opatření přípravného charakteru jsou platná již v době míru (např. informace, výcvik).

25 Respektování práva
Ž. I, 1
Ž. II, 1
Ž. III, 1
Ž. IV, 1
H. CP, 4
Ž. P. I, 1

Státy a strany v konfliktu zajistí respektování práva ozbrojeného konfliktu, zajišťují jeho dodržování za všech okolností.
Právo ozbrojeného konfliktu musí být respektováno vládami, vojenskými a civilními orgány, stejně jako vojenskými a civilními osobami.

26 Speciální dohody
Ž. I, 6
Ž. II, 6
Ž. III, 6
Ž. IV, 7
H. CP, 24

Státy a strany v konfliktu mohou uzavřít v konkrétních věcech speciální dohody. Tyto dohody však nemohou snížit úroveň ochrany osob a objektů, kterou jim právo ozbrojeného konfliktu poskytuje.

27 Nezříkání se práv
Ž. I, 7
Ž. II, 7
Ž. III, 7
Ž. IV, 8

Žádná osoba se nemůže zříci částečně nebo úplně práv, která jí zajišťuje právo ozbrojeného konfliktu a speciální dohody uzavřené mezi státy a stranami v konfliktu.

28 Neovlivnění právního postavení státu
Ž. I, 2
Ž. II, 2
Ž. III, 2
Ž. IV, 2
H. CP, 18
Ž. P. I, 4

Právní postavení strany v konfliktu není ovlivněno:
a) uplatňováním práva ozbrojeného konfliktu;
b) speciálními dohodami, jejichž uzavření právo ozbrojeného konfliktu umožňuje.

29 Konec uplatňování
Ž. I, 2, 5
Ž. II, 2
Ž. III, 2, 5
Ž. IV, 2, 6
H. CP, 18
H. CP. R, 18
Ž. P. I, 3

Uplatňování práva ozbrojeného konfliktu končí úplným ukončením vojenských operací nebo ukončením okupace.
Pro osoby zadržené končí uplatňování práva ozbrojeného konfliktu až jejich propuštěním nebo repatriací anebo znovuosídlením.
U kulturních objektů odvezených do ciziny končí jeho uplatňování až po jejich navrácení.

Kapitola E *Souhrn pravidel pro vnitrostátní ozbrojené konflikty*

30 Pravidlo

Jen několik ustanovení práva ozbrojeného konfliktu se přímo zabývá vnitrostátními ozbrojenými konflikty. Tvoří je ve skutečnosti souhrny základních pravidel, použitelných pro všechny ozbrojené konflikty.

31 Kratší souhrn
Ž. I, 3
Ž. II, 3
Ž. III, 3
Ž. IV, 3
H. CP, 4, 19

Kratší souhrn práva ozbrojeného konfliktu tvoří:
a) článek 3, společný všem Ženevským úmluvám z r. 1949;
b) článek 4 Haagské úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954.
Tyto články platí pro ozbrojené konflikty na území smluvních stran těchto úmluv. V těchto úmluvách nejsou žádné výslovné požadavky, které by se týkaly intenzity a úrovně konfliktu.[9]

32 Delší souhrn: obsah
Ž. P. II

Delší souhrn tvoří Dodatkový protokol II k Ženevským úmluvám z roku 1949. Protokol II rozvíjí a doplňuje společný čl. 3 Ženevských úmluv z 12. srpna 1949.

33 Delší souhrn: požadovaná úroveň násilí
Ž. P. II, 1

Dodatkový protokol II se vztahuje na situace, které jsou něčím více než vnitřními nepokoji a napětím (tj. výtržnostmi, izolovanými a sporadickými akty násilí a jinými akty podobného charakteru).

[9] Proto se tato ustanovení uplatní jako **humanitární minimum** v každém vnitrostátním ozbrojeném konfliktu. I například v konfliktu, kde proti sobě stojí dvě nestátní strany.

34 Delší souhrn: požadovaná vojenská úroveň
Ž. P. II, 1

Dodatkový protokol II platí, jestliže nevládní síly a skupiny:
a) mají odpovědné velení;
b) jsou schopny respektovat právo ozbrojeného konfliktu;
c) mají takovou kontrolu nad částí území státu, která jim umožňuje vést trvalé a koordinované vojenské operace.

35 Porovnání kratšího a delšího souhrnu
Ž. I, 3
Ž. II, 3
Ž. III, 3
Ž. IV, 3
H. CP, 4, 19
Ž. P. II, 1

Jestliže nejsou splněny všechny požadavky zakládající možnost použití Dodatkového protokolu II k Ženevským úmluvám z roku 1949, platí pro případy mimo rámec jeho kompetence společný čl. 3 Ženevských úmluv z roku 1949 a čl. 4 Haagské úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954. Mohou tedy existovat konflikty, které již jsou ozbrojenými konflikty podle dvou výše uvedených článků, ale nedosahují úrovně pro spuštění aplikace Dodatkového protokolu II.

Kapitola F *Ozbrojené síly podle práva ozbrojeného konfliktu*

36 Definice
H. IV. R, 1
Ž. P. I, 43

„Ozbrojené síly" státu a strany v konfliktu se skládají ze všech organizovaných ozbrojených jednotek a personálu, které jsou pod velením osob odpovědných za jednání svých podřízených.

37 Organizace: Pravidlo
H. IV. R, 1
H. VII, 1–6
Ž. P. I, 43

Ozbrojené síly jsou vytvářeny a organizovány v souladu s potřebami národní bezpečnosti a požadavky obrany.
Každý stát a strana v konfliktu musí určit kategorie osob a objektů, které jsou součástí jejich ozbrojených sil.

38 Organizace: Děti
Ž. P. I, 77

Děti ve věku do 15 let nesmějí být povolány do ozbrojených sil. Při povolávání osob, které již dosáhly 15 let, avšak nedosáhly věku 18 let, bude dána přednost starším osobám.

39 Organizace: Občané nepřátelské mocnosti
H. IV. R, 23
Ž. III, 130

Občané nepřátelské mocnosti nesmějí být nuceni k účasti ve vojenských operacích proti svému vlastnímu státu.

40 Odpovědnost strany v konfliktu
H. IV. R, 1
Ž. III, 4
Ž. P. I, 43

Velení ozbrojených sil musí být odpovědno straně v konfliktu, ke které patří.

41 Disciplína
Ž. P. I, 43

Tyto ozbrojené síly budou podléhat vnitřnímu disciplinárnímu systému, který vyžaduje dodržování práva ozbrojeného konfliktu.

Kapitola G *Právo ozbrojeného konfliktu jako kodex pro jednání a chování ozbrojených sil*

42 Potřeba všeobecně aplikovatelných pravidel

K důslednému respektování práva ozbrojeného konfliktu potřebují ozbrojené síly všeobecně použitelná pravidla. Ozbrojené síly nemohou být cvičeny pro odlišné chování v mezinárodních a vnitrostátních ozbrojených konfliktech.

43 Potřeba jasných a podrobných pravidel

Pro pohotové uplatňování v praxi musejí být pravidla práva ozbrojeného konfliktu jasná a podrobná.
Souhrnná pravidla pro vnitrostátní ozbrojené konflikty stanovují často jen principy, které pro praktické použití v ozbrojených silách potřebují doplnění (např. vedení boje, zdravotnická služba, zacházení s válečnými zajatci).

44 Kodex jednání a chování

Komplexnější souhrn pravidel pro mezinárodní ozbrojený konflikt představuje obecně použitelný kodex jednání a chování.
Tímto kodexem by se měly řídit všechny strany v konfliktu a jejich ozbrojené síly, ať už jsou to síly vládní, nebo síly, které jsou v opozici proti stávající moci.

45 Odkazy v příručce: týkají se v podstatě mezinárodního ozbrojeného konfliktu

Tato příručka se zabývá v podstatě právem, které formálně upravuje mezinárodní ozbrojený konflikt.
Funkce a činnosti určené formálně pro mezinárodní ozbrojený konflikt mohou být také použity v případě vnitrostátního ozbrojeného konfliktu (např. činnost spadající do rámce ochranné mocnosti, prováděná Mezinárodním výborem Červeného kříže nebo Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu – UNESCO).

46 Odkazy v příručce: Jen výjimečně k vnitrostátnímu ozbrojenému konfliktu

Tato příručka se odvolává jmenovitě na vnitrostátní ozbrojený konflikt, jen pokud je to bezprostředně třeba (např. v souhrnu ustanovení práva ozbrojeného konfliktu v souvislosti s jeho eskalací).

Oddíl 1.2 Základní kategorie osob a objektů

Kapitola A *Kombatanti*

47 Definice
Ž. III, 4
Ž. P. I, 43

Kombatantem se rozumí každý příslušník ozbrojených sil s výjimkou zdravotnického a duchovního personálu.

48 Rozlišení od civilních osob: pravidlo
Ž. III, 4
Ž. P. I, 44

V bojové akci nebo ve vojenské operaci jí předcházející se kombatanti musí odlišit od civilního obyvatelstva. Příslušníci pravidelných ozbrojených sil a osoby do nich začleněné se normálně odlišují svými uniformami. Příslušníci ostatních ozbrojených sil mají připevněné rozeznávací označení a otevřeně nosí zbraň.

49 Rozlišení od civilních osob: výjimečné situace
Ž. P. I, 44

V situacích, kdy se vzhledem k povaze nepřátelských akcí kombatant nemůže odlišit, zachovává si status kombatanta, nosí-li svoji zbraň otevřeně:
a) během každého vojenského střetnutí;
b) jestliže je viditelný protivníkem při zaujímání bojové pozice, tj. při jakémkoliv pohybu k místu, ze kterého nebo odkud začíná bojová akce.

50 Účastníci masového povstání („levée en masse“)
H. IV. R, 2
Ž. III, 4

Za kombatanty, respektive za válečné zajatce v případě jejich zadržení, jsou pokládáni obyvatelé neokupovaných území, kteří se při přiblížení protivníka spontánně a masově chopí zbraně, aby se postavili na odpor pronikajícím nepřátelským silám, aniž měli čas se zformovat do organizovaných ozbrojených jednotek, za předpokladu, že nosí zbraně otevřeně a dodržují právo ozbrojeného konfliktu.

Kapitola B *Civilní osoby*

51 Definice
Ž. IV, 4
Ž. P. I, 50

„Civilní osobou“ se rozumí osoba, která nenáleží k ozbrojeným silám a neúčastní se masového povstání („levée en masse“).

52 Případ pochybnosti
Ž. P. I, 50

V případě pochybnosti, jedná-li se o civilní osobu nebo ne, bude tato osoba považována za civilní.

53 Civilní obyvatelstvo
Ž. P. I, 50

Civilním obyvatelstvem se rozumějí všechny civilní osoby. Jestliže mezi civilním obyvatelstvem jsou jako jednotlivci jiné než civilní osoby, není to důvod odepřít mu status civilního obyvatelstva.

54 Novináři při plnění nebezpečných profesních úkolů
Ž. P. I, 79
Ž. P. I. příloha II

Novináři plnící své profesní úkoly v oblastech ozbrojených konfliktů jsou považováni za civilní osoby.

Kapitola C *Vojenské cíle*[10]

55 Definice
H. IX, 2[11]
Ž. P. I, 43, 52

Vojenskými cíli jsou:
a) ozbrojené síly kromě personálu zdravotnické služby a duchovního personálu a jejich objektů;
b) zařízení, pozice a budovy, kde jsou rozmístěny ozbrojené síly a jejich materiál (např. kasárna, sklady);
c) ostatní objekty,
– které svou povahou, umístěním, účelem a použitím účinně napomáhají vojenským akcím, a
– jejichž úplné nebo částečné zničení, obsazení nebo neutralizace[12] v podmínkách, za kterých k tomu dochází, přináší zjevnou vojenskou výhodu.

56 Civilisté ve vojenském cíli
H. IX, 2
Ž. P. I, 50–52

Vojenský cíl zůstává vojenským cílem, i když v něm jsou civilní osoby. Pro civilní osoby zdržující se v takovém cíli nebo v jeho bezprostřední blízkosti vyplývá nebezpečí, kterému je tento cíl vystaven.

Kapitola D *Civilní objekty*

57 Definice
Ž. P. I, 52

„Civilním objektem" se rozumí každý objekt, který není vojenským cílem.

58 Výjimka
Ž. P. I, 52

Objekty, které jsou za normální situace objekty civilními, se mohou v důsledku vojenské situace stát vojenskými cíli (např. dům nebo most takticky použitý obráncem se tak stává cílem útočníka).

[10] Cíl ve smyslu všeho, co je důležité z vojenského hlediska a vše, co může být předmětem vojenského útoku. Tedy vždy objekt hmotné povahy (ne morálka).

[11] Haagská úmluva o bombardování námořními válečnými silami za války.

[12] Ve smyslu vyřazení z provozu.

59 Případ pochybnosti
Ž. P. I, 52

V případě pochybnosti, zda objekt, který je běžně určen pro civilní účely (např. místo pro konání bohoslužeb, dům nebo jiný obytný objekt, škola), je vojenským cílem, je tento objekt považován za civilní.

Oddíl 1.3 Zvláště chráněné osoby a objekty

Kapitola A *Účel*

60 Pravidlo

Právo ozbrojeného konfliktu poskytuje určitým kategoriím osob a objektů ochranu.

61 Vojenská oblast
Ž. I, 19, 24, 35, 36
Ž. II, 22, 27, 36, 37
Ž. P. I, 8, 12

Ozbrojené síly musí umožnit plnění úkolů níže uvedených specificky chráněných osob a objektů – nezávisle na probíhajících nebo možných vojenských operacích:
a) vojenské zdravotnické službě;
b) vojenskému duchovnímu personálu.
Specifický status zdravotnického nebo duchovního personálu a jejich objektů je vylučuje z kategorie vojenského cíle.

62 Civilní oblast
Ž. IV, 18, 20, 21, 22
H. CP, 4, 8
Ž. P. I, 8, 12, 15, 53, 56, 60–62

V civilní oblasti specifická ochrana míří na:
a) umožnění normálního fungování (činností):
– civilní zdravotnické služby;
– duchovního personálu;
– civilní obrany;
b) zabránění škodám na kulturních objektech, obydlích a místech určených pro náboženské obřady;
c) předcházení nebezpečí pro velké počty civilních osob:
– útoky na továrny a zařízení s potenciálními nebezpečnými silami (přehrady, hráze, atomové elektrárny);
– v demilitarizovaných zónách.

Kapitola B *Vojenská zdravotnická služba*

63 Definice: zdravotnický
Ž. P. I, 8

„Zdravotnický“ znamená vyhledávání, shromažďování, přepravu, stanovení diagnózy a péči o raněné, nemocné, trosečníky a prevenci onemocnění.

64 Definice: Zdravotnický personál
Ž. I, 24
Ž. II, 36, 37
Ž. P. I, 8

„Zdravotnickým personálem“ se rozumějí osoby, které se výlučně zabývají zdravotnickou činností, řízením zdravotnických zařízení a zdravotnickou přepravou.

65 Definice: Zdravotnické zařízení
Ž. I, 19
Ž. II, 23
Ž. P. I, 8

„Zdravotnickým zařízením“ se rozumí jakékoli zařízení, které slouží výhradně zdravotnickým účelům. Tento termín zahrnuje konkrétně nemocnice a jiná podobná zařízení bez ohledu na velikost, transfúzní stanice, zdravotnická střediska a ústavy, zdravotnická místa přepravy, zdravotnické a farmaceutické sklady těchto zařízení.

66 Definice: Nemocniční zóna a lokalita[13]
Ž. I, 23
Ž. I, příloha I
Ž. IV, 14
Ž. IV, příloha I

„Nemocniční zónou a lokalitou“ se rozumí oblast organizovaná tak, aby ranění a nemocní byli chráněni před důsledky nepřátelství. V nemocničních zónách a lokalitách nesmí být více lidí, než dovolují možnosti umístění. Neměly by být vytvářeny v místech, která by s velkou pravděpodobností mohla mít význam pro vedení nepřátelských operací. Po zahájení a v průběhu nepřátelských akcí mohou zainteresované strany uzavřít dohody o vzájemném uznávání nemocničních zón a lokalit, které vybudovaly.

67 Definice: Zdravotnická přeprava
Ž. I, 35
Ž. II, 27
Ž. P. I, 8

„Zdravotnickou přepravou“ se rozumí jakékoli přepravní prostředky určené výhradně pro přepravu raněných, nemocných, trosečníků, zdravotnického a duchovního personálu a zdravotnického materiálu po zemi, vodě nebo vzduchem.

68 Definice: Nemocniční loď
Ž. II, 22, 24, 26

„Nemocniční lodí“ se rozumí loď postavená nebo vybavená speciálně a výhradně pro péči o raněné, nemocné, trosečníky a k jejich přepravě.

69 Definice: Zdravotnický materiál
Ž. I, 33
Ž. P. I, 14

„Zdravotnickým materiálem“ se rozumí každá součást zdravotnického vybavení, zásoby, jakož i veškeré zdroje, užívané výhradně pro poskytování potřebných zdravotnických služeb a péče o raněné a nemocné.

[13] Tento termín zahrnuje v praxi také bezpečnostní zóny a lokality (Ž. IV. 14 a příl. I). Vzhledem k rozšíření obsahu termínů „raněný a nemocný“ v Ž. P. I 8, předpokládá se, že ve většině případů budou „bezpečnostní zóny a lokality“ sloužit raněným a nemocným.

70 Dočasné pověření
Ž. P. I, 8

„Dočasný zdravotnický personál, zařízení, přepravní prostředky a materiál“ jsou takové, které jsou určeny výhradně ke zdravotnickým účelům na omezené časové období (např. na dobu trvání evakuace).

71 Dočasný zdravotnický personál
Ž. I, 25
Ž. P. I, 8

„Dočasným zdravotnickým personálem“ jsou kombatanti vycvičení také pro případ potřeby jako nemocniční zřízenci, sestry a výpomocní nosiči raněných.

72 Civilní zdravotnická služba, civilní ranění, nemocní, trosečníci
Ž. I, 22
Ž. II, 35
Ž. P. I, 8

Právo ozbrojeného konfliktu poskytuje stejný status vojenské i civilní zdravotnické službě, vojenským i civilním raněným, nemocným a trosečníkům. Vojenský zdravotnický personál, objekty, přepravní prostředky mohou sloužit jak pro civilisty, tak pro vojenské raněné, nemocné a trosečníky. Avšak vojenský a civilní status osob a objektů zůstává nezměněn (např. různé zacházení v případě zajetí).

73 Rozeznávací znak: pravidlo
Ž. I, 38–44
Ž. II, 41–45
Ž. P. I, 18
Ž. P. I, příloha I
Ž. P. III 2

Rozeznávacím znakem zdravotnické služby je červený kříž na bílém poli nebo jeho ekvivalenty: červený půlměsíc na bílém poli a červený krystal (červený čtvercový rámec na bílém poli). Odpovědnost za použití znaku má strana v konfliktu.
Znak musí být tak velký a viditelný, jak to dovoluje konkrétní situace (např. osvětlený v noci, infračerveně viditelný).

74 Rozeznávací znak: zdravotnické lodi
Ž. II, 43
Ž. P. I, 22, 23

Vnější povrch každé zdravotnické lodi musí být bílý.
Červená v rozeznávacím znaku musí být tmavá.
V noci a za snížené viditelnosti musí být zdravotnická loď osvětlena, jestliže to konkrétní taktická situace dovoluje.

75 Rozeznávací signály
Ž. P. I, 18
Ž. P. I, příloha I

Jako doplněk k rozeznávacímu znaku si mohou strany v konfliktu stanovit používání rozeznávacích signálů. Tyto signály jsou použitelné především u zdravotnických letadel.
Rozeznávacími signály jsou:
a) světelný signál (blikající modré světlo);
b) rádiový signál;
c) podpůrný radarový systém (Secondary Surveillance Radar – SSR).
Rádiový signál umožňuje navázání spojení mezi zdravotnickým letadlem a taktickými velitelstvími protivníka.

76 Zbraně
Ž. I, 22
Ž. II, 35
Ž. P. I, 28

Zdravotnický personál smí být pro svou obranu a obranu raněných a nemocných, o které pečuje, ozbrojen lehkými osobními zbraněmi.

77 Stráž
Ž. I, 22

Zdravotnická zařízení a přepravní prostředky mohou být chráněny hlídkou, strážemi nebo ozbrojeným doprovodem, které však nesmějí bránit zajetí těchto zařízení a transportů.

Kapitola C *Civilní zdravotnická služba*

78 Pravidlo
Ž. P. I, 8, 12, 13, 15

Právo ozbrojeného konfliktu poskytuje stejný status civilní i vojenské zdravotnické službě, civilním i vojenským raněným, nemocným a trosečníkům. Ustanovení týkající se vojenského zdravotnického personálu, zařízení a transportů platí ve stejném rozsahu i pro odpovídající kategorie civilní zdravotnické služby. Podrobnosti jsou uvedeny v další části této kapitoly.

79 Civilní zdravotnická zařízení a přepravní prostředky
Ž. I, 27
Ž. II, 24, 25
Ž. IV, 18–22
Ž. P. I, 9, 12

Civilní zdravotnická zařízení a přepravní prostředky musejí splňovat jeden z následujících požadavků:
a) náležet straně v konfliktu;
b) být uznány a zmocněny odpovědným orgánem strany v konfliktu;
c) být k dispozici straně v konfliktu se souhlasem dotčených stran.

80 Vojenští ranění, nemocní, trosečníci
Ž. IV, 19
Ž. P. I, 8

Civilní zdravotnický personál, zařízení a transporty mohou poskytovat služby vojenským stejně jako civilním raněným, nemocným a trosečníkům. Civilní a vojenský status osob a objektů však zůstává nezměněn (např. různé zacházení v případě zajetí).

Kapitola D *Duchovní personál a náboženské objekty*

81 Definice
Ž. I, 24
Ž. II, 36, 37
Ž. P. I, 8

„Duchovním personálem" se rozumí vojenské nebo civilní osoby jako jsou kněží, zabývající se výhradně duchovní činností, a které jsou přidělené:
a) k ozbrojeným silám;
b) k civilní zdravotnické službě;
c) k civilní obraně.
Přidělení duchovního personálu může být dočasné.

82 Vojenský a civilní duchovní personál
Ž. I, 24
Ž. II, 35
Ž. IV, 19
Ž. P. I, 8

Právo ozbrojeného konfliktu poskytuje stejný status vojenskému i civilnímu duchovnímu personálu. Vojenský nebo civilní status těchto osob zůstává nezměněn (např. různé zacházení v případě zajetí).

83 Stejné právní postavení jako zdravotnický personál
Ž. I, 24
Ž. P. I, 15

Ustanovení, která se týkají zdravotnického personálu, se vztahují i na duchovní personál.

84 Náboženské objekty
Ž. III, 33, 72
Ž. IV, 58

„Náboženskými objekty" se rozumějí objekty a předměty náboženského charakteru (např. knihy, bohoslužebné předměty) a věci užívané pouze vojenským duchovním personálem (např. dopravní prostředky).

Kapitola E *Civilní obrana*

85 Definice
Ž. P. I, 61

„Civilní obranou" se rozumí plnění úkolů spojených s ochranou a přežitím civilního obyvatelstva.

86 Úkoly
Ž. P. I, 61

Civilní obrana má podle práva ozbrojeného konfliktu tyto úkoly:
a) varování;
b) evakuace;
c) organizování a poskytování úkrytu;
d) zatemňování;
e) záchranné práce;
f) zdravotnické služby včetně první pomoci a také duchovní péče;
g) boj s požáry;
h) zjišťování a označování nebezpečných oblastí;
i) dekontaminace a podobná ochranná opatření;
j) poskytování nouzového ubytování a zásobování;
k) okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech;
1) okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení;
m) bezodkladné pohřební služby;
n) pomoc při ochraně předmětů a objektů nezbytných k přežití;
o) doplňující činnost nezbytná ke splnění výše uvedených úkolů včetně plánování a organizování, ale neomezující se pouze na tuto činnost.

87 Personál
Ž. P. I, 61

„Personál civilní obrany“ jsou osoby určené stranou v konfliktu výhradně k plnění úkolů civilní obrany, ke spravování zařízení civilní obrany a k přepravě civilní obrany.

88 Objekty
Ž. P. I, 61

„Objekty civilní obrany“ jsou zařízení určená výlučně k plnění úkolů civilní obrany.

89 Vozidla
Ž. P. I, 61

„Vozidla civilní obrany“ jsou všechny druhy přepravních prostředků, určené výlučně k přepravě osob a věcí v rámci plnění úkolů civilní obrany.

90 Zmocnění
Ž. P. I, 61

Personál, zařízení a vozidla civilní obrany musí být organizovány a zmocněny kompetentními orgány strany v konfliktu.

91 Rozeznávací znak:
Ž. P. I, 66
Ž. P. I, příloha I

Rozeznávacím znakem civilní obrany je rovnostranný modrý trojúhelník na oranžovém podkladě.[14] Odpovědnost za používání znaku má strana v konfliktu. Znak musí být dostatečně velký a viditelný.

92 Rozeznávací signály
Ž. P. I, 66

Smluvní strany v konfliktu se mohou, jako doplněk k rozeznávacímu znaku, dohodnout na používání rozeznávacích signálů.

93 Zbraně
Ž. P. I, 65

Personál civilní obrany může být vyzbrojen lehkými osobními zbraněmi pro sebeobranu a k udržování pořádku. Avšak v oblastech, kde probíhají nebo jsou předpokládány pozemní boje, strany v konfliktu omezí tyto zbraně na zbraně ruční (pistole) ve snaze napomáhat odlišovat personál civilní obrany od příslušníků ozbrojených sil.

94 Spolupráce s vojenskými orgány
Ž. P. I, 65

Personál civilní obrany a vojenský personál mohou spolupracovat při plnění úkolů civilní obrany. Úkoly civilní obrany mohou být plněny za řízení a pod kontrolou vojenských orgánů.

95 Kombatanti a vojenské jednotky
Ž. P. I, 67

Kombatanti a vojenské jednotky mohou být trvale přiděleni k plnění úkolů civilní obrany. Jejich status však zůstává nezměněn. V takovém případě se musí jasně označit znakem civilní obrany a jejich činnost musí být omezena na plnění úkolů civilní obrany.

[14] Vyobrazení znaků najdete na str. 177–178.

Kapitola F *Kulturní objekty a místa pro konání bohoslužeb obecně*

96 Působnost
Ž. P. I, 53

Tato kapitola se vztahuje na:
a) objekty, které představují velkou kulturní hodnotu;
b) objekty s významnou náboženskou úlohou bez ohledu na jejich kulturní hodnotu.

97 Pravidlo
Ž. P. I, 53

Historické památky, umělecká díla a místa pro konání bohoslužeb, které jsou kulturním a duchovním dědictvím národů, požívají plné ochrany. Jejich hodnota je všeobecně patrna a nevyžaduje v jejich případě použití speciálních identifikačních prostředků.

Kapitola G *Značené kulturní objekty*

98 Působnost
H. CP, 1

Tato kapitola se zabývá objekty kulturní hodnoty bez ohledu na to, zda mají náboženský či světský charakter.

99 Definice: Všeobecná ochrana
H. CP, 1

„Kulturními objekty pod všeobecnou ochranou" se rozumějí objekty s velkým významem v kulturním dědictví všech lidí, jako např.:
a) architektonické památky, umělecké nebo historické památky; archeologická naleziště; skupiny budov, které mají jako celek historickou nebo uměleckou hodnotu;
b) budovy, jejichž hlavním účelem je uchovávat kulturní movité předměty, jako muzea, knihovny, archivy;
c) úkryty předmětů kultury, zahrnující velké množství nemovitých kulturních objektů.

100 Definice: Zvláštní ochrana
H. CP, 8

„Kulturním objektem se zvláštní ochranou" se rozumí objekt výjimečné hodnoty, jako jsou např.:
a) depozitáře;
b) místa soustředění nemovitých objektů kultury;
c) ostatní kulturní objekty velkého významu.
Počet objektů kultury, které požívají zvláštní ochranu, musí být početně omezený.

100a Definice: Zvýšená ochrana
H. CP. P II 10, 11, 24

Kulturním statkům lze poskytnout „zvýšenou ochranu", pokud splňují následující tři podmínky:
a) jedná se o kulturní dědictví nejvyššího významu pro lidstvo;
b) jsou chráněny odpovídajícími vnitrostátními právními a administrativními opatřeními uznávajícími jejich výjimečnou kulturní a historickou hodnotu a zajišťujícími nejvyšší úroveň ochrany;

c) nejsou využívány pro vojenské účely nebo k zaštítění vojenských objektů a strana mající tyto kulturní statky pod kontrolou, učinila prohlášení, že takto využívány nebudou.

Podmínkou statusu zvýšené ochrany je zápis kulturního statku na seznam vedený Výborem pro ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, který je zřízen Druhým protokolem k Haagském úmluvě (H. CP. P II).

100b Pravidlo: Imunita kulturních statků pod zvýšenou ochranou H. CP. P II 12

Je zakázáno:
a) vést útok proti kulturním statkům pod zvýšenou ochranou;
b) jakékoli využití těchto statků a jejich okolí k podpoře vojenských akcí.

101 Definice: Personál H. CP, 15

„Personál kulturních objektů" je personál, který se zabývá péčí a ochranou kulturních statků.

102 Definice: Přeprava H. CP, 12, 13

„Přepravou kulturních statků" se rozumí každé vozidlo použité k přemístění předmětů kultury při zvláštní ochraně.

103 Rozeznávací znak: Pravidlo H. CP, 16

Rozeznávacím znakem pro kulturní objekty je modrobílý štít. Odpovědnost za používání tohoto znaku má strana konfliktu. Znak musí být dostatečně velký a viditelný.

104 Rozeznávací znak: Jeden znak[15] H. CP, 17

Jedním znakem mohou být označeny tyto osoby a objekty:[15]
a) personál kulturních statků;
b) kulturní objekty, které požívají obecnou ochranu.

105 Rozeznávací znak: Tři znaky H. CP, 17

Třemi znaky (v trojúhelníkové formaci, jeden znak dole) mohou být označeny tyto objekty:
a) kulturní objekty požívající zvláštní ochrany;
b) přeprava kulturních statků.

106 Stráž H. CP, 8

Osoby určené ke střežení kulturních objektů požívajících zvláštní ochrany mohou být vyzbrojeny lehkými osobními zbraněmi.

[15] Ostatní znaky, prakticky nepoužívané, najdete v příloze 2 pod číslem 965 a 966 na str. 197, 198

Kapitola H *Stavby a zařízení obsahující nebezpečné síly*

107 Definice
Ž. P. I, 56

„Stavby a zařízení obsahující nebezpečné síly" jako jsou hráze, přehrady a atomové elektrárny, nesmějí být předmětem útoku, pokud mohou způsobit uvolnění nebezpečných sil a vést k vážným ztrátám na civilním obyvatelstvu.

108 Další dohody
Ž. P. I, 56

Požaduje se, aby strany v konfliktu uzavíraly mezi sebou další dohody za účelem zabezpečení ochrany staveb a zařízení obsahujících nebezpečné síly.

109 Rozeznávací znak
Ž. P. I, 56
Ž. P. I, příloha I

Rozeznávací znak pro stavby a zařízení s nebezpečnými silami tvoří tři jasně oranžové kruhy umístěné na stejné ose. Odpovědnost za použití znaku má strana v konfliktu. Znak musí být dostatečně velký a viditelný.

110 Obrana: pravidlo
Ž. P. I, 56

Je dovoleno budovat obranu jen proti útokům na objekty obsahující nebezpečné síly.

111 Obrana: zbraně
Ž. P. I, 56

Zbraňové systémy k obraně objektu obsahující nebezpečné síly musí být jen obranné, sloužit pouze k odražení nepřátelské akce proti takovému objektu.

Kapitola I *Demilitarizované zóny*

112 Definice
Ž. P. I, 60

„Demilitarizovaná zóna" je oblast, ve které:
a) byli všichni kombatanti, mobilní bojové prostředky a mobilní vojenská zařízení evakuováni;
b) vojenské stavby a zařízení nesmějí být použity k nepřátelským akcím;
c) orgány a obyvatelstvo se nesmějí dopouštět žádných nepřátelských činů;
d) veškerá činnost spojená s vojenským úsilím musí být zastavena.

113 Požadovaná dohoda
Ž. P. I, 60

Status demilitarizované zóny je zřizován dohodou mezi zainteresovanými stranami. Dohoda může být uzavřena v době míru, i po vypuknutí nepřátelství.

114 Omezení pro vojenské operace
Ž. P. I, 60

Je zakázáno rozšiřovat vojenské operace do demilitarizovaných zón, je-li takové rozšíření v rozporu s podmínkami dohody.

115 Hranice zóny
Ž. P. I, 60

Dohoda musí přesně definovat a popisovat hranice demilitarizované zóny a v případě nutnosti stanovit způsoby kontroly.

116 Příležitostné (ad hoc) rozeznávací znaky
Ž. P. I, 60

Strana, v jejíž moci se demilitarizovaná zóna nachází, ji vyznačí znaky, které mohou být dohodnuty se stranami, jichž se to přímo týká.

Oddíl 1.4 Válečné oběti

Kapitola A *Váleční zajatci*

117 Definice
H. IV. R, 4
Ž. III, 4
Ž. P. I, 44

„Válečný zajatec" je kombatant, který se ocitl v moci protější strany.

118 Vojenský zdravotnický a duchovní personál
Ž. I, 24, 25, 28, 29
Ž. II, 37
Ž. P. I, 43, 44

Vojenský zdravotnický a duchovní personál nejsou kombatanty, proto se nestávají válečnými zajatci. Po dobu zadržení však požívají všech výhod určených válečným zajatcům. To neplatí pro pomocný zdravotnický personál, kteří jsou kombatanty a stávají se válečnými zajatci.

119 Účastníci (levée en masse) masového povstání
H. IV. R, 2
Ž. III, 4

Účastníci masového povstání mají charakter kombatantů a vztahuje se na ně status válečného zajatce.

120 Osoby doprovázející ozbrojené síly
Ž. III, 4

Na pověřené osoby, které doprovázejí ozbrojené síly, ale nejsou přímo jejich součástí (civilní členové posádek vojenských letounů, váleční dopisovatelé, dodavatelé (kontraktoři), příslušníci pracovních jednotek a služeb uspokojujících potřeby ozbrojených sil), se vztahuje status válečného zajatce. Toto však platí pod podmínkou, že k tomuto doprovodu dostali povolení od ozbrojených sil, které doprovázejí.

121 Civilní námořní a letecké posádky
Ž. III, 4

Členové lodních posádek včetně velitelů, lodivodů a učňů (plavčíků) obchodních lodí a posádek civilního letectva stran v konfliktu, kteří nepožívají výhod příznivějšího zacházení podle práva ozbrojeného konfliktu, jsou považováni za osoby se statusem válečného zajatce.

122 Všeobecná odpovědnost za válečné zajatce
H. IV. R, 4
Ž. III, 12

Váleční zajatci jsou v moci nepřátelské mocnosti (strany v konfliktu), nikoli však v moci jednotlivců nebo vojenských jednotek, které je zajaly.

Kapitola B *Ranění, nemocní, trosečníci*

123 Raněný, nemocný: Definice
Ž. I, 12, 13
Ž. II, 12, 13
Ž. P. I, 8

„Raněným" a „nemocným" se rozumí každá osoba, ať vojenská nebo civilní, která pro zranění, nemoc, jiné fyzické či duševní poruchy nebo neschopnost potřebuje zdravotnickou pomoc nebo péči a která se zdržuje jakékoli nepřátelské činnosti.

124 Raněný, nemocný: Přizpůsobení
Ž. P. I, 8

Tyto pojmy se také vztahují na rodičky, novorozeňata a jiné osoby, které potřebují okamžitou lékařskou pomoc nebo péči jako choré osoby nebo na ženy v pokročilém stavu těhotenství.

125 Trosečník: Definice

„Trosečníkem" se rozumí kterákoliv civilní či vojenská osoba, která je v nebezpečné situaci na moři nebo v jiných vodách v důsledku neštěstí, jež postihlo ji nebo loď či letadlo, jimiž se přepravovala a která se zdržuje jakéhokoliv aktu nepřátelské činnosti. Status „trosečníka" zůstává zachován až do ukončení záchrany.

126 Trosečník: Pátrání
Ž. II, 12
Ž. P. I, 8

Trosečník může být vypátratelným, jestliže použije prostředky usnadňující pátrání (např. zařízení pro případ nouze vysílající rádiový signál).

Kapitola C *Mrtví*

127 Pravidlo
Ž. I, 17
Ž. II, 20
Ž. P. I, 32

Ustanovení práva ozbrojeného konfliktu, vztahující se k mrtvým, jsou založena na právu rodin mít informace o osudu svých příbuzných. Tato ustanovení se rovněž vztahují na ostatky, popel a pohřebiště zemřelých.

128 Nezvěstné osoby
Ž. P. I, 33

Ustanovení týkající se mrtvých se vztahují odpovídajícím způsobem také na osoby nezvěstné.

Část 2. REGULACE VEDENÍ OZBROJENÉHO KONFLIKTU

Úvod

Tato část obsahuje základní obecné pojmy, týkající se prevence a vedení ozbrojeného konfliktu spolu s opatřeními, která mají být přijata.

Oddíl 2.1 *Vznik konfliktu* se zabývá vývojem od míru k válce, skrze eskalaci zúčastněnými stranami, vojenským personálem a nasazenými bojovými prostředky, a deeskalací až do ukončení války.

Oddíl 2.2 *Přípravná opatření v době míru* pojednávají o strategických, prováděcích a správních opatřeních, která mají být přijata, aby se zabránilo schylujícímu se ozbrojenému konfliktu nebo s ohledem na něj.

Oddíl 2.3 *Regulace průběhu ozbrojeného konfliktu* se zabývá strategickými, prováděcími a správními opatřeními, nezbytnými pro to, aby byl konflikt udržen pod kontrolou. Zabývá se také ochranou, kterou požívají některé kategorie osob či objekty a možnostmi prostředníků a neutrálních států.

Oddíl 2.4 *Opatření po ukončení ozbrojeného konfliktu* pojednává o znovunastolení normálních podmínek a o činnosti ve prospěch obětí konfliktu.

Oddíl 2.1 Vznik konfliktu

Kapitola A *Počátek ozbrojeného konfliktu*

129	Formálně vyhlášený začátek mezi státy (tradiční) H. III, I[16]	Tradičně ozbrojené konflikty začínaly předcházejícím jednoznačným prohlášením, zejména: a) přímým vypovězením války či obdobně; nebo b) ultimátem, podmíněným vypovězením války.

[16] Úmluva o počátcích nepřátelství

130 Neformální začátek (soudobý)
Ž. I, 2, 3
Ž. II, 2, 3
Ž. III, 2, 3
Ž. IV, 2, 3
H. CP, 18, 19
Ž. P. I, 3
Ž. P. II, I

Ozbrojený konflikt začíná vznikem situace, na kterou je možno aplikovat ustanovení práva ozbrojeného konfliktu v případě:
a) vnitrostátního ozbrojeného konfliktu; nebo
b) mezinárodního ozbrojeného konfliktu.

Kapitola B *Eskalace ozbrojeného konfliktu*

131 Pravidlo

Konflikt se může vyvinout eskalací:
a) postupu stran a států zúčastněných v konfliktu;
b) postupu zainteresovaných ozbrojených sil;
c) užité taktiky a bojových prostředků.
Eskalace může být v jednom, několika nebo ve všech uvedených aspektech.

132 Eskalace
Deeskalace

Konflikt se může buď zintenzivňovat, nebo naopak může na intenzitě ztrácet. Konflikt se může současně zintenzivňovat v jedné oblasti a uklidňovat ve druhé.

133 Minimální požadavky na existenci vnitrostátního ozbrojeného konfliktu:
Všeobecně
Ž. I, 3
Ž. II, 3
Ž, III, 3
Ž. IV, 3
H. CP, 4, 19

Aby situace mohla být klasifikována jako vnitrostátní ozbrojený konflikt, stačí, jestliže ozbrojený konflikt, který probíhá na území státu, nemá mezinárodní charakter. V takovém případě se minimálně aplikuje společný článek 3 Ženevské úmluvy z r. 1949 a čl. 4 Haagské úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z r. 1954.

134 Minimální požadavky na existenci vnitrostátního ozbrojeného konfliktu podle Dodatkového protokolu II:
Ž. P. II, 1

K naplnění vnitrostátního ozbrojeného konfliktu podle Dodatkového protokolu II k Ženevským úmluvám z r. 1949 musí existovat:
a) minimální intenzita násilí – musí se jednat o víc než vnitřní nepokoje a napětí, které zahrnují výtržnosti, izolované a občasné akty násilí;
b) minimum vojenské organizace – odpovědné velení a způsobilost k dodržování práva ozbrojeného konfliktu;
c) ovládání minimálního území umožňující kontinuitu a koordinaci vojenských operací.

135 Žádné minimum pro existenci mezinárodního ozbrojeného konfliktu
Ž. I, 2
Ž. II, 2
Ž. III, 2
Ž. IV, 2
H. CP, 18
Ž. P. I, 1

Pro vznik mezinárodního ozbrojeného konfliktu není stanovena žádná minimální intenzita násilí a bojů, žádné minimum vojenské organizace a ovládaného území. Mohou probíhat bojové akce nízké intenzity nebo se dokonce nemusí bojovat vůbec, mohou se provádět výpady na nepřátelské území v malém rozsahu, může být vyhlášena válka bez následných bojových akcí, může se jednat o invazi bez odporu.

136 Strany a zainteresované státy

Ozbrojený konflikt může být po celou dobu svého trvání výlučně vnitrostátním, tj. nemezinárodním. Vnitrostátní konflikt se může stát v důsledku zvyšování podpory ze zahraničí (např. nejdříve jen poskytováním dodávek materiálu, později kombatanty či plně vyzbrojených jednotek) „zinternacionalizovaným vnitrostátním ozbrojeným konfliktem" nebo plně mezinárodním konfliktem, jestliže ozbrojené síly některých států stojí proti sobě. Ozbrojený konflikt může okamžitě začít mezi dvěma nebo více státy a být konfliktem mezinárodním od samého začátku.

137 Zainteresované ozbrojené síly

Na ozbrojeném konfliktu se mohou podílet jen malé části existujících ozbrojených sil (např. při vnitrostátním konfliktu, síly policejního typu operující na malém území, může se jednat o operace omezené na pohraniční území při mezinárodním ozbrojeném konfliktu, může jít o malé vojenské jednotky nebo expediční sbory operující izolovaně daleko od své národní základny).
Konflikt původně malého rozsahu se může vyvinout v ozbrojený konflikt vysoké intenzity zvyšováním rozsahu nasazených bojových prostředků či případně všech ozbrojených sil.
Ozbrojený konflikt také může začít ve velkém rozsahu a s nasazením všech ozbrojených sil.

138 Použitá taktika a prostředky boje

Taktika a bojové prostředky obvykle odpovídají druhům nasazených ozbrojených sil.
Menší a nejmenší jednotky používají jednoduchou taktiku (např. hlídky, komanda, partyzánský způsob boje) a bojové prostředky (např. snadno přenosné pěchotní zbraně). Rozšíření bojového území, rostoucí zapojení ozbrojených sil (co do počtu a velikosti jednotek) často mění taktiku (až k taktice velkých pěších jednotek, společných pozemních, námořních a vzdušných operací) a použití bojových prostředků (např. dělostřelectva, obrněných jednotek, vzdušné a námořní palebné podpory).

139	Území: Dovolené maximum	Vojenské operace se mohou rozšířit: a) na národní prostory stran v konfliktu; b) na širé moře a vzdušný prostor nad ním.
140	Území: Zakázané H. V, 1, 2 H. XIII, 1, 2	Vojenské operace nesmí být rozšířené: a) na národní prostor neutrálních států, který je nedotknutelný; b) na oblasti, pro které platí zvlášť dohodnutá ustanovení.

Kapitola C *Deeskalace a konec ozbrojeného konfliktu*

141	Deeskalace	Podobně jako eskalace, může být ozbrojený konflikt postupně redukován (omezován) zainteresovanými stranami a státy, omezováním počtu nasazených ozbrojených sil, bojových prostředků a zmenšováním území vojenských operací.
142	Příměří H. IV. R, 36	Příměří zastavuje vojenské operace dohodou mezi stranami v konfliktu. Příměří může být všeobecné nebo pro vymezené území. Jestliže není doba trvání příměří stanovena, mohou strany v konfliktu obnovit vojenské operace kdykoliv po předchozím upozornění, a to v souladu s podmínkami dohody o příměří. V případě vážného porušení příměří jednou stranou může druhá strana v konfliktu dohodu o příměří vypovědět a v případě nutnosti obnovit ihned bojovou činnost.
143	Konec aktivního nepřátelství H. IV. R, 35 Ž. IV, 6 Ž. P. I, 3 Ž. P. II, 2	Aktivní nepřátelství končí: a) formální dohodou mezi stranami v konfliktu (např. dohodou o kapitulaci); nebo b) celkovým ukončením vojenských operací.
144	Konec války	Válka formálně končí mírovou smlouvou, nebo neformálně obnovením normálních vztahů (může se tak stát např. po dohodě o příměří).

Oddíl 2.2 Přípravná opatření v době míru

Kapitola A *Základní opatření*

145	Pravidlo Ž. I, 45, 47 Ž. II, 46, 48 Ž. III, 127 Ž. IV, 144 H. CP, 25 Ž. P. I, 80	Každý stát, který předpokládá, že by mohl vzniknout ozbrojený konflikt, musí bezodkladně učinit přípravná opatření ke splnění svých závazků, které mu ukládá právo ozbrojeného konfliktu.
146	Mírové chování	Mírové chování bude v rámci států podporováno, např. zřetelnou politikou národní bezpečnosti, zdržením se provokací a provokativního chování.
147	Preventivní opatření	Preventivní opatření států mají za cíl: a) zabránit propuknutí ozbrojeného konfliktu; b) zůstat mimo ozbrojený konflikt, který vznikl mezi jinými státy nebo v rámci jednoho státu.
148	Zvládání krizí	Cílem zvládání krizí je dosáhnout mírového urovnání sporu. Existují tři základní kategorie postupu: a) přímá jednání mezi stranami sporu; b) za pomoci prostředníků, kteří nabízejí „dobré služby" (např. služby diplomatů a jiných vhodných osob, zprostředkování smírčích jednání a šetření); c) urovnání třetí stranou formou arbitráže (ad hoc utvořeným orgánem) nebo mezinárodním soudem.
149	Setrvání mimo konflikt	O setrvání mimo konflikt lze usilovat odpovídající politikou. Bez ohledu na formální deklarace války by si měl stát, který má zájem zůstat neutrální, vyjasnit svůj vlastní postoj k: a) zahraničí (např. deklarací o neutralitě); b) své vnitřní politice (např. realizací statusu neutrality v jeho specifických důsledcích, zvláště pro jeho ozbrojené síly).
150	Práh mezi neutralitou a válkou	Bezpečnostní politika státu stanoví práh mezi: a) neutralitou, tj. jednáním, které má být pokládáno za porušení neutrality; a b) válkou, tj. jednáním, které svým významem co do počtu a rozsahu není jen porušováním neutrality, nýbrž ve svém souhrnu představuje účast v ozbrojeném konfliktu. Ozbrojené síly obdrží instrukce pro postup v praxi. Jsou možná smíšená řešení (např. formální neutralita celého státu, ale skutečné

akce válečného typu nezbytné pro neutrální stát v dané pozemní nebo mořské oblasti a v odpovídajícím vzdušném prostoru).

Kapitola B *Opatření výkonných a správních orgánů*

151 Pravidlo
Ž. I, 45, 47
Ž. II, 46, 48
Ž. III, 127
Ž. IV, 144
H. CP, 25
Ž. P. I, 80, 83

Přípravná výkonná a správní opatření mají za cíl zvláště:
a) seznámit ozbrojené síly a civilní obyvatelstvo s právem ozbrojeného konfliktu;
b) zajistit z organizačního a výkonného hlediska schopnost uplatňování práva ozbrojeného konfliktu v případě existence ozbrojeného konfliktu.

152 Národní zákonodárství
Ž. I, 48, 49
Ž. ll, 49, 50
Ž. III, 128, 129
Ž. IV, 145, 146
H. CP, 26, 28
Ž. P. I, 84, 85

Budou přijaty potřebné vnitrostátní zákony k zajištění aplikace práva ozbrojeného konfliktu (stanovení a rozdělení kompetencí, trestní sankce při porušení práva ozbrojeného konfliktu).

153 Překlady
Ž. I, 48
Ž. II, 49
Z. III, 128
Ž. IV, 145
H. CP, 26
Ž. P. I, 84

Oficiální překlady textů práva ozbrojeného konfliktu a příslušných národních zákonů a nařízení, které byly přijaty, budou předány ostatním státům.

154 Instrukce
Ž. I, 47
Ž. II, 48
Ž. III, 127
Ž. IV, 144
H. CP, 25
Ž. P. I, 80, 83

Budou vydány instrukce a příkazy k dodržování práva ozbrojeného konfliktu a k zajištění potřebného dohledu nad jeho uplatňováním.

155 Kvalifikovaný personál
Ž. P. I, 6

Bude připraven kvalifikovaný personál, který bude pomáhat při uplatňování práva ozbrojeného konfliktu.

156 Právní poradci v ozbrojených silách
Ž. P. I, 82

Vojenským velitelům na příslušné úrovni velení budou v případě potřeby k dispozici právní poradci pro usnadnění aplikace práva ozbrojeného konfliktu.

157	Národní informační kancelář Ž. III, 122 Ž. IV, 136	V každém státě bude připraveno vytvoření Národní informační kanceláře pro přijímání a předávání informací, které se týkají válečných zajatců a cizích civilních osob nacházejících se v moci daného státu. Doporučuje se spolupracovat proto s Ústřední pátrací službou Mezinárodního výboru Červeného kříže.
158	Evidence hrobů Ž. I, 17 Ž. III, 120	V každém státě bude připraveno vytvoření Správy pro evidenci válečných hrobů k vedení záznamů o pohřbení, hrobech a uložení popele. Tato služba může být spojena s funkcí Národní informační kanceláře.
159	Chráněné osoby a objekty všeobecně	Kritéria a kompetence budou stanoveny pro určování a označování chráněných osob a objektů pomocí rozeznávacích znaků a pro používání rozeznávacích signálů.
160	Kulturní objekty se zvláštní ochranou H. CP, 8 H. CP. R, 12	Kulturní objekty, na které se má vztahovat zvláštní ochrana, budou registrovány v „*Mezinárodním registru kulturních statků pod zvláštní ochranou*“, který je veden generálním ředitelem Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO).
161	Národní organizace Červeného kříže a Červeného půlměsíce Ž. I, 26, 44 Ž. II, 24 Ž. IV, 30 Ž. P. I, 6 Ž. P. III, 3	Bude přesně stanovena úloha a možná podpora ze strany národních organizací Červeného kříže a Červeného půlměsíce, za níž se považuje i Společnost Davidovy hvězdy v Izraeli (od r. 2006), jakož i dalších veřejně prospěšných společností poskytujících pomoc v případě, že dojde k ozbrojenému konfliktu (např. podpora ozbrojeným silám, zdravotnictví, používání rozeznávacího znaku, poskytování pomoci). Jako svůj identifikační znak používá Společnost Davidovy hvězdy znak červeného krystalu, do nějž je vložena červená šesticípá hvězda.
162	Správní dokumenty Ž. I, příloha II Ž. II, příloha Ž. III, příloha IV, A–E Ž. IV, příloha III H. CP. R, příloha Ž. P. I, příloha I, II	Budou připraveny formuláře pro identifikaci osob, dále týkající se válečných zajatců a internovaných civilistů (např. lístek o zajetí, lístek o internaci, formulář úmrtního oznámení, repatriační osvědčení, dopisnice, korespondenční lístek).
163	Průkaz totožnosti Ž. III, 17 Ž. III, příloha IV, A	Osobám vystaveným možnosti stát se válečným zajatcem budou vydány průkazy totožnosti. Průkaz by měl měřit 6,5 × 10 cm a měl by být vyhotoven ve dvojím provedení.

Průkazy totožnosti pro ostatní kategorie osob jsou uvedeny v příloze 2.

164 Identifikační známky
Ž. I, 16
Ž. II, 19

Osobám, které se mohou stát válečnými zajatci, bude vydána identifikační známka. Identifikační známka[17] by měla být dvojitá, aby v případě smrti mohla jedna polovina zůstat u mrtvého a druhá polovina být odeslána do týlu k dokumentaci a registraci (možná alternativa: dvě stejné místo jedné dvojité).

165 Texty relevantních úmluv z oblasti práva ozbrojeného konfliktu
Ž. III, 41
Ž. IV, 99

Texty ustanovení práva ozbrojeného konfliktu mají být v příslušných jazycích dostupné v místech internace, a to zejména:
a) v táborech válečných zajatců – Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci z roku 1949;
b) v civilních internačních táborech – Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války z roku 1949.

166 Přizpůsobení mírových technických prostředků pro období války

Pro válečné podmínky bude připravováno přizpůsobení prostředků námořní nebo vzdušné navigace a příslušných bezpečnostních a záchranných systémů, používaných celosvětově nebo regionálně v době míru (např. náhradní řešení v případě přerušení nebo omezení komunikačních a identifikačních systémů umístěných na satelitech).

Oddíl 2.3 Regulace průběhu ozbrojeného konfliktu

Kapitola A *Základní opatření*

167 Pravidlo

Smluvní strany příslušných smluv a zvláště strany v konfliktu a neutrální státy přijmou veškerá potřebná opatření k plnění závazků, které jim vyplývají z práva ozbrojeného konfliktu.

168 Zvládání krize

Od vypuknutí nepřátelství mají strany v konfliktu:
a) zásadně usilovat o znovunastolení míru;
b) neustále zajišťovat dodržování práva ozbrojeného konfliktu ve sféře své působnosti;
c) udržovat ozbrojený konflikt pod kontrolou s cílem zabránit nebo alespoň omezit jeho eskalaci.

[17] Ženevská úmluva I, čl. 16 uvádí také pojem štítek totožnosti.

169 Ochranné mocnosti
Ž. P. I, 5

Po vypuknutí nepřátelství má každá strana v konfliktu určit ochrannou mocnost, která by prováděla dohled a zajišťovala uplatňování práva ozbrojeného konfliktu (viz Oddíl 2.3, Kapitola H).

170 Politika národní bezpečnosti

Politika národní bezpečnosti založená na strategickém uvažování má mít za cíl:
a) zabránit eskalaci;
b) udržet nevyhnutelnou eskalaci ozbrojeného konfliktu, které nelze zabránit, pod kontrolou.
Taková politika a jí odpovídající plánování zahrnuje porovnání vojenských výhod vyplývajících ze zvažovaného zintenzivnění operací a eskalace na straně jedné, oběti na civilním obyvatelstvu a škody, které by z toho mohly vzejít, na straně druhé.

171 Aplikovatelnost práva: Potřeba ověření

Po vypuknutí nepřátelství si má každá strana v konfliktu ujasnit uplatňování práva ozbrojeného konfliktu v tomto ozbrojeném konfliktu:
a) všeobecné dohody práva ozbrojeného konfliktu;
b) pravidla, která se týkají jednotlivých druhů zbraní (viz příloha 1);
c) existenci možných národních interpretací a výhrad k jednotlivým smlouvám;
d) mezinárodní obyčejové právo a místní zvyklosti.

172 Aplikovatelnost práva: Strategická situace státu

Právo ozbrojeného konfliktu bude aplikováno podle národních potřeb, které vyplývají ze strategické situace celkových podmínek, v nichž se strana v konfliktu nachází (např. vnitrozemský stát, poloostrovní stát).

173 Aplikovatelnost práva: Národní upřesnění

Po ověření aplikovatelnosti jednotlivých pravidel a kdykoliv se to ukáže potřebným, budou ozbrojeným silám vydána doplňující upřesnění, podrobnosti a instrukce.

174 Aplikované právo: Neshody při kvalifikování konfliktu

Dokud není jasné, že jde o mezinárodní ozbrojený konflikt, nemusí se znepřátelené strany shodovat v právní kvalifikaci konfliktu (např. vláda pokládá vzniklou situaci za záležitost spadající výlučně do rámce svého vnitrostátního mírového práva, zatímco druhá strana požaduje uplatňování práva ozbrojeného konfliktu).
V takovém případě a k zachování pořádku a disciplíny ve vlastních ozbrojených silách budou veškerá pravidla pro mezinárodní ozbrojený konflikt vzata za základ chování.

175 Smíšená situace mezi neutralitou a válkou

V případě smíšené situace mezi neutralitou a válkou bude ozbrojeným silám vydán praktický pokyn, jak postupovat. Takový pokyn může spoléhat nebo se odkazovat na dělicí linii, která byla stanovena již v míru.

176 Specifické okolnosti: Pravidlo

Právo ozbrojeného konfliktu upravuje všechny vojenské operace. Proto strana v konfliktu musí stále dbát na to, aby její postup byl v každé konkrétní situaci v souladu s ustanoveními práva ozbrojeného konfliktu.
Patřičné plánování (založené na odpovídajícím strategickém posouzení) snižuje riziko překvapení a nedorozumění. Takové plánování bude základem instrukcí pro ozbrojené síly (např. obecných pravidel použití síly tzv. ROE). Velení tak bude schopno vydat tomu odpovídající ROE.

177 Specifické okolnosti: válčení mezi nesourodými silami

Pokud se týče práva ozbrojeného konfliktu, je vedení bojů mezi nesourodými silami hlavním specifickým důvodem k obavám na strategické úrovni.
K vedení války mezi nesourodými silami může dojít v důsledku rozdílné taktiky a prostředků vedení boje používaných stranami v konfliktu. Nestačí pouze řídit se pravidly pro mezinárodní ozbrojený konflikt jako kodexem jednání. Jsou nezbytné doplňující národní pokyny pro činnost a chování, které budou v souladu s právem ozbrojeného konfliktu (např. specifická ROE přizpůsobená dané situaci).

Kapitola B *Prováděcí a správní opatření*

178 Pravidlo
Ž. I, 45, 47
Ž. II, 46, 48
Ž. III, 127
Ž. IV, 144
H. CP, 25
Ž. P. I, 80, 83

Prováděcí a správní kontrolní opatření v průběhu ozbrojeného konfliktu mají za účel:
a) prověřování a potřebné rozpracování opatření, která byla přijata již v době míru;
b) přijímání dalších opatření, jichž je třeba k zajištění podrobného uplatňování práva ozbrojeného konfliktu a zvládnutí případů, které nelze předvídat.

179 Specifické dohody[18]
Ž. I, 15, 23
Ž. II, 18
Ž. III, 109–111
Ž. IV, 14, 15
Ž. P. I, 26, 27, 59, 60

Kdykoli je to vhodné, mohou být na příslušné úrovni mezi stranami v konfliktu nebo s neutrálními státy uzavřeny speciální dohody, např.:
a) o udržování určité oblasti (např. nemocniční zóny a lokality, demilitarizované zóny) v potřebné vzdálenosti od vojenských operací;
b) o trvalém či dočasném přerušení nepřátelství v určité oblasti (např. k vyhledání raněných, k vytvoření neutrální zóny);
c) o zdravotnické přepravě, zvláště vzdušné (např. přeletu nad oblastí pod kontrolou protivníka, o použití rozeznávacích signálů);

[18] Jedná se o další dohody k existující obecné úpravě práva ozbrojeného konfliktu.

d) o repatriaci nebo přepravě válečných zajatců na neutrální území;
e) o značení nebráněných území a demilitarizovaných zón rozeznávacími znaky.

180 Oznámení
Ž. I, 48
Ž. II, 22, 49
Ž. III, 23, 43, 128
Ž. IV, 83, 145
H. CP, 26
Ž. P. I, 12, 23, 25, 43, 84

Kdykoliv je to vhodné, budou některým nebo všem stranám v konfliktu a neutrálním státům předány informace či oznámení, jako např.:
a) oficiální překlady textů práva ozbrojeného konfliktu, jakož i národních zákonů a nařízení, které se k němu vztahují a nebyly již předány v době míru;
b) o začlenění polovojenské organizace nebo ozbrojené složky pověřené prosazováním práva v ozbrojených silách;
c) o geografickém rozmístění táborů válečných zajatců, civilních internačních táborů a stálých zdravotnických zařízení;
d) jména a popis nemocničních lodí a ostatních zdravotnických lodí;
e) o evakuačních letech zdravotnických letadel v dosahu nepřátelských zbraňových systémů země – vzduch;
f) hodnosti osob, které požívají status válečného zajatce;
g) o požadavcích zákonných ustanovení ve státě původu válečných zajatců, týkající se platnosti jejich závětí.

181 Trestní stíhání
Ž. I, 49
Ž. II, 50
Ž. III, 129
Ž. IV, 146
H. CP, 28
Ž. P. I, 85, 88

Strany v konfliktu zajistí, aby porušení práva ozbrojeného konfliktu bylo podnětem k disciplinárním anebo trestním sankcím. Strany v konfliktu si budou vzájemně poskytovat pomoc a spolupracovat při zákrocích v případě vážných porušení práva ozbrojeného konfliktu.

182 Správní komunikační kanály

Stanoveny budou odpovídající správní komunikační kanály pro předávání sdělení a písemností:
a) mezi vojenskými a civilními úřady vlastního státu (např. pro komunikaci mezi tábory pro válečné zajatce a Národní informační kanceláří);
b) mezi národními úřady a ochrannými mocnostmi, neutrálními státy a dalšími zprostředkovateli (např. pro komunikaci mezi Národní informační kanceláří a ústřední pátrací službou).

183 Správní písemnosti

Podle okolností budou přizpůsobovány stávající správní písemnosti a zaváděny nové, např.:
a) překlady dokumentů do jiných jazyků;
b) dokumenty o totožnosti pro další kategorie personálu (např. dobrovolníky, nové kategorie ozbrojených sil);
c) formuláře pro zdravotnické záznamy (např. o darování krve nebo kůže, o zdravotnických úkonech na válečných zajatcích);

d) doplňující data ke vložení do písemností;
e) písemnosti pro nové situace (např. instrukce vojenským a civilním činitelům v určité oblasti).

Kapitola C *Základní ochrana*

184 Pravidlo
Ž. P. I, 72, 75

Právo ozbrojeného konfliktu poskytuje základní ochranu všem osobám a objektům s výjimkou kombatantů a vojenských cílů. Základní ochrana, kterou se tato kapitola zabývá, se týká osob a objektů, které jsou v moci strany v konfliktu nebo neutrálního státu. Tato ochrana je v souladu se základními humanitárními principy a lidskými právy a má být proto uplatňována i vůči občanům vlastního státu.

185 Právní základ
Ž. I, 3, 12, 24, 25
Ž. II, 3, 12, 36, 37
Ž. III, 3, 13
Ž. IV, 3, 27
Ž. P. I, 75

Pravidla pro základní ochranu mají právní základ v dohodách, které upravují vnitrostátní a mezinárodní ozbrojené konflikty.

186 Odpovědnost
H. V, 11–15
Ž. III, 4, 12
Ž. IV, 29

Strana, která drží ve své moci cizince a osoby, jejichž svoboda byla omezena (např. válečné zajatce, internované civilní a zadržené osoby), je odpovědná za zacházení s nimi svým personálem bez ohledu na jakoukoliv osobní odpovědnost jednotlivců.

187 Lidské zacházení
Ž. I, 12, 28, 29
Ž. II, 12, 36, 37
Ž. III, 13
Ž. IV, 27
Ž. P. I, 75

Za všech okolností musí jít o lidské zacházení.

188 Důstojnost, náboženství
Ž. II, 14
Ž. IV, 27
Ž. P. I, 75

Člověk, jeho důstojnost, přesvědčení a náboženská víra musí být respektovány.

189 Ženy, děti: Pravidlo
Ž. I, 12
Ž. II, 12
Ž. III, 14
Ž. IV, 24, 27
Ž. P. I, 76, 77

Ženy a děti jsou předmětem zvláštní ochrany vzhledem k pohlaví a věku.

190	Ohrožování života, poškozování zdraví Ž. I, 12 Ž. II, 12 Ž. III, 13 Ž. IV, 32 Ž. P. I, 75	Ohrožování života, zdraví, fyzického či duševního stavu osob je zakázáno.
191	Zákaz vraždy Ž. I, 12 Ž. II, 12 Ž. III, 13 Ž. IV, 32 Ž. P. I, 75	Vražda je zakázána.
192	Zákaz mučení Ž. I, 12 Ž. II, 12 Ž. III, 13 Ž. IV, 32 Ž. P. I, 75	Mučení všeho druhu, ať tělesné či duševní, je zakázáno.
193	Zákaz tělesných trestů Ž. III, 87 Ž. IV, 32 Ž. P. I, 75	Tělesné tresty jsou zakázány.
194	Zákaz tělesného mrzačení Ž. III, 13 Ž. IV, 32 Ž. P. I, 11, 75	Odnímání částí lidského těla je zakázáno (např. odnímání tkání nebo orgánů, transplantace), kromě případů, kdy to vyžaduje zdravotní stav jednotlivce a není to v rozporu s lékařskou etikou, přičemž se smí jednat jen o dobrovolné dárcovství krve k transfúzi či kůže k transplantaci.
195	Zákaz ponižujícího jednání Ž. I, 12 Ž. II, 12 Ž. III, 13 Ž. IV, 27 Ž. P. I, 75	Jednání ponižující a urážející lidskou důstojnost je zakázáno (např. vynucená prostituce, jakákoliv forma nemravného jednání a jiná zneuctění lidské důstojnosti).
196	Rukojmí: Zákaz Ž. IV, 34 Ž. P. I, 75	Braní rukojmí je zakázáno.

197 Zákaz kolektivních trestů
Ž. III, 87
Ž. IV, 33
Ž. P. I, 75

Kolektivní tresty jsou zakázány.

198 Zákaz hrozby
Ž. III, 17
Ž. IV, 31
Ž. P. I, 75

Hrozby vykonat kterýkoli z výše uvedených činů, jsou zakázány.

199 Nediskriminace: Pravidlo
Ž. I, 12
Ž. II, 12
Ž. III, 16
Ž. IV, 27
Ž. P. I, 75

Je zakázáno jakékoli diskriminační zacházení z důvodů rasových, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženského vyznání, politického či jiného názoru, národnosti či sociálního původu, bohatství, rodu či jiného postavení, jakož i z jiných podobných důvodů.

200 Nediskriminace: Ranění
Ž. I, 12
Ž. II, 12
Ž. P. I, 10

Nebudou činěny žádné rozdíly mezi raněnými, nemocnými a trosečníky, kromě rozdílů vyplývajících ze zdravotního stavu.

201 Zatčení, vazba
Ž. IV, 43, 78
Ž. P. I, 75

Kterákoli osoba, zadržená, uvězněná nebo internovaná za činy související s ozbrojeným konfliktem bude v jazyce, jemuž rozumí, okamžitě informována, proč byla tato opatření učiněna. S výjimkou případů, ve kterých dojde k vznesení trestního stíhání, bude tato osoba propuštěna v co možná nejkratší lhůtě.

202 Řádné soudní řízení
Ž. III, 82–86
Ž. IV, 33, 71–76, 126
Ž. P. I, 75

Žádný rozsudek nesmí být vynesen bez soudního projednání a žádný trest nesmí být vykonán na osobě, která byla obviněna z trestného činu souvisejícího s ozbrojeným konfliktem.
Rozsudek musí být vynesen nestranným a řádně ustaveným soudem, který respektuje všeobecně uznávané zásady spravedlivého soudního řízení, které zahrnuje:

a) právo na nestranné soudní řízení včetně prostředků obhajoby;
b) individuální a nikoli kolektivní trestní odpovědnost;
c) podle práva platného v době, kdy byl trestný čin spáchán (tj. žádné právní ustanovení se zpětnou platností);
d) předpoklad neviny (presumpce neviny) do prokázání viny;
e) konání soudního řízení za přítomnosti obžalovaného;
f) zákaz donucení k přiznání viny;
g) přítomnost svědků obhajoby;

h) konfrontace svědků s obžalovaným;
i) pouze jeden trest za tentýž čin či obvinění;
j) veřejné vyhlášení rozsudku;
k) informování o právu na odvolání, o ostatních opravných prostředcích a lhůtách, v nichž je možno je uplatnit.

203 Trest smrti: Ženy
Ž. P. I, 76

Strany v konfliktu se budou snažit, aby za trestný čin související s ozbrojeným konfliktem nebyl vynesen trest smrti nad těhotnými ženami nebo matkami malých dětí na nich závislých. Trest smrti za takový trestný čin nebude za žádných okolností na těchto ženách vykonán.

204 Trest smrti: Děti
Ž. P. I, 77

Trest smrti za trestný čin související s ozbrojeným konfliktem nebude vykonán na osobách, které v době, kdy byl tento čin spáchán, nedosáhly věku 18 let.

205 Objekty: Plenění
H. IV. R, 28
Ž. IV, 33
H. CP, 4

Plenění je zakázáno.

206 Objekty: Ničení
H. IV. R, 23
Ž. IV, 53

Je zakázáno ničení, není-li to z hlediska vojenské nezbytnosti nutné.

207 Objekty: Zabavení majetku
H. IV. R, 23

Zabavení majetku, které není vojensky nezbytné, je zakázáno.

Kapitola D *Základní kategorie osob a objektů*

208 Chráněné osoby
Ž. P. I, 51

Civilní osoby nemají právo se přímo účastnit nepřátelství. Civilní osoby nesmí být předmětem útoku, pokud se přímo neúčastní na nepřátelství.

209 Chráněné objekty
Ž. P. I, 52

Civilní objekty nesmí být předmětem útoku, pokud nebyly přeměněny na vojenské cíle.

210 Nechráněné osoby
Ž. P. I, 43

Kombatanti mají právo se přímo účastnit nepřátelství.

211 Nechráněné objekty
Ž. P. I, 52

Kombatanti mohou být předmětem útoku. Vojenské objekty mohou být předmětem útoku.

Kapitola E *Zvlášť chráněné osoby a objekty*

212 Osoby obecně
Ž. I, 24
Ž. II, 36, 37
Ž. IV, 20
H. CP, 15
Ž. P. I, 15, 62

Zvlášť chráněné osoby se nesmí přímo podílet na nepřátelských akcích a být předmětem útoku. Budou mít právo plnit jim uložené úkoly, jestliže tomu nebrání taktická situace (např. protože probíhají bojové akce kvůli bezpečnosti civilního zdravotnického personálu, personálu civilní obrany a jejich přepravy).

213 Zdravotnická činnost: Etika
Ž. P. I, 11, 16

„Zdravotnickou etikou" se rozumí všeobecně přijaté mezinárodní a národní zdravotnické normy, které by byly uplatňovány za obdobných zdravotnických okolností vůči vlastním občanům.

214 Zdravotnická činnost: Úkony
Ž. P. I, II

Zdravotnické úkony musí být:
a) určovány stavem zdraví dané osoby;
b) v souladu s lékařskou etikou.

215 Zdravotnická činnost: Priorita
Ž. I, 12
Ž. II, 12

Pouze naléhavost lékařské pomoci může být důvodem pro přednostní ošetření. Kritéria založená na národnosti nebo na postavení jsou vyloučena.

216 Zdravotnická činnost: Omezení
Ž. P. I, II
Helsinky, Decl.[19]

Lékař smí:
a) spojovat klinický výzkum s lékařskou péčí jen do takové míry, pokud je klinický výzkum zdůvodněný svým přínosem k léčbě pacienta;
b) použít nové terapeutické metody, pokud podle jeho soudu dávají naději na záchranu života, uzdravení nebo zmírnění utrpení.

[19] Světová zdravotnická organizace – World Health Organization (WHO) – Helsinská deklarace, 1964 (změněno v Tokiu v r. 1975 a Benátkách v r. 1983). WHO vznikla v r. 1946. Je odbornou organizací přidruženou k OSN. Jejími členy je 194 (2016) států včetně ČR. Její činnost je zaměřena na ochranu lidského zdraví, zvyšování kvalifikace lékařů a zdravotnického personálu, výzkum v oblasti výživy, bezpečnosti práce, životního prostředí atd.

217 Zdravotnická činnost: Ochrana
Ž. P. I, 16

Nikdo nebude trestán za léčebné úkony, které jsou v souladu s lékařskou etikou. Osoby, které vykonávají zdravotnickou činnost, nebudou nuceny:
a) provádět úkony nebo vykonávat práce v rozporu s lékařskou etikou; nebo
b) zdržet se výkonu nebo provádění prací vyžadovaných lékařskou etikou.

218 Zdravotnická činnost: Podávání zpráv
Ž. P. I, 16

Žádná osoba, která vykonává zdravotnickou činnost (lékaři, sestry), nebude nucena poskytovat komukoli jakoukoli informaci o raněných a nemocných, kteří jsou nebo byli v její péči, kdyby podle jejího názoru taková informace mohla uškodit těmto pacientům nebo jejich rodinám. Informace však musí být poskytnuta, pokud to vyžadují:
a) zákony strany v konfliktu, ke které osoba vykonávající zdravotnickou činnost, náleží;
b) předpisy o povinném hlášení infekčních nemocí.

219 Objekty: Všeobecně
Ž. I, 19, 35
Ž. II, 22, 23, 27
Ž. IV, 18, 21, 22
H. CP, 4, 8
Ž. P. I, 56, 60, 62

Zvláště chráněné objekty se nesmějí:
a) stát vojenskými cíli;
b) jakkoli užívat k vojenským účelům;
c) být předmětem útoku.

220 Dostatečná vzdálenost objektů: Pravidlo
Ž. I, 19
Ž. IV, 18
H. CP, 4
Ž. P. I, 12, 56

Bude dodržována dostatečná vzdálenost mezi zvlášť chráněnými objekty a vojenskými cíli, pokud tomu nezabraňuje vojenská nezbytnost (např. památník umístěný u jediné silnice v horské oblasti nebo nevyhnutelná blízkost zdravotnických a bojových vozidel během vykládání raněných či zdravotnického materiálu).

221 Dostatečná vzdálenost objektů: Kulturní objekty pod zvláštní ochranou
H. CP, 8

Kulturní objekty pod zvláštní ochranou musí být umístěny v patřičné vzdálenosti od velkých průmyslových center nebo důležitých vojenských cílů, které představují zranitelné místo (např. letiště, vysílací stanice, důležité přístavy a železniční stanice, hlavní komunikační linky).

222 Dostatečná vzdálenost objektů: Nemocniční zóny a lokality, demilitarizovaná území
Ž. I, příloha I
Ž. IV, příloha I
Ž. P. I, 60

Vojenské operace budou prováděny v patřičné vzdálenosti od nemocničních zón, lokalit a demilitarizovaných zón. Takové zóny a lokality nebudou proto zřizovány v oblastech, u kterých je velká pravděpodobnost, že se stanou důležitými pro provádění nepřátelských akcí. Analogicky bude postupováno ve vztahu ke chráněným kulturním objektům.

223 Další kontrolní opatření
Ž. I, příloha I
Ž. IV, příloha I
H. CP, 1, 8
Ž. P. I, 60

Strany v konfliktu se mohou dohodnout na dalších opatřeních ke kontrole a dohledu (např. pro nemocniční zóny a lokality, místa s historickými památkami, demilitarizované zóny).

224 Ukončení ochrany: Pravidlo
Ž. I, 21
Ž. I, příloha I
Ž. II, 34
Ž. IV, 19
Ž. IV, příloha I
Ž. P. I, 13, 23, 56, 60, 65

Ochrana, na níž mají právo zvláště chráněné osoby a objekty, skončí pouze v tom případě, jestliže provádějí činnost nebo jsou využívány k činnosti, která poškozuje protivníka. Ochrana může skončit až po předcházejícím varování, v němž se v případě potřeby stanoví přiměřená lhůta, a poté, kdy toto varování zůstalo bez účinku.

225 Ukončení ochrany: kulturní objekty pod všeobecnou ochranou
H. CP, 4

Imunita kulturních objektů pod všeobecnou ochranou může být odvolána jen v případě naléhavé vojenské nezbytnosti. Musí být vymezeny pravomoci ke stanovení takové vojenské nezbytnosti.

226 Ukončení ochrany: Kulturní objekty pod zvláštní ochranou
H. CP, 11

Imunita kulturních objektů pod zvláštní ochranou může být ukončena jen ve výjimečných případech nevyhnutelné vojenské nezbytnosti a jen na dobu, po kterou taková nezbytnost trvá.
O vojenské nezbytnosti může zpravidla rozhodnout pouze velitel divize nebo velitel vyššího stupně. Protější strana bude přiměřenou dobu předem informována o rozhodnutí ukončit imunitu.

227 Ukončení ochrany: Objekty obsahující nebezpečné síly
Ž. P. I, 56

Hráze, přehrady a atomové elektrárny mohou ztratit svůj status jen v případech, jestliže:
a) slouží k pravidelné, významné a přímé podpoře vojenských operací;
b) taková podpora je jiná, než jsou jejich normální funkce; a

c) útok na takovou stavbu či zařízení je jedinou cestou ke znemožnění takové podpory.

Kapitola F *Válečné oběti*

228 Váleční zajatci
Ž. P. I, 44

Váleční zajatci už nejsou kombatanty, a proto již nesmí být předmětem útoku, pokud se znovu nezačnou přímo účastnit nepřátelství. Zadržující mocnost je odpovědná za zacházení s válečnými zajatci, a to bez ohledu na případnou odpovědnost jednotlivců.

229 Ranění, nemocní, trosečníci
Ž. I, 12
Ž. II, 12
Ž. P. I, 8

Ranění, nemocní a trosečníci nesmí být předmětem útoku, pokud se znovu přímo nepodílejí na nepřátelských akcích.

230 Mrtví
Ž. I, 15
Ž. II, 18
Ž. P. I, 34

Mrtví nesmí být předmětem útoku a oloupení. Tento zákaz se vztahuje i na tělesné ostatky, popel a hroby.

Kapitola G *Odvetná opatření (represálie)*

231 Definice

Odvetou (represálií) se rozumí porušení práva ozbrojeného konfliktu jako odpověď na porušení tohoto práva protivníkem s cílem donutit ho, aby od takového jednání upustil. Podstatou odvety tedy je forma varování a nátlak na protivníka formou odvetné akce, která by ho donutila ukončit nelegální vedení války a k postupu, jež je v souladu s právem ozbrojeného konfliktu. Odveta je jedinou přímou procedurou vynucující si postup podle práva.

232 Zakázané represálie
Ž. I, 46
Ž. II, 47
Ž. III, 13
Ž. IV, 33
H. CP, 4
Ž. P. I, 20, 51–56

Jsou zakázána odvetná opatření proti:
a) civilním osobám a objektům civilního rázu;
b) válečným zajatcům;
c) raněným, nemocným a trosečníkům;
d) zvlášť chráněným osobám a objektům;
e) objektům nezbytným pro přežití civilního obyvatelstva;
f) životnímu prostředí.

233	Povolené odvety: Pravidlo	Odveta musí být posledním prostředkem k obnově dodržování práva ozbrojeného konfliktu. Nepřátelská akce musí být vážným, zjevným a záměrným porušením práva ozbrojeného konfliktu. K odvetě lze přistoupit až poté, kdy jiné formy úsilí donutit protivníka k dodržování práva ozbrojeného konfliktu selhaly nebo nejsou proveditelné.
234	Povolené odvety: Pravomoc rozhodnout	Každá strana v konfliktu musí stanovit pravomoci k rozhodnutí o odvetě. Zpravidla je pravomoc svěřena nejvyšší vládní úrovni strany v konfliktu.
235	Podmínky: Varování	Protivník je předem oficiálně informován o kroku, který bude učiněn, jestliže neustane v porušování práva ozbrojeného konfliktu.
236	Podmínky: Proporcionalita	Akce bude úměrná porušení práva, jehož se protivník dopustil. Zvláště rozsah a použité prostředky nepřesáhnou rámec porušení práva ozbrojeného konfliktu protivníkem.
237	Podmínky: Konec vlastní akce	Akce bude ukončena, jakmile splní svůj účel, kterým je ukončení nedodržování práva ozbrojeného konfliktu protivníkem.

Kapitola H *Činnost prostředníků*

238	Pravidlo	Ozbrojené konflikty obecně přeruší styky, které existovaly mezi stranami v konfliktu v době míru (např. přerušení diplomatických styků, uzavření hranic, přerušení dopravy a telekomunikací). V případě vzniku záležitostí, které by nebyly regulovány, lze využít služeb prostředníků.
239	Ochranná mocnost: Pravidlo Ž. I, 8 Ž. II, 8 Ž. III, 8 Ž. IV, 9 H. CP, 21 H. CP. R, 2–10 Ž. P. I, 2, 5	„Ochranná mocnost" je neutrální stát, který byl vybrán stranou v konfliktu, přijat protější stranou a sám souhlasí s tím, že bude vykonávat funkci ochranné mocnosti, která vyplývá z práva ozbrojeného konfliktu. Ochranné mocnosti budou stanoveny ihned na začátku ozbrojeného konfliktu.

240 Ochranná mocnost: Fungování
Ž. I, 8
Ž. II, 8
Ž. III, 8
Ž. IV, 9
H. CP, 21
H. CP. R, 2–10
Ž. P. I, 5

Právo ozbrojeného konfliktu bude uplatňováno ve spolupráci a pod dohledem ochranných mocností. Činnost ochranné mocnosti bude vykonávána jeho diplomatickým, konzulárním a jiným personálem, pro tento účel zvlášť určeným. K plnění svých úkolů musí mít tento personál odpovídající přístup k vládním a správním orgánům a představitelům.

241 Ochranná mocnost: Hlavní úkoly
Ž. I, 11
Ž. II, 11
Ž. III, 11, 69–81, 99–108, 126
Ž. IV, 12, 43, 55, 71, 74,143
H. CP, 21
Ž. P. I, 5

Ochranná mocnost má především tyto úkoly:
a) navštěvovat a kontrolovat tábory válečných zajatců a civilní internační tábory (např. ověřovat životní, zásobovací a zdravotní podmínky; zajistit volné poštovní spojení s vnějškem);
b) kontrolovat a podnikat potřebné kroky v případě:
– internace cizích civilních osob;
– trestního stíhání válečných zajatců a cizích civilních osob;
c) ověřovat podmínky zásobování na okupovaném území;
d) vypracovávat zprávy a činit dotazy o porušování ochrany kulturních objektů;
e) poskytovat dobré služby v případě rozdílných názorů na uplatňování práva ozbrojeného konfliktu.

242 Ochranná mocnost: Zastoupení
Ž. I, 10
Ž. II, 10
Ž. III, 10
Ž. IV, 11
Ž. P. I, 5

Neexistuje-li dohoda, která ustaví ochrannou mocnost, může být její funkce nahrazena nestrannou humanitární organizací (např. Mezinárodním výborem Červeného kříže).
Taková nestranná humanitární organizace může také nabídnout dobré služby za účelem jmenování ochranné mocnosti.

243 Mezinárodní výbor Červeného kříže
Ž. I, 9, 44
Ž. II, 9
Ž. III, 9
Ž. IV, 10
Ž. P. I, 5, 18

Mezinárodní výbor Červeného kříže plní humanitární úkoly, kterými jej pověřuje právo ozbrojeného konfliktu. V případě souhlasu stran v konfliktu může také provádět další humanitární činnosti ve prospěch válečných obětí (např. podporu, pomoc). Mezinárodní výbor Červeného kříže může používat jako rozeznávací znak červený kříž na bílém podkladě pro sebe a svůj personál, zařízení a přepravní prostředky pod svou kontrolou.

244 Ústřední pátrací služba
Ž. III, 123
Ž. IV, 140
Ž. P. I, 33

Ústřední pátrací služba Mezinárodního výboru Červeného kříže shromažďuje veškeré dostupné informace (oficiálně i soukromou cestou) o válečných zajatcích, civilních osobách (zvláště internovaných) a o nezvěstných osobách. Ústřední pátrací služba předává tyto informace neprodleně státu, odkud

válečný zajatec pochází. Strany v konfliktu poskytnou Ústřední pátrací službě všechny potřebné prostředky pro předávání takových informací.

245 UNESCO
H. CP, 23
H. CP. R, 1–10

UNESCO spolupracuje se stranami v konfliktu při zajišťování ochrany kulturních objektů.
Pro každou stranu v konfliktu je jmenován komisař pro záležitosti kulturních statků.

246 Prostředníci ve vnitrostátních ozbrojených konfliktech
Ž. I, 3
Ž. II, 3
Ž. III, 3
Ž. IV, 3
H. CP, 19

V případě vnitrostátního ozbrojeného konfliktu mohou být stranám v konfliktu nabídnuty služby:
a) nestranného humanitárního orgánu, jakým je Mezinárodní výbor Červeného kříže s Ústřední pátrací službou;
b) UNESCO (vzhledem ke kulturním objektům).

247 Vojenské prostředky Organizace spojených národů: Pravidlo

V případě souhlasu zainteresovaných stran může OSN použít vojenské prostředky k dočasné lokalizaci či zmrazení akcí mezi ozbrojenými silami znepřátelených stran (např. dohled nad dodržováním příměří).

248 Vojenské prostředky Organizace spojených národů: Jednotky OSN

Jednotky OSN[20], pověřené úkolem oddělit od sebe ozbrojené síly, nejsou stranou v konfliktu. Jejich úkolem je zabránit přístupu ozbrojených sil stran v konfliktu do svých oblastí, v případě nutnosti i s použitím vlastních bojových prostředků. Jednotky OSN, rozmístěné mezi ozbrojenými silami stran v konfliktu, nejsou stranami v konfliktu a nemají protivníka. Jejich status je podobný postavení ozbrojených sil neutrálního státu. Jednotky OSN a jejich příslušníci však musejí respektovat právo ozbrojeného konfliktu.

[20] Jednotky OSN – vojensky organizované jednotky určené k provádění mírových operací OSN. Jsou složeny z národních kontingentů, které daly k dispozici na základě zvláštní dohody členské státy OSN.

249 Pravidlo
H. V, 11–15
H. XIII, 11–24
Ž. I, 8, 27
Ž. II, 8, 25
Ž. III, 8, 109–116
Ž. IV, 9
H. CP, 21
Ž. P. I, 31, 70, 88

Neutrální státy mohou přispět k omezení a kontrole ozbrojeného konfliktu:
a) setrváním mimo konflikt;
b) přímými akcemi (např. funkcí ochranné mocnosti, zdravotnickými prostředky, pomocí) nebo podporou akcí jiných (umožněním a usnadněním pomoci) ve prospěch obyvatelstva a objektů stran v konfliktu (např. kulturních objektů);
c) vpuštěním stran v konfliktu do neutrálního prostoru k nevojenským účelům (např. válečných lodí k opravě, k přepravě raněných, k internaci kombatantů stran v konfliktu na neutrálním území);
d) přímými akcemi nebo podporou akcí ke znovunastolení míru nebo snížení úrovně a intenzity ozbrojeného konfliktu;
e) spoluprací se stranami v konfliktu v krocích reagujících na porušení práva ozbrojeného konfliktu.

250 Neutrální právo, politika neutrality

Zákon o neutralitě a politika neutrality každého neutrálního státu určují postavení, činnost a chování neutrálního státu a jeho ozbrojených sil ve vztahu ke stranám v konfliktu a jejich ozbrojeným silám.

251 Politika národní bezpečnosti: Pravidlo

Politika národní bezpečnosti, založená na strategickém uvažování, může dovolit neutrálnímu státu, aby přispěl k obnovení míru nebo omezení ozbrojeného konfliktu.

252 Politika národní bezpečnosti: Přímá akce

Neutrální stát může přímo jednat:
a) mezi protějšími stranami v konfliktu jako prostředník poskytováním „dobrých služeb" (např. služeb diplomatů);
b) působením na třetí státy, orgány a ozbrojené síly, aby se neúčastnily ozbrojeného konfliktu.

253 Politika národní bezpečnosti: Nepřímá akce

Neutrální stát může nepřímo vykonávat následující činnost:
a) v mezinárodních organizacích (např. OSN, regionální organizace);
b) dodáním vojenských prostředků k umístění mezi ozbrojenými silami stran v konfliktu (např. personál a vybavení pro jednotky OSN v nárazníkové zóně, pozorovatele pro dohled na linii příměří).

Oddíl 2.4 Opatření po ukončení ozbrojeného konfliktu

Kapitola A *Obnovení normálních podmínek*

254 Pravidlo

Základním úkolem po skončení ozbrojeného konfliktu je obnovení normálních podmínek pro život civilního obyvatelstva (např. navrácení osob a předmětů na jejich původní místo, obnovení práv osob a oprava majetku podle stanovených priorit, pomoc postiženému obyvatelstvu, obnovení činnosti veřejných služeb).

255 Spolupráce ozbrojených sil

Všude, kde je to žádoucí, budou ozbrojené síly spolupracovat při obnovování normálních podmínek pro civilní obyvatele (např. odstranění min, poskytování dopravních prostředků a přímá pomoc).

Kapitola B *Repatriace, propuštění osob a uvolnění objektů*

256 Repatriace válečných zajatců
Ž. III, 118

Po skončení aktivního nepřátelství budou váleční zajatci bez prodlení propuštěni a repatriováni. Chybí-li dohoda mezi stranami v konfliktu, zadržující mocnost sama připraví plán repatriace a bez prodlení jej uskuteční.

257 Propuštění civilních internovaných osob
Ž. IV, 46, 133

Internování civilních osob bude ukončeno a jejich propuštění se uskuteční co nejdříve po skončení aktivního nepřátelství.

258 Výjimka: Trestní řízení, trest
Ž. III, 119
Ž. IV, 133

Osoby, proti kterým je vedeno trestní řízení kvůli závažnému trestnému činu, mohou být zadržovány až do skončení takového řízení nebo, pokud je to třeba, do skončení trestu. Totéž platí pro osoby již odsouzené pro závažný trestný čin. Strany v konfliktu oznámí jména osob, které jsou zadržovány do ukončení trestního řízení nebo do odpykání trestu.

259 Kulturní předměty
H. CP. P, 1

Kulturní předměty, které byly přemístěny v průběhu války, budou vráceny straně v konfliktu, na jejímž území byly původně umístěny.

Kapitola C *Nezvěstné a zemřelé osoby*

260 Nezvěstné osoby
Ž. III, 119
Ž. IV, 133
Ž. P. I, 33

Každá strana v konfliktu bude pátrat po osobách, které byly protější stranou prohlášeny za nezvěstné. Předá všechny dostupné informace o těchto osobách za účelem usnadnění pátrání.

261 Místa pohřbení zemřelých
Ž. III, 120
Ž. IV, 130
Ž. P. I, 34

Hroby mrtvých budou respektovány a udržovány bez ohledu na jejich umístění.
Bude umožněn přístup k místům pohřbení.

262 Navrácení tělesných ostatků a popela
Ž. III, 120
Ž. IV, 130
Ž. P. I, 34

Bude umožněno navrácení tělesných ostatků, popela a osobních svršků do vlasti zemřelých.

ČÁST 3. VELITELSKÁ PRAVOMOC A ODPOVĚDNOST

Úvod

Tato část se zabývá odpovědností, která náleží každému veliteli v rámci sféry jeho velitelské pravomoci, a zejména s ohledem na jeho odpovědnost v oblasti výcviku práva ozbrojeného konfliktu, učinění organizačních opatření a připravenosti k řešení problémů vyplývajících ze specifických okolností.

Oddíl 3.1 — *Všeobecná povinnost* se vztahuje na celkové povinnosti ve vojenských operacích a povinnosti, které každému veliteli vyplývají z práva ozbrojeného konfliktu.

Oddíl 3.2 — *Výcvik práva ozbrojeného konfliktu* se zabývá cíli a metodami výcviku přizpůsobeného potřebám příslušníků ozbrojených sil praktickými doporučeními.

Oddíl 3.3 — *Organizace* se zabývá všeobecnými a konkrétními opatřeními, které je třeba přijmout v průběhu vedení operace vůči specifickým osobám a objektům, mnohonárodním silám a civilním orgánům.

Oddíl 3.4 — *Specifické okolnosti* se týkají situací, kdy proti sobě stojí velice rozdílné ozbrojené síly a dochází k bojům v neobvyklém prostředí nebo neobvykle daleko od základen.

Oddíl 3.1 Všeobecná povinnost

Kapitola A *Celková povinnost a odpovědnost při vojenských operacích*

263 Pravidlo — Velitel všech ozbrojených sil, které se účastní vojenské operace, má obecnou odpovědnost za respektování práva ozbrojeného konfliktu. Podle situace je tímto velitelem sám vrchní velitel, velitel válčiště nebo každý velitel, plnící samostatný úkol ve větší oblasti.

264 Geografický rozsah
H. IV, preambule
Ž. P. I, 1, 86, 87

Celková velitelská povinnost a odpovědnost se vztahuje na všechny pozemní, námořní a vzdušné vojenské operace, přesuny a rozmístění.

265 Vojenský rozsah
H. IV, preambule
Ž. P. I., 1, 86, 87

Celková velitelská povinnost a odpovědnost zahrnuje všechny stupně velení, jakož i evakuační trasy.

266 Civilní rozsah
H. IV, preambule
Ž. P. I, 1, 58

Celková velitelská povinnost a odpovědnost se vztahuje i na civilní oblast v rozsahu, v jakém to vyžaduje právo ozbrojeného konfliktu, zvláště vzhledem ke spolupráci s civilními orgány.

267 Specifické okolnosti: Pravidlo
Ž. I, 45
Ž. II, 46
Ž. P. I, 86, 87

Nositel nejvyšší velitelské pravomoci a odpovědnosti musí být vždy připraven vyrovnat se se specifickými okolnostmi a vyřešit problémy, které z toho vyplývají (např. boj mezi nesourodými silami, akce v neobvyklém prostředí, zásobovací a evakuační okolnosti, viz Oddíl 3.4).

268 Specifické okolnosti: Řízení podřízených
Ž. P. I, 87

S přihlédnutím ke specifickým okolnostem bude podřízeným poskytnuto odpovídající vedení (např. pravidla použití síly – ROE):

a) k zajištění jednotného postupu a chování;
b) k přípravě podřízených velitelů (zvláště od odloučených jednotek, které plní samostatné úkoly) na to, aby sami byli schopni přijímat opatření podle dané situace.

Kapitola B *Povinnosti každého velitele*

269 Pravidlo
Ž. I, 1
Ž. II, 1
Ž. III, 1
Ž. IV, 1
H. CP, 4
Ž. P. I, 1

Respektování práva ozbrojeného konfliktu je věcí pořádku a disciplíny. Stejně jako pořádek a disciplína musí být i právo ozbrojeného konfliktu respektováno a prosazováno za všech okolností.

270 Prevence
Ž. P. I, 87

Každý velitel musí zajistit, aby:

a) si každý z jeho podřízených byl vědom svých povinností, které mu vyplývají z práva ozbrojeného konfliktu;
b) byla přijata potřebná opatření s cílem zabránit porušování práva ozbrojeného konfliktu.

271 Kontrola
Ž. P. I, 87

Velitel musí osobně zajistit, aby jeho podřízení dodržovali právo ozbrojeného konfliktu.

272 Porušování práva ozbrojeného konfliktu
Ž. P. I, 87

V případě porušování práva ozbrojeného konfliktu musí velitel:
a) zabránit takovému porušování;
b) zahájit disciplinární nebo trestní stíhání těch, kteří se porušení dopustili.

273 Opomenutí jednat
Ž. P. I, 86

Odpovědnost velitele se vztahuje i na případy porušení práva ozbrojeného konfliktu jeho podřízenými, pokud by takovému jednání nezabránil nebo je nestíhal.

Oddíl 3.2 Výcvik práva ozbrojeného konfliktu

Kapitola A *Zásady výcviku*

274 Účel
Ž. I, 1
Ž. II, 1
Ž. III, 1
Ž. IV, 1
H. CP, 4
Ž. P. I, 1

Cílem výcviku práva ozbrojeného konfliktu je zajistit jeho důsledné dodržování všemi příslušníky ozbrojených sil, bez ohledu na funkci, osobu, místo a situaci.

275 Povinnost výcviku
Ž. I, 47
Ž. II, 48
Ž. III, 127
Ž. IV, 144
H. CP, 25
Ž. P. I, 83, 87

Obsah práva ozbrojeného konfliktu musí být začleněn do programu vojenské výchovy a výcviku.[21] Každý velitel má v rozsahu své působnosti plnou odpovědnost za náležitý výcvik uplatňování práva ozbrojeného konfliktu. Výcvik práva ozbrojeného konfliktu je proto podstatnou součástí velitelské činnosti.

276 Priorita „Potřeba znát“

Není možné učit všechny všechno. Vyučující musí učit to, co účastníci výcviku[22] potřebují znát k výkonu své funkce. „Potřeba znát“ má přednost před „je dobré znát“. Každý velitel musí stanovit rozsah znalostí svých podřízených.

[21] To znamená, že právo nemá být vyučováno odděleně, ale vždy jako nedílná součást polní přípravy.

[22] Příslušníci ozbrojených sil podle svého funkčního zařazení.

277	Integrovaný výcvik	Problematika práva ozbrojeného konfliktu bude nedílnou součástí běžného vojenského výcviku (přípravy). Integrovaný výcvik nevyžaduje zvláštní čas ani speciální materiál k výuce práva ozbrojeného konfliktu, vyžaduje však aktivní přístup účastníků.
278	Bojové požadavky	Realita boje vyžaduje automatické reakce, které vyplývají z instinktivně správného chování. Proto je výcvik práva ozbrojeného konfliktu nedílnou součástí vojenského výcviku (taktické přípravy).
279	Přednášky jen výjimečně	Přednášky, které nevyžadují aktivitu posluchačů, by měly být zařazovány v době, kdy jsou vojáci schopni je plně vnímat (např. ne po výcviku v poli nebo po obědě).
280	Pozitivní způsob vyjadřování	Zadaný úkol má vyústit ve vojenskou činnost (akci). Činnost je vždy aktivního charakteru, proto jazyk stanovující daný úkol má být formulován pozitivně. Často negativně formulovaná pravidla práva ozbrojeného konfliktu (např. „Je zakázáno...“) musí být přeměněna do přímo vykonatelných pozitivních rozkazů.[23]
281	Výběr standardu hodnocení	V zájmu jeho účinnosti musejí být dosažené výsledky výcviku v právu ozbrojeného konfliktu porovnávány s předem stanovenými měřitelnými úrovněmi.

Kapitola B *Instruktor práva ozbrojeného konfliktu*

282	Pravidlo	Nadřízený je přirozeným instruktorem jemu podřízených i při výcviku práva ozbrojeného konfliktu. Proto každý velitel musí být obeznámen s těmi částmi práva ozbrojeného konfliktu, které se týkají jeho samého i jeho podřízených.
283	Instruktor pro vojíny, poddůstojníky (praporčíky) a nižší důstojníky	Vojíni, poddůstojníci (praporčíci), velitelé čet a jim na roveň postavení nepotřebují při výuce práva ozbrojeného konfliktu zvláštní právní znalosti. Zásady pořádku a kázně, efektivního používání prostředků a zdravý rozum tvoří společně potřebný základ výcviku k správnému rozhodování a chování.

[23] Příslušníkům ozbrojených sil je třeba přímo vydat rozkaz, jak se mají chovat za určité situace (např. pravidla pro použití síly – ROE): bojuj jen s kombatanty; ušetři civilní osoby; útoč jen na vojenské objekty; nič jen to, co vyžaduje tvoje vojenské poslání).

284 Instruktor pro vyšší důstojníky a specialisty

K výcviku velitelů rot, vyšších důstojníků, členů štábu a ostatních specialistů je však zapotřebí odpovídajících znalostí práva ozbrojeného konfliktu. Nadřízený by měl předtím, než se sám stane instruktorem, projít výcvikem práva ozbrojeného konfliktu.

285 Právní rady nadřízeným

K řešení specifických problémů může nadřízený požádat o:
a) právní radu;
b) účast právního poradce při teoretickém výcviku;
c) účast právního poradce při běžné štábní činnosti (např. navrhování nebo rozpracování rozkazů, nařízení a rad, které se týkají zvláště chráněných objektů).

Kapitola C *Hlavní výcvikové úrovně a kategorie*

286 Jednotliví kombatanti

Výcvik jednotlivých kombatantů si zasluhuje prvořadou pozornost. Jeho cílem musí být, aby reagovali automaticky. Takového automatické reagování lze dosáhnout:
a) v běžném individuálním polním výcviku;
b) vyzkoušením při taktických cvičeních na úrovni jednotlivce, čety, roty a srovnatelných úrovních.

287 Čety, roty a srovnatelné jednotky

Výcvik práva ozbrojeného konfliktu u čet, rot a srovnatelných jednotek bude probíhat podobně jako výcvik individuálních kombatantů. Každý příslušník jednotky bude cvičen k činnosti a reagování v souladu s jeho funkcí v dané situaci. Pro záložní důstojníky a důstojníky bude navíc výcvik zaměřen k vlastnímu rozhodování.

288 Velitelé

Velitelé mají plnou odpovědnost za dodržování práva ozbrojeného konfliktu v oblasti svého velení, musí být sami vycvičeni k tomu, aby mohli cvičit své podřízené. Ve vztahu k právu ozbrojeného konfliktu bude kladen důraz na provádění bojové činnosti a v míře, v jaké je třeba, bude věnována pozornost týlu a zázemí.

289 Členové štábu

Hlavní povinností příslušníků štábu je zajistit, aby připravované rozkazy a nařízení byly v souladu s právem ozbrojeného konfliktu. Příslušníci štábu budou cvičeni v tom, jak mají uplatňovat právo ozbrojeného konfliktu ve štábní činnosti.

290 Vyšší štáby

Ve vyšších štábech bude kladen důraz při uplatňování práva ozbrojeného konfliktu na společné akce různých druhů zbraní, především na spolupráci pěchoty, dělostřelectva, letectva, sil protivzdušné obrany a námořnictva. Právní poradci, pokud

jsou k dispozici, se budou podílet na štábní činnosti a je-li to třeba, budou využíváni ke zvláštním úkolům.

291 Speciální funkce

Vojenské osoby v takových funkcích, jakými jsou právní poradci, členové zdravotnické služby, týloví specialisté apod., budou cvičeni v právu ozbrojeného konfliktu s důrazem na jejich specifickou činnost.

292 Specifické okolnosti

Velitelé musejí vydat instrukce a organizovat odpovídající výcvik v právu ozbrojeného konfliktu pro specifické okolnosti, jako:

a) komanda a ostatní malé jednotky, které plní samostatný úkol;
b) boj v neobvyklém prostředí;
c) vedení boje mezi nesourodými silami (např. jednotka vybavená moderními zbraněmi, která stojí proti více či méně organizované skupině bojující primitivními zbraněmi).

Kapitola D *Podklady k výcviku*

293 Výcvik roty a srovnatelných jednotek

Velitelé rot a srovnatelných jednotek uvádějí do praxe „Pravidla pro chování v boji“ (červené strany této příručky).

294 Výcvik velitelů

Jako pomůcka k výuce a výcviku velitelů bude použit „Souhrn pro velitele“ (žluté strany této příručky).

295 Výcvik štábních důstojníků a ostatních specialistů

Pro výcvik důstojníků štábu a ostatních specialistů může být použit „Souhrn pro velitele“ a příslušné části této příručky.

296 Výcvikové programy

Použití listů „Program výcviku“ (modré strany této příručky) se doporučuje pro výcvik na všech úrovních pro všechny kategorie.

Oddíl 3.3 Organizace

Kapitola A *Zásady organizace*

297 Pravidlo
Ž. P. I, 57, 58

Pokud se týče organizace, musí velitel rozlišovat a řešit dva druhy problémů:
a) opatření, která mají být přijata vojenským velením;
b) opatření, která mají být přijata ve spolupráci, nebo výlučně civilními orgány a civilními osobami.

298 Kontrolní seznam

Velitel by měl sestavit kontrolní seznamy organizačních otázek, které vyplývají z práva ozbrojeného konfliktu a jeho uplatňování v praxi.

299 Pravomoci
Ž. P. I, 87

Velitel stanoví pravomoci pro řešení organizačních otázek, pokud již dříve tyto pravomoci neurčil jemu nadřízený velitel nebo velitelství.

Kapitola B *Operační a geografický kontext*

300 Pravidlo
H. IV. R, 23, 25
Ž. P. I, 48

Jak pro řízení operací, tak pro chování v akci je hlavním cílem všech velitelů a každého kombatanta vždy rozlišovat kombatanty a vojenské objekty od civilních osob a objektů. Čím blíže k týlu a k týlovým oblastem, stávají se velitelská opatření stále více opatřeními organizačního charakteru.

301 Zásobování

Velitel zajistí jednoznačné rozlišování mezi vojenskými a civilními kompetencemi v zásobování (např. při přímém opatřování nebo zabavování, v zásobovacích základnách a v jejich blízkosti, během dopravy).

302 Odsun (evakuace): Obecně

Všeobecný plán odsunu bude stanoven a nařízení budou vydána zvlášť pro každý druh (předmět) přepravy, pro trasu ve spolupráci s civilními orgány, jakmile to bude třeba (např. trasa přepravy válečných zajatců, trasa zdravotnického odsunu, trasa pro osobní svršky a tělesné ostatky).

303 Odsun: Posílení

Velitelé se postarají o posily svým podřízeným, aby jim umožnili splnění jejich úkolu a patřičné provedení odsunu.

304 Odsun: Trasy

Na nižších a nejnižších úrovních je odsun prováděn příslušnými veliteli. Od úrovně, na které začínají oddělené odsunové trasy, je pro odsun osob a předmětů použito příslušných koridorů.

Jakmile to taktická situace dovoluje, musí být trasy odsunu válečných zajatců a trasy zdravotnického odsunu vedeny v dostatečné vzdálenosti od vojenských cílů.

305 Odsun: Neobvyklé podmínky
Ž. P. I, 41

Velitelé vydají rozkazy a instrukce k odsunu ve zvláštních situacích. Takové rozkazy a instrukce budou vydány se zřetelem na situaci, kdy:
a) menší jednotky operují vzdáleny od svých nadřízených, což ztěžuje patřičné provedení odsunu nebo jej dokonce znemožňuje;
b) odsunové trasy vedou po zemi, po moři a vzdušným prostorem.

306 Týlové oblasti: Pojem

„Týlové oblasti" pro účely práva ozbrojeného konfliktu nemají přesné taktické vymezení a stanovené hranice.
„Týlovou oblastí" se rozumí kterákoliv oblast za oblastí, kde se bojuje (např. prostor za prvním sledem jednotky, které provádějí bojovou činnost[24], oblast mimo zónu, kde probíhají námořní a vzdušné boje nebo pozemní, námořní a vzdušné boje).

307 Týlové oblasti: Geografické rozmístění zajateckých táborů a nemocnic

Základní plán stanoví geografické rozmístění zajateckých táborů a vojenských nemocnic.
Kdekoli je to třeba, bude se rozlišovat mezi předsunutými (pohyblivými) a týlovými (definitivně umístěnými) tábory a nemocnicemi.

308 Týlové oblasti: Vzdálenost zajateckých táborů a nemocnic od vojenských cílů
Ž. I, 19
Ž. III, 23

Zajatecké tábory a vojenské nemocnice budou umístěny v dostatečné vzdálenosti od vojenských objektů a možných cílů (např. je třeba větší vzdálenosti od důležitých vojenských objektů než od malých jednotek nebo místa, které představuje jen malý vojenský cíl).

Kapitola C *Zvlášť chráněné osoby a objekty*

309 Pravidlo

Musí být stanoveny zásady chování ve vztahu ke zvlášť chráněným osobám, zařízením a transportům, zejména pro případ,

[24] Oblast mimo místo, kde bojuje izolovaná hlídka nebo mimo místo přepadení.

že by měla být z důvodu vojenské nezbytnosti zrušena imunita kulturních objektů.

310 Vojenská zdravotnická služba: Identifikace

Identifikace vojenské zdravotnické služby musí být organizovaná a koordinovaná:
a) rozeznávací znak: velikost a viditelnost, požadavky maskování, zvláště ve frontovém území a pro zdravotnickou přepravu;
b) rozeznávací signály a radiokomunikace: povolení, omezení a zákazy z taktických důvodů, spojení s bojovými silami a zvláště se vzdušnou obranou.

311 Vojenská zdravotnická služba: Použití zbraní

Použití zbraní zdravotnickým personálem a strážemi vojenských zdravotnických zařízení, včetně přepravy, musí být regulováno (je třeba zabránit zaměňování s kombatanty, brát v úvahu poměr mezi počtem ozbrojeného personálu a velikostí zdravotnického zařízení).

312 Vojenská zdravotnická služba: Dočasné prostředky

Měly by být vydány základní instrukce pro dočasný vojenský zdravotnický personál a přepravu, které by upravovaly:
a) kompetence pro použití takových osob a transportů;
b) podmínky použití: doba pověření, používání rozeznávacích znaků a signálů, patřičná informace protivníka.

Kapitola D *Mnohonárodní síly a související problematika*

313 Pravidlo

Pokud jsou ozbrojené sily rozmístěny nebo působí na území cizího státu s jeho souhlasem, používají se v možné míře analogicky ustanovení platná pro národní území. Jsou však nutná další opatření, jako např. zvláštní dohody a podrobná pravidla, která upravují praktickou spolupráci (např. ad hoc dohoda o statusu ozbrojených sil).

314 Příklady

Případy přítomnosti na cizím území mohou vyplynout z:
a) přítomnosti ozbrojených sil spojeneckého státu na území daného státu;
b) integrace ozbrojených sil různých států v alianci pod jednotným velením bez nebo s mezinárodně sestavenými štáby na jednotlivých úrovních velení;
c) vysílání mírových sil Organizace spojených národů na území jednoho nebo více států.

315 Rozhodnutí a opatření

Jako doplnění základní dohody o přítomnosti ozbrojených sil na cizím území (např. dohody o statusu ozbrojených sil) budou

příslušným vojenským velením a civilními orgány přijata rozhodnutí a opatření, která se týkají:
a) podřízenosti a velitelské hierarchie;
b) personální a materiální oblasti uplatňování práva ozbrojeného konfliktu (zvláště, když všechny zainteresované státy nejsou členy stejných smluv);
c) použitelných správních ustanovení;
d) použitelných trestních zákonů a disciplinárních kompetencí;
e) odpovědnosti za dodržování práva ozbrojeného konfliktu mnohonárodních štábů;
f) kompetence ke koordinaci opatření mezi vojenským velením a civilními orgány.

Kapitola E *Spolupráce s civilními orgány*

316 Pravidlo
Ž. P. I, 58

Ke snížení rizik, kterým jsou vystaveny civilní osoby a objekty v důsledku vojenských operací nebo vojenské přítomnosti, budou vojenští velitelé usilovat o úzkou spolupráci s civilními orgány, a to přiměřeně k taktické situaci.

317 Účel
Ž. P. I, 58

Spolupráce by měla umožnit civilním orgánům přijmout praktická a preventivní opatření k ochraně civilního obyvatelstva a objektů, které jsou v jejich pravomoci:
a) civilních osob a objektů obecně (např. příprava na přemístění a evakuaci, úkryty, vyhlašování poplachů);
b) zvláště chráněných osob a objektů (např. rozeznávací znaky odpovídající velikosti a viditelnosti, označení obvodu důležitých objektů, dostatečná vzdálenost od vojenských cílů, zajištění, aby objektů nebylo použito v rámci nepřátelství).

318 Civilní zdravotnická služba: Pravidlo

Kompetence vojenské a civilní zdravotnické služby a jejich vzájemná spolupráce musí být přesně stanoveny. Bude stanoven postup evakuace pro celý evakuační kanál při využití prostředků jak vojenských, tak civilních.

319 Civilní zdravotnická služba: Velitelská odpovědnost

Musí být stanovena přesně velitelská odpovědnost:
a) ve zdravotnických zařízeních, ve kterých působí jak civilní, tak vojenská složka;
b) ve vojenských zdravotnických zařízeních posílených prostředky civilní zdravotnické služby;
c) v civilních zdravotnických zařízeních posílených prostředky vojenské zdravotnické služby.

320 Civilní zdravotnická služba: Podrobná opatření

Spolupráce musí být organizována do podrobností, zvláště pokud se týče:
a) používání rozeznávacích znaků, a kde je to vhodné, rozeznávacích signálů;
b) použití zbraně;
c) zcela vojenských aspektů (např. válečných zajatců a jejich ubytoven);
d) disciplíny;
e) zásobování (vojenského a civilního);
f) překladišť (vojenských a civilních).

321 Civilní obrana

V rámci celostátní organizace civilní obrany spolupracují ozbrojené síly s civilní obranou.
Hlavními aspekty této spolupráce mohou být:
a) obecné instrukce ke spolupráci (kompetence při spolupráci obecně a v konkrétní situaci, podřízenost);
b) přidělení vojenských jednotek k plnění úkolů civilní obrany: jednoznačné instrukce o použití rozeznávacího znaku a zvlášť dohodnutých rozeznávacích signálů, o použití zbraní, a o chování v průběhu jejich nasazení a mezi obdobím jejich nasazení pro účely civilní obrany.

322 Kulturní objekty

Spolupráce mezi vojenským velením a civilními orgány je nezbytná vzhledem k zákonné možnosti ukončení imunity kulturních objektů. Nositel nejvyšší velitelské odpovědnosti by měl vydat všeobecně platná pravidla pro:
a) kulturní objekty s obecnou ochranou;
b) kulturní objekty se zvláštní ochranou, pokud se v jeho působnosti nacházejí.
Místně příslušní velitelé a civilní orgány budou hledat praktická řešení u kulturních objektů, které jsou, vzhledem ke svému umístění, vystavené zvýšenému nebezpečí (např. vzhledem k blízkosti vojenských cílů).

323 Stavby obsahující nebezpečné síly

Spolupráce s civilními orgány odpovědnými za přehrady, hráze a atomové elektrárny má za cíl snížit ohrožení civilního obyvatelstva (např. přípravou přemístění civilních osob, poplašného systému, snížením vodní hladiny přehrad a hrází).

324 Policejní činnost

V souladu s národní organizací policie spolupracuje vojenská policie s civilními orgány a policií. Kompetentní vojenští velitelé a civilní orgány upraví podrobnosti koordinování a podřízenosti této spolupráce.

325 Vojenská podpora

V případech ohrožení bude veřejným službám poskytnuta všemožná pomoc, kterou taktická situace dovoluje

(např. zásobování, ve zdravotnických službách, v civilní obraně, při ochraně kulturních objektů).

Oddíl 3.4 Specifické okolnosti

Kapitola A *Boj mezi nerovnými silami*

326 Pravidlo

Bojem mezi nerovnými silami se rozumí boj (nerovný boj), ve kterém protější strana používá zcela odlišnou taktiku a bojové prostředky. Protože právo ozbrojeného konfliktu takové situace neupravuje, nositel nejvyšší velitelské odpovědnosti musí tuto mezeru vyplnit vhodnými opatřeními (např. získáním informací, pravidly postupu, potřebnými instrukcemi).

327 Potřebné informace

Účelem získávání informací je poznat:
a) organizaci protivníka (např. druh a velikost bojových jednotek, organizaci týlu);
b) vyzbrojení protivníka (např. druh zbraní, podomácku vyrobené zbraně);
c) taktiku protivníka (např. je-li ve stejnokroji nebo ne, nosí-li zbraně veřejně nebo je skrývá, když je nepoužívá, válečné lsti a úskoky, obvyklé operace malého rozsahu jako jsou přepadení, sabotáže, infiltrace);
d) prostředí operací (např. přátelské nebo nepřátelské obyvatelstvo, neobvyklé přírodní prostředí: podnebí, vegetace atd.).

328 Odpovídající vlastní činnost

Na základě získaných informací si nositel nejvyšší velitelské odpovědnosti ujasní, co vyplývá z práva ozbrojeného konfliktu pro jemu podřízené jednotky. Potom rozhodne v souladu s právem ozbrojeného konfliktu o postupu a chování. Postup a chování mohou být stanoveny:
a) obecně platnými pravidly pro použití síly (ROE);
b) podrobnými instrukcemi.

329 Hlavní problémy k řešení
Ž. P. I, 48

Hlavními problémy k řešení jsou:
a) zřetelné rozlišování mezi kombatanty a civilními osobami, mezi vojenskými cíli a objekty civilního rázu a praktická doporučení k zajištění takového postupu;
b) organizační opatření a chování při styku s civilními osobami, raněnými a zajatými kombatanty;
c) plán a organizace evakuačních tras;

d) organizace zásobování a týlu zásadně tak, aby nedošlo k ohrožení civilních osob (např. oddělením týlových cest);
e) odpovídající výcvik před nasazením do bojové činnosti.

Kapitola B *Činnost v neobvyklém prostředí*

330 Taktická činnost na území protivníka

Malé jednotky (např. hlídky, přepadové oddíly), které bojují izolovaně na území protivníka, obdrží přesné instrukce a rozkazy ke způsobu chování (např. ohledně raněných vlastních a z protější strany, zajatců, mrtvých, kontaktů s civilními oblastmi, týlu). Stanovené chování bude v souladu s uloženým úkolem (např. bojový úkol, při kterém se předpokládá styk s protivníkem, průzkumný úkol, kdy je nutno se kontaktu s protivníkem vyhnout).

331 Nouzové situace

Příslušníkům ozbrojených sil, kteří mohou být zajati na území protější strany (např. posádky letadel), budou vydány instrukce o tom, jak se mají chovat (např. co dělat s dokumenty vojenského významu, je-li jejich úkolem uniknout či nikoliv, jejich práva v případě zajetí, co vypovídat, budou-li vyslýcháni).

Kapitola C *Neobvyklé zásobovací a evakuační okolnosti*

332 Zásobování

Jednotky odkázané na samozásobování (např. kvůli izolovanému umístění) dostanou instrukce, jejichž cílem je předejít ohrožení civilních osob a objektů (např. o pravomocích, místu a podmínkách takového zásobování).

333 Evakuace
Ž. P. I, 41

Malým jednotkám a skupinám operujícím izolovaně, pro které je odsun zajatých nepřátel obtížný nebo zcela nemožný, budou vydány přesné instrukce jak postupovat (např. ohledně vyžádání evakuačních prostředků a personálu, podmínky zadržování do doby, kdy se odsun stane možným, propuštění zadržených při přijetí opatření, která zachovají bezpečnost dané jednotky a bezpečnost propuštěných).

334 Dlouhé zásobovací a evakuační cesty

Pro dlouhé zásobovací a evakuační cesty a trasy s tranzitními místy a pro dopravní prostředky bude jednoznačně stanovena velitelská a organizační odpovědnost pro každé místo a fázi přepravy (např. ve zdravotnické službě: pro spolupráci mezi taktickým, týlovým a zdravotnickým velením, význam a trvání „zdravotnické mise“).

ČÁST 4. VELENÍ

Úvod

Tato část se zabývá procesem rozhodování z hlediska zavádění odpovídajících aspektů práva ozbrojeného konfliktu do normálního postupu myšlení a jednání velitelů a jejich štábů, stanovením úkolu počínaje a kontrolními opatřeními konče.

Oddíl 4.1	*Úkol* se vztahuje k výchozímu bodu realizace velení v podmínkách daných bojovou situací.
Oddíl 4.2	*Prvky rozhodování* se zabývá vyhledáváním informací, preventivními opatřeními, jež vyžaduje právo ozbrojeného konfliktu, taktickou situací a vojenskou nezbytností, která vyplývá z úkolu.
Oddíl 4.3	*Rozhodování* se vztahuje k faktoru času, k hodnocení velitelem, jeho rozhodnutí, úkolům, které z toho vyplývají pro podřízené a ke spolupráci s civilními orgány.
Oddíl 4.4	*Kontrola plnění* se zabývá opatřeními velitele k zajištění, aby jeho podřízení patřičně plnili jím uložené úkoly a případnými dílčími upřesněními v průběhu plnění úkolu.

Oddíl 4.1 Úkol

335	Pravidlo H. IV, preambule Ž. P. I, 87	Základem velení je úkol[25], který musí být v souladu s právem ozbrojeného konfliktu. Úkol na nejvyšší úrovni odpovídá strategickému cíli.
336	Běžný velitelský postup Ž. IV, preambule Ž. P. I, 87	Postup velitele je běžnou velitelskou činností s důsledným respektováním práva ozbrojeného konfliktu.
337	Plnění Ž. P. I, 43, 87	Úkol má být důsledně plněn. Pro podřízeného, který dostane úkol, je jeho splnění věcí pořádku a kázně.

[25] Zadaný formou rozkazu.

Oddíl 4.2 Prvky rozhodování

Kapitola A *Vyhledávání informací*

338 Pravidlo
H. IV, R, 29
Ž. P. I, 46

Vyhledávání informací o tom, co je v souladu s právem ozbrojeného konfliktu, spočívá v podstatě v rozlišování mezi dovolenými a nedovolenými metodami.

339 Povolené vyhledávání
H. IV. R, 29
Ž. P. I, 46

Získávání informací vojenského významu na území kontrolovaném protivníkem je legální tehdy, je-li prováděno:
a) v uniformě; nebo
b) bez skrývání statusu kombatanta (např. nebýt v přestrojení).

340 Nedovolené vyhledávání: Vyzvědačství
H. IV. R, 29
Ž. P. I, 46

Pátrání po informacích vojenského charakteru na území kontrolovaném protější stranou je považováno za vyzvědačství, je-li prováděno:
a) podvodným způsobem; nebo
b) úmyslnou tajnou činností.
Vyzvědači mohou být užíváni. Avšak kombatant, který byl přistižený při vyzvědačství, ztrácí právo na status válečného zajatce a může být trestán.

341 Nedovolené vyhledávání: Kombatanti protější strany
Ž. III, 17

Zajatí kombatanti mohou být dotazováni. Mají však jen povinnost poskytnout informace, které slouží ke zjištění jejich totožnosti.

342 Nedovolené vyhledávání: Civilisté protější strany
Ž. IV, 31

Civilní obyvatelstvo protější strany nesmí být nuceno:
a) aby dávalo informace; nebo
b) aby získávalo informace od třetích osob nebo orgánů.

343 Nedovolené vyhledávání: Odmítnutí odpovědi
Ž. III, 17
Ž. IV, 31

Osobám, které odmítnou odpověď, nesmí být vyhrožováno, nesmějí být po odmítnutí odpovědi uráženy a vystaveny žádnému nepříjemnému nebo ponižujícímu jednání.

344 Nedovolené vyhledávání: Zdravotnické transporty
Ž. II, 34, 35
Ž. P. I, 23, 28

Zdravotnické prostředky přepravy nesmějí být použity ke sbírání nebo převozu zpravodajských údajů, ani nesmějí vézt zařízení, které je k tomuto účelu určeno.

Kapitola B *Preventivní opatření vyžadovaná právem ozbrojeného konfliktu*

345 Pravidlo
H. IV. R, 23
Ž. P. I, 57, 58

Účelem preventivních opatření je především zabránit a tam, kde to není možné, minimalizovat počet obětí civilního obyvatelstva a škody na jeho majetku. Preventivní opatření zahrnují respektování zásady přiměřenosti (viz Oddíl 5.1, Kapitola A).

346 Aplikace
Ž. P. I, 57, 58

Preventivní opatření musí být přijata s ohledem na předpokládané vojenské operace, přesuny a rozmístění ozbrojených sil (např. odstraněním vojenských cílů z civilních oblastí, dodržováním dostatečné vzdálenosti mezi vojenskými cíli a civilními objekty, udržováním přístupových cest a obranných postavení ve vzdálenosti od civilních objektů).

Kapitola C *Taktická situace*

347 Pravidlo
Ž. CW. P. II, 3
Ž. CW. P. III, 1

Taktická situace tvoří všechny okolnosti v určitém čase, včetně humanitárního a vojenského hlediska.

348 Humanitární hledisko

Humanitární (ochranné) hledisko bere v úvahu ohrožení civilního obyvatelstva a objektů, která se mohou vytvořit, nebo se vytvářejí v důsledku vojenských akcí (např. přítomnosti kombatantů a vojenských prostředků v obydlených místech nebo v jejich blízkosti s úkryty nebo bez nich).

349 Vojenské hledisko

Vojenské hledisko, jehož základem je úkol, bere v úvahu vlastní a nepřátelskou činnost a situaci (např. zda jde o útok nebo obranu, použité bojové prostředky a taktiku, vojenské potřeby v míře, která není v rozporu s příslušnými ustanoveními práva ozbrojeného konfliktu).

350 Podřízení se taktické situaci: Pravidlo a příklady

Provedení konkrétních akcí nebo činností může být závislé na taktické situaci. Musejí být provedeny v těchto případech:

a) „kdy a pokud to taktická situace dovolí“ (např. upozornění civilního obyvatelstva před začátkem bojové akce);
b) „jakmile to taktická situace dovolí“ (např. vyhledávání a péče o oběti v bojové oblasti zdravotnickým personálem a personálem civilní obrany);
c) „ledaže by to taktická situace nedovolovala“ (např. při nevyhnutelném sousedství vojenských a civilních objektů podél jediné silnice v horské oblasti).

351 Podřízení se taktické situaci: Aplikace

Podřízení se taktické situaci bude aplikováno omezeně. To znamená, že ukládané opatření nebo činnost budou provedeny nebo povoleny, kdykoli nebudou v rozporu s uloženým úkolem a vlastními opatřeními k zajištění bezpečnosti (např. utajení, zamaskování).

Kapitola D *Vojenská nezbytnost*

352 Definice

„Vojenská nezbytnost“ je princip, který ospravedlňuje provést opatření:

a) která nejsou zakázána právem ozbrojeného konfliktu; a
b) která jsou nezbytná k přemožení protivníka. Vojenská nezbytnost nepředstavuje nadřazený princip, který by dovoloval porušování práva ozbrojeného konfliktu.

353 Omezení

Současné právo ozbrojeného konfliktu vzalo pojetí vojenské nezbytnosti patřičně v úvahu. Proto vojenská nezbytnost může být užita jen tehdy a v takovém rozsahu, které právo ozbrojeného konfliktu dovoluje.

354 Naléhavá vojenská nezbytnost: Pravidlo

Právo ozbrojeného konfliktu přímo, konkrétními ustanoveními, umožňuje specifické odchylky od ochranných ustanovení[26] v případě „naléhavé“ nebo podobné vojenské nezbytnosti. Odchylkami se rozumí, že ochranný status může být redukován, odstraněn nebo vzdán, vyžaduje-li to splnění úkolu. Vojenská nezbytnost ospravedlňuje jen taková opatření, která jsou pro splnění úkolu nezbytná.

[26] Míněna zde jsou ustanovení na ochranu civilních objektů.

355 Naléhavá vojenská nezbytnost: Příklady
H. IV, R, 23
Ž. I, 33
Ž. IV, 53
H. CP. 4, 11
Ž. P. I, 54, 62

Příklady konkrétních odchylek z důvodů naléhavé nebo podobné vojenské nezbytnosti:
a) zničení nebo obsazení objektů (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti: „naléhavé“);
b) použití stálých zdravotnických zařízení na dobytém území, (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti: „urgentní“);
c) destrukce na okupovaném území (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti: „absolutní“);
d) porušení imunity kulturních objektů pod zvláštní ochranou (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti „nevyhnutelná“);
e) porušení imunity kulturních objektů pod všeobecnou ochranou (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti: „naléhavá“);
f) zničení objektů nutných k přežití civilního obyvatelstva: pouze na vlastním území a jako obranné opatření proti invazi (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti: „naléhavá“);
g) plnění úkolů orgány civilní obrany (vyžadovaný stupeň vojenské nezbytnosti: „naléhavá“).

Kromě vztahu mezi „naléhavou“ a „nevyhnutelnou“ vojenskou nezbytností, které jsou vyžadovány k porušení imunity kulturních objektů pod všeobecnou a zvláštní ochranou, není z vojenského hlediska žádný podstatný rozdíl mezi termíny „naléhavá“, „urgentní“ a „absolutní“.

Oddíl 4.3 Rozhodování

Kapitola A *Faktor času*

356 Pravidlo
Ž. P. I, 57

Faktor času může hrát důležitou úlohu také z hlediska účinného respektování práva ozbrojeného konfliktu.

357 Dostatek času: Předem plánované operace
Ž. P. I, 57

Při přípravě operací musí být věnována pozornost tomu, aby požadavky práva ozbrojeného konfliktu byly vzaty v úvahu v průběhu plánovací činnosti.

358 Nedostatek času: Improvizované akce
Ž. P. I, 57

Jestliže jsou vojenské jednotky nasazeny do akce bez potřebně dlouhé přípravy, dostanou se obvykle taktické aspekty uvažování na prvé místo. Velitel však i v takovém případě má povinnost respektovat právo ozbrojeného konfliktu. Přijme všechna opatření podle práva ozbrojeného konfliktu, která mu taktická situace dovoluje (např. změny na poslední chvíli ke snížení civilních obětí a škod).

Kapitola B *Zhodnocení*

359	Pravidlo	Velitel provede zhodnocení vycházeje ze svěřeného úkolu, při kterém bere v úvahu dostupné informace, požadavky, právo ozbrojeného konfliktu, taktickou situaci a možnou vojenskou nezbytnost. Velitel zhodnotí možnosti vlastní, možnosti protivníka a provede jejich porovnání.
360	Možnosti: Protivníka	Situace protivníka a jeho možné akce musí být zhodnoceny jak z hlediska vojenských, tak i civilních důsledků (např. rozmístění ozbrojených sil, civilní prostředí, síla v porovnání s počtem civilního obyvatelstva dané oblasti, možný přesun a bojová akce včetně jejích důsledků pro civilní oblasti).
361	Možnosti: Vlastní a protější strany	Situace protivníka a jeho možné akce by měly být porovnány s možnými vlastními akcemi a měly by být zváženy různé proveditelné alternativy na obou stranách (např. možná nebo reálná vojenská nezbytnost, možná a potřebná preventivní opatření).
362	Možnosti: Podřízení	Bude přezkoumána předpokládaná činnost podřízených. Jestliže úkol určený pro podřízeného by byl spojen s přílišnými právními omezeními podřízeného, je třeba jeho úkol upravit.

Kapitola C *Rozhodnutí*

363	Vyhodnocení	Na základě svých podkladů provede velitel vyhodnocení.
364	Konečné zvážení	Velitel učiní konečné zvážení: a) omezení spojených s jeho úkolem zvláště ve vztahu k možné vojenské nezbytnosti; b) předběžných opatření požadovaných právem ozbrojeného konfliktu; c) očekávaných ztrát při realizaci zamýšlené akce (např. pravděpodobný počet raněných a zabitých ve vlastních ozbrojených silách, oběti a škody na majetku u civilního obyvatelstva ve srovnání s předpokládanou přímou a konkrétní vojenskou výhodou).
365	Předběžná opatření Ž. P. I, 57, 58 Ž. CW, P. II, 3 Ž. CW, P. III, 1	Velitel přijme všechna proveditelná možná předběžná opatření. Možná předběžná opatření jsou taková předběžná opatření, která je možno realizovat v dané taktické situaci (jde o všechny aspekty v daném čase, včetně humanitárních a vojenských – viz Oddíl 4.2, Kapitola C).

366 Naléhavá vojenská nezbytnost

Při uchýlení se k výjimkám povoleným naléhavou vojenskou nezbytností musí velitel brát v úvahu, že příliš mnoho případů vojenské nezbytnosti automaticky snižuje hodnotu ochrany, která je poskytována právem ozbrojeného konfliktu a má proto negativní vliv na pořádek a kázeň ve vlastních ozbrojených silách. Proto má velitel pokládat uchýlení se k naléhavé vojenské nezbytnosti za výjimečné řešení.

367 Výběr řešení: Pravidlo Ž. P. I, 57

Konečné zvážení vede velitele k rozhodnutí.
Velitel vybere takové řešení, které představuje nejmenší ohrožení pro civilní obyvatelstvo a objekty, avšak jež plně odpovídá potřebám plnění jeho úkolu (např. zvětšení rozsahu přesunů a manévrování při snížení rozsahu palby; výběr takové doby k provedení akce, která zmenší rizika v civilní oblasti).

368 Výběr řešení: Spojování opatření Ž. P. I, 57

Velitel bude usilovat o spojení svého řešení s opatřeními, omezujícími negativní důsledky jeho rozhodnutí, zvláště pokud se týče případů vojenské nezbytnosti (např. užití naléhavé vojenské nezbytnosti pouze ve vztahu k méně důležité části kulturního objektu).

Kapitola D *Úkoly podřízeným*

369 Pravidlo

Podřízeným mohou být dány jen takové úkoly, které mohou splnit a jež jsou v souladu s právem ozbrojeného konfliktu.

370 Podrobnosti

Úkoly podřízeným budou obsahovat podrobnosti potřebné pro dodržování práva ozbrojeného konfliktu (např. upozornění civilnímu obyvatelstvu, vhodná opatření ke klamání protivníka).

371 Zpravodajské informace

V zájmu jasnosti a k odstranění rizika ze zpravodajských informací vydají velitelé na odpovídající úrovni přesné instrukce pro získávání informací (viz Oddíl 4.2, Kapitola A) a ke klamání protivníka (viz Oddíl 5.1, Kapitola E).

372 Naléhavá vojenská nezbytnost (nutnost)

Úkoly podřízeným budou obsahovat přijatá opatření a odchylky, učiněné v rámci naléhavé vojenské nezbytnosti (např. zrušení imunity kulturních objektů).

373 Pravidla pro použití síly (ROE)

Pokud je to vhodné, budou úkoly podřízeným obsahovat pravidla pro použití síly (ROE) a pokyny pro chování v souladu s právem ozbrojeného konfliktu (např. pro takové situace, jako je boj mezi nerovnými silami).

374 Sousední ozbrojené síly, podpůrné síly

Vždy, když je to pro dodržování práva ozbrojeného konfliktu důležité, budou dány podřízeným informace o poslání a situaci sousedních a podpůrných sil, které jsou do akce zapojeny (např. v samotném úkolu, ve zvláštních rozkazech nebo nařízeních).

Kapitola E *Spolupráce s civilními orgány*

375 Pravidlo

Úkoly podřízeným upravují také jejich spolupráci s civilními orgány (např. se kterými civilními orgány mají spolupracovat vojenská velení na jednotlivých úrovních). Úkoly podřízeným budou obsahovat instrukce vyšších stupňů velení (např. stanovené operační postupy), jakož i dostatečná přizpůsobení se zvláštnostem území a zapojených jednotek.

376 Příjemci na úseku vojenském
Ž. P. I, 57

Velitel stanoví svým rozhodnutím odpovídající chování a činnost svých podřízených ve vztahu k civilním orgánům a civilnímu obyvatelstvu (např. kompetenci dávat informace civilním orgánům, rozsah kontaktů pro zpravodajské účely a pro účely klamání protivníka).

377 Příjemci na úseku civilním: Informace
Ž. P. I, 57

Když to taktická situace dovoluje, poskytnou velitelé civilním orgánům potřebné údaje o možném vývoji vojenských operací a o riziku, které z toho vyplývá pro civilní osoby a objekty civilního rázu.

378 Příjemci na úseku civilním: Navržené jednání
Ž. P. I, 57, 58

Informace bude často obsahovat upozornění civilnímu obyvatelstvu navrhující určitou činnost a chování (např. vyhledávání krytů, zdržování se mimo oblasti nebo cesty, které budou použity ozbrojenými silami).

Oddíl 4.4 Kontrola plnění

Kapitola A *Principy kontroly*

379 Pravidlo
Ž. P. I, 87

Provádění kontroly je závěrečným krokem procesu velení. Jejím účelem je zajistit provedení rozkazů podle záměru velitele, vyjádřeném v jeho úkolu podřízeným.

380 Pořádek a disciplína: Obecně
Ž. P. I, 43, 87

Kontrola přispívá k prosazování pořádku a kázně (disciplíny). Jestliže poznatky kontroly ukážou, že je potřebné buď upřesnění, nebo přijetí odpovídajících opatření, umožňuje to veliteli zasáhnout.

381 Respektování práva ozbrojeného konfliktu: Obecně
Ž. P. I, 87

Pomocí kontroly získává velitel jistotu, že jeho podřízení dodržují a vyžadují dodržování práva ozbrojeného konfliktu ve své působnosti.

382 Respektování práva ozbrojeného konfliktu: Konkrétně
Ž. P. I, 57, 58

Ve vztahu k respektování práva ozbrojeného konfliktu se kontrola zaměřuje:
a) na to, jak podřízení provádějí zpravodajskou činnost a činnost k oklamání protivníka;
b) na preventivní a další opatření, která se týkají civilních osob a objektů civilního rázu obecně;
c) na respektování základní ochrany osob a objektů civilního rázu;
d) na konkrétní opatření a spolupráci s civilními orgány.

Kapitola B Úpravy v průběhu plnění

383 Pravidlo
Ž. P. I, 57

Když během provádění operace dojde k přestávce v bojové činnosti, je jí využito k upřesněním všeho druhu (např. k takovým, která na místě zlepšují palebná postavení; jsou modifikována místa, která jsou předmětem útoku; jsou modifikovány směry útoku poté, co bylo objeveno dříve neznámé zdravotnické zařízení nebo civilní osoby v oblasti, v níž se jejich existence nepředpokládala).

384 Předem plánované operace
Ž. P. I, 57

U předem plánovaných operací budou upřesnění, pokud a dokud to taktická situace dovolí, spočívat v modifikaci plánu (např. jiný směr útoku, jiný přístupový směr či cesta pro přesun, odložení začátku akce).

ČÁST 5. VEDENÍ VOJENSKÝCH OPERACÍ

Úvod

Tato část se zabývá pravidly práva ozbrojeného konfliktu a omezeními při provádění vojenských operací s cílem prezentovat obecná ustanovení použitelná na zemi, na moři, ve vzduchu a při společných operacích. Konkrétně se zabývá útokem, obranou, přesuny a rozmístěním.

Oddíl 5.1	*Vedení vojenských operací obecně* se zabývá zásadami řízení, bojovými prostředky a metodami boje, klamáním protivníka, vyjmutými oblastmi, zvláště chráněnými objekty a místy, preventivními opatřeními ve spolupráci s civilními orgány.
Oddíl 5.2	*Vedení útoku* se zabývá pojetím útoku, omezeními, která je třeba dodržovat, a preventivními opatřeními v zájmu civilních osob a objektů civilního rázu.
Oddíl 5.3	*Vedení obrany* se zabývá pojetím obrany, omezeními, které je třeba dodržovat a preventivními opatřeními v zájmu civilních osob a objektů civilního rázu.
Oddíl 5.4	*Přesuny a rozmístění* se zabývá omezeními, jež je třeba dodržovat, a preventivními opatřeními, které je třeba přijmout v ostatních situacích kromě útoku a obrany.

Oddíl 5.1 Vedení vojenských operací obecně

Kapitola A *Zásady*

385	Prostředky a metody boje H. IV. R, 22 Ž. P. I, 35	Právo volby způsobů a prostředků vedení války není neomezené.

386 Útrapy a škody, které nejsou nutné
H. IV. R, 23
Ž. P. I, 35, 57

Zásada zabránit útrapám a škodám, které nejsou nutné, zakazuje všechny formy násilí, kterých není třeba k přemožení protivníka.

387 Rozlišování mezi vojenským a civilním
Ž. P. I, 48

Vždy je povinností činit rozdíl mezi:
a) kombatanty a civilními osobami;
b) vojenskými cíli a objekty civilního rázu.

388 Ušetření civilních osob a objektů
H. IV. R, 23
Ž. P. I, 57, 58

Musí být věnována neustálá péče tomu, aby bylo ušetřeno civilní obyvatelstvo, civilní osoby a objekty civilního rázu. Cílem takové péče je zejména zabránit a v každém případě minimalizovat náhodné ztráty na životech civilních osob a vzniku civilních škod (např. mít na paměti obydlené oblasti, možnosti úkrytu, přesun civilních osob, důležité objekty civilního rázu, rozdílná nebezpečí v závislosti na denní době).

389 Přiměřenost, pravidla užití síly (ROE)
H. IV. R, 22, 23
Ž. P. I, 57

Bude respektováno pravidlo přiměřenosti (proporcionality). Akce je přiměřená, nezpůsobí-li náhodné civilní ztráty a škody, které by převyšovaly předpokládanou konkrétní a přímou vojenskou výhodu. Pravidlo přiměřenosti nesmí být použito k ospravedlnění bezmezného ničení nebo útoku proti civilním osobám a objektům jako takovým.
Pokyny podřízeným jak postupovat budou obsaženy v pravidlech pro použití síly – ROE (obecných a konkrétních).

390 Plánování
Ž. P. I, 57

Při plánování akcí, které by mohly ohrozit civilní obyvatelstvo a objekty civilního rázu, musí být ve stejném rozsahu věnována péče a přijata preventivní opatření jako při provádění operací.

Kapitola B *Potřebné informace*

391 Pravidlo
Ž. P. I, 57, 58

Ke splnění svého úkolu potřebuje velitel odpovídající informace o protivníkovi a o prostředí.
Aby byly v souladu s právem ozbrojeného konfliktu, musí informace obsahovat fakta o:
a) koncentraci civilních osob;
b) civilním okolí vojenských cílů;
c) povaze zastavěných oblastí (města, vesnice, úkryty apod.);
d) existenci a povaze důležitých objektů civilního rázu, především těch, které požívají ochrany;
e) přírodním prostředí.

392 Realizace
H. IV. R, 29

Vyhledávání informací je třeba provádět při respektování rozdílu mezi povolenými a zakázanými metodami. Praktickou aplikaci tohoto principu obsahuje Oddíl 4.2, Kapitola A.

Kapitola C *Bojové prostředky*

393 Pravidlo
Ž. P. I, 57

Bojové prostředky budou vybrány a používány tak, aby se:
a) zabránilo ztrátám na životech u civilního obyvatelstva a škodám na civilním majetku;
b) v nevyhnutelných případech tyto oběti a škody snížily na nejmenší míru.

394 Obecné zákazy
Ž. P. I, 35

Je zakázáno používat zbraně, které způsobují:
a) nadměrná zranění a zbytečné útrapy;
b) rozsáhlé, dlouhodobé a závažné škody na životním prostředí.

395 Specifické zbraně

Na některé zbraně se vztahují zvláštní dohody (viz příloha 1). Tyto dohody rozdělují zbraně do dvou kategorií:
a) zbraně, jejichž použití je zcela zakázáno (viz příloha 1, Oddíl 2);
b) zbraně, jejichž použití je povoleno jen za určitých podmínek (viz příloha 1, Oddíly 3–5).

Kapitola D *Způsoby boje*

396 Přežití obyvatelstva: Pravidlo
Ž. P. I, 54

Vyhladovění jako způsob vedení války je zakázáno. Je zakázáno útočit, ničit, odstraňovat nebo znehodnocovat objekty nezbytné k přežití civilního obyvatelstva (např. sklady potravin, zemědělské oblasti produkující potraviny, dobytek, zařízení pro dodávky pitné vody a zavlažovací zařízení s cílem úmyslného vyhladovění obyvatelstva).

397 Přežití obyvatelstva: Výjimky
Ž. P. I, 54

Objekty nezbytné k přežití civilního obyvatelstva jsou vyjmuty z ochrany:
a) jsou-li využívány pouze jako existenční prostředky pro příslušníky vlastních ozbrojených sil; nebo
b) jsou-li používány k přímé podpoře vojenských akcí, které by mohly ponechat civilní obyvatelstvo bez dostatečného množství potravin a vody, což by způsobilo jeho vyhladovění nebo by ho přinutilo k odchodu;
c) jestliže to vyžaduje vojenská obrana národního území proti invazi.

398 Terorizování
Ž. P. I, 51

Násilné činy nebo hrozby násilnými činy, jejichž základním cílem je terorizování civilního obyvatelstva, jsou zakázány.

399 Hrozba a rozkaz nebrat zajatce
H. IV, 23
Ž. P. I, 40

Je zakázáno vydat rozkaz, že nikdo nebude ušetřen, hrozit tím protivníkovi nebo vést operace na tomto základě.

Kapitola E *Předpokládané účinky klamání*

400 Pravidlo
Ž. P. I, 37

Ke splnění svého úkolu se velitel snaží skrývat své záměry a akce před protivníkem, aby ho přiměl k jednání, které není v protivníkově zájmu. Aby klamání protivníka bylo v souladu s požadavky práva ozbrojeného konfliktu, musí se rozlišovat dovolené lsti od zakázaných proradností.

401 Dovolené klamání: Válečné lsti

„Válečná lest" nebo „klamný úkon" je takový čin, který není proradný, ale jehož cílem je:
a) uvést protivníka v omyl; nebo
b) přimět ho k nerozvážnému jednání. Válečné lsti nejsou zakázány.

402 Dovolené klamání: Příklady válečných lstí
Ž. P. I, 37

Příklady válečných lstí jsou:
a) použití kamufláže (přírodními barvami, sítěmi, kouřem);
b) použití léčky;
c) předstírání operace;
d) dezinformace, nesprávné informace;
e) technické lsti (elektronické, spojové).

403 Nedovolené klamání: Symboly nepřátelských států
Ž. P. I, 39

Je zakázáno používat vlajek, vojenských znaků nebo uniforem protější strany:
a) za útoku;
b) k podpoře, ochraně nebo ztěžování vojenských operací.

404 Nedovolené klamání: vlajka vojenské lodi
Ž. P. I, 39

Válečné lodi zpravidla vztyčují vlajku svého státu. Původně bylo povoleno používání falešné vlajky s podmínkou, že ukážou svou pravou vlajku před zahájením bojové akce. Dnes je rozpoznání příslušnosti válečné lodi pouze podle vlajky, jako jediného kritéria, spíše výjimkou.

405 Zakázané klamání: Národní symboly neutrálních států
Ž. P. I, 39

Je zakázáno používat vlajek, vojenských znaků a uniforem neutrálních států nebo jiných států, které nejsou stranami konfliktu.

406 Zakázané klamání: Znak OSN
Ž. P. I, 38

Je zakázáno používat znaku OSN bez povolení této organizace.

407 Zakázané klamání: Rozlišovací znaky a signály
Ž. P. I, 38

Je zakázáno nesprávné používání (to jest označování jiných osob a objektů, než pro které jsou tyto znaky a signály vyhrazeny):
a) rozlišovacích znaků a signálů zdravotnické služby;
b) rozlišovacího znaku civilní obrany;
c) rozlišovacího znaku pro kulturní objekty;
d) rozlišovacího znaku pro objekty obsahující nebezpečné síly;
e) bílé vlajky (vlajka příměří);
f) ostatních mezinárodně uznávaných rozlišovacích znaků a signálů (např. příležitostné znaky pro demilitarizované zóny, pro nebráněná místa, příležitostné signály pro civilní obranu).

408 Zakázané klamání: Proradnost
H. IV. R, 23
Ž. P. I, 37

Je zakázáno zabít, zranit nebo zajmout protivníka uchýlením se k proradnosti. „Proradnost" spočívá v provedení nepřátelského činu zneužitím ochrany poskytované právní úpravou.

409 Zakázané klamání: Příklady proradnosti
Ž. P. I, 37

Příkladem proradnosti jsou:
a) předstírání úmyslu vyjednávat pod vlajkou parlamentářů;
b) předstírání kapitulace;
c) předstírání nezpůsobilosti k boji pro zranění nebo nemoc;
d) předstírání, že jde o civilní osoby nebo nekombatanty;
e) předstírání statusu chráněné osoby použitím vlajky, znaků nebo uniforem příslušníků jednotek OSN a neutrálních států.

410 Zakázané klamání: Chránění
Ž. III, 23
Ž. IV, 28
Ž. P. I, 12, 51

Je zakázáno umísťovat zdravotnická zařízení a zdravotnické přepravy, civilní osoby a válečné zajatce nebo využívat jejich přítomnosti k ochraně určitých oblastí nebo vojenských objektů ke zvýhodňování nebo narušování vojenských operací (např. chránit vojenské objekty před útoky, maskovat vojenské operace).

Kapitola F *Vyjmuté zóny a podobné oblasti*

411 Pravidlo
Ž. P. I, 25, 27

Ozbrojené síly strany v konfliktu mohou fyzicky kontrolovat určité mořské oblasti (nikoli však teritoriální vody neutrálních států) a vzdušný prostor nad nimi. Velikost a rozsah těchto oblastí nesmí přesahovat vojenské potřeby. Taková oblast může být prohlášena za vyjmutou nebo podobnou oblast (např. za vojenskou oblast, za uzavřenou oblast, za válečnou zónu,[27] operační zónu) a vstup do ní může být omezen.

412 Příklady
Oxford, 50
London. Decl, 1–21

Příklady vyjmutých nebo podobných oblastí:
a) námořní operační oblast (např. zakázaný vstup všech cizích lodí a letadel);
b) oblast blokády (např. zakázaný přístup ke stanoveným pobřežním oblastem a přístavům).

413 Význam, pravidla užití síly (ROE): Vymezení
London. Decl, 1–9

Strana v konfliktu, která zřizuje vyjmutou zónu nebo podobnou oblast, učiní o tom jasné prohlášení (např. upozornění lodím neutrálních států a nevojenským lodím protivníka). Velikost hranice a doba trvání vyjmuté zóny budou jasně definovány a popsány. Je-li oblast rozdělena do několika různých podoblastí (např. vnější a vnitřní okruh), budou přesně stanovena omezení a hranice pro každou podoblast. Podřízení se budou řídit vydanými pravidly užití síly (ROE).

414 Informování
London. Decl., 11–12

Stranám ozbrojeného konfliktu a neutrálním státům budou předány patřičné informace o:
a) omezeních, která se týkají vyjmutých oblastí a případných podoblastí (např. absolutní zákaz vstupu pro jakákoli cizí vozidla – lodě, letadla);
b) krocích, které budou podniknuty bez zvláštního varování proti narušiteli těchto oblastí.

Pokud to taktická situace dovolí, narušitelé by měli být zastaveni, dotázáni a jestliže jsou nevinní, posláni svou cestou.

Kapitola G *Zvláště chráněné objekty*

415 Potřebné informace: Umístění objektů

Pomocí zpravodajské činnosti získá velitel informace o existenci zvláště chráněných objektů na svém operačním území, které jsou důležité z vojenského hlediska.

[27] Deklarace týkající se práva v námořní válce.

416 Potřebné informace: Podrobnosti o objektech

Velitel se bude snažit získat doplňující informace o zvláště chráněných objektech, které jsou:
a) významné pro svou velikost;
b) zvlášť ohrožené vzhledem ke svému umístění.

417 Preventivní opatření

Získané informace budou základem preventivních opatření, typu:
a) jiného způsobu řešení (např. vyhnout se provádění akcí v bezprostředním sousedství objektu, použití jiných silnic pro přepravu);
b) doporučení ke snížení ohrožení zvlášť cenných částí objektu;
c) doporučení pro správné a dostatečné označení objektů a jejich personálu (např. doporučení místním úřadům obráncem, doporučení útočníkem svému protivníkovi buď přímo, nebo prostředníkem, dovolí-li to čas).

Kapitola H *Chráněné zóny*

418 Předem plánované chráněné zóny
Ž. I, 23
Ž. I., příloha I
Ž. IV, 14
Ž. IV, příloha I
H. CP, 1, 8
Ž. P. I, 60

Předem plánované chráněné zóny se zřizují dohodou mezi stranami v konfliktu nebo mohou být mezinárodně uznány jako:
a) nemocniční zóny a lokality (místa);[28]
b) střediska kulturních památek (hlavně kulturní objekty pod zvláštní ochranou);
c) demilitarizované zóny.

419 Improvizované chráněné zóny: Nebráněná místa
Ž. P. I, 59

Improvizovaně zřízené chráněné zóny jsou oblasti, z nichž byly odstraněny vojenské objekty a vojenská činnost, a které:
a) se nacházejí blízko nebo přímo v oblasti styku ozbrojených sil; a
b) jsou otevřeny pro okupaci protější stranou.
Takové oblasti jsou nazývány „nebráněná místa". Na rozdíl od demilitarizovaných zón (pro které je vyžadována dohoda), mohou být „nebráněná místa" zřizována jednostranným vyhlášením, o němž je informována protější strana. Tato strana potvrdí příjem takového oznámení. Pro větší bezpečí se však doporučují formální dohody o vytvoření nebráněného místa. Podmínky, které je třeba splnit, jsou stejné jak pro demilitarizované zóny, tak pro nebráněná místa.

[28] Tento termín zahrnuje v praxi také „bezpečnostní zóny a místa" (Ž. IV, 14 a příloha I). Vzhledem k tomu, že Ž. P. I, 8 rozšiřuje význam termínu „raněný" a „nemocný", pokrývá vyjádření „nemocniční zóny a místa" většinu případů, které má na mysli vyjádření „bezpečnostní zóny a lokality".

420	Povinnost velitelů	Velitel s pravomocí pro území, ve kterém se chráněná zóna nachází, zajistí provedení nezbytných opatření k tomu, aby status chráněné zóny byl respektován (např. pokyny pro postup v souladu s dohodou, doplňující opatření, pokyny pro civilní orgány).
421	Doporučení civilním orgánům	Civilní orgány musejí být informovány o praktických důsledcích a podmínkách, které mají být plněny (např. odpovědnost za zónu, vymezení a označení obvodu zóny, vojenský personál, zařízení a cíle, které je třeba odstranit, kontrola přístupu, zajištění zásobování, hygieny, veřejného pořádku, funkce policie a informování obyvatelstva).
422	Civilní orgány „ad hoc“ (příležitostné)	Ve všech případech, kdy se hranice chráněné zóny neshodují s hranicemi města, okresu či jiné územní jednotky, musí být jednoznačně stanovena správní odpovědnost v oblasti (civilní „velitelská odpovědnost“). Ad hoc vytvořená zóna vyžaduje vytvoření ad hoc orgánu s odpovídající pravomocí a odpovědností.
423	Hranice oblasti rozeznávací znaky „ad hoc“	Hranice zóny musejí být jasně patrné ze vzduchu a v terénu (např. pláž, okraj zastavěné oblasti nebo lesa, hlavní silnice, řeka). Tam, kde je to třeba, budou okraje zóny označeny dohodnutými znaky dostatečné velikosti a viditelnosti.
424	Instrukce ozbrojeným silám	Ozbrojené síly dostanou přesné instrukce pro své chování: a) při odchodu z chráněné zóny; b) při jejím opouštění bez boje; c) při jejím zabírání; d) při zákazu rozšíření vojenských akcí do této zóny; e) při provádění bojové činnosti v sousedství zóny.

Kapitola I *Spolupráce s civilními orgány*

425	Pravidlo	Cílem spolupráce s civilními orgány je přežití civilního obyvatelstva s co nejmenšími oběťmi na životech a škodami na majetku v důsledku bojové činnosti (např. opatření ve prospěch bezpečí obyvatelstva jako jsou výstraha, úkryty, evakuace, přemístění, odsun, informace o nebezpečných místech).
426	Služby a zařízení pro obyvatelstvo	Činnosti služeb a zařízení pro obyvatelstvo: a) nebudou kladeny překážky; b) budou podporovány vojenskými prostředky (např. při zajišťování dopravy), když to taktická situace umožní.

Místně příslušní velitelé přijmou k zajištění takové spolupráce odpovídající opatření (např. prostřednictvím policie, informováním).

427 Zvláště chráněné objekty, chráněné zóny

Pověření velitelé budou spolupracovat s civilními orgány při ochraně zvláště chráněných objektů a chráněných zón (např. vzájemným informováním o jejich existenci a hranicích, organizací vojenského velení a civilní správy, regulací chování vojenských a civilních osob.

Oddíl 5.2 Vedení útoku

428 Pravidlo
Ž. P. I, 57

Útok může být veden jen na konkrétní vojenský cíl. Vojenský cíl musí být jako takový identifikován, přesně definován a popsán. Útok se omezí jen na stanovený vojenský cíl.

429 Výběr cílů
Ž. P. I, 57

Jestliže je k dosažení stejné nebo podobné vojenské výhody možné volit mezi několika vojenskými objekty, bude vybrán ten, jehož napadení představuje nejmenší ohrožení civilních osob a objektů civilního rázu.

430 Spojení cílů
Ž. P. I, 51

Je zakázán útok, který by jako s jediným vojenským cílem zacházel s několika jasně oddělenými a odlišenými vojenskými objekty umístěnými ve městě, vesnici nebo v jiné územní jednotce s podobnou koncentrací civilních osob nebo objektů civilního rázu.

431 Mořský konvoj, vzdušný ozbrojený doprovod

Obchodní lodi doprovázené válečnými loděmi protivníka a civilní letadla provázená vojenskými letadly mohou být předmětem útoku.

432 Směr a načasování útoku
Ž. P. I, 57

Směr a doba útoku budou vybrány tak, aby byly omezeny civilní oběti a škody (např. útok na závod po skončení pracovní doby).

433 Předmět útoku
Ž. P. I, 57

Předmět útoku pro jednotlivé zbraně a palebné jednotky bude vybrán a jim přidělen při stejných preventivních opatřeních jako u vojenských objektů, přičemž bude zvláště brán v úvahu očekávaný výsledek (např. destrukce, neutralizace) a ničivá síla použité munice (množství, balistické údaje, přesnost, bod nebo oblast pokrytí, možné vlivy na životní prostředí).

434 Předmět útoku: Preventivní opatření
Ž. P. I, 57

Při určování předmětu útoku budou provedena shodná preventivní opatření jako při výběru vojenského cíle.

435 Předmět útoku: Odpovědnost
Ž. P. I, 57

Odpovědnost velitele ve vztahu k předmětu útoku:
a) spočívá na účinku zvolené zbraně nebo zbraňového systému, který bude mít na místo dopadu;
b) spočívá na veliteli, jenž ve své kompetenci rozhodne, která zbraň nebo zbraňový systém budou použity k palbě na daný cíl.

436 Varování
Ž. P. I, 57

Pokud to dovolí taktická situace, bude předem vydáno působivé varování před útoky, které by mohly ohrozit civilní obyvatelstvo (např. varovnou palbou pěchotních zbraní, jež by přiměla obyvatelstvo vyhledat úkryt; shazováním letáků z letadla).

437 Označené kulturní objekty
H. CP, 4, 11

Při útoku bude přerušení imunity (ve výjimečném případě nevyhnutelné vojenské nezbytnosti) kulturních objektů označených třemi rozeznávacími znaky omezeno časově a na méně důležité části objektu. Včasná výstraha umožní obránci přijmout bezpečnostní opatření a vydat potřebné pokyny. Analogická opatření a chování jsou doporučena pro kulturní objekty označené jedním rozeznávacím znakem (naléhavá vojenská nezbytnost).

437a Kulturní statky pod zvýšenou ochranou
H. CP. P II 13, 14

Kulturní statky pod zvýšenou ochranou nemohou pozbýt své imunity ani v případě nevyhnutelné vojenské nezbytnosti. Ochrany mohou pozbýt jen za situace, kdy by svým využitím představovaly vojenský objekt (nutno dát předchozí varování) a jen po takovou dobu, nebo pokud by jim Výbor pro ochranu kulturních památek pozastavil či zrušil jejich status.

438 Kontrola během útoku
Ž. P. I, 57

Vyžaduje se varování, které umožní protivníkovi ukončit to jednání, jež učinilo z uvedených kulturních statků vojenský objekt. Útok bude odchýlen nebo přerušen, jestliže vyjde najevo, že objekt nebo jiný cíl není vojenský.
V každém případě bude respektováno pravidlo přiměřenosti (viz Oddíl 5.1, Kapitola A).

Oddíl 5.3 Vedení obrany

439 Pravidlo
Ž. P. I, 58

Obrana bude organizována především mimo obydlené oblasti. Civilní osoby a movité předměty budou přemístěny

z vojenských objektů. Za tímto účelem budou velitelé usilovat o spolupráci s civilními orgány.

440 Výběr obranného postavení
Ž. P. I, 57, 58

Pokud existuje možnost výběru z několika obranných postavení, které poskytují zhruba stejné vojenské výhody, bude vybráno takové, u něhož jsou předpoklady, že jeho vykonání nejméně ohrozí civilní obyvatelstvo a objekty civilního rázu.

441 Obrana pozic jednotek
Ž. P. I, 57

Ustanovení této kapitoly se vztahují i na obranu postavení vojenských jednotek, kromě zdravotnických zařízení.

442 Protiútok
Ž. P. I, 57

Protiútoky zahájené ze zaujaté obrany jsou upraveny ustanoveními platnými pro útok.

443 Přemístění civilních osob
Ž. P. I, 58

Civilní obyvatelstvo v blízkosti vojenských cílů bude přemístěno v prvé řadě do míst jemu známých, v nichž nebude vystaveno nebezpečí.

444 Přemístění civilních předmětů
Ž. P. I, 58

Civilní předměty budou přemístěny do míst, která nejsou v sousedství vojenských cílů.

445 Zvláště chráněná zařízení

Bude ověřeno, zda bylo správně provedeno značení zvláště chráněných zařízení a zda toto značení bylo přizpůsobeno okolnostem (např. dostatečná velikost znaku, požadované zamaskování).

446 Varování
Ž. P. I, 57, 58

Pokud to taktická situace dovolí, bude civilní obyvatelstvo účinně a dostatečně předem informováno o obranných opatřeních, která by mohla toto obyvatelstvo ohrozit (např. kvůli evakuaci určitých domů nebo oblastí, kvůli přemístění nebo ukrytí).

447 Označené kulturní objekty
H. CP, 4, 11

Při obraně bude přerušení imunity (ve výjimečném případě naléhavé vojenské nezbytnosti) kulturních objektů značených třemi rozeznávacími znaky omezeno časově a na méně důležité části objektu. V případě porušení imunity budou přijata odpovídající bezpečnostní opatření (např. evakuace nebo přemístění, ochranná opatření, odstranění rozeznávacích znaků, aby se zabránilo nejasnostem a jimi vyvolaným situacím. Cílem předchozího varování je, aby útočník měl jasnější představu o situaci. Analogická opatření a chování jsou doporučena pro kulturní objekty značené jedním rozeznávacím znakem (naléhavá vojenská nezbytnost).

447a Kulturní statky pod zvýšenou ochranou
H. CP. P II 12

Kulturní statky pod zvýšenou ochranou ani jejich okolí nesmí být využity na podporu vojenských akcí.

Oddíl 5.4 Přesuny a rozmístění

448 Pravidlo
Ž. P. I, 57, 58

Vojenské jednotky (kromě zdravotnických) se budou přesunovat a rozmísťovat především mimo obydlené oblasti, jestliže by jejich třeba jen dočasná přítomnost mohla ohrozit civilní osoby a objekty civilního rázu.

449 Přesuny: Pravidlo
Ž. P. I, 57, 58

Přesuny, které musí probíhat obydleným územím nebo v jeho těsné blízkosti, budou provedeny co nejrychleji. Pokud to dovolí taktická situace, bude předem vydáno účinné upozornění (např. pro přemístění a ukrytí civilních osob).

450 Přesuny: Přerušení
Ž. P. I, 57, 58

Přerušení přesunů (např. pravidelné zastávky po určité době, příležitostné zastávky) se bude provádět, pokud to taktická situace dovolí, mimo obydlené oblasti nebo alespoň v oblastech méně obydlených.

451 Rozmístění: Pravidlo
Ž. P. I, 57, 58

I dočasná vojenská přítomnost může pro civilní oblasti a obyvatelstvo vytvořit nebezpečnou situaci. Jednotky budou v obydlených oblastech nebo blízko nich rozmístěny tak, aby civilní obyvatelstvo bylo co nejméně ohroženo (např. alespoň zřetelným fyzickým oddělením: odpovídající vzdáleností mezi budovami používanými k vojenským účelům a ostatními).

452 Rozmístění: Delší trvání
Ž. P. I, 57, 58

Při dlouhodobějším pobytu v civilních oblastech přijme velitel dodatečná opatření omezující nebezpečí (např. jednoznačné určení a v případě potřeby označení hranic území s rozmístěnými jednotkami, omezený a řízený přístup na místo rozmístění, pokyny příslušníkům jednotek a patřičné informování civilního obyvatelstva).

453 Označené kulturní objekty
H. CP, 4, 11

Porušení nedotknutelnosti označených kulturních objektů se analogicky řídí ustanoveními pro obranu.

ČÁST 6. CHOVÁNÍ V BOJI

Úvod

Tato část se zabývá chováním v průběhu bojové činnosti na zemi, na moři, ve vzduchu a při celkové bojové akci bez ohledu na to, kde a v jakém rozsahu k ní dochází, tj. zabývá se vlastním taktickým postupem a opatřeními ve prospěch obětí na bojišti.

Oddíl 6.1	*Boj* se zabývá obecnými preventivními opatřeními i opatřeními na moři a ve vzduchu, chováním v blízkosti vyjmutých oblastí a v nich samotných, chováním ve vztahu k osobám, objektům a oblastem se zvláštní ochranou a spoluprací s místními civilními orgány.
Oddíl 6.2	*Zajaté osoby a ukořistěné prostředky* se zabývá právními opatřeními, která mají být provedena u jednotlivých kategorií zajatých osob a zadržených prostředků i v průběhu a po skončení boje, jakmile to dovolí taktická situace.
Oddíl 6.3	*Jiné než nepřátelské kontakty s protivníkem* se zabývá jak běžnými jednostrannými prohlášeními, tak formálními dohodami mezi ozbrojenými silami stran v konfliktu o lokálním zastavení palby až po dlouhodobější neutralizaci větších oblastí.
Oddíl 6.4	*Opatření po ukončení boje* se zabývá návratem evakuovaných osob a objektů a opatřeními k normalizaci podmínek pro civilní obyvatelstvo.

Oddíl 6.1 Boj

Kapitola A *Zásady boje*

454	Identifikace předmětu útoku: Pravidlo	V bojové akci musí být ověřován vojenský charakter konkrétních cílů, které jsou předmětem útoku.
455	Identifikace cíle: Moře a vzduch	Zvláštní pozornost bude věnována tomu, aby nebyla napadána civilní letadla a obchodní lodě, které nemají vojenský význam.

456 Alternativy
Ž. P. I, 57

Vždy, když to dovolí plnění uloženého úkolu, budou zvoleny takové rovnocenné alternativní vojenské objekty a cíle, u kterých je předpoklad nižších civilních obětí a škod.

457 Preventivní opatření
H. IV. R, 23
Ž. P. I, 57

Budou přijata preventivní opatření ke snížení civilních obětí a škod (např. volbou okamžiku a směru palby, zneschopněním nevojenské lodi či letadla místo jejich celkového zničení a tím umožnění záchrany osob).

458 Přiměřenost (Proporcionalita)
H. IV. R, 22, 23
Ž. P. I, 57

Preventivní opatření zahrnují i respektování pravidla přiměřenosti (viz Oddíl 5.1, Kapitola A). Při útoku na nevojenské lodi nebo letadla nebudou civilní oběti přesahovat předpokládanou konkrétní a přímou vojenskou výhodu.

459 Varování, doporučení
Ž. P. I, 57, 58

Pokud to taktická situace dovolí, budou ohrožené civilní osoby a objekty civilního rázu včas odpovídajícími prostředky varovány (např. hlasem, znaky) a dostanou doporučení (k ukrytí či přemístění).

Kapitola B *Cizí lodě*

460 Pravidlo

Jen lodě, které jsou vojenskými cíli, mohou být předmětem útoku na moři.

461 Příklady vojenských cílů

Příkladem vojenských cílů jsou:
a) lodě v konvoji;
b) lodě, které přepravují zboží vojenského významu;
c) lodě, přepravující ozbrojené síly protější strany;
d) lodě, jež porušují blokádu.

462 Určení st. příslušnosti válečných lodí

Tradičně byly k rozeznávání národnosti lodí používány vlajky. Nyní k poznávání státní příslušnosti slouží jiná kritéria (např. typ a třída lodi). Proto je užívání falešné vlajky zastaralé a není doporučováno.

463 Lodě vyňaté z ukořistění a útoku

Lodě, které nesmějí být ukořistěny ani atakovány (nesmí na ně být veden útok):
a) nemocniční lodě, jejich záchranné čluny, malá plavidla;
b) pobřežní záchranné čluny;
c) „cartelové“ lodě, tj. lodě plavící se na základě uzavřené smlouvy, aby realizovaly výměnu zajatců;
d) lodě s právem bezpečného průjezdu;
e) malé pobřežní rybářské lodě;
f) lodě s náboženským, vědeckým a dobročinným posláním;

g) ostatní lodě bez vojenského významu. Výjimka z ukořistění se vztahuje i na vybavení lodí, výstroj, zařízení pro nakládání a jejich náklad.

464 Lodě s nejasným statusem

Není-li jasné, zda je loď vojenským cílem, může být zastavena a prohlédnuta za účelem zjištění jejího statusu. Jestliže se odmítá zastavit (změnit kurs), brání se identifikaci a prohlídce, může být po patřičné výstraze zničena.

465 Neutrální válečné lodě

Neutrální vojenské lodě nejsou zásadně pro strany v konfliktu vojenskými cíli, pokud se jimi na moři nestanou z důvodu výše uvedeného.

Kapitola C *Cizí letadla*

466 Pravidlo

Cizí letadla nesmějí být předmětem útoku. Toto však neplatí pro případy zakázaného a nedovoleného vstupu do národního vzdušného prostoru a pro vojenská letadla protivníka.

467 Výjimka

Cizí civilní letadlo smí být napadnuto:
a) je-li doprovázeno nepřátelským vojenským letadlem;
b) letí-li samostatně, jsou-li splněny podmínky uvedené v této kapitole.

468 Příkaz k přistání, inspekce

Civilním letadlům cizího státu může být dán pokyn ke změně trasy letu nebo k přistání na zemi nebo na vodě, aby mohla být provedena inspekce. Pokud inspekce zjistí, že letadlo přepravuje vojenský personál, předměty vojenského významu nebo jinak porušuje ustanovení práva ozbrojeného konfliktu (např. je používáno ke shromažďování nebo přenosu výzvědných zpráv, převáží kontraband, porušuje podmínky určité dříve uzavřené dohody), může být zadrženo a stát se válečnou kořistí.

469 Útok

Jestliže cizí civilní letadlo odmítne změnit trasu letu, přistát na zemi či na vodě, může být po patřičné předchozí výstraze napadeno.

470 Neutrální vojenské letadlo

Ustanovení obsažená v této kapitole, která se vztahují na cizí civilní letadla, mohou být analogicky aplikována na neutrální vojenská letadla.[29]

[29] Vojenská letadla států, která nejsou stranou v konfliktu.

Kapitola D *Vyjmuté zóny a podobné oblasti*

471	Pravidlo	V průběhu akce budou vyjmuté zóny a podobné oblasti nadále pod kontrolou úřadů nebo velení, které tyto oblasti ustavily. Případné změny, které se týkají jejich územního vymezení, účelu a podoblastí, budou včas oznamovány.
472	Výstraha „ad hoc“	Pokud to dovolí taktická situace, bude před zahájením útoku dána individuální výstraha civilním lodím a letadlům, které se přibližují nebo vstupují do vyjmuté zóny nebo podobné oblasti.
473	Navigace na vlastní riziko	Civilní lodi a letadla na moři a nad širým mořem se budou vyhýbat oblastem, ve kterých dochází k vojenským operacím, vyjmutým zónám a podobným oblastem. Pokud se přesto přiblíží nebo vstoupí do takových oblastí, činí tak na vlastní riziko.

Kapitola E *Zvláště chráněné osoby a objekty*

474	Pravidlo	Zvláště chráněný personál, zařízení a přepravy, které jako takové byly rozpoznány, musí být respektovány.
475	Personál Ž. I, 19 Ž. II, 37 Ž. P. I, 62	Zvláště chráněnému personálu bude umožněno vykonávat jeho činnost, pokud tomu nezabrání taktická situace (např. naléhavá vojenská nezbytnost znemožňující činnost civilní obrany). Jeho úkol a pravá činnost mohou být ověřeny. Ozbrojený personál protivníka může být odzbrojen.
476	Zařízení: Pravidlo	Zvláště chráněná zařízení zůstanou nedotčena a nebude se do nich vstupovat. Co se v nich nachází a jak se jich užívá, může být ověřeno inspekcí.
477	Zařízení: Označené kulturní objekty	Označené kulturní objekty, které byly zbaveny imunity z důvodu naléhavé vojenské nezbytnosti, budou nadále respektovány v takovém rozsahu, jaký dovolí taktická situace (např. nebudou se ničit nebo okupovat déle než to splnění bojového úkolu vyžaduje). Pokud to již nebylo provedeno, budou odstraněny rozeznávací znaky (nebo alespoň zakryty) z objektů, jejichž imunita byla přerušena.
478	Transporty: Pravidlo Ž. I, 36 Ž. II, 31 Ž. IV, 22 H. CP, 12–14 Ž. P. I, 23, 30	Zvláště chráněným transportům bude dovoleno pokračovat v přesunu v souladu s jejich určením, pokud to bude potřeba. Jejich účel, obsah a skutečné využívání mohou být ověřeny inspekcí (např. letadlům může být dán příkaz k přistání za účelem prohlídky).

479 Transporty: Nemocniční lodě, pobřežní záchranné čluny
Ž. II, 22, 27, 29, 30

Nemocniční lodě (a jejich záchranné čluny a malá plavidla) a pobřežní záchranné čluny nesmí být zadrženy a nesmí být předmětem útoku. Nemocniční lodě a pobřežní záchranné čluny nesmí nijak překážet pohybu kombatantů. V době probíhající bojové činnosti jednají na vlastní riziko. Každé nemocniční lodi v přístavu, který padl do rukou protivníka, bude umožněno tento přístav opustit.

Kapitola F *Chráněné zóny*

480 Pravidlo

Přímo nadřízení velitelé zajistí, aby chráněné zóny, nacházející se v sousedství anebo v oblasti jejich působnosti, byly jejich podřízenými respektovány.

481 Opuštění chráněné zóny

V případě nutnosti zajistí příslušní velitelé přenechání chráněné zóny protivníkovi, tj. úplné opuštění této zóny ozbrojenými silami a její přenechání bez dále organizovaného odporu. Přenechání bude předem připraveno (např. jednotlivé fáze, časový rozvrh) a bude s předstihem oznámeno civilním orgánům.

482 Převzetí chráněné zóny

Při přebírání chráněné zóny od protivníka musí velitel pověřený v dané oblasti zajistit, aby byla zóna převzata bez boje. Demilitarizované zóny musí takovými zůstat, neboť tento jejich status je definitivní. Nebráněná místa však jsou okupována jako jiné lokality, které se dostaly pod dlouhodobou kontrolu protivníka. Status „nebráněných" je jen přechodný, pokud není dohodnuto jinak.

Kapitola G *Vyhledávání obětí boje*

483 Vyhledávání obětí: Pravidlo
Ž. I, 15
Ž. II, 18

Jakmile to dovolí taktická situace, budou přijata nezbytná opatření:
a) k vyhledání, sebrání a ošetření raněných a trosečníků;
b) k vyhledání mrtvých.

484 Vyhledávání obětí: Civilní obrana
Ž. P. I, 62

Jednotky a personál civilní obrany se podílejí na vyhledávání obětí, zvláště z řad civilního obyvatelstva.

485 Vyhledávání obětí: Výzva k dobročinnosti
Ž. I, 18
Ž. II, 21
Ž. P. I, 17
Ž. P. III

Velitelé mohou vyzvat civilní obyvatelstvo, dobročinné organizace jako národní společnosti hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, velitele neutrálních obchodních lodí, jachet a ostatních plavidel k sebrání a péči o raněné a k sebrání a identifikaci mrtvých.

486 Vyhledávání obětí: Civilní osoby
Ž. I, 18
Ž. II, 21
Ž. P. I, 17

Civilním osobám a společnostem jako jsou národní společnosti hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce bude dovoleno, aby mohly i ze své vlastní iniciativy vyhledávat, sbírat raněné a trosečníky a pečovat o ně. Nikdo nesmí být za takovou činnost pronásledován, souzen nebo trestán.

Kapitola H *Zadržení obětí bojové činnosti*

487 Osoby vyřazené z boje[30]
Ž. P. I, 41, 42

Osoba, která je uznána nebo za daných okolností by měla být uznána za osobu vyřazenou z boje, nesmí být předmětem útoku (např. vzdávající se, ranění, trosečníci ve vodě, osoby, které se snášejí na padáku po opuštění poškozeného letadla).

488 Vzdání se: Pravidlo

Jakýkoli záměr vzdát se musí být zřetelně vyjádřen: zvednutím zbraně, odhozením vlastní zbraně, vyvěšením bílé vlajky apod.

489 Vzdání se: Seskoky v nouzi
Ž. P. I, 42

Osobě, která v nouzi opustila letadlo na padáku, bude dána příležitost vzdát se, pokud není zřejmé, že je účastníkem nepřátelské akce.

490 Zajetí
Ž. III, 4
Ž. P. I, 41, 44

Zajetím se rozumí dostat se (vzdáním nebo bez vzdání) do moci orgánu protivníka (např. vojenské jednotky, vojenské osoby, vojenské nebo civilní policie a dokonce i některé civilní osoby).

[30] Francouzsky – hors de combat.

Kapitola I *Spolupráce s civilními orgány*

491 Pravidlo

Místní velitelé, zejména ti na nejnižších stupních taktického velení, budou, dovolí-li to taktická situace, spolupracovat s místními civilními orgány i osobami za účelem zmenšení nebezpečí, které hrozí civilním osobám a objektům.

492 Příklady spolupráce

Příklady spolupráce:
a) přesun (odsun) z dané oblasti (např. zdržování se osob mimo určitou silnici nebo průchod);
b) vzájemné informování (např. o úkrytech, o místech a stanicích první pomoci);
c) oboustranně vhodné chování (např. v obydlených oblastech nebo blízko nich, ve zvláště chráněných objektech, chráněných zónách).

493 Zvláště chráněný personál

Pokud to dovolí taktická situace, budou zvláště chráněným osobám vytvořeny předpoklady pro vykonávání jejich činnosti.

494 Pomoc: Pravidlo
Ž. IV, 17, 23, 30
Ž. P. I, 70

Dovolí-li to taktická situace, bude poskytnuta veškerá podpora organizování pomoci, především obléhaným nebo obklíčeným oblastem, a to i tehdy, je-li tato pomoc určena civilnímu obyvatelstvu na území protivníka (např. bude umožněna bez potíží rychlá přeprava pomocných zásilek, zařízení a personálu).

495 Pomoc: Vojenská podpora
Ž. IV, 23
Ž. P. I, 70

Příslušní místní velitelé poskytnou vojenskou podporu a pomoc v takovém rozsahu, jaký taktická situace dovolí (např. prostředky přepravy, doprovodem, střežením).

Oddíl 6.2 Zajaté osoby a ukořistěné prostředky

Kapitola A *Kombatanti protější strany*

496 Pravidlo
Ž. III, 5, 13
Ž. P. I, 44

Kombatanti, kteří jsou zajati (po nebo bez vzdání se), jsou válečnými zajatci a nebudou již dále předmětem útoků. Status válečného zajatce a zacházení podle něho začíná okamžikem zajetí. Váleční zajatci budou ušetřeni a bude s nimi zacházeno humánně. Zacházení jako s válečnými zajatci se vztahuje jen na zajaté kombatanty, kteří se v zajetí vyvarují jakékoli nepřátelské činnosti a nepokouší se o útěk.

497	Specifické zacházení Ž. III, 13	Zajatí kombatanti budou: a) prohledáni a odzbrojeni; b) ochraňováni a bude jim poskytnuta potřebná péče; c) evakuováni.
498	Prohledání: Odzbrojení Ž. III, 18	Odzbrojením se rozumí prohledání a odebrání součástek výstroje a dokumentů vojenského významu (např. munice, map, rozkazů, spojovacího materiálu a kódů). Takový materiál se stává válečnou kořistí.
499	Prohledání: Předměty ponechané zajatcům Ž. III, 18	Zajatcům musejí být ponechány: a) dokumenty k osobní identifikaci (např. průkaz totožnosti, identifikační známka); b) svršky, ošacení, potraviny a předměty osobní potřeby; c) prostředky osobní ochrany (přilba, ochranná maska).
500	Bezpečí, ochrana, péče Ž. III, 13, 19, 20, 50	Při čekání na odsun zajatí kombatanti: a) nebudou zbytečně vystavováni bojovému nebezpečí; b) nebudou nuceni k činnosti, která má vojenský charakter nebo účel; c) budou chráněni před akty násilí, urážek a ponižování; d) bude jim poskytnuta nezbytná pomoc (např. první pomoc).
501	Odsun Ž. III, 19	Odsun bude organizován a začne ihned, jakmile to dovolí taktická situace.
502	Nejasný status Ž. III, 5 Ž. P. I, 45–47	V případě pochybnosti o statusu osob, které se přímo účastnily nepřátelství, s nimi bude zacházeno jako s válečnými zajatci a budou evakuováni. K usnadnění konečného určení jejich statusu se doporučuje podat zprávu prostřednictvím evakuačního kanálu (tras) o okolnostech jejich zajetí.
503	Neproveditelná evakuace Ž. P. I, 41	Když zajímající jednotka (např. nepočetná hlídka operující izolovaně) není schopna odsunout zajaté kombatanty nebo je držet a střežit v zajetí do doby, kdy bude odsun možný, musí taková jednotka tyto zajatce propustit a přijmout tato preventivní opatření: a) k zajištění vlastní bezpečnosti (např. provést rychlý přesun do jiné oblasti); b) pro bezpečnost propuštěných (např. následným informováním záchranné služby, poskytnutím vody a stravy, signálních prostředků k upozornění na místo, kde se nacházejí).

Kapitola B *Ranění, nemocní, trosečníci*

504	Pravidlo Ž. I, 12 Ž. II, 12	S raněnými, nemocnými a trosečníky bude zacházeno humánně, bude o ně pečováno a bude jim poskytnuta ochrana.
505	Trosečníci zachránění obchodními loděmi	Obchodní lodě, které vzaly na palubu trosečníky, mají o tom informovat způsoby a prostředky, které jim jsou dostupné.
506	Ranění, nemocní a ztroskotaní kombatanti Ž. I, 14 Ž. II, 16	Ranění, nemocní a ztroskotaní kombatanti, kteří byli zajati, jsou válečnými zajatci a podle toho s nimi musí být zacházeno.
507	Odsun Ž. I, 12 Ž. II, 12 Ž. III, 19	Odsun příslušnou trasou bude organizován a začne ihned, jakmile to dovolí taktická situace.
508	Dočasné zadržování Ž. III, 19	Jen ty osoby, pro které by evakuace vzhledem k vážnosti jejich zranění nebo nemoci znamenala podstoupit velké riziko, mohou být dočasně drženy na místě, kde se nachází.
509	Opuštění raněných Ž. I, 12	Jednotka, která je nucena zanechat raněné nebo nemocné protivníkovi, ponechá u nich, pokud to taktická situace dovolí, část svého zdravotnického personálu a materiálu na pomoc v péči o ně.
510	Vedení záznamů Ž. I, 16 Ž. II, 19	Jakmile to dovolí taktická situace, budou zapsány údaje o raněných a nemocných, které usnadní jejich identifikaci (např. identifikační údaje, podrobnosti o zranění nebo nemoci).

Kapitola C *Mrtví*

511	Identifikace Ž. I, 17 Ž. II, 20	Bude zjištěna totožnost zemřelého.
512	Pohřeb, zpopelnění, pohřeb na moři Ž. I, 17 Ž. II, 20	Po zjištění totožnosti, jakmile to dovolí taktická situace a ostatní okolnosti (např. hygienické), budou zemřelí individuálně pohřbeni, zpopelněni nebo pohřbeni na moři. Zpopelnění bude provedeno jen z naléhavých zdravotních důvodů nebo z pohnutek, které vyplývají z náboženství či podle přání zemřelého.

513 Prostředky identifikace: Pravidlo
Ž. I., 16, 17
Ž. II, 19, 20

Identifikační štítky budou odvezeny. Mrtví s dvojitým identifikačním štítkem: jedna polovina zůstane u mrtvého (nebo u urny s popelem) a druhá polovina bude odeslána do zázemí.

514 Prostředky identifikace: Země
Ž. I, 17

Mrtví s jednoduchým identifikačním štítkem: celý štítek zůstane u mrtvého (nebo u urny s popelem). Hroby budou označeny tak, aby je bylo možno snadno najít (např. jednoduchým dřevěným křížem apod.).

515 Prostředky identifikace: Moře
Ž. II, 19

Mrtví s jednoduchým identifikačním štítkem: celý štítek bude odeslán do zázemí.

516 Popel, osobní svršky
Ž. I, 17
Ž. II, 20

Popel a osobní věci budou shromážděny a odeslány do zázemí.

517 Odvezení tělesných ostatků

Tělesné ostatky zemřelých osob, které nebyly z různých důvodů pohřbeny do země, zpopelněny nebo pohřbeny na moři, budou odvezeny do zázemí.

518 Zpráva o úmrtí
Ž. I, 17
Ž. II, 20

Jakmile to taktická situace dovolí, bude podána zpráva o úmrtí a dalších přijatých opatřeních.

Kapitola D *Vojenský zdravotnický personál protivníka*

519 Pravidlo
Ž. I, 19
Ž. II, 37

Zdravotnickému personálu zajatých vojenských zdravotnických zařízení a transportů protivníka je dána volnost vykonávat svou službu, dokud zadržující strana sama nezajistí potřebnou péči o raněné a nemocné těchto zdravotnických zařízení a transportů.

520 Právní status
Ž. I, 28
Ž. II, 37
Ž. III, 33

Zajatí příslušníci vojenské zdravotnické služby nepřátelské strany nejsou válečnými zajatci. Požívají však přinejmenším všech výsad, které vyplývají z Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949.

521 Nemocniční lodě
Ž. II, 36

Zdravotnický personál nemocničních lodí a jejich posádky nesmějí být vzaty do zajetí po dobu, kdy vykonávají službu na takové lodi.

522 Dočasný zdravotnický personál
Ž. I, 25, 29

Zajatí z řad dočasně přidělených k posílení vojenského zdravotnického personálu protější strany jsou válečnými zajatci, ale budou zaměstnáni ve svých zdravotnických funkcích tak dlouho, dokud to bude třeba.

Kapitola E *Vojenský duchovní personál protivníka*

523 Pravidlo
Ž. I, 19, 28
Ž. II, 37

Zajatý duchovní personál protější strany bude moci volně vykonávat svou činnost, dokud zadržující strana sama nezajistí potřebnou duchovní útěchu.

524 Analogie
Ž. I, 28
Ž. II, 37
Ž. III, 33

Ustanovení týkající se zajatého zdravotnického personálu protější strany se vztahují také na jeho zajatý duchovní personál.

525 Zdravotnické lodě
Ž. II, 36

Duchovní personál nemocničních lodí nesmí být zajat po dobu svého působení na takové lodi.

Kapitola F *Vojenské objekty protivníka*

526 Válečná kořist
Ž. III, 18

Vojenské předměty protivníka získané během bojové činnosti (kromě identifikačních prostředků, zdravotnických a náboženských předmětů a prostředků potřebných k zajištění ošacení, stravy a ochraně zajatých osob) se stávají válečnou kořistí (např. předměty vojenského významu zabavené zajatému vojenskému personálu protější strany, ostatní vojenský materiál jako zbraně, dopravní prostředky, uskladněné zboží). Válečná kořist může být použita bez omezení. Náleží zajímající straně, ne však jednotlivým kombatantům.

527 Zdravotnické zařízení: Pravidlo
Ž. I, 33

Vojenská zdravotnická zařízení a materiál zadržený protější stranou v konfliktu mohou být převzaty, ale musí být nadále používány ke zdravotnickým účelům tak dlouho, dokud je to třeba k zajištění péče o raněné a nemocné.

528 Zdravotnická zařízení: Výjimka
Ž. I, 33

V případě vojenské nezbytnosti mohou být dobyté nemovitosti zdravotnických zařízení protější strany použity k jiným účelům v případě splnění podmínky, že byla jinak zajištěna řádná péče o raněné a nemocné.

529 Zdravotnické transporty: Pravidlo
Ž. I, 35
Ž. II, 22, 27
Ž. P. I, 22, 23, 30

Zadržené prostředky vojenské zdravotnické přepravy protivníka, kterých již není třeba pro raněné, nemocné a trosečníky, se stávají válečnou kořistí. Označení, že jde o zdravotnické dopravní prostředky, musí být odstraněno. Zadržené mohou být tyto prostředky zdravotnické přepravy:
a) zdravotnická pozemní vozidla;
b) zdravotnické lodě kromě:
– nemocničních lodí, jejich záchranných člunů a malých plavidel;
– pobřežní záchranné čluny;
c) zdravotnická letadla zadržená při přistání na zemi nebo na vodě.

530 Zdravotnické transporty: Letadla
Ž. P. I, 30

Každé zadržené vojenské letadlo určené výhradně jako vojenské zdravotnické letadlo smí být nadále použito pouze jako zdravotnické letadlo.

531 Mobilní zdravotnický materiál
Ž. I, 33

Zadržený mobilní zdravotnický materiál protější strany zůstává rezervován pro potřeby raněných, nemocných a trosečníků.

532 Náboženské objekty
Ž. I, 33

Se zabavenými vojenskými náboženskými objekty protivníka bude zacházeno obdobně jako s odpovídajícími zdravotnickými objekty.

Oddíl 6.3 Jiné než nepřátelské kontakty s protivníkem

Kapitola A *Jednostranná opatření*

533 Informace, výstrahy

Protější strana v konfliktu bude informována nebo varována, aby se předešla nebo snížila nebezpečí, která by mohla vyplynout z probíhající bojové akce (např. varování civilního obyvatelstva před zahájením palby nebo před postupem v daném směru, varování zdravotnickému letadlu, že se blíží k nebezpečné oblasti).

534 Výzva

Protější straně bude předána výzva, aby zajistila dodržování práva ozbrojeného konfliktu (např. aby zastavila porušování imunity kulturních objektů, zlepšila viditelnost rozeznávacích znaků).

Kapitola B *Přerušení boje*

535 Místní ujednání
Ž. I, 15
Ž. II, 18

Budou dohodnuta místní ujednání umožňující vyhledání, odnesení, výměnu a odsun zraněných a trosečníků.

536 Obležení a obklíčení oblasti
Ž. I, 15
Ž. II, 18
Ž. IV, 17

Budou dohodnuta místní ujednání umožňující odsun raněných, nemocných a trosečníků a odchod zdravotnického a duchovního personálu i jejich vybavení z obležených nebo obklíčených oblastí.

537 Neutralizované zóny
Ž. IV, 15

V oblastech, kde probíhají boje, mohou být dohodou vytvořeny neutralizované zóny poskytující bez rozdílu útočiště těmto kategoriím osob:
a) raněným a nemocným;
b) civilistům, kteří se přímo neúčastní na nepřátelství a těm, kteří v této oblasti bydlí a nevykonávají žádnou činnost vojenského charakteru.

Kapitola C *Způsob provedení*

538 Jednostranná sdělení
H. CP, 11
Ž. P. I, 25, 57

Velitelé učiní taková jednostranná sdělení, jakými jsou informování, varování nebo výzva odpovídajícími prostředky (např. na nejnižších úrovních ústně, megafonem nebo všeobecně srozumitelnými znaky).

539 Přímé kontakty mezi veliteli
Ž. I, 15
Ž. II, 18
Ž. IV, 15

Kontakty mezi veliteli proti sobě stojících ozbrojených sil mohou být uskutečněny kdykoli pomocí kterýchkoli dostupných technických prostředků.

540 Parlamentář a podobné osoby
H. IV. R, 32–34

Parlamentáři (nosiči bílé vlajky – vlajky příměří) nebo jiné osoby určené k navázání kontaktu s protivníkem, budou respektováni. Svého poslání nesmějí zneužít ke zpravodajským účelům. Velitel není povinen parlamentáře nebo podobné osoby za všech okolností přijmout. Může se za tím účelem rozhodnout pro bezpečnostní opatření (např. pásku na oči) nebo dočasně tuto osobu zadržet.

541 Kontakty přes prostředníky
Ž. I, 8–10
Ž. II, 8–10
Ž. IV, 9–11
H. CP, 21, 23
Ž. P. I, 5

Pokud není možný přímý kontakt mezi veliteli nebo prostřednictvím parlamentáře (vyjednávače s bílou vlajkou) nebo jiné podobné osoby, mohou velitelé požádat o spolupráci ochrannou mocnost nebo zprostředkovatele z Mezinárodního výboru Červeného kříže.

542 Dohody: Pravidlo
Ž. I, 6
Ž. II, 6
Ž. IV, 7
Ž. P. I, 29

Velitelé proti sobě stojících ozbrojených sil mohou kdykoli uzavírat dohody. Takové dohody nesmějí mít negativní vliv na postavení válečných obětí stanovené mezinárodními dohodami.

543 Dohody: Místní a krátkodobé
Ž. I, 15
Ž. II, 18
Ž. P. I, 27

Místní velmi omezené, krátkodobé a urgentní dohody mohou být uzavřeny ústně (např. místní dohoda o vyhledání raněných po bojové akci, ojedinělý přelet malého zdravotnického letadla nad malým územím kontrolovaným protivníkem).

544 Dohody: Déletrvající
Ž. I, příloha I
Ž. IV, 15
Ž. P. I, 27, 59, 60

Dlouhodobé dohody a dohody většího rozsahu je třeba uzavírat písemně (např. o neutralizovaných zónách, o nebráněných místech, o přeletech zdravotnického letadla nad velkým územím kontrolovaným protivníkem, o evakuaci obležené oblasti). Podnětem k uzavírání takových dohod mohou být konkrétní opatření předvídaná právem ozbrojeného konfliktu (např. nemocniční zóny, demilitarizované zóny, nebráněné zóny a místa).

Oddíl 6.4 Opatření po ukončení boje

Kapitola A *Vojenská opatření*

545 Pravidlo

Jakmile to taktická situace dovolí, přispějí velitelé i jednotliví vojáci k obnovení normálních podmínek pro život civilního obyvatelstva.

546 Návrat civilních osob a předmětů

Dočasně přemístěným osobám a předmětům musí být umožněn návrat nebo musejí být převezeny na původní místo.

547	Návrat předmětů užívaných vojensky	Předměty užívané nebo zabavené vojenským personálem k bojovým účelům budou navráceny vlastníkům nebo vráceny zpět na své původní místo.
548	Obnova oblastí bojů	Oblasti bojů budou uvedeny do původního stavu (např. odstraněny překážky a nebezpečné předměty jako miny, opraveny cesty, které potřebuje civilní obyvatelstvo).

Kapitola B *Spolupráce s civilními orgány*

549	Pravidlo	Jakmile to dovolí taktická situace, budou příslušní velitelé spolupracovat s civilními orgány při normalizaci podmínek pro civilní obyvatelstvo.
550	Spolupráce v nouzi Ž. I, 18 Ž. II, 21 Ž. IV, 16 Ž. P. I, 17, 33, 62	Spolupráce v nouzi bude zaměřena na: a) vyhledání obětí a nezvěstných osob; b) záchranu obětí; c) první pomoc obětem. Spolupráce v nouzi může být spontánní a organizovaná lokálně na nejnižších velitelských úrovních (např. výzva k dobročinnosti na zemi a na moři, spontánní akce civilního obyvatelstva nebo organizací jako složky hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce nebo jednotek a osob civilní obrany).
551	Dlouhodobější spolupráce: Potřeby priority	Při dlouhodobější spolupráci bude sestaven seznam potřeb civilního obyvatelstva. Poté budou dohodou a příslušnými civilními orgány stanoveny priority (např. hygiena, zdravotnická služba, pohřbívání a zpopelňování, zásobování, podpora potřebným, veřejný pořádek a policie).
552	Dlouhodobější spolupráce: Velitelská pravomoc	Při dlouhodobější vojenské podpůrné činnosti bude jasně stanovena velitelská pravomoc (např. podřízenost, spolupráce, kategorie personálu a materiálu).

ČÁST 7. PŘEPRAVA

ÚVOD

Tato část se zabývá dodávkami materiálu ozbrojeným silám, pokud má vztah k právu ozbrojeného konfliktu, odsunem zajatých osob a ukořistěného materiálu a přepravou, která je s tím spojena.

Oddíl 7.1 — *Provádění přepravy* se zabývá zásadami přepravy, oddělenou vojenskou a společnou vojenskou přepravou, zdravotnickou a civilní přepravou a spoluprací s civilními orgány.

Oddíl 7.2 — *Odsun zajatých osob a ukořistěného materiálu* se zabývá opatřeními před a během odsunu jednotlivých kategorií zajatých osob a ukořistěného materiálu.

Oddíl 7.3 — *Zásobování* se zabývá zásobováním z místních zdrojů, používanými prostředky a trasami a potřebným rozlišováním vojenského, zdravotnického a civilního zásobování.

Oddíl 7.4 — *Zdravotnická přeprava* se zabývá takovými obecnými aspekty jako identifikací, dočasnými prostředky přepravy a otázkami přepravy po zemi, po vodě a ve vzduchu.

Oddíl 7.1 Provádění přepravy

Kapitola A *Zásady vojenské přepravy*

553 Pravidlo

Vojenská přeprava zahrnuje všechny přesuny osob a věcí mezi prvosledovými jednotkami (např. na předním okraji obrany) a nejvzdálenějšími týlovými zásobovacími základnami.

554 Organizace přepravy

Nositel nejvyšší vojenské pravomoci vydá zásadní rozhodnutí o organizování přepravy. Na základě toho jsou stanoveny přísunové a odsunové kanály (koridory), používání prostředků přepravy a kontrolní pravomoc. Takto stanovená základní

organizace přepravy může vyústit v trvalé příkazy a postupy (např. měnící se požadavky na maskování a klasifikaci komunikací mezi prvosledovými bojovými a nejvzdálenějšími týlovými oblastmi).

555 Odpovědnost každého velitele

Každý velitel stanoví doplňující podrobnosti, které se týkají oblasti jeho působnosti (např. pro místo vykládání, pro tranzitní přepravu).

556 Společné koridory

Na nižších taktických úrovních si většinou určují podrobnosti přepravy velitelé na jednotlivých stupních velení (např. mezi četou a rotou).

557 Oddělené koridory

Velitelé zajistí jasné rozlišení prostředků zdravotnické přepravy od ostatních prostředků přepravy. Pokud to (pro zásobování) a jakmile to (pro odsun) systém organizace a taktická situace dovolí, budou pro přepravu použity odlišné koridory:

a) zásobovací (např. i pro odsun válečných zajatců a nezdravotnického materiálu protivníka);
b) zdravotnické (např. pro zdravotnické zásobování, pro odsun raněných a nemocných, pro odsun zajatého zdravotnického a duchovního personálu a předmětů protější strany);
c) personální (např. pro dokumenty sloužící k identifikaci osob a pozůstalosti zemřelých);
d) zpravodajské (např. pro dokumenty taktického významu).

558 Změna koridoru

Aby bylo možno předejít nedorozumění, je změna koridoru provedena rychle a jasně (např. když zdravý zajatec je během přesunu náhle raněn nebo onemocní; když zranění zajatci, kterým se dostalo patřičné péče, se během přesunu uzdraví; když zdravý nebo zraněný zajatec náhle zemře).

Kapitola B *Oddělená vojenská, zdravotnická a civilní přeprava*

559 Cesty a koridory přepravy

Nositel nejvyšší velitelské pravomoci (a každý podřízený velitel ve sféře své působnosti) určí, jakmile to dovolí strategická a taktická situace, odlišné přepravní cesty a trasy pro vojenskou nezdravotnickou a vojenskou zdravotnickou přepravu. Tyto cesty a trasy budou odlišeny od civilních cest a tras, dovolí-li to strategická a taktická situace.

560 Nezdravotnická vojenská přeprava

Přeprava nezdravotnického vojenského personálu a předmětů nezdravotnickými vojenskými dopravními prostředky není chráněna právem ozbrojeného konfliktu.

561 Civilní přeprava

Na přepravu civilních osob a předmětů civilními dopravními prostředky se vztahuje ochrana, kterou právo ozbrojeného konfliktu poskytuje civilním osobám a objektům.

562 Zdravotnická přeprava

Na přepravu zdravotnického personálu a předmětů na přepravu raněných, nemocných a trosečníků se vztahuje ochrana poskytovaná ustanoveními práva ozbrojeného konfliktu zdravotnické službě.

Kapitola C *Společná vojenská, zdravotnická a civilní přeprava*

563 Cesty a koridory přepravy

Jsou-li pro vojenskou nezdravotnickou, zdravotnickou a civilní přepravu používány společné cesty a koridory, budou příslušní velitelé regulovat jejich provoz tak, aby nedošlo k nejasnostem o charakteru mezi vojenskými nezdravotnickými, zdravotnickými a civilními dopravními prostředky.

564 Transporty

Jestliže mají být postupně použity různé vojenské nezdravotnické, zdravotnické a civilní dopravní prostředky (např. nejdříve nákladní vůz, potom loď a nakonec letadlo) pro přepravu těchto osob a předmětů, vydá k tomu velitel praktické instrukce (např. zda osádky dopravních prostředků budou z řad vojenského nezdravotnického, zdravotnického nebo civilního personálu, požadavky na maskování, velitelskou odpovědnost, použití rozeznávacích znaků a signálů).

565 Místa tranzitu

Budou jasně stanovena místa tranzitu a vykládání. Současná přítomnost vojenských nezdravotnických, zdravotnických a civilních dopravních prostředků bude omezena na minimální dobu. Ve větších tranzitních místech budou určeny oddělené prostory pro vojenský nezdravotnický, zdravotnický a civilní personál a dopravní prostředky. Velitel tranzitního místa bude organizovat maskování.

Kapitola D *Spolupráce s civilními orgány*

566 Pravidlo

Nositel nejvyšší vojenské pravomoci vydá instrukce pro spolupráci a podporu civilních orgánů, které se budou týkat přepravy.

567 Priority

V instrukcích budou stanoveny priority v přepravě, které budou uplatňovány, jakmile to dovolí taktická situace (např. na prvním

místě ranění, nemocní a zdravotnické zásobování, na druhém civilní obrana, na třetím místě pomoc civilnímu obyvatelstvu).

568 Transporty v nouzi

Místně příslušní velitelé nabídnou potřebné dopravní prostředky v nouzové situaci, když to dovolí taktická situace. Priority budou stanoveny v přímé spolupráci s civilními orgány.

569 Velitelská odpovědnost

Velitelská odpovědnost musí být stanovena přesně a jasně, aby se zabránilo nedorozuměním a nejasnostem mezi civilním a vojenským personálem, prostředky přepravy a lokalitami (např. podřízenost, spolupráce, doba přidělení pro civilní účely, smíšené vojenské a civilní osádky dopravních prostředků, požadavky na maskování).

Oddíl 7.2 Odsun zajatých osob a ukořistěného materiálu

Kapitola A *Váleční zajatci*

570 Pravidlo
Ž. III, 19

Váleční zajatci budou urychleně odsunuti mimo oblast bojové činnosti.

571 Podmínky evakuace: Pravidlo
Ž. III, 20

Evakuace bude prováděna humánně a v souladu s možnostmi, které mají zadržující ozbrojené síly (např. prostředky pro přepravu osob, nákladní automobily).

572 Podmínky evakuace: Bezpečnost
Ž. III, 19, 20

Váleční zajatci nebudou vystavováni zbytečnému nebezpečí. V průběhu evakuace bude zajišťována bezpečnost válečných zajatců.

573 Podmínky evakuace: Ochrana
Ž. III, 13

Váleční zajatci budou v průběhu evakuace chráněni, zejména před akty násilí, zastrašování, urážkami a zvědavostí veřejnosti.

574 Podmínky evakuace: Péče
Ž. III, 20

V průběhu evakuace musí být váleční zajatci dostatečně zásobováni jídlem, pitnou vodou, nezbytným ošacením a lékařským dohledem.

575 Podmínky evakuace: Tranzitní tábory
Ž. III, 20

Musí-li váleční zajatci projít během odsunu tranzitními tábory, bude jejich pobyt v takových táborech krátký. Zacházení se zajatci v tranzitních táborech bude stejné jako v běžných táborech.

576 Vyslýchání
Ž. III, 17

Váleční zajatci mohou být v průběhu evakuace vyslechnuti (např. na odpovídající úrovni zpravodajskými pracovníky). Avšak jediné, co je zajatec povinen sdělit, jsou údaje nutné ke zjištění jeho totožnosti, zejména:
a) příjmení a jméno;
b) hodnost;
c) datum narození;
d) rodné nebo matriční číslo nebo ekvivalentní informaci.

577 Zjištění totožnosti: Pravidlo
Ž. III, 17

Jakmile to dovolí taktická situace, bude zjištěna totožnost válečných zajatců.

578 Zjištění totožnosti: Nemožnost
Ž. III, 17

Váleční zajatci, kteří nejsou schopni, vzhledem ke svému fyzickému nebo duševnímu stavu, poskytnout údaje o své totožnosti, budou předáni zdravotnické službě.

579 Zjištění totožnosti: Odmítnutí
Ž. III, 17

Pokud válečný zajatec záměrně odmítne informace, jež je povinen poskytnout, vystavuje se omezení výsad, které mu vyplývají z jeho hodnosti a statusu.

580 Seznam zajatců
Ž. III, 20

Jakmile to dovolí taktická situace, bude sestaven seznam zajatých kombatantů a ten bude odpovídajícím způsobem zaslán Národní informační kanceláři.

Kapitola B *Ranění, nemocní, trosečníci*

581 Pravidlo
Ž. I, 15
Ž. II, 18
Ž. III, 19
Ž. P. I, 8, 10

Ranění, nemocní a trosečníci budou urychleně evakuováni z bojové oblasti. Se zachráněnými trosečníky se jedná podle toho, zda jsou zdraví, ranění nebo nemocní.

582 Evakuační trasa
Ž. I, 15
Ž. II, 18
Ž. III, 19
Ž. P. I, 10

Ranění, nemocní a trosečníci budou urychleně přesunuti k vojenskému zdravotnickému evakuačnímu koridoru.

583 Dočasné vyčlenění z transportu
Ž. III, 19

Jen osoby, pro které by pokračování v transportu znamenalo, vzhledem k jejich zranění nebo nemoci, zvýšení rizika, mohou být dočasně vyčleněni z přesunu.

584 Ranění, nemocní a trosečníci
Ž. I, 14
Ž. II, 16

Se zadrženými raněnými, nemocnými a trosečníky, kteří jsou válečnými zajatci, bude v průběhu evakuace zacházeno v souladu se statusem válečného zajatce.

585 Předání na válečnou loď
Ž. II, 14

Velitel válečné lodi může požadovat, aby raněné, nemocné a ztroskotané vojenské osoby na palubě nemocniční lodi, obchodní lodi nebo jiného plavidla byly přeneseny na válečnou loď bez ohledu na jejich státní příslušnost za předpokladu, že jsou tyto osoby schopny přesunu a že jim válečná loď může zajistit odpovídající podmínky a péči.

586 Na palubě válečné lodi nebo vojenského letadla neutrálního státu
Ž. II, 15

Raněné, nemocné a ztroskotané vojenské osoby, které byly vzaty na palubu neutrální válečné lodi nebo neutrálního vojenského letadla, jsou v moci neutrálního státu, který je internuje (viz Oddíl 10.2, Kapitola D).

587 Záznamy
Ž. I, 16
Ž. II, 19

Pokud tak již nebylo učiněno dříve, budou zaznamenány údaje umožňující zjištění totožnosti raněných a nemocných (např. údaje o totožnosti, podrobnosti týkající se zranění nebo nemoci). Tyto údaje budou příslušnou cestou předány Národní informační kanceláři.

Kapitola C *Mrtví*

588 Těla mrtvých: Na zemi
Ž. I, 17

Na místě nepohřbená a nezpopelněná těla mrtvých budou přesunuta k cestě, po které procházejí, nebo na místo, kde se nacházejí příslušníci vlastních ozbrojených sil. Tam budou tato těla umístěna s jednoduchým nebo dvojitým identifikačním štítkem, aby byla snadno nalezena a zjištěna jejich totožnost; bude se s nimi zacházet stejně jako při pozemní bojové činnosti (viz Oddíl 6.2, Kapitola C).

589 Těla mrtvých: Z moře na souši
Ž. II, 20

S těly mrtvých převezenými z lodí na zem bude zacházeno stejně jako při bojové činnosti v poli (viz Oddíl 6.2, Kapitola C). Ti, kteří vykládají těla mrtvých, se musí snažit zajistit, aby pozůstalosti zemřelých byly shromážděny, ponechány na palubě nebo patřičným způsobem odeslány.

590 Popel
Ž. I, 17

Popel bude odeslán příslušnou cestou Správě pro evidenci válečných hrobů.

591 Pozůstalost
Ž. I, 16
Ž. II, 19

Pozůstalost, včetně průkazů totožnosti, bude odeslána příslušnou cestou Národní informační kanceláři. Půjde cestou, po které jsou zaslána oznámení o smrti nebo jinou vhodnou cestou.

592 Oznámení: Pravidlo
Ž. I, 16
Ž. II, 19

Oznámení o smrti a přijatých následných opatřeních budou zaslána příslušnou cestou Národní informační kanceláři.

593 Oznámení: Údaje o pohřbení
Ž. I, 17

Údaje o pohřbení, hrobech a kremaci budou příslušnou cestou předány Správě pro evidenci válečných hrobů.

Kapitola D *Vojenský zdravotnický personál protější strany*

594 Pravidlo
Ž. I, 28
Ž. II, 37
Ž. III, 33

Odsun vojenského zdravotnického personálu protivníka bude proveden, jakmile jeho služeb nebudou ranění, nemocní a trosečníci potřebovat.

595 Evakuační koridor
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Vojenský zdravotnický personál protivníka bude odsunut stejným způsobem jako ranění, nemocní a trosečníci.

596 Zdravotnická činnost
Ž. I, 28
Ž. II, 37

V průběhu evakuace může být vojenský zdravotnický personál protější strany povolán, aby vykonával zdravotnickou činnost.

597 Dočasný zdravotnický personál
Ž. I, 29

Dočasný vojenský zdravotnický personál protivníka může být odsunut nezdravotnickým evakuačním koridorem (např. zásobovacím).

Kapitola E *Vojenský duchovní personál protější strany*

598 Pravidlo
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Odsun vojenského duchovního personálu protivníka bude proveden, jakmile jej nebude pro duchovní útěchu potřeba.

599 Analogie
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Ustanovení o odsunu vojenského zdravotnického personálu protivníka se vztahují i na odsun jeho vojenského duchovního personálu.

Kapitola F *Vojenské předměty protější strany*

600	Válečná kořist Ž. III, 18	Vzhledem k tomu, že může být válečná kořist použita bez omezení, je její odsun obvykle prováděn zásobovacím koridorem. Vojenský materiál (např. zbraně, munice) odebraný zajatým osobám v průběhu odsunu se stává válečnou kořistí a je odesílán zásobovacím koridorem.
601	Prostředky identifikace	Identifikační prostředky odebrané mrtvým nebo nalezené (např. průkazy totožnosti, identifikační štítky) budou zaslány odpovídajícím koridorem (např. osobním) Národní informační kanceláři.
602	Mobilní zdravotnický materiál Ž. I, 33	Mobilní vojenský zdravotnický materiál protivníka bude odsunut stejnou cestou jako ranění, nemocní a ztroskotaní příslušníci ozbrojených sil.
603	Zdravotnické dopravní prostředky Ž. I, 35 Ž. P. I, 23, 30	Jestliže si vojenské zdravotnické přepravní prostředky podrží své určení pro zdravotnické účely, budou použity k odsunu ve zdravotnickém koridoru.
604	Náboženské předměty Ž. I, 33	Vojenské předměty pro náboženské účely budou odsunuty obdobně jako vojenské zdravotnické předměty.

Oddíl 7.3 Zásobování

Kapitola A *Zásady zásobování*

605	Pravidlo	Předměty a materiál jiného než zdravotnického a náboženského určení, dodávané ozbrojeným silám, tvoří vojenské cíle nezávisle na tom, jaký personál nebo dopravní prostředky jsou pro převoz použity.
606	Místní zdroje zásobování	Dodávané předměty a zboží pro vojenské účely nebo ke spotřebě v armádě, opatřované přímo (např. nákupem, zabavením), se stávají vojenskými cíli, jakmile přejdou do vojenských rukou.

607	Civilní doprava	Dodávání předmětů a zboží v rámci zásobování armády civilním personálem nebo civilními dopravními prostředky vystavuje přepravce stejným rizikům, jakým jsou vystaveny vojenské cíle.
608	Zásobovací cesty	Vojenské zásobovací cesty a přepravní prostředky se mají vyhýbat blízkosti civilních osob a objektů, aby je nevystavily následkům bojových akcí. Výjimku tvoří případy, kdy to taktická situace nedovoluje (např. v případě jediné silnice v horské oblasti).
609	Překládání	Překládání mezi vojenským a civilním personálem anebo přepravními prostředky musí proběhnout rychle a v dostatečné vzdálenosti od civilních i vojenských objektů (např. v určeném překládacím prostoru).

Kapitola B *Zásobování zdravotnickými potřebami*

610	Pravidlo	Vojenské zdravotnické zásobování je zpravidla prováděno zdravotnickým zásobovacím koridorem, vojenským zdravotnickým personálem a vojenskými dopravními prostředky.
611	Přímé čerpání z místních zdrojů	Zdravotnické předměty a zboží čerpané přímo (např. nákupem, zabavením) se stávají vojenskými zdravotnickými předměty tehdy, když přejdou do rukou vojenské zdravotnické služby.
612	Nižší taktické úrovně	Na nižších taktických úrovních, kde je jen jeden zásobovací kanál, velitelé jasně oddělí zdravotnické zásobování od zásobování ostatního.

Kapitola C *Zásobování duchovními předměty*

613	Pravidlo	Předměty pro náboženské účely pro ozbrojené síly budou dodávány podobným způsobem jako vojenské zdravotnické předměty.
614	Přímé obstarávání	Předměty pro náboženské účely dodávané přímo (např. nákupem, zabavením) se stávají vojenskými náboženskými předměty tehdy, když přejdou do rukou vojenského zdravotnického nebo vojenského duchovního personálu.

Oddíl 7.4 Zdravotnická přeprava

Kapitola A *Zásady zdravotnické přepravy*

615 Pravidlo

Zdravotnická přeprava je prováděna po cestách a trasách zdravotnického zásobování a odsunu. Na nižších stupních jde po linii velení. Ve všech případech bude zdravotnická přeprava vedena v dostatečné vzdálenosti od vojenských cílů.

616 Identifikace
Ž. I, 38–44
Ž. II, 41–45
Ž. P. I, 18
Ž. P. I, příloha 1

Bude přesně stanoveno používání rozeznávacích znaků a případné používání rozeznávacích signálů. Jejich použití bude přizpůsobeno taktické situaci (např. jen s viditelností na krátkou vzdálenost na souši, v přesně vymezené předsunuté oblasti, označení míst pro překládání z jednoho dopravního prostředku na druhý, používání signálů za určitých okolností zakázaných nebo omezených na určitou oblast anebo čas).

617 Použití zbraní
Ž. I, 22
Ž. II, 35
Ž. P. I, 13, 65

Nositel nejvyšší velitelské pravomoci upraví použití zbraní zdravotnickým personálem a kombatanty, kteří zdravotnické transporty doprovázejí nebo střeží. Použití zbraní bude přizpůsobeno taktické situaci (např. instrukce pro kombatanty k použití zbraně při současném omezení použití zbraně zdravotnickým personálem).

618 Dočasné prostředky přepravy
Ž. P. I, 8

Dočasné zdravotnické přepravní prostředky by neměly být improvizované. Dopravní prostředky pro dočasnou zdravotnickou přepravu je zásadně třeba pro tento účel připravovat předem (např. pro použití nosítek, připravit rozeznávací znaky a pro letadla možnost používání rozeznávacích signálů). Je-li to možné, měl by osádku dočasných zdravotnických dopravních prostředků tvořit stálý nebo dočasný zdravotnický personál. Pro každou dočasnou zdravotnickou přepravu by měl být vydán jasný písemný rozkaz.

Kapitola B *Pozemní zdravotnická přeprava*

619 Pravidlo

Pozemní zdravotnická přeprava po souši zahrnuje:
a) zdravotnický personál (např. nosiče raněných);
b) zvířata, která patří ke zdravotnické službě (např. horská zdravotnická transportní jednotka);
c) zdravotnická pozemní vozidla.

620 Vozidla bojových typů

Při použití vozidel bojových typů pro zdravotnické účely musí být věnována zvláštní pozornost identifikačním prostředkům, aby se zabránilo jejich zaměňování za bojová vozidla a jako taková použitá (např. rozeznávací znaky tak veliké jak to taktická situace dovolí, snadno odstranitelné rozlišovací znaky, kdykoliv je to z taktických důvodů potřeba).

621 Místa překládání

Pro místa, kde mají být ranění, nemocní nebo trosečníci přemísťováni z námořních nebo vzdušných dopravních prostředků na dopravní prostředky pozemní nebo naopak, musí být jasně stanovena velitelská pravomoc (vymezena odpovědnost za místa přesunu). Použití rozeznávacích znaků, signálů a prostředků radiokomunikace bude zpravidla upraveno vševojskovým velitelem oblasti, ve které se místo překládání nachází.

Kapitola C *Zdravotnická přeprava na moři a ostatních vodách*

622 Pravidlo

Zdravotnická přeprava na moři a ostatních vodách je prováděna zdravotnickými loděmi. Vzhledem k možnostem, které mají velké lodě, disponuje zdravotnická přeprava na moři takovým vybavením a je schopna poskytnout obdobnou péči jako zařízení na zemi.

623 Oznámení: Nemocniční lodě, pobřežní záchranné čluny
Ž. II, 22, 24, 25, 27

Před jejich zapojením do činnosti budou stranám v konfliktu oznámena jména a popisy nemocničních lodí a pobřežních záchranných člunů (např. oznámení 10 dní předem). Oznámení musí obsahovat registrovanou brutto tonáž, délku od přídě k zádi, počet stožárů a lodních komínů.

624 Oznámení: Ostatní zdravotnické lodě
Ž. P. I, 23

Strana v konfliktu může oznámit kterékoli protější straně před plavbou jméno, popis, předpokládanou dobu plavby, kurs a pravděpodobnou rychlost ostatních zdravotnických lodí, zvláště těch, jejichž brutto tonáž přesahuje 2 000 tun; může poskytnout i další informace k usnadnění identifikace. Nepřátelská strana potvrdí přijetí takové informace.

625 Vojenská opatření: Proti nemocničním lodím a pobřežním záchranným člunům
Ž. II, 31

Jestliže to taktická situace vyžaduje, může strana v konfliktu nařídit nemocniční lodi, aby odplula, přikázat jí určitý kurs, kontrolovat používání jejího bezdrátového spojení a ostatních systémů komunikace a dokonce ji může zadržet na dobu nepřekračující 7 dní od doby jejího zastavení. Strany v konfliktu mohou pomoc ze strany nemocniční lodi nebo pobřežního záchranného člunu odmítnout.

626 Vojenská opatření: Proti ostatním zdravotnickým lodím
Ž. P. I, 23

Kterákoliv válečná loď na hladině, schopná svůj příkaz vynutit, může přikázat zdravotnickým lodím odplutí, plout podle přikázaného kursu; zdravotnické lodě musí takové příkazy uposlechnout. Jinak však tyto lodě nesmějí být omezovány v plnění svého zdravotnického poslání, pokud mají na palubě raněné, nemocné nebo trosečníky.

627 Přeprava zdravotnického vybavení ad hoc
Ž. II, 38

Lodě najaté k tomuto účelu musí být zmocněny k přepravě vybavení určeného výhradně k péči o raněné a nemocné příslušníky ozbrojených sil a k prevenci nemocí za předpokladu, že plavba takových lodí bude oznámena protější straně a tato s ní vysloví souhlas.
Protější strana má právo zastavit takovou loď, ale ne ji ukořistit nebo zabavit její vybavení.
Lodě s tímto určením nemají status lodí zdravotnických a nemohou být označeny rozeznávacím znakem ani používat rozlišovací signály zdravotnické služby.

Kapitola D *Zdravotnická přeprava vzduchem*

628 Pravidlo

Všechny prostředky zdravotnické přepravy vzduchem označujeme jako zdravotnická letadla.
Použití zdravotnických letadel k letům nad oblastmi fyzicky kontrolovanými ozbrojenými silami protější strany a nad pásmy dotyku je podmíněno předchozím souhlasem této strany.

629 Oblasti nekontrolované protivníkem
Ž. P. I, 25

Pro lety nad oblastmi, které nejsou fyzicky kontrolovány nepřátelskými ozbrojenými silami protivníka, není takové dohody třeba. Doporučuje se však oznámit toto protější straně, zvláště u letů v dosahu jejích zbraňových systémů typu země-vzduch.

630 Pásma dotyku a podobná pásma
Ž. P. I, 26

Pro přelety nad pásmy dotyku a podobnými pásmy se v zájmu bezpečnosti letadla velice doporučuje uzavřít o tom dohodu s nepřátelskou stranou. I když taková dohoda neexistuje a zdravotnické letadlo operuje na vlastní nebezpečí, bude i přesto jako takové respektováno po zjištění, že jde o letadlo zdravotnické služby. „Pásmem dotyku" se rozumí oblast na zemi, kde jsou přední jednotky proti sobě stojících ozbrojených sil v kontaktu, zvláště oblasti, které jsou vystaveny přímé pozemní palbě.

631 Oblasti kontrolované protivníkem
Ž. P. I, 27

Pro lety nad územím kontrolovaným fyzicky protivníkem je nezbytný jeho souhlas. Jestliže letadlo přelétá nad takovou oblastí bez dohody nebo dohodu plně nedodržuje, musí vynaložit veškeré úsilí k tomu, aby bylo protivníkem jako zdravotnické letadlo identifikováno. Jakmile bude jako zdravotnické letadlo

nepřátelskými ozbrojenými silami rozpoznáno, mohou mu tyto síly nařídit přistání na zemi nebo na vodě anebo přijmout jiná opatření k ochraně svých vlastních zájmů. V každém případě musí protivník letadlu poskytnout čas ke splnění příkazu, dříve než se na něj rozhodne zaútočit.

632 Pátrání po raněných a trosečnících
Ž. P. I, 28

Při přeletu nad oblastmi fyzicky kontrolovanými protější stranou nebo nad pásmem dotyku ozbrojených sil nesmí být zdravotnického letadla, pokud to nebylo dohodnuto s protivníkem, použito k pátrání po raněných a trosečnících.

633 Oznámení a dohody
Ž. P. I, 29

Oznámení a dohody budou obsahovat předpokládaný počet zdravotnických letadel, plány jejich letů a prostředky identifikace. Strany v konfliktu zajistí, aby s oznámeními a dohodami byly urychleně seznámeny vojenské jednotky, kterých se to týká.

634 Prohlídka
Ž. P. I, 27, 30

Zdravotnická letadla letící nad oblastmi fyzicky kontrolovanými protivníkem nebo nad oblastmi, u kterých není jasno, kdo je kontroluje, mohou dostat příkaz k přistání na zemi nebo na vodě, aby mohla být podrobena prohlídce. Zdravotnické letadlo musí takový příkaz uposlechnout.

635 Zabavení
Ž. P. I, 30

Letadlo může být zabaveno, pokud se při prohlídce zjistí, že:
a) nejde o letadlo zdravotnické;
b) bylo použito k dosažení výhody nad protivníkem (např. ke zpravodajství, vyzbrojení); nebo
c) letělo bez předchozí dohody nebo v rozporu s ní.
Zabavené letadlo se stává válečnou kořistí.

ČÁST 8. TÝLOVÉ OBLASTI[31]

Úvod

Tato část se zabývá otázkami práva ozbrojeného konfliktu, které se týkají oblastí, kde začínají zásobovací cesty a končí evakuační kanály, přikládá se význam civilním záležitostem a řešení trestních záležitostí.

Oddíl 8.1 — *Týlové základny* se zabývá zásadami zásobování vojenskými zásobovacími a údržbářskými základnami a vojenskými zdravotnickými základnami (vojenské nemocnice, zdravotnické sklady a údržba).

Oddíl 8.2 — *Zacházení se zajatými osobami a ukořistěným materiálem* upravuje zacházení se všemi kategoriemi evakuovaných osob a věcí, včetně ukončení zajetí a repatriace.

Oddíl 8.3 — *Civilní záležitosti* se zabývá spoluprací s civilními orgány a jim poskytovanou podporou, záležitostmi cizího obyvatelstva a civilními záležitostmi na území přátelského státu.

Oddíl 8.4 — *Trestní záležitosti* se vztahuje k trestným činům a jejich soudnímu řešení, postoupeným frontovými veliteli nebo spáchaným v týlových oblastech samých.

Oddíl 8.1 Týlové základny

Kapitola A *Zásady týlového zabezpečení*

636 Pravidlo

Podle práva ozbrojeného konfliktu jsou týlovými základnami:
a) vojenské zásobovací a údržbářské základny;
b) zařízení vojenské zdravotnické služby;
c) tábory válečných zajatců (viz Oddíl 8.2, Kapitola A).

[31] „Týlové oblasti" pro účely práva ozbrojeného konfliktu nemají přesný taktický obsah ani přesné hranice. Týlovou oblastí se rozumí oblast, která se nachází za, nebo ještě obecněji vyjádřeno mimo oblast, kde probíhá bojová činnost (viz Oddíl 3.3, Kapitola B).

637 Zásady a organizace týlu

Nositel nejvyšší týlové pravomoci stanoví zásady výběru míst pro týlové základny, včetně předsunutých a mezilehlých základen. Týlové základny by měly být umístěny tak, aby vyhovovaly těmto požadavkům:

a) dostatečná vzdálenost od vojenských cílů, zdravotnických a civilních objektů;
b) možnost rychlé přepravy ze základny a na základnu.

638 Dohled a koordinace

Nositel nejvyšší týlové pravomoci bude dohlížet a koordinovat činnost týlových základen:

a) zásobování válečných zajatců (např. stravou a šatstvem, zdravotnickými a náboženskými předměty);
b) zdravotnický a duchovní personál (např. držený zajatý personál, personál, který má být repatriován nebo propuštěn, výměnu zadržovaného personálu mezi tábory a nemocnicemi, přidělování dalšího vlastního personálu);
c) ukončení zajetí válečných zajatců (např. převozem do neutrálního státu, repatriací vážně raněných a nemocných);
d) zacházení se zadrženými civilními osobami, které nemají status válečných zajatců (např. na palubě zajatých lodí a letadel);
e) konečné použití nebo určení zabavených předmětů (např. válečné kořisti, zabaveného zdravotnického materiálu, zabavených obchodních lodí a civilních letadel).

639 Přístup k základnám

Přístup do zásobovacích základen bude vyhrazen osobám, které k nim musí mít přístup pro materiál, jenž je v nich skladován nebo do nich patří. Bude dodržováno jasné rozlišování mezi vojenskými cíli a civilními nebo zdravotnickými objekty.

640 Přesun základen

Zásady organizování týlových základen budou zahrnovat plány přemísťování základen a jejich obsahu s alternativami míst jejich přesunutí (např. při ohrožení vojenskými operacemi, je-li to zapotřebí vzhledem k prodloužení přísunových nebo odsunových cest nebo při jejich změně).

641 Přeprava mezi vojenskými základnami

Ustanovení o provádění přepravy (viz oddíl 7.1) se vztahují i na přesuny mezi:

a) vojenskými týlovými základnami;
b) mezi vojenskými týlovými základnami a srovnatelnými civilními základnami nebo zásobovacími místy.

642 Zásobování vojenských základen

Ustanovení o zásobování (včetně přímého opatřování z civilních zdrojů viz oddíl 7.3) se vztahují i na zásobování týlových základen.

643 Zajaté osoby a ukořistěný materiál: Na mezilehlých základnách Ž. III, 20, 24

Ustanovení o zacházení se zajatým vojenským personálem protivníka a ukořistěnými předměty v týlových oblastech (viz oddíl 8.2) se vztahují i na předsunuté a mezilehlé týlové základny a srovnatelná umístění.

644 Zajaté osoby a ukořistěný materiál: Přesun mezi základnami Ž. III, 19, 20

Ustanovení o evakuaci zajatého vojenského personálu protivníka a ukořistěných předmětů (viz oddíl 7.2) se vztahují i na přesun takových osob z jedné týlové základny nebo místa na druhé.

645 Zdravotnická služba: Pravidlo

Nositel nejvyšší týlové pravomoci ve sféře své působnosti a v souladu s existujícím systémem zdravotnické služby přesně určí způsob činnosti zdravotnické služby v týlu (např. identifikace, maskování, stráže a použití zbraní, dočasné zdravotnické přidělení[32]).

646 Zdravotnická služba: Možné systémy

Existují v zásadě tři možné systémy zdravotnické služby v týlové oblasti:

a) úplně oddělené vojenské a civilní zdravotnické služby;
b) spolupráce civilní a vojenské zdravotnické služby spočívající v tom, že obě přijímají raněné a nemocné civilní a vojenské osoby;
c) částečně nebo zcela společné vojenské a civilní zdravotnické zařízení a tomu odpovídající služby.

647 Zdravotnická služba: Vojenská, civilní, společná nebo spolupracující

Každý velitel v týlové oblasti, kde působí vojenská a civilní zdravotnická služba, které spolupracují nebo jsou společné, stanoví a zajistí:

a) jasnou organizaci řízení (např. společných zdravotnických zařízení a jejich vnitřního chodu se zřetelem na izolovaný zdravotnický personál);
b) přesné instrukce zdravotnickému personálu, který se pohybuje nebo pracuje ve vojenských a civilních zdravotnických zařízeních nebo místech;
c) plné uplatňování ustanovení práva ozbrojeného konfliktu týkající se vojenské a civilní zdravotnické služby, vojenských a civilních raněných a trosečníku (např. ranění váleční zajatci v civilních nemocnicích).

[32] Může jít o dočasné přidělení příslušníků bojových jednotek k zařízením zdravotnické služby nebo dočasné přidělení jejich dopravních prostředků.

648	Náboženská služba	Nositel nejvyšší tylové pravomoci umožní a usnadní, v souladu s právem ozbrojeného konfliktu, náboženskou činnost pro válečné zajatce: a) povolením činnosti zajatému vojenskému duchovnímu personálu protivníka nebo jiným kvalifikovaným osobám; b) povolením náboženských obřadů v odpovídajících prostorách; c) opatřením náboženských předmětů (např. knihy, náboženské předměty jejich víry) nebo alespoň povolením je opatřit.
649	Ochranné mocnosti, Mezinárodní výbor Červeného kříže	Nositel nejvyšší tylové pravomoci umožní činnost prostředníkům, jako např. ochranným mocnostem a Mezinárodnímu výboru Červeného kříže (např. návštěvy válečných zajatců a civilních internovaných osob, právní pomoc v případě trestního stíhání, poskytování pomoci).
650	Komunikace, administrativní kanály	Nositel nejvyšší tylové pravomoci stanoví a zajistí podle práva ozbrojeného konfliktu činnost komunikačních a administrativních kanálů: a) mezi tylovými základnami a národními orgány (např. Národní informační kancelář[33], Úřad pro registraci obětí); b) mezi tylovými základnami a mezinárodními institucemi a orgány (např. s ochrannými mocnostmi, Mezinárodním výborem Červeného kříže, Ústřední pátrací službou[34]).

Kapitola B *Vojenské zásobovací a údržbářské základny*

651	Pravidlo	Vojenské zásobovací a údržbářské základny, kde se vyrábí, upravuje nebo skladuje zboží pro jiné než zdravotnické účely a které je určeno k použití nebo spotřebě pro ozbrojené síly, jsou vojenskými cíli.
652	Civilní použití	Jestliže se na vojenských zásobovacích a údržbářských základnách nachází zboží určené nebo dané k dispozici pro civilní použití nebo spotřebu, je třeba počítat s nebezpečím, kterému je tato základna jako vojenský cíl vystavena.

[33] Národní informační kancelář je ustavena na základě IV. Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války z 12. srpna 1949 vládou, která se účastní ozbrojeného konfliktu. Jejím úkolem je zajišťovat uplatňování Ženevských úmluv a jejích Dodatkových protokolů. Spolupracuje s národními společnostmi Červeného kříže, s Ligou společnosti Červeného kříže, Červeného lva a slunce a Červeného půlměsíce.

[34] Ústřední pátrací služba je orgánem Mezinárodního výboru Červeného kříže. Jejím cílem je slučovat rozdělené rodiny v důsledku ozbrojených konfliktů, zprostředkovávat rodinnou korespondenci a podávat zprávy o nezvěstných příslušnících rodin. Spolupracuje s národními společnostmi Červeného kříže.

653 Civilní personál

Civilní personál provádějící práce na vojenských zásobovacích a údržbářských základnách je vystaven riziku jako vojenský personál základny. Mimo službu by měl být v dostatečné vzdálenosti od základny.

654 Přeprava na základnu a ze základny

Civilní přeprava a civilní dopravní prostředky s osádkou jsou vystaveny riziku jako vojenská přeprava, jestliže mají své stanoviště anebo probíhají v blízkosti vojenských zásobovacích a údržbářských základen.

655 Současná přítomnost

Mělo by se předcházet současné přítomnosti vojenského a civilního personálu a předmětů na stejném místě.

656 Nakládací oblasti

Oblasti, kde je zboží vykládáno nebo překládáno mezi vojenskými a civilními dopravními prostředky, by měly být jasně stanoveny. Současná přítomnost vojenských a civilních osádek a dopravních prostředků bude omezena na minimum.

657 Zdravotnické zásobovací a údržbářské základny

Zásadně je třeba odlišovat zdravotnické zásobovací a údržbářské základny od vojenských zásobovacích a údržbářských základen pro nezdravotnické zboží. Pravidla o rozlišování mezi vojenskými cíli a civilními objekty platí i pro zdravotnické zásobovací a údržbářské základny, které nejsou vojenskými cíli.

Kapitola C *Základny vojenské zdravotnické služby*

658 Pravidlo

Vojenské nemocnice a ostatní týlová vojenská zdravotnická zařízení (např. zdravotnické sklady, zásobovací a údržbářské základny) by měly být umístěny tak, aby útok proti vojenským cílům neohrozil jejich bezpečí.

659 Použití rozeznávacího znaku
Ž. P. I, příloha I

Rozeznávací znak bude tak velký a viditelný, jak to dovolí taktická situace. V týlových oblastech, daleko od pásma bojových operací, bude tak velký a viditelný, jak je to technicky možné.

660 Střežení

Byla-li bojová jednotka (např. pěší četa) určena ke střežení většího vojenského zdravotnického zařízení, musí jí být vydány přesné instrukce, aby se zabránilo jejímu zaměňování s jednotkami, které plní bojové úkoly.

661 Současná přítomnost

Současná přítomnost kombatantů, zdravotnického personálu a zdravotnických dopravních prostředků ve vojenském zdravotnickém zařízení nebo v její blízkosti bude omezena

na nezbytné minimum (např. střežení vykládání raněných a nemocných z přepravních prostředků).

662 Váleční zajatci ve vojenské nemocnici

Vojenské nemocnice, které přijímají válečné zajatce, musí splnit základní požadavky platné pro umístění a zajištění zajatců v zajateckých táborech mocnosti, v jejíž moci jsou váleční zajatci.[35]

Oddíl 8.2 Zacházení se zajatými osobami a ukořistěným materiálem

Kapitola A *Váleční zajatci*

663 Zásady zacházení: Pravidlo
Ž. III, 12, 13, 21

Váleční zajatci budou ušetřeni[36] za všech okolností a bude s nimi zacházeno humánně.
Váleční zajatci jsou v moci zadržující mocnosti[37], ať jsou internováni kdekoliv v táborech nebo ne.

664 Zásady zacházení: Ochrana
Ž. III, 13

Váleční zajatci budou chráněni zvláště proti aktům násilí, zastrašování, urážkami a zvědavostí veřejnosti.

665 Zásady zacházení: Úcta
Ž. III, 14

Váleční zajatci mají nárok na respektování své osoby a cti.

666 Zásady zacházení: Ženy, děti
Ž. III, 14
Ž. P. I, 75–77

S ženami a dětmi bude zacházeno při plném respektování jejich pohlaví a věku.

[35] Například jejich střežení, aby se nemohli pokusit o útěk.

[36] Tj. nebudou zbaveni života.

[37] Tedy většinou státu, jehož ozbrojené síly je zajaly.

667 Zásady zacházení: Rovnost Ž. III, 16

Se všemi válečnými zajatci bude zacházeno stejným způsobem podle:
a) ustanovení Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949 a Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám z r. 1977 ohledně hodnosti, pohlaví a věku;
b) výsad v zacházení poskytovaných podle stavu zdraví, věku nebo profesionální kvalifikace.

668 Zásady zacházení: Zaopatření válečných zajatců Ž. III, 15

Zadržující mocnost je povinna se bezplatně postarat o zaopatření válečných zajatců a zdravotnickou péči odpovídající jejich zdravotnímu stavu.

669 Místo internace: Pravidlo Ž. III, 21

Zadržující mocnost může válečné zajatce internovat. Internování je obyčejně prováděno v táborech válečných zajatců.

670 Místo internace: Věznice Ž. III, 22

Váleční zajatci mohou být umístěni ve věznici jen ve zvláštních případech odůvodněných zájmem samotných zajatců.

671 Místo internace: Ne v bojové oblasti Ž. III, 23

Válečný zajatec nemůže být v žádném případě poslán nebo zadržován v oblastech, kde by mohl být vystaven ohrožení bojovou činností.

672 Místo internace: Ne v nezdravých oblastech Ž. III, 22

Váleční zajatci internovaní v nezdravých oblastech nebo v klimatických podmínkách škodlivých pro jejich zdraví, budou přesunuti do místa s podnebím příznivějším, jakmile to bude možné.

673 Tábory: Příprava

Tábory válečných zajatců by neměly být improvizované. Nositel nejvyšší týlové pravomoci by měl provést odpovídající přípravná opatření již v době míru (např. plán rozmístění táborů, výcvik personálu vybraného pro plnění úkolů v táborech).

674 Tábory: Umístění na zemi Ž. III, 22

Tábory válečných zajatců budou umístěny na zemi s výjimkou situací, kdy jsou jinde dočasně vhodnější podmínky (např. předsunutý tábor na vytápěné lodi místo otevřených stanů na zemi v neobvykle studeném klimatu).

675 Tábory: Umístění bez vystavení nebezpečí z bojové činnosti Ž. III, 23

Tábory válečných zajatců nebudou umístěny v oblastech bojové činnosti. Proto dojde-li k ohrožení tábora bojovou činností, musí být tábor nebo alespoň zajatci přesunuti do jiného místa.

676	Tábory: Informace o umístění Ž. III, 23	Zadržující mocnost předá zainteresovaným stranám (válčícím a neutrálním, pokud je to na místě) prostřednictvím ochranných mocností všechny užitečné informace týkající se geografického umístění táborů válečných zajatců.
677	Tábory: Hygiena Ž. II, 22	V táborech válečných zajatců budou všestranně zajištěny hygienické a zdravotní podmínky.
678	Tábory: Úkryty Ž. III, 23	Tábory válečných zajatců budou mít k dispozici úkryty před leteckým bombardováním a ostatními válečnými riziky ve stejném rozsahu jako místní civilní obyvatelstvo.
679	Tábory: Oplocení, stráže Ž. III, 21	Tábory válečných zajatců mohou být oploceny a střeženy.
680	Tábory: Označení Ž. III, 23	Kdykoliv to vojenské možnosti dovolí, budou tábory válečných zajatců označeny písmeny „PG“[38] nebo „PW“[39], která budou umístěna tak, aby byla ve dne ze vzduchu zřetelně viditelná. Zainteresované strany se však mohou dohodnout na jiném způsobu označení. Takto označeny smí být jedině tábory válečných zajatců.
681	Tranzitní tábory Ž. III, 24	Tranzitní a třídící tábory trvalého rázu budou vybaveny stejně jako pravidelné tábory a také se zajatci se bude zacházet stejně.
682	Příjezd do tábora: Zjištění totožnosti Ž. III, 17	Pokud nebyla zjištěna totožnost již při evakuaci, bude provedena krátce po příjezdu do tábora.
683	Příjezd do tábora: Seznam zajatců Ž. III, 5	Pokud tak nebylo provedeno při evakuaci, bude bez prodlení vyhotoven seznam válečných zajatců po jejich příjezdu do tábora.
684	Příjezd do tábora: Nejistý status Ž. III, 5 Ž. P. I, 45–47	Existují-li pochybnosti o tom, zda se na zajatou osobu vztahuje status válečného zajatce, rozhodne o jejím statusu kompetentní tribunál. Tento tribunál může mít správní charakter. Pro případné trestní stíhání je však kompetentní pouze příslušný soud.

[38] Prisonniere de Guerre = válečný zajatec (francouzsky)

[39] Prisoner of War = válečný zajatec (anglicky)

685 Příjezd do tábora: Odevzdání lístku o zajetí
Ž. III, 70
Ž. III, příloha IV, B

Během jednoho týdne po příjezdu do tábora bude válečným zajatcům umožněno napsat lístek o zajetí, zejména:
a) jeden přímo své rodině;
b) jeden ústřední pátrací službě.
Zajatecký lístek bude obsahovat informaci o zajetí, adrese a zdravotním stavu.

686 Ubytování: Pravidlo
Ž. III, 25

Ubytování ve válečných táborech bude na takové úrovni, jakou mají ozbrojené síly zadržující mocnosti umístěné v dané oblasti. Dané podmínky umožní dodržení zvyků a zvyklostí válečných zajatců a v žádném případě nebudou mít škodlivý vliv na jejich zdraví.

687 Ubytování: Samovazba
Ž. III, 21

Samovazba je zakázána, s výjimkou:
a) opatření na základě uložených trestů nebo disciplinárních sankcí;
b) situace, kdy je to nutné pro zdraví válečných zajatců, a to jen po dobu trvání okolností, které samovazbu vyvolaly.

688 Ubytování: Podle státní příslušnosti
Ž. III, 22

Váleční zajatci budou ubytováni v ubytovnách podle jejich státní příslušnosti, jazyka a zvyklostí. Váleční zajatci, kteří sloužili ve stejných ozbrojených silách, nebudou rozdělováni, pokud s tím nevysloví souhlas.

689 Ubytování: Ženy
Ž. III, 25
Ž. P. I, 75

Ženské ubytovny budou oddělené od mužských. Bezprostřední dohled budou provádět ženy.

690 Ubytování: Děti
Ž. P. I, 77

Děti budou umístěny odděleně od ubytoven dospělých kromě případů, kdy jsou pohromadě ubytovány celé rodiny.

691 Právo a pořádek: Velitel tábora
Ž. III, 39

Tábor válečných zajatců bude bezprostředně podřízen velení zmocněného důstojníka pravidelné armády zadržující mocnosti.

692 Právo a pořádek: Texty práva ozbrojeného konfliktu
Ž. III, 39, 41

V každém táboře pro válečné zajatce bude veřejně vyvěšen text Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949 v jazyce zajatců a budou k dispozici pravidla, nařízení, oznámení a publikace vztahující se k otázkám válečných zajatců.

693 Právo a pořádek: Použitelné právo
Ž. III, 82

Na válečné zajatce se vztahují zákony, nařízení a příkazy platné v ozbrojených silách zadržující mocnosti.

694	Právo a pořádek: Občanská způsobilost Ž. III, 14	Váleční zajatci si zachovávají stejnou občanskou způsobilost, jakou měli v době zajetí.
695	Právo a pořádek: Hodnost, zdravení Ž. III, 39, 44	S válečnými zajatci bude jednáno podle jejich hodnosti a věku. Budou zdravit důstojníky zadržující mocnosti, kteří mají vyšší hodnost.
696	Právo a pořádek: Omezení pohybu Ž. III, 21	Zajatcům může být zakázáno pohybovat se za určitou hranici tábora (např. plot).
697	Právo a pořádek: Použití zbraně Ž. III, 42	Použití zbraně proti válečným zajatcům, zejména proti těm, kteří se pokoušejí o útěk, představuje extrémní opatření. Vždy mu musí předcházet varování, která odpovídají okolnostem.
698	Právo a pořádek: Žádosti Ž. III, 78	Váleční zajatci mají právo sdělovat vojenským orgánům, v jejichž moci se nacházejí, požadavky týkající se režimu v zajateckém táboře.
699	Právo a pořádek: Zástupci Ž. III, 78–80	Zástupci válečných zajatců jsou pověřeni reprezentovat je před vojenskými orgány a vnějšími orgány (např. pravidelné zprávy a případné stížnosti ochranným mocnostem nebo Mezinárodnímu výboru Červeného kříže). Váleční zajatci určují své zástupce (důvěrníky) svobodnými volbami. Tam, kde jsou důstojníci (tábory důstojníků nebo smíšené), bude funkci zástupce zajatců vykonávat nejstarší důstojník nejvyšší hodnosti.
700	Disciplína: Kompetentní orgán Ž. III, 96	Velitel tábora válečných zajatců má pravomoc k disciplinárním trestům. Tuto funkci může vykonávat jeho zástupce nebo jiný důstojník, který jí byl pověřen.
701	Disciplína: Sankce Ž. III, 89	Váleční zajatci jsou vystaveni těmto disciplinárním trestům (sankcím): a) pokuta, která však nesmí přesahovat 50 % zálohy na plat nebo odměny za práci, kterou by jinak obdržel podle ustanovení čl. 60–62 Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949 a která nesmí být uplatňována déle než 30 dní; b) přerušení výhod, které zajatci byly poskytnuty (nad normy zacházení uvedené úmluvy); c) pracovní povinnosti nejvýše dvě hodiny denně; d) uvěznění.

702	Disciplína: Podmínky sankcí Ž. III, 89, 90	Disciplinární tresty nesmí být v žádném případě nelidské, surové nebo ohrožující zdraví válečných zajatců.
703	Disciplína: Útěk Ž. III, 91, 92	Válečný zajatec, který byl dopaden při pokusu o útěk, může být potrestán jen disciplinárně.
704	Disciplína: Výkon sankce Ž. III, 88	Disciplinární tresty ukládané válečným zajatcům budou odpovídat trestům ukládaným příslušníkům ozbrojených sil zadržujícího státu stejné hodnosti.
705	Zásobování, ošacení Ž. III, 26–28	Denní dávky potravin a šatstvo, které dostávají, budou dostatečné z hlediska udržení válečných zajatců v dobrém zdravotním stavu (např. množství a kvalita, přizpůsobení podnebí).
706	Zdravotnická služba: Pravidlo Ž. III, 29–33	Zdravotnická služba bude přizpůsobena potřebám zajatců (např. čistota v táboře, zdravotní a hygienické podmínky, odpovídající nemocnice, měsíční zdravotní prohlídky).
707	Zdravotnická služba: Personál Ž. I, 28 Ž. II, 37 Ž. III, 32, 33	Zajatý a zadržovaný vojenský zdravotnický personál protivníka bude pokračovat ve své činnosti ve prospěch válečných zajatců, pokud možno těch, kteří jsou z jejich ozbrojených sil. Kromě toho váleční zajatci, kteří jsou lékaři, chirurgy, zubními lékaři, zdravotními sestrami nebo pomocníky ve zdravotnických zařízeních, mohou být vyžádáni, aby vykonávali činnost podle své profese ve prospěch válečných zajatců z řad vlastních ozbrojených sil.
708	Zdravotnický personál: Smíšené zdravotnické komise Ž. III, 112, 113 Ž. III, příloha II	Smíšené zdravotnické komise provedou prohlídku raněných a nemocných zajatců a podle výsledků přijmou rozhodnutí. Komise bude složena ze tří členů, a to: a) ze dvou státních příslušníků neutrálního státu jmenovaných Mezinárodním výborem Červeného kříže; b) jednoho člena jmenovaného zadržujícím státem.
709	Náboženské obřady: Ž. III, 34	Pro konání náboženských obřadů budou poskytnuty odpovídající místnosti.
710	Náboženské vyznávání: Ž. III, 34–37	Válečným zajatcům bude dovoleno praktikovat své náboženství. To zahrnuje účast na obřadech jejich víry (včetně užívání

náboženských předmětů) za předpokladu, že dodržují ustanovení disciplinárních opatření vydaných vojenskými úřady.[40]
Duchovní útěcha může být poskytnuta:
a) zajatým a zadržovaným vojenským duchovním personálem protivníka;
b) válečnými zajatci, kteří jsou duchovními, i když nejsou součástí vojenského duchovního personálu ve vlastních ozbrojených silách;
c) kvalifikovanými duchovními nebo laiky na žádost válečných zajatců a se souhlasem zadržující mocnosti.

711 Fyzické cvičení, rekreace
Ž. III, 38

Válečným zajatcům bude dána možnost provádět tělesná cvičení včetně sportu a zabývat se duševní, vzdělávací a rekreační činností.

712 Peněžní zdroje:
Ž. III, 58, 60, 61, 64–66

Zadržující mocnost poskytne každému zajatci měsíční kapesné a povede každému účet.

713 Práce: Pravidlo
Ž. III, 49, 62

Zadržující mocnost může využívat práci válečných zajatců, jsou-li ji fyzicky schopni vykonávat. Za to jim bude vyplácena spravedlivá mzda. Od rotmistrů a praporčíků je možno požadovat, aby vykonávali dohled. Důstojníci nesmějí být k práci nuceni.

714 Práce: Povaha
Ž. III, 50, 51

Práce vykonávaná válečnými zajatci nesmí mít vojenský charakter nebo účel. Jejich pracovní podmínky nesmějí být horší než ty, které mají státní příslušníci zadržující mocnosti.

715 Práce: Nebezpečná
Ž. III, 52

Pokud se válečný zajatec nepřihlásí dobrovolně, nesmí být pověřen vykonáváním nebezpečné práce. Práce s minami nebo s podobnými zařízeními je považována za nebezpečnou.

716 Korespondence, podpora: Pravidlo
Ž. III, 71–73

Válečným zajatcům je povoleno:
a) posílat a dostávat dopisy a pohledy;
b) dostávat individuální balíčky nebo kolektivní zásilky.

717 Korespondence, podpora: Cenzura
Ž. III, 76

Kontrola korespondence a zásilek pro válečné zajatce bude prováděna co nejrychleji a tak, aby se obsah zásilek nezkazil.

[40] Jsou myšleny vojenské orgány zadržujícího státu.

718 Právní dokumenty
Ž. III, 77

Bude umožněno vyhotovení, předávání a uplatňování právních dokumentů (např. zmocnění právnímu zástupci, závět).

719 Ochranné mocnosti, Mezinárodní výbor Červeného kříže
Ž. III, 105, 126

Zástupci ochranných mocností a Mezinárodního výboru Červeného kříže:
a) mají přístup do všech míst a místností, kde jsou umístěni váleční zajatci;
b) mohou navštívit zajatce při jejich přemísťování;
c) mohou hovořit s válečnými zajatci beze svědků;
d) mají plnou volnost výběru míst, která chtějí navštívit;
e) mohou poskytovat pomoc při soudním stíhání válečného zajatce.

720 Přemístění: K jiné straně v konfliktu
Ž. III, 12

Váleční zajatci mohou být zadržující mocností přemístěni jen do státu, který přistoupil k Ženevské úmluvě o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949 a jen tehdy, je-li zadržující mocnost přesvědčena, že stát, do něhož mají být přemístěni, je ochoten a schopen tuto úmluvu dodržovat.

721 Přemístění: Do neutrálního státu
Ž. III, 109–111
Ž. III, příloha I

Strany v konfliktu a neutrální státy budou usilovat o uzavření dohod o internování válečných zajatců do ukončení nepřátelství na území neutrálních států (např. zajatců, kteří jsou již dlouho v zajetí, raněných a nemocných, jimž by se dostalo lepší lékařské péče).

722 Konec zajetí: Při trvání nepřátelství, úspěšný útěk
Ž. III, 91

Úspěšným útěkem zajetí končí. Útěk je pokládán za zdařilý, když válečný zajatec:
a) dostihne ozbrojené síly mocnosti, k níž přísluší nebo některé mocnosti spojenecké;
b) opustil území podléhající moci zadržující mocnosti, u níž je v zajetí; nebo
c) vstoupil na loď plující pod vlajkou mocnosti, k níž přísluší nebo státu spojeneckého.

723 Konec zajetí: Při nepřátelství, přímá repatriace
Ž. III, 109, 110
Ž. III, příloha I

Strany v konfliktu jsou povinny vrátit do státu původu, bez ohledu na jejich počet a hodnost, vážně raněné a nemocné zajatce, jakmile jsou schopni převozu (např. nevyléčitelně raněné a nemocné, zajatce, jejichž fyzické nebo duševní schopnosti jsou těžce a trvale sníženy). Žádný válečný zajatec však nesmí být v průběhu nepřátelství repatriován proti své vůli.
Strany v konfliktu mohou také uzavřít dohody o přímé repatriaci tělesně schopných zajatců, kteří již mají za sebou dlouhodobé zajetí.

724 Konec zajetí: Konec nepřátelství
Ž. III, 118

Váleční zajatci budou neprodleně propuštěni a repatriováni po skončení aktivního nepřátelství.

725 Styky s vnějšími orgány
Ž. III, 5, 8, 9, 120–125

Vedení tábora válečných zajatců jim zajistí potřebné styky s vnějšími orgány (např. Národní informační kanceláří, Ústřední informační kanceláří pro válečné zajatce, kompetentním tribunálem, ochrannými mocnostmi, Mezinárodním výborem Červeného kříže).

726 Zprávy: Počáteční
Ž. I, 16
Ž. II, 19
Ž. III, 70, 94, 120, 122

Seznam zajatců a zaznamenané údaje o totožnosti zajatých osob (např. lístek o zajetí, zprávy o zdravotním stavu, zvláštní zprávy o osobách s nejistým statusem) budou zaslány Národní informační kanceláři.

727 Zprávy: Další
Ž. III, 122

Národní informační kanceláři budou zaslány informace o všech přesunech zajatců, jejich propuštění, repatriaci, útěku, převozu do nemocnice a úmrtí.

Kapitola B *Ranění a nemocní*

728 Pravidlo
Ž. I, 12
Ž. II, 12
Ž. P. I, 10, 11

Raněným a nemocným se dostane takového ošetření a zdravotnické péče, jaké vyžaduje jejich zdravotní stav.

729 Odmítnutí chirurgické operace
Ž. P. I, 11

Ranění a nemocní mohou odmítnout jakýkoli chirurgický zákrok. V takovém případě si zdravotnický personál nechá podepsat písemné prohlášení.

730 Převozy

Převozy raněných a nemocných do jiných zdravotnických zařízení budou usnadněny, je-li to žádoucí ze zdravotních důvodů.

731 Ranění a nemocní kombatanti
Ž. I, 5
Ž. II, 4

Zajatí ranění a nemocní kombatanti mají status válečných zajatců. Je-li o ně pečováno mimo zajatecký tábor, mohou být přijata odpovídající bezpečnostní opatření (např. převoz s eskortou, střežená oblast v nemocnici).

732 Záznamy
Ž. P. I, 11

Zdravotnické záznamy budou:
a) vedeny o každém darování krve pro transfúzi nebo kůže pro transplantaci;
b) vedeny o průběhu léčení válečných zajatců a ostatních osob zbavených svobody v důsledku ozbrojeného konfliktu.

Kapitola C *Smrt válečných zajatců*

733 Závěti
Ž. III, 120

Závěti válečných zajatců budou sepsány tak, aby vyhovovaly podmínkám platnosti předepsaným zákonodárstvím země jejich původu. Na žádost válečného zajatce, a v každém případě po jeho smrti, bude závěť neprodleně předána Národní informační kanceláři.

734 Zdravotnické ohledání
Ž. III, 120

Pohřbu nebo zpopelnění bude předcházet lékařská prohlídka zemřelého, aby byla zjištěna jeho smrt a totožnost.

735 Pohřeb, kremace
Ž. III, 120

Pohřeb nebo zpopelnění budou provedeny, pokud to okolnosti dovolí, individuálně a v souladu s obřadními požadavky náboženství, ke kterému mrtvý patřil. Všude, kde je to možné, budou zemřelí téže státní příslušnosti pochováni na stejném místě.

736 Hroby, popel
Ž. III, 120

Hroby budou respektovány, patřičně udržovány a označeny tak, aby je bylo možno snadno nalézt. Popel bude odeslán Správě válečných hrobů a u ní uschován.

737 Zprávy: Obecné, úmrtní list
Ž. III, 120
Ž. III, příloha IV, D

Vedle zpráv o smrti a následných opatřeních budou Národní informační kanceláři co nejrychleji zaslány úmrtní listy nebo seznamy (potvrzené příslušnou osobou) všech válečných zajatců, kteří zemřeli. Tyto listiny nebo seznamy budou obsahovat údaje potřebné ke zjištění totožnosti zemřelého – datum a místo smrti, příčinu smrti, datum a místo pohřbu a podrobnosti potřebné k nalezení hrobu.

738 Zprávy: Podrobnosti o pohřbení
Ž. III, 120

Údaje o pohřbu, hrobech, kremaci a převozu tělesných pozůstatků jsou vedeny v evidenci u Správy válečných hrobů.

739 Osobní věci
Ž. I, 16, 17
Ž. II, 20
Ž. III, 122

Polovina dvojité identifikační známky, dokumenty, které mají význam pro pozůstalé, peníze a zásadně všechny osobní svršky po zemřelém budou zaslány v zapečetěných balíčcích Národní informační kanceláři.

Kapitola D *Vojenský zdravotnický personál protivníka*

740 Pravidlo
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Protože nejsou válečnými zajatci, budou pracovníci vojenské zdravotnické služby protivníka repatriováni.

741 Výjimka
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Vojenský zdravotnický personál protivníka může být zadržován jen potud, pokud to vyžaduje zdravotní stav a počet válečných zajatců. Nositel nejvyšší pravomoci na úseku vojenské zdravotnické služby by měl průběžně zvažovat nutnost zadržování vojenského zdravotnického personálu protivníka.

742 Repatriace: Nejdříve jak je to možné
Ž. I, 30
Ž. II, 37

Vojenský zdravotnický personál protivníka, jehož zadržování již není nutné, bude repatriován, jakmile se pro jeho návrat uvolní cesta a jakmile to bude z vojenského hlediska možné.

743 Repatriace: Výběr personálu
Ž. I, 31
Ž. II, 37

Výběr vojenského zdravotnického personálu protivníka k repatriaci bude proveden bez ohledu na rasu, náboženské vyznání nebo politické názory, avšak s přihlédnutím k délce zadržování a ke zdravotnímu stavu.

744 Zadržení
Ž. I, 28
Ž. II, 37
Ž. III, 33

Na zadržovaný vojenský zdravotnický personál protivníka se jako minimum plně vztahují opatření Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949. Tento personál bude pokračovat ve své činnosti ve prospěch válečných zajatců, především těch, kteří patří k jeho vlastním ozbrojeným silám.

745 Dočasný vojenský zdravotnický personál
Ž. I, 29

Osoby dočasně přidělené k vojenské zdravotnické službě protivníka jsou válečnými zajatci, a pokud bude třeba, budou zaměstnáni ve svém zdravotnickém postavení.

Kapitola E *Vojenský duchovní personál protivníka*

746 Pravidlo
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Vojenský duchovní personál protivníka se nestává válečným zajatcem a bude repatriován.

747 Výjimka
Ž. I, 28
Ž. II, 37

Vojenský duchovní personál protivníka může být zadržován, jen pokud to vyžadují duchovní potřeby válečných zajatců a jejich počet. Nositel nejvyšší pravomoci nebo správy záležitostí válečných zajatců na úseku vojenské duchovní služby by měl průběžně sledovat, zda je zadržovaného vojenského duchovního personálu protivníka potřeba.

748 Analogie
Ž. I, 28, 30, 31
Ž. II, 37

Opatření o repatriaci a zadržování zdravotnického personálu protivníka se analogicky vztahují i na jeho vojenský duchovní personál.

Kapitola F *Vojenský materiál protivníka*

749	Válečná kořist Ž. III, 18	Vojenská výstroj (jiná než osobní dokumenty, součásti ošacení, strava a prostředky osobní ochrany), odebraná zajatým osobám, se stává válečnou kořistí. Bude předána k odsunu do zázemí.
750	Předměty osobní potřeby Ž. III, 18	Zadržené předměty osobní potřeby (např. součásti ošacení, strava, zásoby dokumentů pro identifikaci v ukořistěných skladech) budou ponechány k dispozici válečným zajatcům.
751	Zdravotnická zařízení Ž. I, 33	Nepřátelská zdravotnická zařízení budou ponechána, aby plnila své zdravotnické poslání dokud: a) to vyžaduje péče o raněné a nemocné, kteří jsou v nich umístěni; b) péče o raněné a nemocné, kteří jsou v nich umístěni, nebude zajištěna jinak.
752	Mobilní zdravotnický materiál Ž. I, 33	Zdravotnický mobilní materiál protivníka zůstává v rezervě pro potřeby raněných, nemocných a trosečníků. Je proto v působnosti nositele nejvyšší pravomoci na úseku zdravotnické služby, aby rozhodl o jeho konečném použití a vydal příslušné instrukce.
753	Zdravotnické dopravní prostředky Ž. I, 35 Ž. P. I, 23, 30	Dopravní prostředky vojenské zdravotnické služby protivníka přicházející odsunovým kanálem nebo jinde ukořistěné se stávají válečnou kořistí, pokud již nejsou potřebné pro péči o raněné, nemocné a trosečníky. Znaky zdravotnické služby musí být odstraněny.
754	Náboženské předměty Ž. I, 33	S náboženskými vojenskými předměty protivníka bude nakládáno obdobně jako se zdravotnickými předměty.

Oddíl 8.3 Civilní záležitosti

Kapitola A *Spolupráce s civilními orgány*

755	Pravidlo	Civilní záležitosti se ve své podstatě řídí politikou a postupy stanovenými již v době míru.
756	Velitelská pravomoc	Každý velitel stanoví nezbytné podrobnosti a vydá odpovídající instrukce a příkazy (pokud tak již neučinili jeho nadřízení) pro: a) spolupráci s civilními orgány;

b) jednání a chování ve vztahu k civilnímu obyvatelstvu a civilním objektům, které mají význam z vojenského hlediska.

757 Přípravná opatření

Důraz bude kladen na spolupráci v míru, aby bylo možno dosáhnout odpovídajícího jednání a chování za ozbrojeného konfliktu. V souladu s celostátní vojenskou a civilní organizací a správou budou stanoveny srovnatelné úrovně vojenských a civilních orgánů.

758 Doporučení civilním orgánům

Spolupráce spočívá nejdříve v předávání informací civilním orgánům, aby se zabránilo iluzím a nedorozumění (např. informace o tom, co by nemohla a pravděpodobně nedovolila strategická a taktická situace; praktické důsledky respektování zvlášť chráněných objektů; pravděpodobnost zrušení imunity kulturních objektů; navrhované chování civilních obyvatel v určitých oblastech a za určitých okolností).

759 Zvláště chráněné osoby a objekty

Spolupráce ve vztahu ke zvlášť chráněným osobám a objektům bude zahrnovat přípravná opatření pro zajištění jejich efektivního respektování a ochrany (např. kontrola užití, prostředky jejich označení, možná vojenská pomoc při převozu raněných a nemocných z nemocnice, přemístění kulturních předmětů, doporučení pro chování z obou stran v případě nouze).

760 Chráněné oblasti

S cílem zřídit chráněné oblasti (např. nemocniční zóny a lokality, demilitarizované zóny, historická centra) má spolupráce za úkol:
a) nalézt společné porozumění jako základnu pro projednávání;
b) určit význam, obsah a rozsah zóny;
c) zahájit kroky pro informování protivníka a pokud možno k uzavření dohody s ním.

761 Zásobování a pomoc civilnímu obyvatelstvu

Když to taktická situace dovolí, velitelé budou připraveni poskytnout pomoc civilním orgánům při zásobování civilního obyvatelstva a k jiné pomoci (např. personálem, vojenskou policií, stanovením cest pro poskytování pomoci, poskytování prostředků pomoci jako jsou léky, krev, pokrývky, stany) určením vojenských jednotek, které by mohly vyčlenit potřebné dopravní prostředky.

Kapitola B *Cizinci*

762 Pravidlo
Ž. IV, 38

S výjimkou zvláštní kontroly a bezpečnostních opatření bude život cizinců v zásadě regulován ustanoveními pro mírové podmínky.

763 Donucení k práci: Obecně
Ž. IV, 40

Cizinci mohou být nuceni k práci jen ve stejném rozsahu jako obyvatelstvo strany v konfliktu, na jejímž teritoriu se nacházejí.

764 Donucení k práci: Státní příslušníci státu protivníka
Ž. IV, 40

Státní příslušníci státu protivníka mohou být nuceni jen k práci, která je normálně nutná k zajištění stravy, bydlení, ošacení, dopravy a zdraví člověka a není přímo spojena s vojenskými operacemi.

765 Právo opustit území
Ž. IV, 35, 36

Cizinci, kteří se na počátku nebo v průběhu ozbrojeného konfliktu rozhodnou opustit území hostitelského státu, tak mohou učinit, není-li jejich odjezd v rozporu s jeho národními zájmy.

766 Převoz do jiného státu
Ž. IV, 45

Cizinci mohou být zadržující mocností převezeni pouze do státu, který je smluvní stranou Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války z r. 1949.

767 Bezpečnostní opatření: Pravidlo
Ž. IV, 42

Cizincům může být z vážných bezpečnostních důvodů přikázáno pobývání v určeném místě nebo mohou být internováni.

768 Bezpečnostní opatření: Rozhodnutí
Ž. IV, 43
Ž. P. I, 75

Rozhodnutí o přikázaném místě pobývání nebo internaci bude vydáno v souladu s platnými předpisy státu. Proti takovému rozhodnutí je možné se odvolat. Tato rozhodnutí budou pravidelně nově posuzována.

769 Internace: Analogie s válečnými zajatci
Ž. IV, 79–135

Opatření týkající se zacházení s internovanými civilními osobami jsou obdobná jako pro válečné zajatce (viz Oddíl 8.2, Kapitola A).

770 Internace: Označení táborů
Ž. IV, 83

Kdykoliv to vojenská hlediska dovolují, budou internační tábory označeny písmeny „IC“ umístěnými tak, aby byla ve dne zřetelně viditelná ze vzduchu. Zainteresované strany se však mohou dohodnout i na jiném způsobu označení. Tímto způsobem mohou být označeny jen civilní internační tábory.

Kapitola C *Civilní záležitosti na území přátelského státu*

771	Pravidlo	Ustanovení a stanovené postupy upravující civilní záležitosti na národním území jsou analogicky aplikovány na ozbrojené síly jiného státu umístěné na tomto území (např. na území spojeneckého státu).
772	Další ustanovení a opatření	Další ustanovení a opatření uplatňovaná na území státu vůči ozbrojeným silám druhého státu vycházejí ze speciálních dohod uzavřených s hostitelským státem na vládní úrovni (např. dohoda o statusu ozbrojených sil ve vztahu k civilní správě, uplatňování trestního zákonodárství a disciplinárních pravidel, koordinaci mezi vojenskými veleními atd.).
773	Spolupráce s civilními orgány	Na území přátelského státu bude spolupráce s civilními orgány založena na dohodě o statusu ozbrojených sil, na srovnatelných pravidlech nebo na pravidlech dohodnutých „ad hoc“. Na těchto základech budou stanoveny srovnatelné úrovně kompetencí vojenských velení a civilních orgánů.
774	Cizinci	Obyvatelé na území přátelského státu, kteří nejsou státními příslušníky státu, jemuž toto území patří, se řídí pravidly pro cizince (viz Oddíl 8.3, Kapitola B).

Oddíl 8.4 Trestní záležitosti

Kapitola A *Porušování práva ozbrojeného konfliktu*

775	Vážná porušení: Pravidlo Ž. P. I, 85	Vážná porušení práva ozbrojeného konfliktu jsou považována za válečné zločiny. Budou postihována trestními sankcemi.
776	Vážná porušení: Činy proti osobám Ž. I, 50 Ž. II, 51 Ž. III, 130 Ž. IV, 147 Ž. P. I, 85 Ž. P. I, 11	Vážnými porušeními jsou tyto činy: a) záměrné zabíjení, mučení nebo nelidské zacházení; b) způsobení vážného poškození nebo ohrožení fyzického či duševního zdraví; c) nelidské zacházení a ponižování spočívající ve snižování lidské důstojnosti; d) braní rukojmí; e) nezákonné věznění; f) nezákonná deportace nebo přemístění části či veškerého obyvatelstva okupovaného území mimo nebo v rámci teritoria;

g) jestliže okupační mocnost přesune část svého civilního obyvatelstva na území, které okupuje;
h) odepření práva na spravedlivý a řádný soud;
i) neospravedlnitelné odkládání repatriace válečných zajatců nebo civilních osob;
j) přinucení ke službě v ozbrojených silách protivníka.

777 Vážná porušení: Činy proti objektům
Ž. I, 50
Ž. II, 50
Ž. IV, 147

Následující činy jsou vážným porušením, pokud nejsou ospravedlněny vojenskou nezbytností a jestliže jsou provedeny nezákonně a svévolně:
a) rozsáhlé ničení majetku;
b) rozsáhlé přivlastňování majetku.

778 Vážná porušení: Taktická činnost
Ž. P. I, 85

Tyto útoky představují vážná porušení práva ozbrojeného konfliktu:
a) napadení osoby, o níž je známo, že je vyřazena z boje (hors de combat);
b) napadení civilního obyvatelstva nebo jednotlivé civilní osoby;
c) vedení nerozlišujícího útoku postihujícího civilní obyvatelstvo nebo objekty civilního rázu s vědomím, že takový útok způsobí nadměrné ztráty na životech a zdraví civilních osob;
d) neoprávněné napadení jasně rozeznatelných kulturních objektů;
e) napadení nebráněných míst a demilitarizovaných zón;
t) zahájení útoku proti stavbám a zařízením obsahujícím nebezpečné síly s vědomím nadměrných ztrát na životech a zranění civilních osob.

779 Vážná porušení: Proradné používání znaků a signálů
Ž. P. I, 18, 66, 85

Vážným porušením práva ozbrojeného konfliktu je proradné používání těchto znaků a signálů:
a) rozeznávacího znaku označujícího zvláště chráněné osoby a objekty;
b) ostatních ochranných znaků uznávaných právem ozbrojeného konfliktu;
c) rozeznávacích signálů užívaných k identifikaci zdravotnické služby a civilní obrany.

780 Ostatní porušení:
H. CP, 28
Ž. P. I, 87

Ostatní porušení práva ozbrojeného konfliktu budou trestána disciplinárními nebo trestními sankcemi. I porušení práva ozbrojeného konfliktu, neuvedená jako vážná porušení výše, však mohou představovat válečné zločiny dle jiných norem mezinárodního práva (např. dle čl. 8 Statutu Mezinárodního trestního soudu).

Kapitola B *Soudní řízení*

781 Povinnost velitelů
Ž. I, 49
Ž. II, 50
Ž. III, 129
Ž. IV, 146
H. CP, 28
Ž. P. I, 87

Každý velitel, kterému je známo, že jeho podřízení nebo jiné osoby mu podřízené se chystají dopustit nebo se dopustili porušení práva ozbrojeného konfliktu, musí:
a) podniknout nezbytné kroky, aby takovému porušení zabránil;
b) zavést disciplinární nebo trestní řízení proti původci takového porušení.

782 Základní ochrana
Ž. P. I, 75

Právní opatření stanovená základní ochranou (viz Oddíl 2.3, Kapitola C) jsou uplatňována na všechny trestní žaloby.

783 Vzájemná pomoc
Ž. P. I, 88, 89

Strany v konfliktu si vzájemně poskytnou v největší možné míře pomoc při trestním stíhání vážných porušení práva ozbrojeného konfliktu. Strany v konfliktu budou spolupracovat i s neutrálními státy. Spolupráce bude probíhat i s Organizací spojených národů v souladu s Chartou OSN.

784 Šetření
Ž. I, 52
Ž. II, 53
Ž. III, 132
Ž. IV, 149
Ž. P. I, 90

Na žádost strany v konfliktu bude provedeno šetření každého obvinění z porušení práva ozbrojeného konfliktu způsobem, na kterém se zainteresované strany dohodnou (např. Mezinárodní vyšetřovací komisí[41]).

Kapitola C *Stíhání válečných zajatců*

785 Činy před zajetím
Ž. III, 85

Na válečné zajatce stíhané podle práva zadržující mocnosti za činy spáchané před zajetím se i v případě odsouzení vztahují ustanovení Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z r. 1949.

786 Procedurální požadavky
Ž. III, 82–86, 103–106

Budou respektovány tyto procedurální požadavky:
a) projednání vojenským soudem, s výjimkou případů, kdy platné zákony výslovně dovolují souzení příslušníků vlastních ozbrojených sil civilními soudy;
b) platnost práva ozbrojeného konfliktu i po odsouzení za činy spáchané před zajetím;

[41] Jejím úkolem je prošetřovat skutečnosti, které mají být údajným porušením Úmluv a jejich Protokolů a napomáhat poskytnutím svých dobrých služeb k obnově situace, kdy jsou respektovány ŽÚ a jejich Protokoly.

c) rychlé soudní projednání;
d) podrobné informování ochranné mocnosti o zahájeném soudním projednávání, možném hodnocení a odsuzujícím rozsudku.

787 Trestání válečných zajatců
Ž. III, 82

Jestliže zákon, vyhláška nebo nařízení zadržující mocnosti posuzuje čin spáchaný válečným zajatcem jako trestný, zatímco stejný čin spáchaný příslušníkem ozbrojených sil zadržující mocnosti za trestný čin považovaný není, bude takový čin řešen pouze disciplinárním potrestáním.

788 Volba řízení
Ž. III, 83

Při zvažování mezi soudním a disciplinárním řízením zadržující mocnost zajistí, aby kompetentní orgány postupovaly s největší shovívavostí a kdykoliv je to možné, daly přednost disciplinárnímu opatření před opatřením soudním.

789 Práva a prostředky obhajoby
Ž. III, 105

Obžalovaný má právo na poskytnutí pomoci jedním přítelem z řad válečných zajatců, na obhajobu advokátem nebo právním zástupcem podle vlastního výběru a pokládá-li to za potřebné, má právo na tlumočníka. O těchto právech bude obžalovaný informován zadržující mocností patřičnou dobu před začátkem soudního projednávání. V případě, že válečný zajatec nemá možnost výběru, najde mu advokáta nebo právního zástupce ochranná mocnost a bude jí k tomu poskytnuta lhůta alespoň jeden týden.

790 Pomoc ochranné mocnosti
Ž. III, 104, 107

Ochranné mocnosti bude provedena notifikace alespoň tři týdny před začátkem soudního procesu, která bude obsahovat všechny údaje o obžalovaném, obsah žaloby a soud, u něhož bude věc projednávána. Zástupci ochranné mocnosti a Mezinárodního výboru Červeného kříže mají právo být přítomni soudnímu jednání, s výjimkou případu, kdy přelíčení probíhá s vyloučením veřejnosti ze státně bezpečnostních důvodů. Každé hodnocení soudu a vynesený rozsudek budou bezprostředně oznámeny ochranné mocnosti.

791 Žádná povinnost věrnosti
Ž. III, 87

Při vynášení rozsudku nad válečným zajatcem vezmou soudy zadržující mocnosti v úvahu skutečnost, že obžalovaný není občanem zadržující mocnosti a nemá vůči ní žádný závazek věrnosti nebo oddanosti.

792 Snížení trestu
Ž. III, 87

Soudy a orgány zadržující mocnosti mají volnost snížit trest stanovený za porušení, kvůli němuž je válečný zajatec obžalován, a nejsou proto vázány ani minimálním trestem, který je v zákoně.

793 Zbavení hodnosti není možné
Ž. III, 87

Žádný válečný zajatec nemůže být zadržující mocností zbaven své hodnosti ani mu nesmí být bráněno v nošení jejího označení.

794 Trest smrti
Ž. III, 100, 101

Váleční zajatci a ochranné mocnosti musí být co nejdříve informováni o spáchaných trestných činech, pro které je podle zákona zadržující mocnosti stanoven trest smrti. Rozhodnutím soudu vynesený rozsudek trestu smrti nesmí být vykonán dříve než po 6 měsících od data, kdy ochranná mocnost obdržela konečné soudní rozhodnutí, potvrzující trest smrti.

795 Odvolání
Ž. III, 106

Každý válečný zajatec má právo na odvolání se proti svému odsouzení a právo na opravné prostředky, a to za stejných podmínek jako příslušník ozbrojených sil zadržující mocnosti.

796 Výkon trestů
Ž. III, 88, 108

Tresty vynesené nad válečnými zajatci po jejich odsouzení jsou řádně vykonatelné a musí být vykonány ve stejných zařízeních a za stejných podmínek jako v případě příslušníků ozbrojených sil zadržující mocnosti srovnatelné hodnosti.
Tyto podmínky musí být za všech okolností v souladu s požadavky na zdraví a lidskost.

797 Zacházení po vynesení rozsudku
Ž. III, 88

S válečnými zajatci se po skončení výkonu trestu nesmí zacházet jinak než s ostatními válečnými zajatci.

Kapitola D *Stíhání cizinců*

798 Používání zákonů
Ž. IV, 38
Ž. P. I, 75

Cizinci zpravidla podléhají trestním zákonům platným pro občany státu v době míru.

799 Internovaní obyvatelé
Ž. IV, 117–126
Ž. P. I, 75

Trestní proces používaný v případě internování cizinců je obdobný jako u válečných zajatců.

ČÁST 9. OKUPACE

Úvod

Tato část se zabývá ustanoveními práva ozbrojeného konfliktu, která se týkají okupovaného území, tj. podstatou okupace, její správou a bojovými akcemi, k nimž může na okupovaném území dojít.

Oddíl 9.1	*Okupační právo* se zabývá důležitými definicemi a odpovědností za okupované území a jeho vnitřní situaci.
Oddíl 9.2	*Jednotlivá ustanovení o okupaci* se věnují správě okupovaného území, situací a zacházením s civilním obyvatelstvem a trestními záležitostmi.
Oddíl 9.3	*Správa výkonu okupace* se zabývá opatřeními přijímanými okupační mocností na straně jedné a orgány okupovaného území na straně druhé a rovněž cílem zajistit odpovídající činnost a chování příslušných orgánů a osob, včetně opatření při činnosti možného hnutí odporu.
Oddíl 9.4	*Bojové akce na okupovaném území* se zabývá ozbrojenými silami účastnícími se okupace, opatřeními práva ozbrojeného konfliktu, která lze použít a kontrolními opatřeními na obou stranách.

Oddíl 9.1 Okupační právo

Kapitola A *Definice*

800	Okupované území H. IV, R, 42	Území je považováno za okupované, když se nachází v moci ozbrojených sil okupační mocnosti. Okupace se vztahuje jen na území, nad kterým taková moc byla ustavena a může být vykonávána.
801	Nekladení odporu okupaci Ž. I, 1 Ž. II, 2 Ž. III, 2 Ž. IV, 2	Území je považováno za okupované, i když se okupování nesetkalo s žádným ozbrojeným odporem.

802 Invaze
H. IV, R, 42

Území se nepovažuje za okupované, když ozbrojené síly protivníka jsou nebo bojují na tomto území, ale kde moc protější strany v konfliktu nebyla ještě ustavena.
Ustanovení o provádění bojových operací (viz Část 5) a o chování při nich (viz Část 6) se vztahují na bojovou činnost a na vztahy s civilními úřady a osobami.

803 Právní status
Ž. P. I, 4

Ani okupace území, ani aplikace práva ozbrojeného konfliktu nemá vliv na právní status daného území.

Kapitola B *Odpovědnost*

804 Okupační mocnost
H. IV. R, 43

Jestliže moc legitimního státu přešla do rukou okupační mocnosti, přijme tato mocnost veškerá opatření, která jsou v jejích silách, aby byl co nejdříve obnoven a zajištěn veřejný pořádek a bezpečnost.

805 Ozbrojené síly
Ž. P. I, 86, 87

V průběhu plnění svých úkolů jsou ozbrojené síly okupační mocnosti plně odpovědné za dodržování práva ozbrojeného konfliktu.

806 Obyvatelé okupovaného území
Ž. IV, 5

Právo ozbrojeného konfliktu požaduje minimální spolupráci mezi okupační mocností a obyvateli okupovaného území. K tomu, aby obyvatelé okupovaného území mohli využívat ochrany, poskytované okupačním právem, musí se zdržet veškeré činnosti, která bezpečnost okupační mocnosti ohrožuje.

Oddíl 9.2 Jednotlivá ustanovení o okupaci

Kapitola A *Správa*

807 Pravidlo
H. IV, 43, 48
Ž. IV, 51, 54, 64

Okupační mocnost zpravidla umožní a zajistí fungování územní správy, jako tomu bylo před okupací.

808 Dodržování stávajícího zákonodárství
H. IV. R, 43

Okupační mocnost bude na okupovaném území respektovat platné zákony z doby před okupací:
a) pokud jí v tom nebylo absolutně zabráněno; nebo
b) pokud splňují všeobecně uznávané standardy (např. nejde o diskriminační právo).

809 Veřejní činitelé, soudci
Ž. IV, 54

Okupační mocnost nesmí změnit status veřejných zaměstnanců nebo soudců. Tento zákaz nemá vliv na právo okupační mocnosti zbavit veřejné zaměstnance jejich míst. Okupační mocnost nesmí postihnout sankcemi nebo přijmout donucovací diskriminační opatření proti veřejným činitelům, jestliže rezignují ze svých funkcí z důvodů svědomí.

810 Policie
Ž. IV, 51

Od policie okupovaného území se nebude požadovat:
a) aby pomáhala při prosazování příkazů obyvatelstvu, aby vykonávala zaměstnání pro vojenské účely;
b) aby se přímo účastnila na nepřátelství.

811 Rekvizice: Omezení
Ž. IV, 55, 57
Ž. P. I, 14

Okupační mocnost smí zabavit jen:
a) služby zdravotnického personálu;
b) civilní zdravotnická zařízení, dopravní prostředky, materiál;
c) potraviny.
Tato rekvizice je omezena na uspokojení potřeb okupačních ozbrojených sil a správního personálu a jen tehdy, jestliže jsou uspokojovány potřeby obyvatelstva.

812 Rekvizice: Placení
H. IV. R, 52
Ž. IV, 55

Rekvírované (zabavené) věci budou pokud možno placeny hotově. Pokud to není možné, bude vydáno potvrzení a dlužná částka bude zaplacena co nejdříve.

813 Vybírání daní
H. IV. R, 48

Okupační mocnost může vybírat daně uložené ve prospěch státu legitimní vládou, avšak přebírá i povinnost hradit výdaje na správu okupovaného území.

814 Peněžní příspěvky jiné než daně
H. IV. R, 49

Kromě stávajících daní může okupační mocnost vybírat na okupovaném území další peněžní částky, a to jen pro potřeby okupačních ozbrojených sil a správy na okupovaném území.

815 Zdravotnická služba
Ž. IV, 56

Okupační moc ve spolupráci s úřady okupovaného území zajistí a bude udržovat v nejširší možné míře činnost nemocnic, veřejného zdravotnictví a dodržování hygieny.

816 Zásobování obecně
Ž. IV, 55

Okupační mocnost má povinnost zajistit obyvatelstvu potraviny, léky a léčebné prostředky.
Okupační mocnost zorganizuje především přísun potravin, zdravotnického materiálu a ostatního zboží, jestliže zdroje okupovaného území jsou nedostatečné.

817 Civilní obrana
Ž. P. I, 63

Civilní organizace civilní obrany dostanou od okupačních úřadů prostředky potřebné k plnění svých úkolů. Za žádných okolností nebude jejich personál nucen k činnosti, která by mu

bránila v plnění vlastních úkolů (např. nebude změněna struktura a personál organizací civilní obrany, nebude dávána přednost státním příslušníkům nebo zájmům okupační mocnosti).

818 Kulturní objekty
H. CP, 5

Okupační mocnost podpoří kompetentní národní úřady na okupovaném území v úsilí o bezpečí a udržování kulturních objektů. Okupační mocnost přijme potřebná opatření v zájmu zachování kulturních objektů na okupovaném území a těch, které byly poškozeny vojenskými operacemi.

Kapitola B *Situace civilního obyvatelstva*

819 Pravidlo
Ž. P. I, 75

Základní ochrana (viz Oddíl 2.3, Kapitola C) se týká obyvatelstva území, proti němuž byla provedena invaze a je okupováno.

820 Nedotknutelnost práv
Ž. IV, 47

Obyvatelé okupovaného území nebudou v žádném případě a žádným způsobem zbaveni svých práv v důsledku změn, které vyplynuly z okupace nebo anexe obsazeného území.

821 Příslušníci ozbrojených sil okupovaného území
Ž. III, 4

Demobilizovaní příslušníci ozbrojených sil okupovaného území mohou být internováni. Bude s nimi zacházeno jako s válečnými zajatci (viz Oddíl 8.2, Kapitola A).

822 Nebezpečné oblasti
Ž. IV, 49

Okupační mocnost nesmí držet obyvatele okupovaného území v oblasti, která je vystavena válečnému nebezpečí, pokud to nevyžaduje bezpečnost obyvatelstva nebo vážné vojenské důvody.

823 Respektování vlastnictví
H. IV. R, 46, 55

Okupační mocnost musí respektovat soukromý majetek.

824 Náboženství
H. IV. R, 46
Ž. IV, 58

Náboženství a jeho vyznávání musejí být respektovány. Duchovnímu personálu bude dovoleno poskytovat duchovní útěchu svým souvěrcům a okupační mocnost jim v tom bude nápomocna.

825 Zakázané odvody
H. LV. R, 23
Ž. IV, 51

Okupační mocnost nesmí nutit obyvatele okupovaného území ke službě ve svých ozbrojených silách ani silách pomocných. Není dovolen ani nátlak ani propaganda s cílem zajistit nábor dobrovolníků.

826 Práce: Pravidlo
Ž. IV, 51

Okupační mocnost nesmí nutit obyvatelstvo okupovaného území k jiné práci než k té, která je nezbytná:
a) pro potřeby okupačních ozbrojených sil;
b) pro veřejně prospěšné služby;
c) pro výživu, ošacení, ubytování, přepravu a pro zdraví obyvatelstva na okupovaném území.
Osoby mladší 18 let nesmějí být k práci nuceny.

827 Práce: Neúčast na vojenských operacích
Ž. IV, 51

Obyvatelé okupovaného území nesmějí být nuceni k žádné práci, ze které by jim mohla vzniknout povinnost účastnit se vojenských operací.

828 Práce: Podmínky
Ž. IV, 51

Každá osoba přinucená k práci by měla být, pokud je to možné, ponechána na svém obvyklém pracovním místě. Je aplikováno platné právo, které upravuje obecné a pracovní podmínky.

829 Pomoc
Ž. IV, 23, 59–61
Ž. P. I, 70

Okupační mocnost bude přijímat zahraniční pomoc poskytovanou civilnímu obyvatelstvu, usnadní a urychlí její provádění (např. potraviny, oděvy, zdravotnický materiál, předměty náboženského charakteru).

830 Národní organizace Červeného kříže a jiné humanitární organizace
Ž. IV, 63
Ž. P. I, 81
Ž. P. III, 3

S výjimkou krátkodobých a výjimečných opatření vynucených vážnými bezpečnostními důvody umožní okupační mocnost, aby národní organizace Červeného kříže, Červeného půlměsíce nebo společnost Davidovy hvězdy v Izraeli a další náležitě zmocněné humanitární organizace pokračovaly ve své humanitární činnosti. Okupační mocnost nesmí vyžadovat žádné změny v personálu nebo struktuře těchto organizací, které by znesnadnily jejich humanitární činnost.

Kapitola C *Přesuny civilních osob*

831 Přesun obyvatelstva na okupované území
Ž. IV, 49

Okupační mocnost nesmí deportovat nebo přesunout část svého civilního obyvatelstva na území, které okupuje.

832 Právo na opuštění území
Ž. IV, 48

Obyvatelé, kteří se rozhodli opustit okupované území, budou mít právo tak učinit, nebude-li jejich odchod v rozporu s bezpečností okupační mocnosti.

833 Zákaz deportací
Ž. IV, 49

Individuální a hromadné přesuny a deportace z okupovaného území na území okupující mocnosti nebo do jiné země, ať okupované či ne, jsou bez ohledu na motiv zakázány.

834 Odsun:
Pravidlo
Ž. IV, 49

Okupační mocnost může provést úplnou nebo částečnou evakuaci některé oblasti, pokud to vyžaduje bezpečnost obyvatelstva nebo jiné závažné důvody.

835 Odsun:
Prostorový
a časový rozsah
Ž. IV, 49

Není dovoleno odsunout obyvatelstvo za hranice okupovaného území s výjimkou případů, kdy se z materiálních důvodů nelze takovému přesunu vyhnout. Osoby takto odsunuté musí být navráceny do svých domovů, jakmile v dané oblasti skončí nepřátelství.

836 Odsun:
Podmínky
Ž. IV, 49

Okupační mocnost provádějící odsun zajistí pro evakuované osoby v co nejvyšší proveditelné míře, aby bylo předem připraveno odpovídající ubytování, aby stěhování bylo prováděno za uspokojivých hygienických, zdravotních, bezpečnostních a stravovacích podmínek a aby členové téže rodiny nebyli od sebe oddělováni. Ochranná mocnost bude o odsunu informována ihned, jakmile se započne s jeho realizací.

Kapitola D *Bezpečnostní opatření proti obyvatelstvu*

837 Určení místa
pobytu,
internování:
Pravidlo
Ž. IV, 78

Obyvatelům okupovaného území mohou být z nezbytných bezpečnostních důvodů určena místa nuceného pobytu nebo mohou být internováni.

838 Určení místa
pobytu,
internování:
Rozhodnutí
Ž. IV, 78

Rozhodnutí o určení místa pobytu nebo internování bude provedeno v souladu s pravidelným postupem určeným okupační mocností na základě ustanovení Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války z r. 1949. Rozhodnutí podléhá pravidelnému přezkumu a je možné se proti němu odvolat.

839 Internování:
Analogie
s válečnými
zajatci
Ž. IV, 79–135

Pravidla pro zacházení s civilními internovanými osobami jsou obdobná jako ta, která se týkají válečných zajatců a válečných zajateckých táborů a jsou shodná s těmi, která se týkají internování cizinců na neokupovaném území (viz Oddíl 8.2, Kapitola A; a Oddíl 8.3, Kapitola B).

840 Použitelné zákony
Ž. IV, 64

Trestní zákonodárství okupovaného území zůstává v platnosti. Okupační mocnost ho však může zrušit nebo pozastavit jeho platnost, jestliže toto zákonodárství:
a) ohrožuje bezpečnost okupační mocnosti;
b) brání použití Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války z r. 1949.

841 Nová trestněprávní ustanovení: Pravidlo
Ž. IV, 64

Okupační mocnost může vydat nové trestněprávní ustanovení, která jsou nezbytná a která mají:
a) umožnit ochranné mocnosti plnit své závazky podle Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války z r. 1949;
b) zajistit fungující správu daného území;
c) zajistit bezpečnost ochranné mocnosti.

842 Nová trestněprávní ustanovení: Použití
Ž. IV, 65

Okupační moc zveřejní svá nová trestněprávní ustanovení v jazyce obyvatel okupovaného území. Tato ustanovení nemohou mít zpětnou platnost.

843 Soudy na okupovaném území
Ž. IV, 64

S výjimkou výše uvedených opatření okupační mocnosti budou soudy okupovaného území pokračovat ve své činnosti a projednávat všechny trestné činy spadající pod zákonodárství platné před okupací.

844 Kompetence soudů
Ž. IV, 66

V případě porušení trestních ustanovení přijatých okupační mocností může tato mocnost předat obžalované svým řádně ustaveným nepolitickým vojenským soudům. Tyto soudy musejí zasedat na okupovaném území.

845 Činy spáchané před okupací
Ž. IV, 70

Obyvatelé nemohou být stíháni za činy spáchané před okupací nebo v průběhu jejího dočasného přerušení s výjimkou činů, které jsou porušením práva ozbrojeného konfliktu.

846 Úměrnost trestu
Ž. IV, 68

U případů, jejichž cílem je výlučně poškození okupační mocnosti, bude odsuzující rozsudek brát v úvahu pravidlo proporcionality a nebude neúměrný ke škodě, která byla skutečně způsobena.

847 Trest smrti
Ž. IV, 68

Trestní ustanovení okupační mocnosti mohou ukládat trest smrti jen, když byly obyvateli okupovaného území prokázány činy jako:
a) vyzvědačství;
b) vážné sabotáže na vojenských zařízeních okupační mocnosti;
c) úmyslné trestné činy, které způsobily smrt osob.

Za tyto trestné činy však musí být stanoveny tresty smrti podle zákona platného na okupovaném území před okupací.

848 Trestní řízení
Ž. IV, 71–76

Trestní řízení vedené proti obyvatelům okupovaného území (svobodným nebo internovaným) je analogické trestnímu řízení vedenému proti válečným zajatcům a stejné jako trestní řízení vedené proti cizincům internovaným na neokupovaném území (viz Oddíl 8.4, Kapitola C; a Oddíl 8.4, Kapitola D).

Oddíl 9.3 Správa výkonu okupace

Kapitola A *Zásady*

849 Pravidlo

Aby okupační právo bylo plně účinné, musí být jak okupační mocností, tak orgány okupovaného území provedena jeho aplikace pomocí odpovídajících opatření (např. pravidly pro užití síly – ROE atd.).

850 Měnící se situace

V době trvání okupace se situace na okupovaném území může měnit v důsledku chování obou stran a možných akcí okupační mocnosti a ozbrojených sil na straně jedné, a úřadů a obyvatel okupovaného území na straně druhé (např. od více či méně mírové koexistence k napětí a rostoucím aktům nepřátelství, které mohou vést až k ozbrojenému střetnutí).

851 Potřeba okupační politiky

Opatření k výkonu správy okupace musí být přizpůsobována měnící se situaci. Mohou se měnit podle vývoje situace na okupovaném území (a případně kolem něj). Každá strana (okupační i okupovaná) potřebuje mít svou okupační politiku k zajištění jednoty akcí a chování všech jejích zainteresovaných orgánů a osob. Cílem obou okupačních politik je zajistit uplatňování okupačního práva.

Kapitola B *Opatření okupační mocnosti*

852 Okupační politika

Okupační politika okupační mocnosti usiluje o to, aby byly plně dodržovány závazky okupační mocnosti a práva orgánů a obyvatel okupovaného území.

853 Řízení

Pomoc při praktickém provádění a pokyny budou dány okupačním orgánům u opatření, která mohou přijmout jen za určitých okolností (např. v zájmu vlastní bezpečnosti, v zájmu ustavené správy okupovaného území).

Kapitola C *Opatření orgánů a obyvatel okupovaného území*

854 Okupační politika

Okupační politika orgánů na okupovaném území má za úkol udržovat pod kontrolou chování a činnost obyvatelstva okupovaného území ve vztahu k okupační mocnosti (např. zabránit svévolným aktům násilí a provokacím).

855 Řízení

Místní orgány a obyvatelé budou vedeni a dostanou instrukce pro svou činnost a chování na jednotlivých úsecích (např. ke spolupráci s okupačními orgány na úseku veřejné správy a služeb, k realizaci opatření okupačních orgánů v zájmu jejich vlastní bezpečnosti).

856 Hnutí odporu
Ž. III, 4
Ž. P. I, 43, 44

Obyvatelstvo na okupovaném území může organizovat hnutí odporu. Hnutí odporu musí splňovat požadavky na ozbrojené síly. Jeho členové jsou kombatanty. Mohou se účastnit bojových akcí a v případě zajetí mají status válečných zajatců.

Oddíl 9.4 Bojové akce na okupovaném území

857 Pravidlo

Každá bojová akce na okupovaném území ohrožuje civilní obyvatelstvo (např. vystavuje obyvatelstvo odvetě, možnému násilí, i když je to právem ozbrojeného konfliktu zakázáno). Je proto zájem na obou stranách držet bojové akce a jejich eventuální eskalaci pod kontrolou.

858 Použitelné právo
H. IV. R, 42

Ustanovení práva ozbrojeného konfliktu, vztahující se na přípravu operací, provádění operací a následná opatření se rovněž vztahují na bojové akce na okupovaném území.

859 Specifické instrukce z obou stran

Okupační orgány a orgány okupovaného území budou řídit každý svými instrukcemi a opatřeními akce svých ozbrojených sil (např. pravidla chování, mající za cíl jasné odlišování vojenských a civilních osob a objektů, použití taktiky a bojových prostředků, taktické cesty a týlové kanály (komunikace), speciální instrukce pro malé jednotky a skupiny operující odděleně, dodržování pravidla přiměřenosti).

860 Vyhledávání informací: Otevřené
Ž. P. I, 46

Kombatanti, kteří získávají informace na okupovaném území, aniž by skrývali svůj status kombatanta, mají v případě zajetí status válečných zajatců.

861 Vyhledávání informací: Usedlíci skrývající status bojovníka
Ž. P. I, 46

Kombatant, který bydlí na okupovaném území a získává informace podvodným nebo vědomě tajným způsobem:
a) má status válečného zajatce, pokud není zadržen při provádění této výzvědné činnosti;
b) ztrácí nárok na status válečného zajatce a může s ním být zacházeno jako s vyzvědačem, byl-li při provádění výzvědné činnosti zajat.

862 Vyhledávání informací: Cizinci skrývající status kombatanta
Ž. P. I, 46

Kombatant, který není obyvatelem okupovaného území a získává informace podvodným nebo vědomě tajným způsobem:
a) má nárok na status válečného zajatce, jestliže byl zajat až poté, co se opět připojil k vlastním ozbrojeným silám;
b) ztrácí status válečného zajatce a je s ním zacházeno jako s vyzvědačem, pokud je zajat před tím, než se dostal ke svým ozbrojeným silám.

ČÁST 10. NEUTRALITA

Úvod

Tato část se zabývá vojenskými aspekty ustanovení práva ozbrojeného konfliktu a bojovými akcemi, ke kterým mohlo dojít v neutrálním prostoru.

Oddíl 10.1 — *Právo neutrality* se zabývá příslušnými definicemi a odpovědností válčících a neutrálních států.

Oddíl 10.2 — *Jednotlivá ustanovení o neutralitě* se zabývají oblastmi válečných operací, kompetencí neutrálního státu regulovat přístup do svého prostoru, podmínkami časově omezeného vstupu a internací příslušníků válčících ozbrojených sil.

Oddíl 10.3 — *Zajišťování neutrality* se zabývá opatřeními neutrálního státu na straně jedné a válčících států na straně druhé s cílem zajistit patřičnou činnost a chování příslušných orgánů a jednotlivců.

Oddíl 10.4 — *Bojové akce v neutrálním prostoru* se zabývá situacemi, které mohou vést k bojovým akcím v neutrálním prostoru a kontrolními opatřeními neutrálního státu a válčících států.

Oddíl 10.1 Právo neutrality

Kapitola A *Definice*

863 Neutrální stát — Stát, který formálně není účastníkem daného ozbrojeného konfliktu, je neutrálním státem. Neutralita může být formálně vyhlášena nebo může být výsledkem faktického chování státu. Na souši je právo neutrality aplikováno mezi neválčícími státy a sousedními válčícími státy.

864 Neutrální prostor
H. V, 1[42]
H. XIII, 1[43] — Prostor, na který se vztahuje suverenita neutrálního státu, je neporušitelný.

[42] Úmluva o právech a povinnostech neutrálních mocností a osob v pozemní válce.

[43] Úmluva o právech a povinnostech neutrálních mocností v námořní válce.

Zahrnuje:
a) území neutrálního státu;
b) teritoriální vody neutrálního státu;
c) vzdušný prostor neutrálního státu.

865 Neutrální osoby
H. V, 16–18

Státní příslušníci neutrálního státu jsou neutrálními osobami. Mohou se individuálně zapojit do ozbrojených sil válčící strany, ale ztratí tím svůj neutrální status.

Kapitola B *Odpovědnost*

866 Válčící státy
H. V, 2–4
H. XIII, 2

Strany v konfliktu nesmí:
a) proniknout svými ozbrojenými silami ani bojovými prostředky do neutrálního prostoru;
b) přesouvat své ozbrojené síly nebo vojenskou techniku přes neutrální prostor;
c) provádět na neutrálním území nábor a výcvik;
d) budovat nebo používat na neutrálním území telekomunikační prostředky k vojenským účelům.

867 Neutrální státy: Povinnosti
H. V, 5, 6, 9, 10
H. XIII, 25

Neutrální stát musí:
a) zajistit dodržování své neutrality;
b) jednat stejně s oběma válčícími stranami;
c) zabránit porušení své neutrality, je-li to nutné i použitím vlastních ozbrojených sil.
Neutrální stát neodpovídá za osoby překračující individuálně hranice, aby sloužily v ozbrojených silách válčících stran.

868 Neutrální státy: Opatření „ad hoc“
H. V, 7–9

Neutrální státy mohou:
a) zakázat vývoz a tranzit vojenského materiálu pro válčící stranu;
b) zakázat nebo omezit použití telekomunikací nepřátelskými válčícími stranami;
c) regulovat přístup do neutrálního prostoru.
Tato opatření musí být uplatňována stejnoměrně na obě znepřátelené strany v konfliktu.

869 Neutrální státy: Akce ve prospěch válčících států

Neutrální státy mohou provádět nebo umožnit některé neválečné činnosti pro válčící strany a jejich občany (např. převzetím úlohy ochranné mocnosti, nabídkou pomoci vojenskými a civilními zdravotnickými prostředky, povolením oprav válečných lodí v neutrálním přístavu, internováním příslušníků ozbrojených sil válčících stran, akcemi humanitární pomoci).

Oddíl 10.2 Jednotlivá ustanovení o neutralitě

Kapitola A *Oblasti válečných operací*

870	Vyjmuté zóny a podobná území	Neutrální státy nemusí akceptovat všechny vyjmuté zóny a podobné oblasti deklarované stranami v konfliktu.
871	Navigace neutrálů na vlastní riziko	Lodi a letadla neutrálních států se mají na i nad širým mořem vyhnout oblastem vojenských operací, vyjmutým zónám a podobným oblastem. Jestliže se přesto přiblíží nebo vstoupí do takových oblastí, činí tak na vlastní nebezpečí.

Kapitola B *Přístup do neutrálního prostoru obecně*

872	Pravidlo	Neutrální státy mohou svým vlastním rozhodnutím omezit nebo upravit přístup do svého národního prostoru, včetně teritoriálních vod a vzdušného prostoru, s výjimkou mořských průlivů se zvláštními režimy a vod v rámci souostroví.
873	Oznámení stranám v konfliktu: Obecné	Obecně aplikovatelná ustanovení jsou obsahem obecných notifikací stranám v konfliktu.
874	Oznámení stranám v konfliktu: Konkrétní	Ustanovení a rozhodnutí v konkrétních případech budou oznámena zainteresovaným orgánům a velitelům.

Kapitola C *Časově omezený vstup do neutrálního prostoru*

875	Na souši: Zdravotnické transporty H. V, 14	Neutrální státy mohou raněným a nemocným osobám náležejícím některé ze stran v konfliktu povolit průjezd svým územím s podmínkou, že nebudou převáženi ani kombatanti, ani vojenský materiál. Budou přijata nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti a ke kontrole.
876	Moře: Teritoriální vody H. XIII, 10	Pouhý průjezd válečné lodi strany v konfliktu teritoriálními vodami neutrálního státu nemění status neutrality daného státu (např. tranzit, cesta z širého moře do přístavu nebo do vnitřních vod a naopak). Pouhý průjezd zahrnuje i obvyklé zastávky v plavbě a zastávky v zájmu bezpečí lodě.

877 Moře: Přístav
H. XIII, 12–14

Válečné lodě jedné strany v konfliktu mohou být vpuštěny do neutrálního přístavu k opravě, zásobení se potravinami a načerpání paliva. Za normálních okolností nesmí pobyt přesáhnout 24 hodin s výjimkou poškození lodi a nepřízně počasí.

878 Moře: Zdravotnické lodě
Ž. II, 32
Ž. P. I, 22, 23

Na zdravotnické lodě stran v konfliktu se nevztahují omezení týkající se válečných lodí v teritoriálních neutrálních vodách a přístavech.

879 Vzduch: Pravidlo

Letadla stran v konfliktu musí respektovat omezení stanovená neutrálním státem pro použití jeho vzdušného prostoru a musí uposlechnout každého příkazu k přistání na zemi nebo na vodě.

880 Vzduch: Přistání vojenského letadla

Vojenskému letadlu strany v konfliktu může být v případě poškození povoleno přistát na zemi nebo na vodě neutrálního státu.

881 Vzduch: Zdravotnické letadlo
Ž. P. I, 31

Zdravotnické letadlo smí letět nad územím neutrálního státu s případným mezipřistáním pouze po předchozí dohodě. Zdravotnické letadlo, které letí bez předběžné dohody, se musí snažit o to, aby bylo poznáno. Dříve než se proti němu zahájí útok, musí být vyzváno k přistání. Letadlo může být podrobeno prohlídce. Jestliže prohlídka odhalí nezdravotnickou povahu letadla, může být zadrženo.

Kapitola D *Internace příslušníků válčících ozbrojených sil*

882 Pravidlo
H. V, 11

Neutrální státy mohou vpustit jednotky a členy ozbrojených sil stran v konfliktu na své území.

883 Kombatanti vpuštění na neutrální území
H. V, 11
Ž. II, 15

Příslušníci ozbrojených sil stran v konfliktu vpuštění na neutrální území (nebo přijatí na palubu neutrální válečné lodi nebo neutrálního vojenského letadla) budou internováni až do skončení nepřátelství.

884 Kombatanti zadržení na neutrálním území
H. V, 11

Příslušníci ozbrojených sil stran v konfliktu zajatí na neutrálním území budou internováni stejně jako ti, kteří byli vpuštěni na neutrální území.

885	Uprchlí váleční zajatci H. V, 13	Uprchlí váleční zajatci, kteří byli přijati na neutrální území, budou ponecháni na svobodě. Když neutrální stát jejich pobyt na svém území toleruje, může jim určit místo pobytu.
886	Váleční zajatci zadržovaní internovanými jednotkami strany v konfliktu H. V, 13	Váleční zajatci zadržovaní jednotkami ozbrojených sil stran v konfliktu, kterým byl povolen vstup na neutrální území, mají právo na stejné zacházení jako uprchlí váleční zajatci.
887	Zacházení s vojenskými internovanými H. V, 12 Ž. III, 4	S příslušníky ozbrojených sil válčících stran, kteří byli internováni na území neutrálního státu, bude zacházeno alespoň tak, jako s válečnými zajatci (viz Oddíl 8.2, Kapitola A). Zásadně platí, že po skončení nepřátelství budou náklady spojené s internováním neutrálnímu státu uhrazeny.
888	Převoz válečných zajatců do neutrálního státu Ž. III, 109–111	Na základě dohody mezi zainteresovanými státy a stranami mohou být váleční zajatci vpuštěni a internováni na neutrálním území (např. ranění a nemocní, zajatci, kteří jsou v zajetí již dlouhou dobu).
889	Zdravotnická služba H. V, 15 Ž. I, 4 Ž. II, 5	Ustanovení práva ozbrojeného konfliktu vztahující se na raněné, nemocné a trosečníky se aplikují i na zdravotnický personál internovaný na neutrálním území (viz Oddíl 8.2, Kapitola B).
890	Civilisté se statusem válečných zajatců Ž. III, 4	Po dobu pobytu v táborech bude s civilisty se statusem válečných zajatců zacházeno stejně jako s internovanými příslušníky ozbrojených sil stran v konfliktu.
891	Vojenský materiál	Vojenský materiál internovaných jednotek a příslušníků ozbrojených sil stran v konfliktu bude zadržován neutrálním státem až do konce nepřátelství.

Oddíl 10.3 Zajišťování neutrality

Kapitola A *Zásady*

892	Pravidlo	Dosažení plné účinnosti práva neutrality musí být detailně upraveno oběma stranami v konfliktu a neutrálním státem. Zároveň musí být vypracovány odpovídající předpisy.
893	Změna situace	V průběhu trvání nepřátelství se situace mezi stranami v konfliktu a neutrálním státem může měnit (např. období nízké úrovně nepřátelství, a tím i žádného nebo nepatrného porušování neutrálního prostoru, může přejít v období s vyšší úrovní nepřátelství a vyšší mírou porušování neutrálního prostoru).
894	Nezbytnost určení politiky neutrality	Opatření k zachování neutrality musí být přizpůsobeno konkrétní situaci obou stran. Opatření se mohou měnit podle vývoje konfliktu. Každá z obou stran (válčící a neutrální) potřebuje mít svou politiku týkající se neutrality k zajištění jednoty činností a chování všemi jejími orgány a ozbrojenými silami. Základním cílem politiky válčících stran a politiky neutrálního státu je udržet neutrální stát mimo nepřátelství.

Kapitola B *Opatření neutrálního státu*

895	Politika neutrality	Politika neutrality neutrálního státu zajistí, aby neutrální prostor byl respektován válčícími stranami, především jejich ozbrojenými silami.
896	Deklarace neutrality	Vznik statusu neutrálního státu nevyžaduje, aby tímto státem ani jinými státy nebo stranami byla neutralita formálně vyhlášena. Formální vyhlášení neutrality vede k tomu, že tento status bude lépe znám. Formální deklarování neutrality bude provedeno, jestliže to nejvyšší orgány neutrálního státu uznají za potřebné.[44]
897	Vstup do národního prostoru	Vstup do teritoriálních vod a národního vzdušného prostoru je upravován neutrálním státem. Stranám v konfliktu je o tom dána odpovídající informace.

[44] V mezinárodních vztazích se rozlišují dva základní typy neutrality: neutralita ve vztahu ke konkrétnímu ozbrojenému mezinárodnímu konfliktu a neutralita trvalá, jejímž příkladem je například Švýcarsko.

898 Jistota pro ozbrojené síly

Ozbrojené síly se nechovají stejně v podmínkách míru, za neutrality a ve válce. Musí jim být proto přesně znám začátek účinnosti práva neutrality, a kdy jeho účinnost končí. Proto by nejvyšší orgány neutrálního státu měly ozbrojené síly informovat o svých vnitřních opatřeních.

899 Flexibilní použití vojenských prostředků

Politika neutrality umožňuje státu, který ji provádí, flexibilní (pružné) použití vojenských prostředků. Jejich uplatňování bude přizpůsobeno dané situaci (např. v případě ojedinělého a náhodného porušení neutrálního prostoru: individuální varování a demonstrace síly; v případě vzrůstajícího počtu a závažnosti porušování neutrálního prostoru: obecné varování a přistoupení k použití síly).

900 Instrukce, rozkazy

Velitelům příhraničních oblastí, pobřežním velitelům a velitelům střežícím teritoriální vody a národní vzdušný prostor budou vydány konkrétní instrukce a rozkazy pro postup v jednotlivých situacích (např. v situaci nouze).

Kapitola C *Opatření stran v konfliktu*

901 Politika vůči neutralitě

Politika strany v konfliktu vůči neutrálnímu státu zajistí respektování neutrálního prostoru, zejména aby její ozbrojené síly do tohoto prostoru nepronikaly.

902 Informace o hranicích

Ozbrojené síly strany v konfliktu obdrží přesné informace o hranicích neutrálního prostoru (na souši, moři a ve vzduchu).

903 Instrukce, rozkazy

Ozbrojeným silám pohybujícím se v blízkosti neutrálního prostoru budou vydány instrukce a rozkazy s cílem zabránit porušení neutrálního prostoru (např. zákaz přiblížení k neutrálnímu území, chování při porušení neutrálního prostoru v případě omylu, chování při bojové akci v neutrálním prostoru, neprodlené stažení z neutrálního prostoru).

Oddíl 10.4 Bojové akce v neutrálním prostoru

904 Pravidlo
H. V, 1
H. XIII, 1, 25

Každá bojová akce válčících ozbrojených sil na neutrálním území představuje porušení práva neutrality. Porušení neutrality může být jen náhodné. K zabránění eskalace jak porušování neutrality, tak protiopatření, je v zájmu obou stran udržet bojové akce v neutrálním prostoru pod kontrolou.

905 Použitelné právo
H. V, 10
H. XIII, 26

Bojové akce v neutrálním prostoru mezi ozbrojenými silami válčících stran a ozbrojenými silami neutrálního státu se řídí ustanoveními práva neutrality.

906 Povinnost neutrálního státu reagovat
H. V, 10
H. XIII, 26

Bojové akce ozbrojených sil neutrálního státu proti ozbrojeným silám válčící strany, které vpadly do neutrálního prostoru, nejsou jen odpovídající reakcí, ale reakcí vyžadovanou právem neutrality, jestliže jinými prostředky není možné zastavit porušování neutrálního prostoru stranou v konfliktu.

907 Narušitelova povinnost akceptovat reakci
H. V, 10
H. XIII, 26

Strana v konfliktu a její ozbrojené síly, které porušily neutrální prostor, musí akceptovat, že neutrální stát a jeho ozbrojené síly reagují svými protiopatřeními.

908 Neutrální reakce: Výstraha

První reakcí neutrálních ozbrojených sil na hrozící porušení neutrálního prostoru nebo na porušení, ke kterému již dochází, je výstraha. Takové varování může být buď obecné, nebo specifické.

909 Neutrální reakce: Přiměřená

Reakce ozbrojených sil neutrálního státu s cílem ukončit porušování neutrálního prostoru musí být vždy přiměřená vážnosti takového porušení.

910 Neutrální reakce: Ukončení

Reakce ozbrojených sil neutrálního státu na takové porušení trvá jen do doby ukončení porušování neutrálního prostoru.

PŘÍLOHA 1
Ustanovení týkající se zbraní

Oddíl 1. Úvod

911	Pravidlo	Obecné principy vztahující se na bojové prostředky a jejich použití jsou založeny na základním rozlišování mezi kombatanty a vojenskými cíli na straně jedné a civilními osobami a objekty na straně druhé.
912	Zdržení se použití	Strany v konfliktu a jejich ozbrojené síly se zdrží použití zbraní, které: a) by způsobily nadměrné utrpení; b) pro nedostatečnou přesnost nebo vzhledem ke své účinnosti postihují bez rozdílu civilní osoby a kombatanty; c) svými škodlivými účinky jsou z hlediska času a místa za hranicí kontroly těch, kteří je používají.
913	Přiměřenost (Proporcionalita)	Pokud se týče použití jednotlivých druhů zbraní, požaduje pravidlo přiměřenosti zjistit: a) zda jejich použití není zakázáno (viz Oddíl 2); a b) konkrétní podmínky pro povolené použití (viz Oddíl 3–5).
914	Použitelnost pravidel	Příslušná pravidla pro použití jednotlivých druhů zbraní jsou obsažena v různých smlouvách. Mezinárodní obyčejové právo, které je závazné pro všechny státy a strany v konfliktu, také reguluje použití určitých zbraní. Všechny státy nejsou vázány stejnými smlouvami. Některé sice danou smlouvu akceptovaly, ale s vlastní interpretací nebo výhradami. Proto se musí zjistit, zda pravidla, upravující použití zbraní, jsou v konkrétním ozbrojeném konfliktu použitelná.
915	Přesné instrukce	Nejvyšší orgán každého státu a každé strany v konfliktu má povinnost vydat svým ozbrojeným silám přesné instrukce k použití zbraní. Tyto instrukce mají za cíl vyjasnit použitelnost příslušných pravidel, která upravují použití jednotlivých druhů zbraní v dané situaci probíhajícího konfliktu.

Oddíl 2. Zákazy

916	Výbušné náboje lehčí než 400 gramů St. Petersburg	Je zakázáno používání nábojů s váhou nižší než 400 gramů, jejichž střely jsou buď výbušné, nebo jsou plněny třaskavými či zápalnými látkami.
917	Rozpínavé střely H. Decl.	Použití střel, které se v lidském těle snadno rozpínají nebo zploští, jako jsou střely s tvrdým obalem, který nepokrývá celé jádro nebo střely, jež jsou opatřeny zářezy, je zakázáno.
918	Jed, otravné látky Zbraně H. IV. R, 23	Použití jedu nebo otravných látek je zakázáno.
919	Plyny, bakteriologické (biologické) zbraně Ž. BC[45]	Je zakázáno použití těchto bojových prostředků: a) dusivých, jedovatých nebo jiných plynů; b) všech analogických tekutin, materiálů a prostředků; c) bakteriologických metod vedení války.
920	Nezjistitelné střepiny Ž. CW. P. I[46]	Použití zbraní, jejichž primárním cílem je způsobit zranění střepinami, které v lidském těle nelze zjistit rentgenem, je zakázáno.
921	Zákeřné prostředky: „Booby-trap“[47] Výbušné Ž. CW. P. II[48], 6	Použití zákeřných prostředků, které mají formu zjevně neškodných přenosných předmětů a které jsou speciálně určeny a konstruovány tak, aby obsahovaly výbušný materiál a vybuchly při dotyku nebo přiblížení, je zakázáno.
922	Zákeřné prostředky: Způsobující nadměrná zranění Ž. CW. P. II, 6	Použití zákeřných prostředků, které jsou určeny ke způsobení nadměrných zranění nebo zbytečného utrpení, je zakázáno.

[45] Protokol o zákazu užívati ve válce dusivých, otravných nebo podobných plynů a prostředků bakteriologických z r. 1925.

[46] Protokol o nezjistitelných střepinách.

[47] „Booby-trap“ – každý prostředek nebo materiál zkonstruovaný nebo přizpůsobený k zabíjení nebo zraňování, který začne fungovat neočekávaně, když osoba použije nebo se přiblíží k takovému zdánlivě neškodnému předmětu nebo provádí domněle bezpečnou činnost. Termíny „zákeřný prostředek“ a „nástraha“ jsou používány s obdobným významem.

[48] Protokol o zákazu nebo omezení použití min, nástrah a jiných prostředků.

923	Zákeřné prostředky: Zakázané připojení Ž. CW. P. II, 6	Je zakázáno použití zákeřných prostředků, které jsou připojeny nebo mají souvislost s těmito osobami a objekty: a) mezinárodně uznávané ochranné emblémy, znaky a signály; b) nemocné, raněné nebo mrtvé osoby; c) místa pro pohřbívání a kremace, hroby; d) zdravotnická zařízení, zdravotnická vybavení, zdravotnické dodávky a zdravotnické přepravy; e) dětské hračky a ostatní přenosné předměty a výrobky zvlášť určené k výživě, hygieně, zdraví, ošacení nebo výuce dětí; f) potraviny nebo nápoje; g) kuchyňské nádobí nebo spotřebiče kromě těch, které jsou ve vojenských zařízeních, vojenských prostorách a ve vojenských zásobovacích skladech; h) předměty, které jsou jednoznačně náboženské povahy; i) historické památky, umělecká díla a místa pro konání bohoslužeb, která jsou též kulturním a duchovním dědictvím národů; j) zvířata nebo jejich zdechliny (mršiny).
923a	Zákaz protipěchotních min Ottawa Ž. CW. P. II, 4	Je zakázáno používat protipěchotní miny, tj. miny zkonstruované tak, aby explodovaly přítomností, blízkostí nebo kontaktem osoby, a způsobující zneschopnění, zranění nebo usmrcení osoby nebo osob. Miny zkonstruované tak, aby explodovaly přítomností, blízkostí nebo kontaktem vozidla, na rozdíl od osoby, a vybavené zařízením, které znemožňuje manipulaci, se nepovažují za protipěchotní miny.[49]
923b	Zákaz kazetové munice Dublin	Je zakázáno používat kazetovou munici, tj. konvenční munici zkonstruovanou tak, aby rozptýlila nebo vypustila výbušnou submunici, z nichž každá má hmotnost nižší než 20 kg. Nejde o zakázanou munici, pokud obsahuje méně než 10 ks submunice, z nichž každá: a) má hmotnost více než 4 kg; b) je konstruována tak, aby rozpoznala a zasáhla jediný konkrétní cíl; a c) je vybavena elektronickým samodestrukčním a samodezadjustačním mechanismem. Za zakázanou munici se dále nepovažuje munice určená k vypouštění infračervených klamných cílů, dýmu, pyrotechnických prostředků, dipolových odražečů, munice zkonstruovaná výlučně pro úkoly protivzdušné obrany nebo munice s elektrickými či elektronickými účinky.

[49] Definice protipěchotní miny obsažená v Protokolu II se od definice v Ottawské úmluvě částečně liší.

923c Zákaz oslepujících laserových zbraní
Ž. CW. P, IV, 1, 3[50]

Je zakázáno používat laserové zbraně specificky sestrojené tak, aby jejich výlučným bojovým účinkem nebo jedním z jejich bojových účinků bylo způsobení trvalého oslepnutí nechráněného zraku. Zákaz se nevztahuje na laserové systémy (včetně těch užívaných proti optickým zařízením), které mohou způsobit oslepnutí v rámci náhodného nebo průvodního účinku při jejich legitimním vojenském použití.

Oddíl 3. Pozemní miny a podobná zařízení

Kapitola A *Definice*

924 Mina
Ž. CW. P, II, 2

„Mina" je ženijní prostředek používaný ke zřizování výbušných zátarasů. Bývá umístěna pod nebo při povrchu země či jiném povrchu, určena k odpálení a přivedena k výbuchu přítomností, přiblížením nebo kontaktem osoby, vozidla nebo lodi.

925 Zákeřný prostředek
Booby-trap
Ž. CW. P. II, 2

„Zákeřný prostředek" je každý prostředek nebo materiál určený, zkonstruovaný nebo přizpůsobený k zabití nebo zranění, který začne fungovat neočekávaně v okamžiku, kdy osoba použije nebo se přiblíží k tomuto zdánlivě neškodnému předmětu či provádí domněle bezpečnou činnost.

926 Ostatní prostředky
Ž. CW. P. II, 2

„Ostatní prostředky" jsou ručně umístěná munice nebo zařízení určené k zabití, zranění nebo ke způsobení škody, které se uvádějí do chodu dálkovým ovládáním nebo automaticky po uplynutí určité doby.

927 Dálkově dopravované miny
Ž. CW. P. II, 2

Dálkově dopravované miny jsou všechny miny dopravené dělostřelectvem, raketou, minometem a podobnými prostředky nebo shozené z letadla.

[50] Dodatkový protokol o oslepujících laserových zbraních (Protokol IV).

Kapitola B *Podmínky pro povolené použití*

928 Miny, zákeřné a ostatní prostředky
Ž. CW. P. II, 3, 5
Ottawa, 1, 2

Miny a podobná zařízení, s výjimkou dálkově dopravovaných min, protipěchotních min, zákeřných a ostatních prostředků, mohou být použity v obydlených oblastech:
a) jestliže jsou umístěny uvnitř nebo v blízkosti vojenských cílů, které patří nebo jsou pod kontrolou nepřítele; nebo
b) když jsou přijata opatření k ochraně civilních osob (např. výstražné značení, stráže, vydání výstrahy, oplocení).

929 Evidence minových polí, min a nástrah
Ž. CW. P. II, 9

Bude vedena evidence rozmístění:
a) plánovaných minových polí;
b) oblastí plánovaného širokého použití zákeřných prostředků;
c) ostatních minových polí, min a nástrah, dovolí-li to taktická situace.

930 Dálkově dopravované miny
Ž. CW. P. II, 2, 6

Dálkově dopravované miny mohou být použity:
a) jen na území, které:
– je vojenským cílem;
– obsahuje vojenské cíle; nebo
b) bude-li jejich dopad přesně evidován nebo bude-li mít každá mina účinný autodestrukční a autodezadjustační mechanismus; nebo
c) je-li uskutečněno účinné předběžné varování civilního obyvatelstva, pokud to dovolí taktická situace.

Oddíl 4. Zápalné zbraně

Kapitola A *Definice*

931 Zápalné zbraně
Ž. CW. P. III, 1

„Zápalné zbraně“ jsou zbraně nebo munice primárně určené k zapálení objektů nebo ke způsobení popálenin osobám ohněm, teplem nebo oběma společně, které jsou vyvolány chemickou reakcí látky dopravené na cíl.

932 Příklady zápalných zbraní
Ž. CW. P. III, 1

Zápalné zbraně mohou mít formu plamenometů, fugasů, nábojů, granátů, raket, min, bomb a jiných nosičů zápalných látek.

933 Zbraně nepovažované za zápalné
Ž. CW. P. III, 1

Následující zbraně nejsou považovány za zápalné:
a) munice, která může mít náhodně zápalné účinky, jako jsou např. světlice, hledače, kouřové nebo signální systémy;

b) munice určená jako kombinace průrazného, výbušného nebo tříštivého účinku s dodatečným zápalným efektem jako jsou např. protipancéřové střely, tříštivé a trhavé střely, letecké pumy a podobná munice, kde zápalný efekt nesměřuje výlučně ke způsobování popálenin osobám, ale je určen proti vojenským cílům, jako jsou obrněná vozidla, letadla a různá vojenská zařízení.

Kapitola B *Podmínky pro povolené použití*

934 Zápalné zbraně (nedopravované letecky)
Ž. CW. P. III, 2

Zápalné zbraně nedopravované letecky mohou být použity:
a) je-li vojenský cíl jednoznačně oddělen od koncentrace civilních osob; a
b) jsou-li provedena preventivní opatření k omezení zápalných účinků na vojenský cíl, pokud to dovolí taktická situace.

935 Zápalné zbraně dopravované letecky
Ž. CW. P. III, 2

Vzduchem dopravované zápalné zbraně mohou být použity jen při útoku na vojenské cíle nacházející se mimo koncentraci civilních osob.

Oddíl 5. Námořní miny

936 Neukotvené automatické kontaktní miny
H. VIII[51], 1

Neukotvené automatické kontaktní miny mohou být použity v případech, že se stanou neškodnými hodinu poté, kdy se nad minou ztratí kontrola.

937 Ukotvené automatické kontaktní miny
H. VIII, 1, 3

Ukotvené automatické kontaktní miny mohou být použity:
a) pokud se stanou neškodnými, jakmile se uvolní ze svého zakotvení;
b) jsou-li přijata odpovídající preventivní opatření pro bezpečnost mírové plavby;
c) s podmínkou, že taktická situace dovolí:
– učinit miny neškodnými;
– vydat oznámení o nebezpečných zónách, jakmile přestanou být miny pod dohledem.

938 Torpéda
H. VIII, 1

Torpéda mohou být použita, pokud se stanou po minutí cíle neškodnými.

[51] Úmluva o kladení podmořských samočinných dotekových min.

PŘÍLOHA 2
Identifikace

Oddíl 1. Individuální identifikační dokumenty

Kapitola A *Průkaz totožnosti*

939	*Osoby, které se mohou stát válečnými zajatci:*		
	– kombatanti,		Doporučované rozměry:
	– civilní námořní a letecké posádky,	Ž. III, 17	6,5 × 10 cm Model: Ž. III,
	– osoby doprovázející ozbrojené síly.	Ž. III, 4	příloha IV. A
940	*Zdravotnický personál:*		Model: Ž. I, příloha II
	– vojenský na zemi,	Ž. I, 40	Model: Ž. II, příloha
	– vojenský na moři,	Ž. II, 42	Normální vojenský průkaz totožnosti s poznámkou o absolvování speciálního zdravotnického výcviku
	– dočasný vojenský na zemi,	Ž. I, 41	
	– stálý/dočasný civilní.	Ž. P. I, 18	Model: Ž. P. I, příloha I, odst. 1
941	*Duchovní personál:*		
	– vojenský na zemi,	Ž. P. I, 40	Model: Ž. I, příloha II
	– vojenský na moři,	Ž. II, 42	Model: Ž. II, příloha
	– stálý/dočasný civilní.	Ž. I, 18	Model: Ž. P. I, příloha I, odst. 1
942	*Personál civilní obrany*	Ž. P. I, 66	Model: Ž. P. I, příloha I, odst. 3
943	*Personál zaměstnaný ochranou kulturních statků*	H. CP. R, 21	Model: H. CP. R, příloha
944	*Novináři při plnění nebezpečných úkolů*	Ž. P. I, 79	Model: Ž. P. I, příloha II

Kapitola B *Identifikační známky*

945	*Osoby, které se mohou stát válečnými zajatci:* – kombatanty, – civilní námořní a letecké posádky, – osoby doprovázející ozbrojené síly.	Ž. I, 16 Ž. II, 19	Forma: dvojitá (přednostně) nebo jednoduchá známka
946	*Vojenský zdravotnický personál*	Totéž	
947	*Vojenský duchovní personál*	Totéž	

Kapitola C *Obsah*

948	Průkaz totožnosti, identifikační známka: Minimální obsah	Je pravidlem, že v průkazu totožnosti a identifikační známce jsou kromě národnosti uvedeny údaje, které musí válečný zajatec poskytnout, je-li vyslýchán. Je to: a) příjmení a jméno; b) hodnost; c) datum narození; d) osobní nebo pořadové číslo nebo, pakliže není, rovnocenná informace.
949	Průkaz totožnosti: Možné doplňkové údaje	Kromě požadovaného minimálního obsahu může být v průkazu totožnosti uvedeno: a) místo narození; b) krevní skupina; c) fyzická data pro identifikaci (např. výška, barva očí a vlasů, jiné zvláštnosti); d) funkce a přidělení.
950	Identifikační známka: Možné doplňkové údaje	Jako doplněk k požadovanému minimálnímu obsahu může identifikační známka obsahovat: a) místo narození; b) krevní skupinu.

Kapitola D *Doporučené údaje v průkazu totožnosti*

951 Potřeby držitele

Zůstane-li v průkazu totožnosti volné místo (např. na zadní straně), měly by být v zájmu držitele na toto místo přidány některé údaje práva ozbrojeného konfliktu. Správné chování v průběhu bojové činnosti musí vyplynout ze správného výcviku, z pořádku a disciplíny. Není proto potřeba, aby každý měl v ruce psaný souhrn pravidel práva ozbrojeného konfliktu. Nikdo nebude mít čas je číst, bude-li muset okamžitě jednat nebo reagovat.
Na druhé straně však kombatant potřebuje, je-li zajat nepřítelem, určité minimum informací o své nové situaci a svých právech. Souhrnná informace tohoto druhu by mohla být v průkazu totožnosti.

952 Zmínka o povinnostech válečných zajatců při výslechu

Je-li volné místo, měla by být v průkazu totožnosti zmínka o tom, že válečný zajatec je povinen při výslechu udat pouze své jméno, hodnost, datum narození a osobní nebo pořadové číslo tak, jak je to uvedeno v průkazu totožnosti.

953 Zmínka o povinnosti zadržující mocnosti informovat zajatce o jejich právním postavení

Je-li ještě volné místo, mohl by průkaz totožnosti obsahovat zmínku o povinnosti správy tábora vyvěsit plný text Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci z roku 1949, jakož i opatření, příkazy, oznámení a publikace vztahující se k válečným zajatcům v jazyce těchto zajatců.

Oddíl 2. Rozeznávací znaky

Kapitola A *Úvod*

954 Účel

Rozeznávací znaky mají zejména ochranný význam. Osoby a objekty, které jsou jimi opatřeny, činí viditelnými a poskytují jim odpovídající právo na ochranu.

955 Znaky stanovené mezinárodními smlouvami

Rozeznávací znaky stanovené mezinárodními smlouvami mohou být dohodnuty:
a) pro celosvětové použití (např. zdravotnický znak, znak civilní obrany, znak kulturních objektů, znak staveb a zařízení obsahujících nebezpečné síly, prapor příměří – vlajka parlamentáře);

b) regionálně (např. znak historických památek stanovený Dohodou o ochraně uměleckých a vědeckých institucí a historických památek ve Washingtonu, 1935).

956 Znaky „ad hoc“ (dohodnuté pro určitý účel)

Mohou být stanoveny rozeznávací znaky „ad hoc“, které:
a) budou oznámeny protější straně pro místa konání bohoslužeb, památky apod., pro které nejsou používány obecně dohodnuté znaky;
b) budou dohodnuty mezi stranami v konfliktu (např. pro nebráněná místa, demilitarizované zóny).

Kapitola B *Druhy*

957		Ž. I, 38 Ž. II, 41 Ž. P. I, 18 Ž. P. III, 2	Vojenská a civilní zdravotnická služba. Vojenský duchovní personál. Civilní duchovní personál: jen u civilní zdravotnické služby a civilní obrany.
958		Ž. I, 44	Mezinárodní organizace Červeného kříže
959		Ž. P. I, 66	Civilní obrana
960		H. CP. 16, 17	Značené kulturní objekty: Obecná ochrana. Personál na ochranu kulturních objektů.
961		H. CP. 16, 17	Značené kulturní objekty: Zvláštní ochrana.
962		Ž. P. I, 56	Stavby a zařízení, které obsahují nebezpečné síly: Přehrady, hráze, atomové elektrárny.
963		H. IV. R, 32	Bílá vlajka (vlajka příměří), používá se při vyjednávání a kapitulaci.
964	Bude sděleno protější straně	H. IV. R, 27	Místa pro konání bohoslužeb, historické památky, muzea atd.: Pozemní válka

965[51]	H. IX, 5	Místa pro konání bohoslužeb, historické památky, muzea atd.: Námořní válka
966[52]	Washington, 3	Historické památky, muzea atd.
967[53]	Ž. IV, příloha I	Nemocniční a bezpečnostní zóny nebo místa.
968 K dohodě mezi stranami v konfliktu	Ž. P. I, 59 Ž. P. I, 60	Nebráněná místa. Demilitarizované zóny.

Kapitola C *Použití*

969 Velikost
Ž. P. I, Příloha I, 3

Rozeznávací znak bude tak velký, jak je třeba, pokud to umožní taktická situace.

970 Provedení
Ž. P. I, příloha I, 3, 15

Provedení dvoubarevného rozeznávacího znaku bude takové, aby plochy obou barev byly v potřebném poměru. Vnitřní barva, která má příliš malou plochu, by nemusela být z určité vzdálenosti viditelná (např. červený kříž nebo půlměsíc zdravotnického znaku musí být dostatečně velký na bílém pozadí; totéž platí pro modrý trojúhelník na oranžovém pozadí ve znaku civilní obrany).

971 Umístění
Ž. P. I, příloha I, 4

Rozeznávací znak bude, pokud je to žádoucí, umístěn na rovném podkladě nebo na vlajkách.
Znak bude pokrývat největší strany (plochy) osob nebo objektů (např. celá záda osoby, jednu celou boční stranu nákladního automobilu, trup lodi mezi vodní hladinou a palubou).

972 Viditelnost ze všech stran
Ž. I, 42
Ž. II, 43
Ž. IV, 18
H. CP. R, 20
Ž. P. I, 59, 60
Ž. P. I, příloha I, 4, 15, 16

Znak musí být v co největším kontrastu ke svému okolí. Pokud to taktická situace dovolí, měl by být rozeznávací znak jasně viditelný:
a) ze všech stran;
b) z co největší vzdálenosti.
Za tím účelem bude použit a umístěn dostatečný počet znaků (např. na bocích, na přídi, na zádi a na palubě lodí; v pravidelných odstupech po obvodu nemocniční zóny nebo místa velkého kulturního objektu, nebráněného území nebo demilitarizované zóny.

[51] Tento znak je prakticky nahrazen čl. 960 a 961.
[52] Tento znak je prakticky nahrazen čl. 960 a 961.
[53] Tento znak je prakticky nahrazen čl. 957 z důvodu rozšíření významu pojmů „raněný“ a „nemocný“.

973 Noc, snížená viditelnost
Ž. P. I, příloha I, 3, 15, 16

V noci nebo za snížené viditelnosti může být rozeznávací znak osvětlen nebo může svítit.
Znak může být také zhotoven z materiálů, které je činí rozpoznatelným technickými detekčními prostředky (např. fluorescentní odrazová světla, světélkování).

974 Podrobnosti personál
Ž. P. I, příloha I, 4, 15

Personál přímo vystavený bojovému nebezpečí bude nosit přilbu a oblékat oděv s rozeznávacím znakem, dovolí-li to taktická situace (např. zdravotnický a duchovní personál vykonávající své povinnosti na bojovém poli, personál civilní obrany).

975 Podrobnosti: Zdravotnické lodi
Ž. II, 43
Ž. P. I, 23

Na zdravotnických lodích bude červený kříž nebo půlměsíc ve zdravotnickém znaku tmavé barvy na bílém podkladě.

Oddíl 3. Rozeznávací signály

Kapitola A *Úvod*

976 Účel
Ž. P. I, 18, 66

Cílem rozeznávacích signálů je zlepšit možnosti identifikace (např. viditelnost v noci díky zdravotnickému světelnému signálu, větší rozsah viditelnosti díky zdravotnickému radarovému signálu). Jsou určeny v prvé řadě pro transporty (dálkové signály zvláště pro lodi a letadla).

977 Pravidlo
Ž. P. I, 18, 66

Rozeznávací signály slouží zpravidla jako doplněk k příslušným rozeznávacím znakům.

978 Dočasné zdravotnické letadlo
Ž. P. I, 18
Ž. P. I, příloha I, 5

Dočasné zdravotnické letadlo, které buď z časových důvodů, nebo pro svůj charakter nemůže být označeno rozeznávacím znakem, může užívat jen rozeznávací signály.

979 Použití
Ž. P. I, 18, 66

Používání rozeznávacích signálů bude řídit kompetentní vojenský nebo civilní orgán, který je odpovědný za používání příslušného rozeznávacího znaku.

Kapitola B *Rozeznávací zdravotnické světelné signály*

980	Definice Ž. P. I, příloha I, 6	Rozeznávacím zdravotnickým světelným signálem je blikající modré světlo. Doporučená modrá barva se získá podle následujícího trichromatického vzorce: Zelená hranice: y = 0,065 + 0,805x Bílá hranice: y = 0,400 - x Červená hranice: x = 0,133 + 0,600y Frekvence záblesků by měla být 60–100 záblesků za minutu.
981	Použití Ž. P. I, příloha I, 6	Rozeznávací zdravotnický světelný signál bude, když to dovolí taktická situace, jasně viditelný z co možná největšího počtu míst a z co největší možné vzdálenosti (např. jeden nebo několik majákových signálů, signál umístěný co nejvýše nad trupem lodi).

Kapitola C *Rozeznávací zdravotnické rádiové signály*

982	Definice Ž. P. I, příloha I, 7	Rozeznávací zdravotnický rádiový signál se skládá z rozeznávacího volacího signálu a radiotelefonické nebo radiotelegrafické zprávy, předané podle čl. 40, odd. II Rádiových pravidel (příloha k Mezinárodní telekomunikační úmluvě).
983	Zdravotnická přeprava: Pravidlo	Rozeznávacím volacím radiovým signálem zdravotnických transportů je zpravidla „MEDICAL“.
984	Zdravotnická přeprava: Pobřežní záchranné čluny	Pobřežní záchranné čluny používají jako rozeznávací volací rádiový signál „RESCUE CRAFT“ (záchranný člun) místo „MEDICAL“.

Kapitola D *Rozeznávací zdravotnické radarové signály*

985	Doporučení Ž. P. I, příloha I, 8	Zdravotnické lodě a letadla by měly být vybaveny radarem, aby byla umožněna jejich identifikace jinými loděmi nebo pozemními stanicemi vybavenými radarem.
986	Zdravotnické lodě	Zdravotnické lodě použijí radarový signál sestávající ze skupiny „YYY“ následované volacím znakem nebo jiným rozeznávacím identifikačním prostředkem lodě podle čl. 40, odd. II Rádiových pravidel (příloha k Mezinárodní telekomunikační konvenci) a kap. XIV, § 5 Mezinárodního signálního kódu (Mezivládní námořní poradní organizace).

987	Zdravotnické letadlo Ž. P. I, příloha I, 8	Zdravotnické letadlo bude používat sekundární vyhledávací radarový systém (SSR) podle přílohy 10 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví, Chicago 1944 a následných změn.

Kapitola E *Rozeznávací zdravotnický podvodní akustický signál*

988	Doporučení	Zdravotnické lodě by měly být vybaveny zařízením, které vydává podvodní signály umožňující jejich identifikaci ponorkami.
989	Definice	Rozeznávací zdravotnický podvodní akustický signál se skládá ze skupiny „YYY“ a volacího znaku nebo uznávaného prostředku identifikace lodě vysílaného Morseovou abecedou na příslušné akustické frekvenci (např. 5 kHz) podle kap. XIV, § 6 Mezinárodního signálního kódu (Mezivládní námořní poradní organizace).

Kapitola F *Ostatní signály*

990	Mezinárodně uznávané signály Ž. P. I, příloha I, 10, 11	Zdravotnická zařízení a přepravy smí používat kódy a signály stanovené: a) Mezinárodní telekomunikační unií; b) Mezinárodní organizací civilního letectví; c) Mezivládní námořní poradní organizací. Kódy a signály budou používány podle standardů, praktik a postupů stanovených těmito organizacemi.
991	Signály „ad hoc“: Pravidlo	Strany v konfliktu se mohou mezi sebou dohodnout na používání dalších rozeznávacích signálů.
992	Signály „ad hoc“: civilní obrana Ž. P. I, 66	Rozeznávací signály k identifikaci civilní obrany speciálně dohodnuté mezi stranami v konfliktu budou používány jako doplněk k rozeznávacímu znaku pro civilní obranu.

PRÁVO OZBROJENÉHO KONFLIKTU SOUHRN PRO VELITELE

Úvod

Každý stát respektuje a zajišťuje dodržování práva ozbrojeného konfliktu za všech okolností. V ozbrojených silách je povinností každého velitele zajistit ve sféře své působnosti do všech podrobností postup podle práva ozbrojeného konfliktu. Souhrn pro velitele obsahuje, bez jakýchkoliv odkazů na mezinárodní smlouvy a úmluvy to, co by měl velitel při plnění taktických úkolů vědět a dělat. Tento souhrn může být použit jak pro výcvik, tak v bojové činnosti.

Část 1. Vymezení problematiky

1	Právo ozbrojeného konfliktu	Právo ozbrojeného konfliktu se skládá z mezinárodních pravidel o způsobech a prostředcích vedení války a o ochraně jejich obětí.
2	Kombatanti	Příslušníci ozbrojených sil, jiní než zdravotnický a duchovní personál, jsou kombatanty. Odlišují se uniformami, nošením rozpoznatelného odlišovacího označení nebo alespoň veřejným nošením zbraně.
3	Váleční zajatci	Kombatanti zajatí protější stranou jsou válečnými zajatci.
4	Vojenské cíle	Vojenskými cíli jsou kombatanti (jednotlivci i bojové sestavy), vojenská zařízení a přeprava, obranná postavení, z taktického hlediska důležitá místa v terénu.
5	Civilní osoby	Civilními osobami jsou ti, kteří nenáleží k ozbrojeným silám.
6	Objekty civilního rázu	Objekty civilního rázu jsou objekty, které nejsou užívány pro vojenské účely.
7	Zvlášť chráněné osoby a objekty	Právo ozbrojeného konfliktu poskytuje zvláštní ochranu určitým kategoriím osob a objektů. K poznání (identifikování) specificky chráněných osob a objektů slouží rozeznávací znaky. Vojenská a civilní zdravotnická služba. Vojenský duchovní personál. Civilní duchovní personál: jen u civilní zdravotnické služby a civilní obrany.

Civilní obrana.

Značené kulturní objekty: obecná ochrana. Personál pro ochranu kulturních objektů.

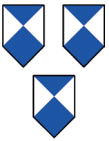

Značené kulturní objekty: zvláštní ochrana.

Stavby a zařízení, které obsahují nebezpečné síly: přehrady, hráze, atomové elektrárny.

Část 2. Regulace vedení ozbrojeného konfliktu

8	Kombatanti	Kombatanti mají právo se přímo účastnit na nepřátelství. Kombatanti mohou být předmětem útoku.
9	Vojenské objekty	Na vojenské objekty může být útočeno.
10	Civilní osoby	Civilní osoby nemají právo se přímo účastnit na nepřátelství. Civilní osoby nesmí být předmětem útoku, pokud se přímo neúčastní na nepřátelství.
11	Objekty civilního rázu	Objekty civilního rázu nesmí být napadeny, pokud se z nich nestaly vojenské cíle.
12	Zvláště chráněné osoby	Zvláště chráněné osoby se nesmí přímo účastnit na nepřátelství a nesmí být napadeny. Pokud to taktická situace dovolí, bude jim umožněno plnit jejich úkoly.
13	Zvláště chráněné objekty: Pravidlo	Zvláště chráněné objekty se nesmí stát předmětem vojenského útoku a nesmí být napadeny.
14	Zvláště chráněné objekty: Značené kulturní objekty	Imunita značeného kulturního objektu může být porušena jen v případě vojenské nezbytnosti. Porušení imunity kulturního objektu pod zvláštní ochranou může být v případě naléhavé vojenské nezbytnosti rozhodnuto na úrovni nejméně velitele divize.

15	Humánní zacházení	Civilní osoby, váleční zajatci a zajatý vojenský zdravotnický a duchovní personál musí být respektováni a bude s nimi zacházeno humánně.
16	Ranění, trosečníci	O raněné a trosečníky bude pečováno podle jejich zdravotního stavu.
17	Rukojmí	Braní rukojmí je zakázáno.
18	Ničení, plenění	Ničení, které není nutné ke splnění uloženého úkolu, a plenění jsou zakázány.

Část 3. Velitelská pravomoc a odpovědnost

Oddíl 3.1 *Všeobecná odpovědnost*

19	Respektování práva ozbrojeného konfliktu	Respektování práva ozbrojeného konfliktu je věcí udržování zákonnosti a pořádku. Velitel osobně zajistí, aby si jeho podřízení byli vědomi svých povinností, které jim vyplývají z práva ozbrojeného konfliktu a jednali v souladu s nimi.
20	Porušování práva ozbrojeného konfliktu	Velitel zajistí, aby porušování práva ozbrojeného konfliktu skončilo a aby byla přijata disciplinární nebo trestní opatření.

Oddíl 3.2 *Výcvik práva ozbrojeného konfliktu*

21	Odpovědnost	Za patřičný výcvik práva ozbrojeného konfliktu je odpovědný velitel.
22	Začlenění do normální činnosti	Výcvik práva ozbrojeného konfliktu musí být nedílnou součástí běžné vojenské činnosti.
23	Instruktor práva ozbrojeného konfliktu	Nadřízený je přirozeným instruktorem pro své podřízené při výcviku práva ozbrojeného konfliktu.

Oddíl 3.3 *Organizace*

24	Odpovědnost	Velitel stanoví kompetence a odpovědnosti svých podřízených při aplikaci práva ozbrojeného konfliktu.
25	Zdravotnická služba	Velitel organizuje a koordinuje použití (včetně viditelnosti, maskování) rozeznávacího znaku a signálů zdravotnické služby a použití zbraní personálem zdravotnické služby.
26	Spolupráce s civilními orgány	Velitel organizuje spolupráci s civilními orgány, a to zvláště stanovením kompetencí při spolupráci a určením priorit.

Oddíl 3.4 *Specifické okolnosti*

27	Boj mezi nesourodými silami	V případě boje mezi nesourodými silami usiluje nadřízený velitel o získání potřebných informací o protivníkovi, aby mohl vydat odpovídající instrukce pro činnost a chování svých podřízených.
28	Neobvyklé prostředí	Velitel vydává odpovídající instrukce pro jednotky operující izolovaně nebo ve velké vzdálenosti od zásobovací základny.

Část 4. Velení

Oddíl 4.1 *Úkol*

29	Běžný velitelský postup	Výkon velení má svůj počátek v úkolu, uskutečňuje se běžným velitelským postupem.
30	Respektování	Úkol musí být respektován a splněn.

Oddíl 4.2 *Prvky pro rozhodování*

31	Vyhledávání informací	Do rámce vyhledávání informací zahrne velitel i informace o povaze a umístění zdravotnických zařízení, kulturních objektech, přehradách, hrázích, atomových elektrárnách a o koncentraci civilních osob. Vyhledávání informací v uniformě nebo tak, že osoba neskrývá svůj status kombatanta, je legitimní.

		Mohou být použiti vyzvědači, ale nemají právo na status válečného zajatce.
32	Omezení při vyhledávání informací: Kombatanti protější strany	Zajatí kombatanti mohou být dotazováni, ale mají povinnost sdělit jen informace ke zjištění jejich totožnosti.
33	Omezení při vyhledávání informací: Civilisté protější strany	Civilní osoby protější strany nesmí být nuceny k podávání informací.
34	Zakázané vyhledávání informací: Zdravotnické transporty	Zdravotnické přepravy nesmí být použito ke shromažďování nebo převozu zpravodajských údajů.
35	Preventivní opatření	Velitel musí uvážit všechna možná preventivní opatření s cílem především zabránit nebo alespoň minimalizovat civilní oběti a škody.
36	Taktická situace	Provedení specifické akce a činnosti mohou být závislé na taktické situaci. Musí být uskutečněny, jakmile nebo pokud to plnění úkolu dovoluje.
37	Vojenská nezbytnost	Naléhavá vojenská nezbytnost může být uplatněna jen potud a v rozsahu, které právo ozbrojeného konfliktu připouští. Vojenskou nezbytností lze ospravedlnit jen taková opatření, která jsou nezbytná ke splnění úkolu.

Oddíl 4.3 *Rozhodování*

38	Odhad	Ve svém předběžném odhadu velitel předvídá možné důsledky vlastních akcí a protější strany pro civilní osoby a objekty obecně, pro specificky chráněné osoby a objekty jmenovitě.
39	Rozhodnutí	Velitel zvolí takové řešení, u kterého předpokládá nejmenší civilní oběti a škody.
40	Úkoly podřízeným	Podřízeným jsou dávány takové úkoly, které mohou splnit v souladu s právem ozbrojeného konfliktu.

Oddíl 4.4 *Kontrola plnění*

41	Účel	Pomocí kontroly velitel zajistí, aby jeho podřízení plnili své úkoly při zachovávání práva ozbrojeného konfliktu a respektu k němu.
42	Úprava (přizpůsobení)	Kontrola zahrnuje přizpůsobení situaci v průběhu boje s cílem snížit civilní ztráty a škody, jestliže to plnění úkolu dovoluje.

Část 5. Vedení vojenských operací

Oddíl 5.1 *Vedení vojenských operací obecně*

43	Ušetření civilních osob a objektů	Stálá péče bude věnována ušetření civilní populace, civilních osob a objektů civilního rázu.
44	Potřebné informace	Velitel si zajistí informace o koncentraci civilních osob, o důležitých objektech civilního rázu a o zvlášť chráněných zařízeních.
45	Zbraně	Zbraně a bojové prostředky budou vybrány a použity tak, aby se zabránilo ztrátám civilních osob a škodám na civilním majetku, které nejsou nutné ke splnění daného úkolu. Zbraně působící útrapy, kterým je možno se vyhnout, nesmějí být použity.
46	Klamání	Klamná opatření jako maskování, léčky, falešné akce a dezinformace jsou dovolena. Je zakázáno předstírat ochranný status k vyvolání důvěry protivníka: zneužitím rozeznávacích znaků, rozeznávacích signálů, vlajky příměří, předstírat vzdání se, neschopnost pro zranění nebo nemoc, užívat uniformu protější strany atd.
47	Zakázaná ochrana	Je zakázáno používat civilní osoby nebo obydlené oblasti jako ochranného štítu ke chránění vojenských jednotek, přesunů a postavení.
48	Chráněné zóny	Tam, kde byly na základě dohody zřízeny chráněné zóny a lokality (nemocniční zóny, centra obsahující památky, demilitarizované zóny, nebráněná místa), vydá odpovědný velitel instrukce pro činnost a chování blízko těchto zón a lokalit a ve vztahu k nim.
49	Spolupráce s civilními orgány	Při opatřeních, která mají být provedena civilním obyvatelstvem, bude velitel spolupracovat s příslušnými civilními orgány.

Oddíl 5.2 *Provedení útoku*

50	Výběr cíle	V rámci takticky rovnocenných alternativ budou vybrány takové směry, vojenské cíle a předměty útoku, které způsobí co nejmenší civilní škody.
51	Rozličné cíle	Útok na rozličné vojenské cíle a stanovené cíle útoku, které se nacházejí mezi nebo v těsné blízkosti objektů civilního rázu, bude proveden odděleně.
52	Ověření	Vojenský charakter cíle nebo předmětu útoku bude ověřen průzkumem a zjištěním jejich totožnosti.
53	Zbraně	Aby byly omezeny civilní oběti a škody, budou zvoleny bojové prostředky a zbraně úměrné cíli.
54	Varování	Pokud to plnění bojového úkolu dovolí, bude patřičně upozorněno civilní obyvatelstvo, ohrožené zvoleným směrováním útoku, vybráním vojenských cílů a předmětů útoku.
55	Značené kulturní objekty	Imunita značených kulturních objektů bude porušena pouze tehdy, jestliže se to pro splnění bojového úkolu stane absolutní nutností. Upozornění, učiněné předem, poskytne čas k tomu, aby byla provedena ochranná opatření a pro informování o porušení imunity.
56	Kontrola během útoku	Jestliže se v průběhu útoku přijde na to, že předmět útoku (cíl, na který se útočí) nemá vojenský charakter, velitel odkloní směr útoku nebo jej přeruší.

Oddíl 5.3 *Vedení obrany*

57	Výběr obranného postavení	V rámci takticky rovnocenných alternativ bude vybráno takové obranné postavení, které pro civilní obyvatelstvo a objekty civilního rázu představuje nejmenší nebezpečí.
58	Zbraně	Aby byly omezeny civilní oběti a škody, budou zvoleny takové bojové prostředky a zbraně, které odpovídají prostředí obranného postavení.
59	Přemístění civilních osob	Ohrožené civilní osoby a předměty budou z vojenských objektů (a jejich těsné blízkosti) přemístěny.
60	Zvláště chráněné objekty	Zvláště chráněné objekty budou označeny rozeznávacím znakem.

61	Varování	Pokud to plnění bojového úkolu dovolí, budou vydány patřičné informace a varování, týkající se obranných opatření, která ohrožují civilní osoby, tak aby se podle toho civilisté mohli chovat v případě bojové činnosti.
62	Značené kulturní objekty	Imunita značených kulturních objektů bude porušena pouze tehdy, jestliže se to pro splnění bojového úkolu stane absolutní nutností. Porušení imunity bude jen v nutném rozsahu. Upozornění předem a odstranění rozeznávacích znaků dá protější straně novou situaci jasně najevo.

Oddíl 5.4 *Přesuny a rozmístění*

63	Přesuny	Přesun (a zastávky při přesunu) v blízkosti objektů civilního rázu budou omezeny na nejmenší možnou míru.
64	Rozmístění jednotek	Dislokace bojových jednotek bude zvolena tak, aby se předešlo těsnému sousedství vojenských cílů s civilními osobami a objekty.
65	Nevyhnutelná blízkost	V případě nevyhnutelné těsné blízkosti vojenských cílů a civilních osob a objektů se bude velitel řídit těmito zásadami: a) v blízkosti důležitých koncentrací civilních osob a objektů budou umístěny pouze malé vojenské cíle; b) větší vojenské cíle budou umístěny v blízkosti méně důležitých koncentrací civilních osob a menších objektů civilního rázu.

Část 6. Chování v boji

Oddíl 6.1 *Boj*

66	Vojenské cíle	V bojové akci bude ověřen vojenský charakter předmětů útoku. V zájmu zabránění nepřiměřeným ztrátám na životech civilního obyvatelstva a civilním škodám, které by mohly vyplynout z bojové akce, budou vybrány alternativní cíle a předměty útoku, kdykoli to dovolí taktická situace.
67	Varování, doporučení	Civilnímu obyvatelstvu a civilním osobám bude dáno „ad hoc“ varování a doporučení k přemístění, k ukrytí apod.

68	Zvláště chráněné osoby, zařízení a prostředky	Bude ověřena činnost a pravé užití zvláště chráněných osob, zařízení a prostředků přepravy.
69	Značené kulturní objekty	Značené kulturní objekty, jejichž imunita je porušena, budou dále respektovány v rozsahu, v jakém to dovolí splnění bojového úkolu.
70	Chráněné zóny	Chráněné zóny budou respektovány. Pokud mají být chráněné zóny postoupeny protivníkovi nebo od něj převzaty, zajistí místně kompetentní velitelé, aby se tak stalo bez boje.
71	Vyhledání obětí	Pokud to dovolí plnění bojového úkolu, budou ranění, trosečníci a mrtví vyhledáváni a shromažďováni.
72	Protivník mimo boj, vzdání se	Na kombatanta, u kterého bylo zjištěno (nebo by mělo být zjištěno), že je mimo boj, nesmí být útočeno (vzdávající se, raněný, trosečník ve vodě, na padáku, po nouzovém seskoku z letadla). Úmysl vzdát se může být dán najevo bílou vlajkou.
73	Spolupráce s civilními orgány	Spolupráce s civilními orgány bude přispívat k redukování nebezpečí, které hrozí civilním osobám a objektům civilního rázu.

Oddíl 6.2 *Zajaté osoby a ukořistěný materiál*

74	Kombatanti protější stran	Zajatí kombatanti protější strany budou odzbrojeni, bude s nimi zacházeno humánně jako s válečnými zajatci a budou odsunuti do týlu. O zajatce, kteří čekají na odsun, bude pečováno.
75	Ranění, trosečníci	O raněné a ztroskotané kombatanty protější strany bude pečováno a budou odsunuti do týlu.
76	Mrtví	Je pravidlem, že je zjištěna totožnost mrtvého a poté je individuálně pohřben na zemi nebo na moři či provedena jeho kremace. Osobní svršky zemřelého budou shromážděny a odeslány do týlu.
77	Vojenská zdravotnická služba protější strany	Zajatému zdravotnickému personálu, zabranému zařízení a přepravním prostředkům nepřátelské protější strany bude umožněno pokračovat v plnění jeho úkolů, dokud to bude vyžadovat péče o raněné a trosečníky. Ozbrojený personál však bude odzbrojen. Nejsou-li již tento personál, zařízení a prostředky přepravy potřebné pro péči o raněné a trosečníky, budou přemístěny. Zdravotnický personál bude poslán do týlu.

78 Vojenský duchovní personál protější strany

Se zajatým vojenským duchovním personálem protější strany bude zacházeno obdobně jako s jeho zajatým zdravotnickým personálem.

Oddíl 6.3 *Jiné než nepřátelské kontakty se stranou v konfliktu*

79 Informace, varování, výzvy

Informace, varování a výzvy budou adresovány protější nepřátelské straně za účelem zabránění nebo zmenšení nebezpečí pro civilní osoby a objekty anebo v úsilí napomoci respektování práva ozbrojeného konfliktu.

80 Přerušení boje

Mezi stranami v konfliktu může být dohodnuto místní přerušení boje i jiná opatření. Na nižších úrovních mohou být tato opatření velmi jednoduchá a mohou být dohodnuta ústně: hlasem, rádiem, parlamentářem s bílou vlajkou (vlajkou příměří). Na vyšších úrovních a pro déle trvající přerušení boje budou uzavřeny písemné dohody.

Oddíl 6.4 *Opatření po boji*

81 Znovuobnovení normálních podmínek

Jakmile to plnění vojenských úkolů dovolí, budou dočasně odsunuté osoby a předměty vráceny na původní místo a bojové oblasti budou uvedeny do původního stavu.

82 Spolupráce s civilními orgány

Místně příslušní velitelé nabídnou civilním orgánům spolupráci, jakmile to dovolí plnění jim uložených úkolů.

Část 7. Přeprava

Oddíl 7.1 *Provádění přepravy*

83 Zásady přepravy

Vojenské, zdravotnické a civilní prostředky přepravy budou působit odděleně v míře, kterou plnění úkolu dovolí.

84 Nemožnost oddělení

Není-li pro společné cesty a v překládacích oblastech oddělení přepravy možné, bude současná přítomnost vojenských, zdravotnických a civilních osob, zařízení a prostředků přepravy omezena na co nejkratší dobu.

Oddíl 7.2 *Přemístění zajatých osob a ukořistěného materiálu*

85	Zásada přemístění	Přemístění zajatých nepřátelských kombatantů bude provedeno co nejrychleji a za podobných podmínek, za jakých je přepravován vlastní vojenský personál.
86	Přemístění zajatců	Váleční zajatci budou přemísťováni po velitelské linii nebo po zásobovací trase na shromažďovací místo a odtud pak do táborů válečných zajatců.
87	Tranzitní tábory	Pokud zajatci musejí projít tranzitními tábory, bude jejich pobyt v těchto táborech krátký.
88	Přemístění raněných zajatců	Ranění zajatci budou přemísťováni zdravotnickým odsunem nebo po zásobovací trase do táborů válečných zajatců.
89	Přemístění tělesných ostatků	Tělesné ostatky, které nebyly pohřbeny nebo zpopelněny na místě, budou přemístěny tam, kde mohou být identifikovány a pohřbeny. S tělesnými ostatky vyloženými z lodí se bude zacházet stejně.
90	Přemístění zajatého zdravotnického personálu, prostředků přepravy a materiálu	Zajatý vojenský zdravotnický personál, ukořistěné zdravotnické prostředky přepravy a zdravotnický materiál budou přemístěny příslušnou trasou, pokud jich již není potřeba pro péči o raněné.
91	Přemístění zajatého duchovního personálu	Zajatý vojenský duchovní personál bude přemístěn obdobně jako zajatý vojenský zdravotnický personál.
92	Dotazování	Při dotazování jsou váleční zajatci a příslušníci zajatého vojenského zdravotnického a duchovního personálu povinni udat pouze své příjmení, jméno, hodnost, datum narození, osobní nebo pořadové číslo či jim rovnocennou informaci.
93	Zjištění totožnosti	Jakmile to dovolí plnění uloženého úkolu, bude zjištěna totožnost válečných zajatců (a zajatého vojenského zdravotnického a duchovního personálu).

Oddíl 7.3 *Zásobování*

94	Zásady zásobování	Jiné než zdravotnické předměty a zboží dodané ozbrojeným silám jsou vojenským cílem, nezávisle na tom, jaké osoby a prostředky přepravy jsou pro jejich přepravu použity.
95	Zdravotnické dodávky	Vojenské zdravotnické dodávky půjdou zpravidla zdravotnickou zásobovací trasou a budou přepravovány vojenským zdravotnickým personálem a prostředky přepravy.

Oddíl 7.4 *Zdravotnická přeprava*

96	Zásada zdravotnické přepravy	Zdravotnická přeprava je vedena po zdravotnických cestách a trasách pro zásobování a evakuaci. Na nižších úrovních sledují velitelskou linii.
97	Vzdálenost od vojenských cílů	Zdravotnická přeprava bude vedena a udržována v dostatečné vzdálenosti od vojenských cílů.
98	Identifikace	Použití rozeznávacích znaků a signálů by mělo být přizpůsobeno taktické situaci: a) v bojových oblastech: může být nutné použití menších znaků, více maskování, zřídka kdy použití nebo vůbec nepoužití signálů; b) směrem k týlu: je možné použití větších znaků, méně maskování, menší omezení pro používání signálů.

Část 8. Týlové oblasti

99	Tábory válečných zajatců	Tábory válečných zajatců nebudou umísťovány v oblastech, které jsou vystaveny ohrožení bojovou činností. Kdykoliv to vojenské okolnosti dovolí, budou tyto tábory označeny písmeny „PW“ nebo „PG“.
100	Tábory internovaných civilních osob	Tábory pro internované civilní osoby nebudou umísťovány v oblastech vystavených ohrožení bojovou činností. Kdykoliv to vojenské okolnosti dovolí, budou tyto tábory označeny písmeny „IC“.
101	Spolupráce s civilními orgány	Velitel organizuje spolupráci s civilními orgány s cílem zajistit ochranu a přijímání preventivních opatření v zájmu civilního obyvatelstva.

102	Podpora civilním orgánům	Velitel umožňuje a podporuje, jestliže mu to plnění uloženého úkolu dovoluje, plnění úkolů civilní zdravotnickou službou, civilní obranou a ochranu civilních objektů.

Část 9. Okupace

103	Okupační zásada	Okupační mocnost je povinna zajistit podmínky k životu, pořádek a bezpečnost. Může proto vynucovat, aby obyvatelé starší 18 let pracovali ve veřejných službách.
104	Obyvatelstvo	Okupační mocnost musí zacházet s obyvatelstvem humánně. Žádnými opatřeními okupační mocnosti nebudou obyvatelé zbaveni práv, která jim vyplývají z práva ozbrojeného konfliktu.
105	Bezpečnostní opatření	Okupační mocnost může z bezpečnostních důvodů: a) internovat demobilizované příslušníky ozbrojených sil okupovaného území; b) nanejvýše určit obyvatelům místo pobývání anebo je internovat.
106	Bojové akce	Obyvatelé okupovaného území se mohou organizovat jako hnutí odporu. Takové hnutí musí splňovat požadavky kladené na ozbrojené síly. Pravidla pro přípravu a provádění bojových operací a následná opatření se vztahují také na bojové akce na okupovaném území.

Část 10. Neutralita

107	Nenarušitelnost prostoru neutrálního státu	Národní prostor (území, teritoriální vody a vzdušný prostor nad nimi) neutrálního státu je nenarušitelný.
108	Povinnosti stran ozbrojeného konfliktu	Bojující strany nesmějí proniknout do neutrálního prostoru s výjimkou prostého průjezdu teritoriálními vodami nebo v případě, kdy neutrální stát vyslovil souhlas.
109	Povinnost neutrálního státu	Neutrální stát má povinnost zajistit respektování své neutrality. Jestliže se to ukáže jako potřebné, použije při odporu proti porušení neutrality své ozbrojené síly. Akce ozbrojených sil neutrálního státu budou vždy úměrné vážnosti porušení jeho neutrality.

110	Internování ozbrojených sil válčících stran	Příslušníci ozbrojených sil stran konfliktu, kteří byli vpuštěni na území neutrálního státu nebo zadrženi v jeho prostoru, budou internováni až do skončení nepřátelství (výjimky tvoří příslušná pravidla upravující postavení válečných zajatců po zdařilém útěku a průjezd raněných a nemocných kombatantů strany v konfliktu.)

PRÁVO OZBROJENÉHO KONFLIKTU
Pravidla pro chování v boji

(Návod pro výcvik roty; může být analogicky použit pro jiné jednotky)

Pravidla boje
1. Bojuj jen s kombatanty.
2. Útoč jen na vojenské cíle.
3. Ušetři civilní osoby a objekty.
4. Omez ničení jen na to, co si vynucuje splnění tvého bojového úkolu.

Kombatanti protější strany, kteří se vzdávají
1. Ušetři je.
2. Odzbroj je.
3. Zacházej s nimi humánně a chraň je.
4. Předej je svému veliteli.

Ranění kombatanti protější strany
1. Shromáždi je.
2. Pečuj o ně.
3. Předej je svému veliteli…
4. …nebo nejbližšímu zdravotnickému personálu.

Civilní osoby
1. Respektuj je.
2. S těmi, kteří jsou v tvé moci, zacházej humánně.
3. Chraň je před špatným zacházením; msta a braní rukojmí je zakázáno.
4. Respektuj jejich vlastnictví a majetek; nenič a nezcizuj jej.

Rozeznávací znaky

Zdravotnická služba, duchovní personál (vojenský a civilní)

Civilní obrana

Kulturní objekty: památky, důležitá místa pro bohoslužby, muzea

Přehrady, hráze, atomové elektrárny

Bílá vlajka (prapor příměří, používaný pro vyjednávání a pro vzdání se)

1. Respektuj osoby a objekty, označené těmito znaky.
2. Nech tyto osoby plnit jejich úkoly, pokud není přikázáno jinak.
3. Nech tyto budovy, zařízení a památky nedotknuté a nevstupuj do nich, pokud není přikázáno jinak.
4. Nech tato vozidla, lodi a letadla pokračovat v cestě, nevstupuj do nich, pokud není přikázáno jinak.

PRÁVO OZBROJENÉHO KONFLIKTU
Program výcviku

K dosažení potřebných výsledků ve výcviku práva ozbrojeného konfliktu se doporučuje použít výcvikové listy.
Instruktor si musí uvědomit, koho bude cvičit.
Ze skutečných potřeb cvičených vyplyne účel výcviku, tj. konečný výsledek, kterého je třeba výcvikem dosáhnout.
Kategorizace cvičených a jejich potřeb umožní vypracování základního plánu výcviku, v němž je stanoveno, kdo je odpovědný za výcvik a za metody, které budou použity, místo a doba konání výcviku. Na základě takového plánu stanoví instruktor podrobně svůj postup při výcviku.

Následuje:
– čistý výcvikový list
– vyplněný výcvikový list pro výcvik družstva

(Čistý list)

Program výcviku práva ozbrojeného konfliktu pro specifickou kategorii příslušníků ozbrojených sil.

1. **Kdo bude cvičen**

2. **Účel výcviku** (konečný výsledek, kterého má být dosaženo)

3. **Plán výcviku**

a) odpovědný za výcvik:
b) metoda:
c) kde?
d) kdy?

4. Podrobný popis výcviku

(Vyplněný výcvikový list – příklad vyplnění *kurzívou*)

Program výcviku práva ozbrojeného konfliktu pro specifickou kategorii příslušníků ozbrojených sil

1. Kdo bude cvičen
pěší četa

2. Účel výcviku (konečný výsledek, kterého má být dosaženo)
zacházení se zajatými kombatanty protivníka

3. Plán výcviku
a) odpovědný za výcvik: *velitel roty*
b) metoda: *výlučně praktická*
c) kde? *v poli, v různých terénech*
d) kdy? *během každého taktického přesunu a bojového cvičení čety*

4. Podrobný popis výcviku
– *útok čety, vyúsťující v boj (velmi krátký)*
– *zajetí jednoho z útočníků*
– *jeho odzbrojeni*
– *humánní zacházení s ním a je-li potřeba, jeho ochrana*
– *péče v případě, je-li raněn*
– *organizování jeho odsunu*

Alternativy:
Zajetí
– *dvou nebo tří kombatantů místo jednoho*
– *zraněný zajatec*
– *mrtvý kombatant protivníka*
– *zdravý, raněný a mrtvý zajati najednou*

Taktická situace
– *družstvo v útoku*
– *družstvo v obraně*
– *družstvo v přesunu*
– *družstvo v rámci roty*
– *družstvo v samostatném postavení*
– *družstvo bez vozidel*
– *družstvo s vozidly*

Poznámka: *ve všech případech budou útočníky představovat vojáci z jiného družstva dané čety.*

DODATEK

Tento dodatek zahrnuje změny, k nimž od prvního vydání této publikace F. de Mulinena došlo v oblasti práva ozbrojeného konfliktu, a které jsou zahrnuty v tomto revidovaném a aktualizovaném znění.

Místo v textu	Doplněný text

Úvod

1. Současné právo ozbrojeného konfliktu

4. **Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám** přijatý v roce 2005	Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o přijetí dalšího rozeznávacího znaku (Protokol III). Tzv. červený krystal, který má stejnou ochrannou a rozlišovací hodnotu jako červený kříž a červený půlměsíc. Publikován byl sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 85/2007 Sb.m.s.
6. **Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu** z roku 1999	Protokol ve vztazích mezi stranami doplňuje úmluvu, umožňuje preventivní opatření při útoku a nepřátelských akcích, ochranu kulturních statků na okupovaných územích, poskytnutí zvýšené ochrany kulturních statků a ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu jiné než mezinárodní povahy. Byl publikován sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 71/2007 Sb.m.s.
7. **Úmluva o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení** z roku 1972	Touto úmluvou se smluvní státy zavazují, že nebudou nikdy a za žádných okolností vyvíjet, vyrábět, hromadit nebo jakýmkoli jiným způsobem získávat nebo mít v držení mikrobiologické nebo jiné biologické agenty nebo toxiny jakékoli původu či způsobu výroby, a to takových druhů a v takovém množství, které nejsou určeny k preventivním, ochranným nebo jiným mírovým účelům, zbraně, zařízení nebo nosiče určené k použití takových agentů nebo toxinů k nepřátelským účelům nebo v ozbrojeném konfliktu. Úmluva byla publikována byla Vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 96/1975 Sb.

9. **Úmluva o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení** z roku 1997

Úmluva zakazuje použití, skladování, výrobu a převod protipěchotních min, tj. min zkonstruovaných tak, aby explodovaly přítomností, blízkostí nebo kontaktem osoby, a způsobujících zneschopnění, zranění či usmrcení takové osoby. Úmluva byla publikována sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 29/2000 Sb.m.s.

11. **Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte** z roku 2000

Opčním protokolem se smluvní strany zavazují přijmout všechna proveditelná opatření k zabezpečení toho, aby se příslušníci jejich ozbrojených sil, kteří nedosáhli věku osmnácti let, přímo neúčastnili bojových akcí a aby osoby, které nedosáhly věku osmnácti let, nebyly povinně povolávány do jejich ozbrojených sil. Publikován sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 45/2003 Sb.m.s.
Na základě tohoto Opčního protokolu ČR oznámila, že minimální věk pro dobrovolný vstup do ozbrojených sil je 18 let. Toto prohlášení je provedeno zákonem o vojácích z povolání č. 221/1999 Sb.

12. **Římský statut o zřízení Mezinárodního trestního soudu** z roku 1998

Římským statutem byl ustaven první stálý Mezinárodní trestní soud, který je oprávněn vykonávat jurisdikci nad osobami, které spáchaly nejzávažnější zločiny (zločin genocidia, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny a zločiny agrese), kterými je dotčeno mezinárodní společenství jako celek. Mezinárodní trestní soud má komplementární (doplňkovou) úlohu vůči národním trestním jurisdikcím. Sídlo soudu je zřízeno v Haagu v Nizozemí.
Římský statut vstoupil v platnost v roce 2002. Česká republika k němu přistoupila v roce 2009. Římský statut byl publikován sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 84/2009 Sb.m.s.

13. **Úmluva o kazetové munici** z roku 2008

Úmluvou se smluvní strany zavázaly nepoužít kazetovou munici, stejně tak je zakázán její vývoj, výroba, získávání a skladování kazetové munice. Dále platí zákaz ponechání si kazetové munice, ale i jejího převodu na jiné státy či subjekty. Úmluva se vztahuje výhradně na kazetovou munici, ne na miny. Úmluva byla publikována sdělením Ministerstva zahraničních věcí č.18/2012 Sb.m.s.

Hlavní mezinárodní smlouvy práva ozbrojeného konfliktu

1. Všeobecné a pozemní

– Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954; Haag, 26. března 1999 — H. CP. P II
– Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o přijetí dalšího rozeznávacího znaku (Protokol III); Ženeva 8. prosince 2005 — Ž. P. III

5. Zbraně

Další protokoly k Úmluvě o zákazu nebo omezení určitých druhů konvenčních zbraní z 10. října 1980:

- Protokol o oslepujících laserových zbraních (Protokol IV); Ženeva 13. října 1995 — Ž. CW. P. IV
- Protokol o zákazu nebo omezení používání min a podobných prostředků (Protokol II ve znění ze dne 3. 5. 1996); Ženeva 3. května 1996
- Protokol o výbušných zbytcích války (Protokol V); Ženeva 28. listopadu 2003 — Ž. CW. P. V

– Úmluva o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení; Oslo, 18. září 1997 — Ottawa
– Úmluva o kazetové munici; Dublin 30. května 2008 — Dublin

Části 1. – 9., Přílohy 1, 2

73 Rozeznávací znak
Ž. P. III 2

Další ekvivalent ke znaku červeného kříže:
červený čtvercový rámec na bílém poli (Znak Protokolu III, tzv. **červený krystal**).

100a Definice: Zvýšená ochrana
H. CP. P II 10, 11, 24

Kulturním statkům lze poskytnout „zvýšenou ochranu", pokud splňují následující tři podmínky:
a) jedná se o kulturní dědictví nejvyššího významu pro lidstvo;
b) jsou chráněny odpovídajícími vnitrostátními právními a administrativními opatřeními, která uznávají jejich výjimečnou

		kulturní a historickou hodnotu a zajišťují nejvyšší úroveň ochrany; c) nejsou využívány pro vojenské účely nebo k zaštítění vojenských objektů a strana, která má tyto kulturní statky pod kontrolou, učinila prohlášení, že takto využívány nebudou. Podmínkou statusu zvýšené ochrany je zápis kulturního statku na seznam vedený Výborem pro ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, který je zřízen tímto Druhým protokolem k Haagské úmluvě (zřízený dle H. CP. P II čl. 24).
100b	Pravidlo: Imunita kulturních statků pod zvýšenou ochranou H. CP. P II 12	Je zakázáno a) vést útok proti kulturním statkům pod zvýšenou ochranou; b) jakékoli využití těchto statků a jejich okolí k podpoře vojenských akcí.
161	Národní organizace Červeného kříže a Červeného půlměsíce Ž. P. III 3	Od r. 2006 se za národní organizaci (společnost) Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, na níž se vztahují uvedená ustanovení Ž. I–IV a Ž. P. I, považuje i Společnost Davidovy hvězdy v Izraeli; jako svůj identifikační znak užívá znak červeného krystalu, do nějž je vložena červená šesticípá hvězda.
437a	Kulturní statky pod zvýšenou ochranou H. CP. P II 13, 14	Kulturní statky pod zvýšenou ochranou nemohou pozbýt své imunity ani v případě nevyhnutelné vojenské nezbytnosti. Ochrany mohou pozbýt jen za situace, kdy by svým využitím představovaly vojenský objekt (nutno však dát předchozí varování) a jen po takovou dobu, nebo pokud by jim Výbor pro ochranu kulturních památek pozastavil/zrušil jejich status.
447a	Kulturní statky pod zvýšenou ochranou H. CP. P II 12	Kulturní statky pod zvýšenou ochranou ani jejich okolí nesmí být využity na podporu vojenských akcí.
830	Národní organizace Červeného kříže a Červeného půlměsíce Ž. P. III 3	Od r. 2006 se za národní organizaci (společnost) Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, na niž se vztahují uvedená ustanovení Ž. IV a Ž. P. I, považuje i Společnost Davidovy hvězdy v Izraeli; jako svůj identifikační znak užívá znak červeného krystalu, do nějž je vložena červená šesticípá hvězda

923a	Zákaz protipěchotních min Ottawa Ž. CW. P. II, 4	Je zakázáno používat protipěchotní miny, tj. miny zkonstruované tak, aby explodovaly přítomností, blízkostí nebo kontaktem osoby, a způsobující zneschopnění, zranění nebo usmrcení osoby nebo osob. Miny zkonstruované tak, aby explodovaly přítomností, blízkostí nebo kontaktem vozidla, na rozdíl od osoby, a vybavené zařízením, které znemožňuje manipulaci, se nepovažují za protipěchotní miny.
923b	Zákaz kazetové munice Dublin	Je zakázáno používat kazetovou munici, tj. konvenční munici zkonstruovanou tak, aby rozptýlila nebo vypustila výbušnou submunici, která každá má hmotnost nižší než 20 kg. Nejde o zakázanou munici, pokud obsahuje méně než 10 ks submunice, která každá (a) má hmotnost více než 4 kg, (b) je konstruována tak, aby rozpoznala a zasáhla jediný konkrétní cíl a (c) je vybavena elektronickým samodestrukčním a samodezadjustačním mechanismem. Za zakázanou munici se dále nepovažuje munice určená k vypouštění infračervených klamných cílů, dýmu, pyrotechnických prostředků, dipolových odražečů nebo munice s elektrickými či elektronickými účinky.
923c	Zákaz oslepujících laserových zbraní Ž. CW. P, IV, 1, 3	Je zakázáno používat laserové zbraně specificky sestrojené tak, aby jejich výlučným bojovým účinkem nebo jedním z jejich bojových účinků bylo způsobení trvalého oslepnutí nechráněného zraku. Zákaz se nevztahuje na laserové systémy (včetně těch užívaných proti optickým zařízením), které mohou způsobit oslepnutí v rámci náhodného nebo průvodního účinku při jejich legitimním vojenském použití.
957	Doplnění znaku červeného krystalu Ž. P. III 2	

Právo ozbrojeného konfliktu – souhrn pro velitele

7	Zvlášť chráněné osoby a objekty Ž. P. III 2	Doplnění znaků červeného kříže a červeného půlměsíce o znak červeného krystalu.

Právo ozbrojeného konfliktu – pravidla pro chování v boji

	Rozeznávací znaky Zdravotnická služba, duchovní personál Ž. P. III 2	Doplnění znaků červeného kříže a červeného půlměsíce o znak červeného krystalu.

POZNÁMKY

POZNÁMKY

POZNÁMKY

VĚCNÝ REJSTŘÍK

Vyhledávané slovo	Číslo pravidla
A	
Akce: viz chování v akci	
B	
Bílá vlajka příměří	488, 540, 963
C	
Civilní objekty	
– definice	57–59
– případ pochybnosti	59
– chráněné objekty	209
– rozlišení od vojenských cílů	387
– preventivní opatření	345–346
– zásady vedení vojenských operací	385–390
– zásady vedení boje	454–456
Civilní obrana	
– definice, účel	62, 85–95
– opatření výkonných a správních orgánů	159, 212, 219, 220, 223, 224
– organizace velení	309, 321
– vedení vojenských operací	391, 407, 415–417, 427
– chování v boji	474–476, 493
– týlové oblasti	758, 759
– okupace	817
Civilní osoby	
– definice	51–54
– případ pochybnosti	52
– chráněné osoby	208
– rozlišení od kombatantů a voj. cílů	387
– preventivní opatření	345–346
– zásady vedení vojenských operací	385–390
– zásady vedení boje	454–456
Civilní záležitosti	
– spolupráce obecně	316–325
– rozhodování	375–378
– vedení operací obecně	425–427
– boj	491–495
– opatření po ukončení boje	549–552
– provádění přepravy	566–569
– týlové oblasti	755–774
– okupovaná území	807–839

Č
Časový faktor při rozhodování 356–358

D
Demilitarizované zóny
- definice, odvolací podmínky 62, 112–116
- přípravná opatření 159, 179, 219, 220, 222–224
- velitelská pravomoc a odpovědnost 309
- vedení vojenských operací 391, 407, 415–424, 427
- boj 474, 476, 480–482
- týlové oblasti 758–760

Dohody
- speciální 26, 179
- obecné 542–544
- mezi ozbroj. silami stran v konfliktu 418
- zdravotnická přeprava 630–633

Duchovní personál a církevní objekty
- definice 81–84
- status 61–62, 212, 219, 223–224
- přípravná opatření 159
- velitelská pravomoc a odpovědnost 309
- vedení vojenských operací 391, 415–417, 427
- doporučení pro chování v akci 459, 474–475, 493, 523–525, 532
- přeprava 598–599, 613–613
- týlové oblasti 648, 709–710, 746–748, 754, 758–759

E
Eskalace ozbrojeného konfliktu:
viz Ozbrojený konflikt: vývoj
Evakuace
- válečný zajatci 570–580
- ranění, nemocní, trosečníci 581–587
- mrtví 588–593
- vojenský zdrav. personál protější strany 594–597
- vojenský duch. personál protější strany 598–599
- vojenské předměty protější strany 600–604

H
Hráze: viz zařízení a stavby obsahující
nebezpečné síly

Ch
Chování v boji
- boj 454–495
- zajaté osoby a ukořistěné prostředky 496–532
- jiné než nepřátelské kontakty s protivníkem 533–534
- opatření po ukončení boje 545–552

I

Identifikace: individuální dokumenty
- průkazy totožnosti 163, 939–944, 948–949, 951–953
- identifikační známky 164, 945–948, 950

Identifikace: rozeznávací signály
- zdravotnická služba 75
- civilní obrana 92
- společná obecná ustanovení 976–992

Identifikace: rozeznávací znaky
- zdravotnická služba 73–74, 957
- civilní obrana 91, 959
- kulturní objekty 103–105, 960–961
- stavby obsahující nebezpečné síly 109, 962
- demilitarizované zóny 116, 968
- nebráněné lokality (místa) 423, 968
- společná obecná ustanovení 954, 975

Improvizované akce: viz časový faktor při rozhodování

Imunita: viz přerušení imunity značených kulturních objektů

Informace
- vyhledávání informací 338–344
- účinky klamání 400–410
- povolené 338–339
- nedovolené 340–344
- výslech válečných zajatců 576

Informace o osobách: shromažďování a přenos
- váleční zajatci 577–580, 682–685, 726, 727
- ranění, nemocní a trosečníci 510, 587, 732
- mrtví 511, 513–516, 518, 588–593, 933, 736–739
- Národní informační kancelář 157, 580, 587, 591–592, 601, 725–726, 733, 737, 739
- Evidence hrobů 158, 590, 593, 725, 736, 738
- Ústřední pátrací služba 244, 685, 725
- ochranná mocnost 239–243, 725, 790, 794
- Mezinárodní výbor Červeného kříže 242–243, 725
- trestní žaloby válečných zajatců 790

Informace požadované
- boje mezi nerovnými silami 327
- vedení vojenských operací 391–392, 415–416

J

Jaderné elektrárny: viz zařízení a stavby obsahující nebezpečné síly

K
Kombatanti
– definice 47–50, 210
– rozlišení od civilních osob a objektů 387
Kontaktní zóny (pásma dotyku) 630
Kořist: viz zadržené vojenské prostředky protivníka
Kulturní objekty: značené
– definice 62, 98–106
– opatření výkonných a správních orgánů 159–160, 212, 219–221, 223–226, 259
– velitelská odpovědnost a pravomoc 309, 322
– vedení vojenských operací 391, 407, 415–424, 427, 437, 447, 453
– chování v akci 474–478, 480–482, 493
– týlové oblasti 758–760
– okupace 818
Kulturní objekty a místa pro konání bohoslužeb
– vymezení problematiky 62, 96–97
– opatření výkonných a správních orgánů 159, 219–220, 223–224
– velitelská odpovědnost a pravomoc 309, 322
– vedení vojenských operací 391, 415–417, 427
– chování v akci 474, 476
– týlové oblasti 758–759

L
Léčky (klamání)
– pravidlo 400
– povolené 401–402
– nedovolené 403–404
– zakázané 405–410

M
Mezinárodní výbor Červeného kříže
– obecně 157, 242–244, 246
– konkrétní funkce 541, 649, 650, 699, 719, 725, 790
Miny: viz zbraně
Mnohonárodní síly a související problematika 313–315
Mrtví
– obecně, pravidlo 127
– opatření v situaci ozbrojeného konfliktu 230, 261–262
– vyhledávání obětí boje 483–485
– zadržení 487, 490, 511–518
– evakuace 588–593
– týlové oblasti 733–739

N
Národní informační kancelář
– obecně 157–158, 182

– konkrétní funkce 580, 587, 591–592, 601, 650, 725–727, 733, 737, 739
Národní společnosti Červeného kříže a Červeného půlměsíce 161, 830
Nebezpečné síly: viz zařízení a stavby obsahující nebezpečné síly
Nebráněné lokality (místa)
– vedení vojenských operací 391, 407, 419–424, 427
– chování v akci 480–482
Neutralita
– definice, pravidlo 863–869
– konkrétní ustanovení o neutralitě 870–891
– zajišťování neutrality 892–903
– bojové akce v neutrálním prostoru 904–910

O
Oblast fyzicky kontrolovaná
– podmínka vzniku vnitrostátního ozbrojeného konfliktu (Dodat. prot. II) 34
– vyjmuté zóny a podobné oblasti 411–414, 471–473
– zdravotnická přeprava 628–635
Obrana
– vedení vojenských operací 385–427
– vedení obrany 439–447
Ochranné mocnosti
– obecně 182, 239–242
– konkrétní funkce 541, 649–650, 676, 669, 719, 725, 790, 794, 841
Okolnosti: specifické
– pravidlo 176–177
– boj mezi nerovnými silami 326–329
– činnost v neobvyklém prostředí 330–331
– neobvyklé okolnosti při zásobování a evakuaci 332–334
Okupace
– definice, pravidla 800–806
– konkrétní opatření při okupaci 807–848
– správa výkonu okupace 849–856
– bojové akce na okupovaném území 857–862
Organizace velení
– organizační zásady 297–299
– operační a geografický kontext 300–308
– zvlášť chráněné osoby a objekty 309–312
– mnohonárodní síly a související problematika 313–315
– spolupráce s civilními orgány 316–325

Ozbrojený konflikt: kategorie
– mezinárodní 5
– vnitrostátní 30–35
Ozbrojený konflikt: vývoj
– počátek 129–130
– eskalace 131–140
– de-eskalace a konec 141–144
– přípravná opatření v době míru 145–166
– regulace průběhu konfliktu 167–253
– opatření po ukončení konfliktu 254–262
Ozbrojené síly
– definice 36
– organizace 37
– děti 38
– občané nepřátelské mocnosti 39
– odpovědnost strany v konfliktu 40
– disciplína 41
Oznámení (notifikace) protivníkovi
– obecně 180
– jednostranná sdělení, nebráněná místa 419, 538
– zdravotnické transporty 623–624, 629, 633

P
Porušování práva ozbrojeného konfliktu:
viz trestní záležitosti
Prapor: viz bílá vlajka příměří
Pravidla boje
– regulace průběhu ozbroj. konfliktu 176–177
– velitelská pravomoc 268, 326, 328
– pravidla pro použití síly 373
– proporcionalita (ROE) 389, 413
– okupace 849
– neutralita 892
Právo ozbrojeného konfliktu
– obyčejové právo 2
– smluvní právo 2
– Martensova klausule 4
– Ženevské právo 9
– Haagské právo 8
– Smíšený typ práva 10
– Výcvik práva ozbrojeného konfliktu 274–296
Prostředky boje: viz zbraně
Prostředníci
– Ochranná mocnost 239–242
– Mezinárodní výbor Červeného kříže 242–243, 246
– Ústřední pátrací služba 244
– UNESCO 245–246

– vojenské jednotky OSN 247–248
Provádění operací
– zásady 385–427
– vedení útoku 428–438
– vedení obrany 439–447
– přesuny a rozmístění 448–453
Přípravná opatření v době míru
– pravidlo 145–166
– opatření velitele 365
– vedení útoku 428–438
– vedení obrany 439–447
– zásady boje 454–485, 533–534
Přehrady: viz zařízení a stavby obsahující nebezpečné síly
Přerušení imunity značených kulturních objektů
– status 225–226
– útok 437
– obrana 447
– přesuny a místa rozmístění 453
– naléhavá vojenská nezbytnost 477
Přesuny a rozmístění 448–453
Přiměřenost (Proporcionalita)
– definice 389
– neutralita 909
– zbraně 913

R
Ranění, nemocní, trosečníci
– definice 123–126
– status při ozbroj. konfliktu 229
– vyhledávání obětí boje 483–486
– zadržení a způsob zacházení se zadrženými oběťmi boje 487–490, 504–510
– evakuace a zacházení v týlu 581–587
Represálie (odvetná opatření) 231–237
Rozhodování: viz výkon velení
Rozeznávací signály: viz identifikace

S
Specifické okolnosti: viz okolnosti
Správa pro evidenci válečných hrobů
– obecně 158, 182
– zvláštní (konkrétní) funkce 590, 593, 650, 725, 736, 738

T
Taktická situace
– pravidlo 347
– humanitární hledisko 348
– vojenské hledisko 349
– podřízení taktické situaci 350–351
Transport (přeprava)
– zásady 553–569
– odsun (evakuace) osob a předmětů 570–604
– zásobování 605–614
– zdravotnické transporty 615–637
Trestní záležitosti
– porušování práva ozbrojeného konfliktu 775–780
– soudní řízení 781–784
– stíhání válečných zajatců 785–797
– stíhání cizinců 798–799
– okupace 840–848
Triky nebo válečné lsti: viz léčky
Týlové oblasti
– zásady týlového zabezpečení 636–662
– zacházení se zajatými osobami a ukořistěného materiálu 663–754
– spolupráce s civilními orgány 755–774
– trestní záležitosti 775–779

U
UNESCO – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu 160, 245–246
Ustanovení typu lidských práv: viz základní ochrana
Ústřední pátrací služba
– obecně 157, 182, 244, 246
– zvláštní funkce 650, 685, 725
Útok
– vedení vojenských operací obecně 385–427
– vedení útoku 428–438
Uzavřené (vyjmuté) zóny
– pravidlo pro vedení operací 411–414
– pravidlo pro chování v akci 471–473

V
Válečná kořist: viz zadržené vojenské prostředky protivníka
Válečné lsti nebo triky: viz léčky
Válečné oběti
– viz váleční zajatci
– viz ranění, nemocní, trosečníci

– viz mrtví
Váleční zajatci
– definice 117–122
– status 228
– způsob zacházení 487–490
– způsob zacházení v zajetí 496–503
– odzbrojení, pátrání 489, 499
– evakuace 570–580
– výslech 576
– nebezpečné práce, odminování 500, 715
– zacházení v týlu 663–727
Velitelská pravomoc a odpovědnost
– všeobecná povinnost 263–273
– výcvik práva ozbrojeného konfliktu 274–296
– organizace velitelské pravomoci 297–325
– specifické okolnosti 326–334
– kontrola plnění úkolů 379–384
Vojenská nezbytnost
– definice principu 352–355, 366
– značené kulturní objekty 225–226, 437, 447, 453, 477
Vojenské cíle
– definice 55–56
– nechráněné objekty 211
– rozlišení od civilních osob a objektů 387
Vojenské síly OSN 247–248
Vymezení problematiky
– právo ozbrojeného konfliktu a ozbrojené síly 1–46
– základní kategorie osob a objektů 47–59
– zvlášť chráněné osoby 60–116
– válečné oběti 117–128
Výkon velení
– pravidlo 335–337
– prvky rozhodování 338–355
– rozhodování 356–378
– kontrola plnění úkolu (mise) 379–384

Z
Zadržené vojenské prostředky protivníka
– válečná kořist 526–532
– evakuace 600–604
– zacházení v týlu 749–754
Zacházení se zajatými osobami a ukořistěným materiálem
– váleční zajatci 663–668
– ranění a nemocní 728–732
– smrt válečných zajatců 733–739
– vojenský a zdravotnický personál protivníka 740–745

– vojenský duchovní personál protivníka 746–748
– vojenský materiál protivníka 749–754
Zajatý vojenský duchovní personál protivníka
– zajetí 523–525
– evakuace 598–599
– zacházení v týlu 746–748
Zajaté osoby a ukořistěné prostředky
– kombatanti protější strany – váleční zajatci 496–503
– ranění, nemocní, trosečníci 504–510
– mrtví 511–518
– vojenský zdravotnický personál protivníka 519–522
– vojenské duchovní osoby protější strany 523–525
– vojenské objekty protivníka 526–532
Zajatecké (internační) tábory
– místo internace 669–672
– příprava a umístění tábora 673–681
– ubytování 686–690
– právo a pořádek 691–699
– disciplína 700–704
– zásobování 705
– zdravotnická služba 706–708
– duchovní služba 709–710
Zajatý vojenský zdravotnický personál protivníka
– pravidlo, status 519–522
– evakuace 594–597
– zacházení v týlu 740–745
Zajetí vojenského personálu protější strany 487–490
Základní ochrana
– obecně 184–186
– lidské zacházení 187–201
– řádné soudní řízení 202–204
– zákaz plenění 205–207
Zásobování
– zásady 605, 609
– zdravotnické prostředky 610–612
– duchovní předměty 613–614
Zápalné zbraně: viz zbraně
Zařízení a stavby obsahující nebezpečné síly
– vymezení problematiky, definice 62, 107–111
– základní opatření 159, 219, 220, 223–224, 227
– organizace velení 309, 323
– vedení vojenských operací 391, 407, 415–417, 427
– chování v akci 474, 476
– týlové oblasti 758–759
Zbraně: na vlastní ochranu
– zdravotnická služba 76
– civilní obrana 93

– kulturní objekty 106
– stavby obsahující nebezpečné síly 111
Zbraně: specifické
– úvod 395, 911–915
– zákazy 916–923
– pozemní miny a podobně 924–930
– zápalné zbraně 931–935
– námořní miny 936–938
– odstraňování min válečnými zajatci 715
Zbraně a prostředky boje: obecně
– ověřování použitelnosti práva 171
– výběr bojových prostředků 393
– obecný zákaz použití zbraní 394
Zdravotnická služba: civilní
– vymezení problematiky, pravidla 62, 78–80
– základní opatření 159, 179, 180, 183, 212–220, 222–224
– organizace velení 309, 318–320
– omezení účelu užití 344
– vedení vojenských operací 391, 407, 410, 415–424, 427
– chování v akci 459, 474–476, 478, 479–482, 493, 551
– přeprava 645–647, 758–760
– týlové oblasti 645–647, 758–760
– okupace 815
Zdravotnická služba: vojenská
– vymezení problematiky, pravidla 61, 63–77
– základní opatření 159, 179–180, 183, 212–220, 222–224
– organizace velení 309–312
– omezení účelu užití 344
– vedení vojenských operací 391, 407, 410, 415–424, 427
– chování v akci 459, 474–476, 478–482, 493, 511–522, 527–531
– doprava 537, 562–565, 578, 583, 594–597, 602–603, 610–612, 615–635
– týlové oblasti 645–647, 657–662, 706–708, 740–745, 751–753, 759, 760
– neutralita 878–881, 889
Zvlášť chráněné osoby a objekty: kategorie
– viz vojenská zdravotnická služba
– viz civilní zdravotnická služba
– viz duchovní osoby a předměty
– viz civilní obrana
– viz kulturní objekty a místa bohoslužeb obecně
– viz značené kulturní objekty
– viz zařízení a stavby obsahující nebezpečné síly
– viz demilitarizované zóny
Zvláště chráněné osoby a objekty: obecně
– pravidla 60–62

– základní opatření 159, 212, 219, 220, 223, 224
– organizace velení 309
– vedení vojenských operací 391,415–417, 427
– chování v akci 474–476, 478, 493
– týlové oblasti 758, 759
Zrada: viz léčka

OBSAH

Předmluva k českému vydání		5
ÚVOD		7
Hlavní mezinárodní smlouvy práva ozbrojeného konfliktu		13
Část 1.	**VYMEZENÍ PROBLEMATIKY**	17
	Úvod	17
Oddíl 1.1	Právo ozbrojeného konfliktu a ozbrojené síly	17
	Kapitola A Právo ozbrojeného konfliktu	17
	Kapitola B Větve práva	18
	Kapitola C Právní postavení států	19
	Kapitola D Uplatňování práva ozbrojeného konfliktu	21
	Kapitola E Souhrn pravidel pro vnitrostátní ozbrojené konflikty	22
	Kapitola F Ozbrojené síly podle práva ozbrojeného konfliktu	23
	Kapitola G Právo ozbrojeného konfliktu jako kodex pro jednání a chování ozbrojených sil	24
Oddíl 1.2	Základní kategorie osob a objektů	25
	Kapitola A Kombatanti	25
	Kapitola B Civilní osoby	25
	Kapitola C Vojenské cíle	26
	Kapitola D Civilní objekty	26
Oddíl 1.3	Zvláště chráněné osoby a objekty	27
	Kapitola A Účel	27
	Kapitola B Vojenská zdravotnická služba	27
	Kapitola C Civilní zdravotnická služba	30
	Kapitola D Duchovní personál a náboženské objekty	30
	Kapitola E Civilní obrana	31
	Kapitola F Kulturní objekty a místa pro konání bohoslužeb obecně	33
	Kapitola G Značené kulturní objekty	33
	Kapitola H Stavby a zařízení obsahující nebezpečné síly	35
	Kapitola I Demilitarizované zóny	35
Oddíl 1.4	Válečné oběti	36
	Kapitola A Váleční zajatci	36
	Kapitola B Ranění, nemocní, trosečníci	37
	Kapitola C Mrtví	37

Část 2.	**REGULACE VEDENÍ OZBROJENÉHO KONFLIKTU**	39
	Úvod	39
Oddíl 2.1	Vznik konfliktu	39
	Kapitola A Počátek ozbrojeného konfliktu	39
	Kapitola B Eskalace ozbrojeného konfliktu	40
	Kapitola C Deeskalace a konec ozbrojeného konfliktu	42
Oddíl 2.2	Přípravná opatření v době míru	43
	Kapitola A Základní opatření	43
	Kapitola B Opatření výkonných a správních orgánů	44
Oddíl 2.3	Regulace průběhu ozbrojeného konfliktu	46
	Kapitola A Základní opatření	46
	Kapitola B Prováděcí a správní opatření	48
	Kapitola C Základní ochrana	50
	Kapitola D Základní kategorie osob a objektů	53
	Kapitola E Zvlášť chráněné osoby a objekty	54
	Kapitola F Válečné oběti	57
	Kapitola G Odvetná opatřeni (represálie)	57
	Kapitola H Činnost prostředníků	58
	Kapitola I Povinnosti a činnost neutrálních států	61
Oddíl 2.4	Opatření po ukončení ozbrojeného konfliktu	62
	Kapitola A Obnovení normálních podmínek	62
	Kapitola B Repatriace, propuštění osob a uvolnění objektů	62
	Kapitola C Nezvěstné a zemřelé osoby	63
Část 3.	**VELITELSKÁ PRAVOMOC A ODPOVĚDNOST**	64
	Úvod	64
Oddíl 3.1	Všeobecná povinnost	64
	Kapitola A Celková povinnost a odpovědnost při vojenských operacích	64
	Kapitola B Povinnosti každého velitele	65
Oddíl 3.2	Výcvik práva ozbrojeného konfliktu	66
	Kapitola A Zásady výcviku	66
	Kapitola B Instruktor práva ozbrojeného konfliktu	67
	Kapitola C Hlavní výcvikové úrovně a kategorie	68
	Kapitola D Podklady k výcviku	69
Oddíl 3.3	Organizace	70
	Kapitola A Zásady organizace	70
	Kapitola B Operační a geografický kontext	70
	Kapitola C Zvlášť chráněné osoby a objekty	71
	Kapitola D Mnohonárodní sily a související problematika	72
	Kapitola E Spolupráce s civilními orgány	73

Oddíl 3.4	Specifické okolnosti	75
	Kapitola A Boj mezi nerovnými silami	75
	Kapitola B Činnost v neobvyklém prostředí	76
	Kapitola C Neobvyklé zásobovací a evakuační okolnosti	76
Část 4.	**VELENÍ**	77
	Úvod	77
Oddíl 4.1	Úkol	77
Oddíl 4.2	Prvky rozhodování	78
	Kapitola A Vyhledávání informací	78
	Kapitola B Preventivní opatření vyžadovaná právem ozbrojeného konfliktu	79
	Kapitola C Taktická situace	79
	Kapitola D Vojenská nezbytnost	80
Oddíl 4.3	Rozhodování	81
	Kapitola A Faktor času	81
	Kapitola B Zhodnocení	82
	Kapitola C Rozhodnutí	82
	Kapitola D Úkoly podřízeným	83
	Kapitola E Spolupráce s civilními orgány	84
Oddíl 4.4	Kontrola plnění	84
	Kapitola A Principy kontroly	84
	Kapitola B Úpravy v průběhu plnění	85
Část 5.	**VEDENÍ VOJENSKÝCH OPERACÍ**	86
	Úvod	86
Oddíl 5.1	Vedení vojenských operací obecně	86
	Kapitola A Zásady	86
	Kapitola B Potřebné informace	87
	Kapitola C Bojové prostředky	88
	Kapitola D Způsoby boje	88
	Kapitola E Předpokládané účinky klamání	89
	Kapitola F Vyjmuté zóny a podobné oblasti	91
	Kapitola G Zvláště chráněné objekty	91
	Kapitola H Chráněné zóny	92
	Kapitola I Spolupráce s civilními orgány	93
Oddíl 5.2	Vedení útoku	94
Oddíl 5.3	Vedení obrany	95
Oddíl 5.4	Přesuny a rozmístění	97

Část 6.	**CHOVÁNÍ V BOJI**	98
	Úvod	98
Oddíl 6.1	Boj	98
	Kapitola A Zásady boje	98
	Kapitola B Cizí lodě	99
	Kapitola C Cizí letadla	100
	Kapitola D Vyjmuté zóny a podobné oblasti	101
	Kapitola E Zvláště chráněné osoby a objekty	101
	Kapitola F Chráněné zóny	102
	Kapitola G Vyhledávání obětí boje	102
	Kapitola H Zadržení obětí bojové činnosti	103
	Kapitola I Spolupráce s civilními orgány	104
Oddíl 6.2	Zajaté osoby a ukořistěné prostředky	104
	Kapitola A Kombatanti protější strany	104
	Kapitola B Ranění, nemocní, trosečníci	106
	Kapitola C Mrtví	106
	Kapitola D Vojenský zdravotnický personál protivníka	107
	Kapitola E Vojenský duchovní personál protivníka	108
	Kapitola F Vojenské objekty protivníka	108
Oddíl 6.3	Jiné než nepřátelské kontakty s protivníkem	109
	Kapitola A Jednostranná opatření	109
	Kapitola B Přerušení boje	110
	Kapitola C Způsob provedení	110
Oddíl 6.4	Opatření po ukončení boje	111
	Kapitola A Vojenská opatření	111
	Kapitola B Spolupráce s civilními orgány	112
Část 7.	**PŘEPRAVA**	113
	Úvod	113
Oddíl 7.1	Provádění přepravy	113
	Kapitola A Zásady vojenské přepravy	113
	Kapitola B Oddělená vojenská, zdravotnická a civilní přeprava	114
	Kapitola C Společná vojenská, zdravotnická a civilní přeprava	115
	Kapitola D Spolupráce s civilními orgány	115
Oddíl 7.2	Odsun zajatých osob a ukořistěného materiálu	116
	Kapitola A Váleční zajatci	116
	Kapitola B Ranění, nemocní, trosečníci	117
	Kapitola C Mrtví	118
	Kapitola D Vojenský zdravotnický personál protější strany	119
	Kapitola E Vojenský duchovní personál protější strany	119

	Kapitola F Vojenské předměty protější strany	120
Oddíl 7.3	Zásobování	120
	Kapitola A Zásady zásobování	120
	Kapitola B Zásobování zdravotnickými potřebami	121
	Kapitola C Zásobování duchovními předměty	121
Oddíl 7.4	Zdravotnická přeprava	122
	Kapitola A Zásady zdravotnické přepravy	122
	Kapitola B Pozemní zdravotnická přeprava	122
	Kapitola C Zdravotnická přeprava na moři a ostatních vodách	123
	Kapitola D Zdravotnická přeprava vzduchem	124
Část 8.	**TÝLOVÉ OBLASTI**	126
	Úvod	126
Oddíl 8.1	Týlové základny	126
	Kapitola A Zásady týlového zabezpečení	126
	Kapitola B Vojenské zásobovací a údržbářské základny	129
	Kapitola C Základny vojenské zdravotnické služby	130
Oddíl 8.2	Zacházení se zajatými osobami a ukořistěným materiálem	131
	Kapitola A Váleční zajatci	131
	Kapitola B Ranění a nemocní	139
	Kapitola C Smrt válečných zajatců	140
	Kapitola D Vojenský zdravotnický personál protivníka	140
	Kapitola E Vojenský duchovní personál protivníka	141
	Kapitola F Vojenský materiál protivníka	142
Oddíl 8.3	Civilní záležitosti	142
	Kapitola A Spolupráce s civilními orgány	142
	Kapitola B Cizinci	143
	Kapitola C Civilní záležitosti na území přátelského státu	145
Oddíl 8.4	Trestní záležitosti	145
	Kapitola A Porušování práva ozbrojeného konfliktu	145
	Kapitola B Soudní řízení	147
	Kapitola C Stíhání válečných zajatců	147
	Kapitola D Stíhání cizinců	149
Část 9	**OKUPACE**	150
	Úvod	150
Oddíl 9.1	Okupační právo	150
	Kapitola A Definice	150
	Kaptiola B Odpovědnost	151

Oddíl 9.2	Jednotlivá ustanovení o okupaci	151
	Kapitola A Správa	151
	Kapitola B Situace civilního obyvatelstva	153
	Kapitola C Přesuny civilních osob	154
	Kapitola D Bezpečnostní opatření proti obyvatelstvu	155
	Kapitola E Trestní záležitosti	156
Oddíl 9.3	Správa výkonu okupace	157
	Kapitola A Zásady	157
	Kapitola B Opatřeni okupační mocnosti	157
	Kapitola C Opatření orgánů a obyvatel okupovaného území	158
Oddíl 9.4	Bojové akce na okupovaném území	158
Část 10.	**NEUTRALITA**	160
	Úvod	160
Oddíl 10.1	Právo neutrality	160
	Kapitola A Definice	160
	Kapitola B Odpovědnost	161
Oddíl 10.2	Jednotlivá ustanovení o neutralitě	162
	Kapitola A Oblasti válečných operací	162
	Kapitola B Přístup do neutrálního prostoru obecně	162
	Kapitola C Časově omezený vstup do neutrálního prostoru	162
	Kapitola D Internace příslušníků válčících ozbrojených sil	163
Oddíl 10.3	Zajišťování neutrality	165
	Kapitola A Zásady	165
	Kapitola B Opatření neutrálního státu	165
	Kapitola C Opatření stran v konfliktu	166
Oddíl 10.4	Bojové akce v neutrálním prostoru	166
Příloha 1	**USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE ZBRANÍ**	168
Oddíl 1.	Úvod	168
Oddíl 2.	Zákazy	169
Oddíl 3.	Pozemní miny a podobná zařízení	171
	Kapitola A Definice	171
	Kapitola B Podmínky pro povolené použití	172

Oddíl 4. Zápalné zbraně 172
Kapitola A Definice 172
Kapitola B Podmínky pro povolené použití 173

Oddíl 5. Námořní miny 173

Příloha 2. IDENTIFIKACE 174

Oddíl 1. Individuální identifikační dokumenty 174
Kapitola A Průkaz totožnosti 174
Kapitola B Identifikační známky 175
Kapitola C Obsah 175
Kapitola D Doporučené údaje v průkazu totožnosti 176

Oddíl 2. Rozeznávací znaky 176
Kapitola A Úvod 176
Kapitola B Druhy 177
Kapitola C Použití 178

Oddíl 3. Rozeznávací signály 179
Kapitola A Úvod 179
Kapitola B Rozeznávací zdravotnické světelné signály 180
Kapitola C Rozeznávací zdravotnické rádiové signály 180
Kapitola D Rozeznávací zdravotnické radarové signály 180
Kapitola E Rozeznávací zdravotnický podvodní akustický signál 181
Kapitola F Ostatní signály 181

PRÁVO OZBROJENÉHO KONFLIKTU: SOUHRN PRO VELITELE
žluté strany 183

PRÁVO OZBROJENÉHO KONFLIKTU: PRAVIDLA PRO CHOVÁNÍ V BOJI
červené strany 197

PRÁVO OZBROJENÉHO KONFIKTU: PROGRAM VÝCVIKU
modré strany 199

DODATEK 203

VĚCNÝ REJSTŘÍK 212

Příručka práva ozbrojeného konfliktu pro ozbrojené síly

Frédéric de Mulinen

Z anglického originálu HANDBOOK ON THE LAW OF WAR FOR ARMED FORCES
vydaného nakladatelstvím International Committee of the Red Cross / Geneva, 1987
Přeložila: JUDr. Petra Ditrichová, Ph.D.

Odborná redakce českého vydání: JUDr. Petra Ditrichová, Ph.D., doc. RNDr. Marek Jukl, Ph.D.
Odborné zpracování: zástupci oddělení mezinárodního práva SOPS MO
Technická pomoc při zpracování: členové Spolku českých právníků Všehrd

Vydalo: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha spolu s Českým červeným křížem

Vojenský historický ústav Praha, U Památníku 2, 135 00 Praha 3
www.army.cz
www.vhu.cz

Český červený kříž, Rozdělovská 63, 169 00 Praha 6
www.cervenykriz.eu

Do tisku připravilo grafické oddělení odboru prezentačního a produkčního VHÚ Praha
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Odpovědný redaktor: Tomáš Xaver
Výtvarné řešení a zlom: Andrea Bělohlávková
Dáno do tisku: únor 2017
Tisk: Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad Dobruška

Kopírovat, překládat a rozmnožovat publikaci bez souhlasu vydavatele je zakázáno
NEPRODEJNÉ